

Osallistuminen aikuiskoulutukseen vuonna 2022

Helena Niemi
Timo Ruuskanen

Tilastokeskus

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

Helena Niemi, Timo Ruuskanen
aikuiskoulutus.tilastot@tilastokeskus.fi

Kansikuva: iStock
Ulkoasu ja taitto: Oy SEK Ab

© 2024 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland
Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.

ISBN 978-952-244-730-2 (verkkojulkaisu)

ISSN 1796-0479 (verkkojulkaisu)
= Suomen virallinen tilasto

Esipuhe

Aikuiskoulutustutkimus 2022 on Tilastokeskuksen kahdeksas aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittava tutkimus, joka kattaa Suomessa asuvan aikuisväestön. Aikuiskoulutustutkimuksia on tehty Tilastokeskuksessa vuodesta 1980 alkaen noin viiden vuoden välein. Vuodesta 2006 lähtien tutkimus on toteutettu osana EU:n tilastoviraston Eurostatin Adult Education Survey -projektia (EU-AES), johon tiedot vuonna 2022 kerättiin yli 30 Euroopan maassa. Suomessa tutkimus on toteutettu Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeena. Eurostat on julkaissut aikuiskoulutustutkimuksen tuloksia verkkosivuillaan (<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>).

Suomen tietoja vuoden 2022 aikuiskoulutustutkimuksesta on julkaistu Tilastokeskuksen internetsivuilla Aikuiskoulutukseen osallistuminen -tilastossa (<https://stat.fi/tilasto/aku>). Aikuiskoulutustutkimus on osa Suomen virallisen tilaston tuotantoa (SVT). Kansallinen tutkimusaineisto on saatavissa tutkimuskäyttöön Tilastokeskuksesta ja kansainvälinen tutkimusaineisto AES-mikrodata Eurostatista.

Aikuiskoulutustutkimuksen perusjoukkona ovat 18–69-vuotiaat Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt. Otokseen poimittiin tasavälisellä otannalla yhteensä 7 500 henkilöä ja tietoja saatiin 3 202 henkilöltä. Aineisto kerättiin syyskuun 2022 ja helmikuun 2023 välisenä aikana verkkokeruuna ja puhelinhaastatteluina.

Tutkimusaineiston analysoinnista ovat vastanneet tutkijat Helena Niemi ja Timo Ruuskanen, jotka ovat myös kirjoittaneet tämän raportin. Julkaisu sisältää tietoja aikuisten koulutukseen osallistumisesta, oppimisesta, koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta sekä koulutukseen osallistumisen esteistä.

Lisäksi kuvataan koulutuksen sisältöjä, laajuutta ja vaikutuksia, aikuisten itseohjattua opiskelua ja vieraiden kielten taitoa. Julkaisun loppuun on liitetty yksityiskohtaista tietoa sisältävä taulukkopaketti sekä tutkimusaineiston laatua kuvaava tekninen raportti, joka sisältää tutkimuksen katoanalyysin.

Julkaisu tarjoaa aineksia koulutusta koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä antaa virikkeitä lisätutkimukselle. Tulokset tuovat myös lisää tietoa keskusteluun aikuiskoulutuksesta ja elinikäisestä oppimisesta sekä niiden kansallisesta merkityksestä.

Helsingissä, joulukuussa 2024

Hannele Orjala

Osastopäällikkö

Sisällys

Esipuhe	1
Päätulokset	5
Johdanto	11
1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022	15
1.1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen.	15
1.2 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen	25
1.3 Henkilöstökoulutukseen osallistuminen.	33
1.4 Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen.	42
2 Osallistumisen volyymi	51
2.1 Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden	51
2.2 Aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden.	55
2.3 Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden	59
2.4 Henkilöstökoulutuspäivien määrä palkansaajaa kohden.	65
2.5 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän koulutuksen koulutuspäivät	68
3 Koulutuksen sisältö	72
3.1 Aikuiskoulutuksen sisältö	72
3.2 Henkilöstökoulutuksen sisältö	77
3.3 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö.	80
4 Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022	84
4.1 Osallistumisen ja volyymin muutos aikuiskoulutuksessa.	84
4.2 Osallistumisen kehitys työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa	92
4.3 Osallistumisen kehitys henkilöstökoulutuksessa	97
4.4 Osallistumisen kehitys muussa kuin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa	102
5 Informaali opiskelu	107
6 Aikuiskoulutustarve	114
7 Koulutusaikomukset	124
8 Aikuiskoulutukseen osallistumisen esteitä	130
9 Aikuiskoulutukseen osallistumisen syytä	135
10 Työ, koulutus ja oppiminen	143

11	Aikuiset ja vieraat kielet	161
12	Ikääntyneiden aikuiskoulutus	176
	Lähteet	180
	Käsitteet ja luokitukset	181
	Tekninen raportti	187
	Liitetaulukot	201
	Liite	248

Päätulokset

Aikuiskoulutuksessa vajaa puolet 18–64-vuotiaisista

Hieman vajaa puolet, eli noin 47 prosenttia 18–64-vuotiaisista suomalaisista osallistui aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Määränä tämä vastaa noin 1,5 miljoonaa henkeä. Osallistuminen on samalla tasolla kuin viisi vuotta aikaisemmin, eli vuonna 2017.

Henkilön sukupuolella on vaikutusta aikuiskoulutukseen osallistumiseen. Naisista osallistuneita oli noin viisi kymmenestä ja miehistä noin neljä kymmenestä. Sukupuolten välinen ero osallistumisasteissa on pysytellyt samalla tasolla kuin vuonna 2017. Aikuiskoulutukseen osallistuivat vuonna 2022 keskimääräistä enemmän myös 35–54-vuotiaat, toimihenkilöt, pitkän pohjakoulutuksen saaneet sekä työlliset. Kaikilla näillä ryhmillä osallistumisaste oli yli 50 prosenttia.

Suomalainen aikuiskoulutuksessa keskimäärin reilut viisi päivää

Aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden laski selvästi vuodesta 2017. Kun vielä silloin aikuiskoulutusta saatiin reilut kahdeksan päivää, putosi niiden määrä vuonna 2022 reiluun viiteen koulutuspäivään. Naiset olivat aikuiskoulutuksessa paitsi enemmän, niin myös pitempiä jaksoja kuin miehet. Naisten aikuiskoulutuspäivien määrä, noin seitsemän päivää, olikin selvästi korkeampi kuin miesten noin neljä päivää. Molemmilla sukupuolilla aikuiskoulutuspäivien määrä putosi vuodesta 2017 noin kolmella päivällä.

Opiskelijat käyttävät runsaasti myös aikuiskoulutusorganisaatioiden tarjoamia koulutuspalveluja. Näin ollen he ja pelkän perusasteen suorittaneet saivat aikuiskoulutuspäivien määrässä mitaten eniten aikuiskoulutusta. Näissä kahdessa ryhmässä puhutaan kuitenkin pitkälti samoista henkilöistä.

Noin 1,1 miljoonaa suomalaista työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa

Vuonna 2022 työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi aikuiskoulutukseen osallistui hieman vajaa puolet 18–64-vuotiaista työvoimaan kuuluvista suomalaisista. Tämä vastaa noin 1,1 miljoonaa henkeä. Työhön tai ammattiin liittyvään eli ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistuminen on samaa tasoa kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Myös työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa naiset olivat miehiä aktiivisempia osallistujia. Naisista osallistuneita oli noin viisi henkeä

kymmenestä, miehistä neljä kymmenestä. Tämä noin 10 prosenttiyksikön ero osallistumisasteissa on yhtä suuri kuin viisi vuotta aikaisemmin.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet sekä toimihenkilöt olivat selvästi muita useammin ammatillisessa aikuiskoulutuksessa, heistä osallistuneita oli noin kuusi kymmenestä. Työlliset (49 %) osallistuivat selvästi useammin kuin työttömät (13 %).

Myös henkilöstökoulutukseen osallistuminen pysytellyt vuoden 2017 tasolla

Useampi kuin joka toinen, eli 54 prosenttia palkansaajista opiskeli vuonna 2022 työnantajansa tukemana. Määränä tämä vastaa noin miljoonaa palkansaajaa. Sekä osuus että määrä ovat samaa tasoa kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Naiset osallistuivat henkilöstökoulutukseen miehiä useammin. Vuonna 2022 naisista henkilöstökoulutukseen osallistui noin kuusi palkansaajaa kymmenestä, miehistä viisi kymmenestä. Eri ikäluokista eniten työnantajansa tuella kouluttautuivat 35–54-vuotiaat, joista henkilöstökoulutuksessa oli noin kuusi palkansaajaa kymmenestä.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet olivat henkilöstökoulutuksessa useammin kuin toisen tai pelkän perusasteen suorittaneet palkansaajat. Heistä työnantajan tukemaan koulutukseen osallistui noin kuusi kymmenestä, pelkän perus- tai toisen asteen suorittaneista noin neljä kymmenestä. Keskimääräistä enemmän henkilöstökoulutusta saivat myös valtion tai kunnan työntekijät sekä kaupunkimaisissa kunnissa asuvat palkansaajat.

Myös työpaikan henkilökuntamäärä vaikuttaa todennäköisyyteen saada henkilöstökoulutusta. Suuren henkilökuntamäärän toimipaikoissa työskentelevät palkansaajat kouluttautuivat työnantajansa tuella useammin, kuin pienemmän henkilökuntamäärän toimipaikoissa työskentelevät.

Saatujen henkilöstökoulutuspäivien määrä palkansaajaa kohden oli vuonna 2022 samalla tasolla, kuin vuonna 2017. Henkilöstökoulutuspäivien määrä palkansaajaa kohden oli vuonna 2022 noin neljä ja puoli päivää.

Muussa kuin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa naiset huomattavasti miehiä aktiivisempia

Vajaat 400 000 iältään 18–64-vuotiasta suomalaista opiskeli vuonna 2022 muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia. Tämä tarkoittaa sitä, että näiden vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvien syiden takia kouluttautui 14 prosenttia tästä ikäluokasta. Osuus on hyvin tarkasti sama kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Naiset osallistuivat muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen huomattavasti aktiivisemmin kuin miehet. Kun naisista koulutukseen osallistui noin yksi viidestä, oli miehistä osallistuneita vain noin yksi kymmenestä.

Keskimääräistä enemmän muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia kouluttautuivat myös toimihenkilöt sekä korkea-asteen tutkinnon suorittaneet.

Liiketalous- ja oikeustieteet, palvelut, harrastukset ja turvallisuusala yleisimmät aikuiskoulutuksen sisällöt

Yleisin aikuiskoulutuksen sisältö vuonna 2022 oli liiketalous- ja oikeustieteet, joita opiskeli vajaa kolmannes koulutukseen osallistuneista. Lähes saman verran opiskeltiin palveluja, harrastuksia ja turvallisuusalaa. Määränä nämä vastaavat noin 450 000 henkeä kummallakin sisältöalueella. Terveys- ja sosiaalialaa opiskeli noin joka neljäs aikuiskoulutukseen osallistunut. Tietotekniikkaa opiskeli noin joka viides aikuiskoulutuksessa ollut henkilö.

Naiset opiskelivat selvästi miehiä useammin liiketaloutta ja oikeustieteitä, terveys- ja sosiaalialaa sekä taideaineita. Miehet opiskelivat puolestaan naisia useammin tekniikkaa, tuotantoa ja rakentamista.

Noin 75 prosenttia aikuisista opiskeli itseohjatusti

Kolme neljästä 18–64-vuotiaasta suomalaisesta opiskeli itseohjatusti vuonna 2022. Tämä vastaa reilua kahta miljoona henkeä. Yleisin informaalin opiskelun metodi oli opiskelu tietokoneen, älylaitteen tai internetin avustuksella. Näin opiskelleita oli kaksi kolmesta. Seuraavaksi yleisimmät metodit olivat opiskelu kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla (vajaa puolet) sekä opiskelu työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella (joka kolmas).

Naiset opiskelivat informaalisti hieman useammin kuin miehet. Naisista näin opiskelleita oli 78 prosenttia, miehistä neljä prosenttiyksikköä harvempi. Keskimääräistä useammin informaalisti opiskelivat myös 25–34-vuotiaat, korkea-asteen tutkinnon suorittaneet, ylemmät toimihenkilöt sekä kaupunkimaisissa kunnissa asuvat.

Reilu kolmannes kokee tarvetta ammatilliselle aikuiskoulutukselle

Reilu kolmannes (36 %) ilmoitti tarvitsevansa ammatittaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta vuonna 2022. Ammatillista aikuiskoulutusta kokee tarvitsevansa hieman aikaisempaa harvempi, sillä vuonna 2017 vastaava osuus olin kuusi prosenttiyksikköä korkeampi. Naiset kokivat tarvitsevansa ammatillista aikuiskoulutusta useammin kuin miehet, vaikkakin ero sukupuolten

välillä on puolittunut viidessä vuodessa. Keskimääräistä enemmän ammatillista aikuiskoulutustarvetta kokivat myös 25–44-vuotiaat, pelkän perusasteen suorittaneet sekä työttömät.

Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää koulutusta ilmoitti tarvitsevansa vuonna 2022 noin joka kolmas 18–64-vuotias.

Vieraiden kielten osaaminen vuoden 2017 tasolla

Useampi kuin yhdeksän kymmenestä, eli 92 prosenttia, 18–64-vuotiaasta suomalaisesta ilmoitti osaavansa vähintään yhtä vierasta kieltä. Osuus on likimain samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin, jolloin se oli 93 prosenttia. Miehet ja naiset osaavat vähintään yhtä vierasta kieltä yhtä usein. Tässä on tapahtunut selvä muutos, sillä vielä vuonna 2017 naisista viisi ja vuonna 2000 vielä 10 prosenttiyksikköä useampi kuin miehistä osasi vieraita kieliä.

Henkilön pohjakoulutuksen vaikutus vieraiden kielten osaamiseen on pienentynyt selvästi. Edelleen korkea-asteen koulutetut (97 %) osaavat vieraita kieliä enemmän kuin pelkän perusasteen (86 %) suorittaneet, mutta ero luokkien kielten osaamisessa on pienentynyt merkittävästi. Vielä vuosituhannen alussa korkea-asteen tutkinnon suorittaneissa vieraita kieliä osaavien osuus oli yli 30 prosenttiyksikköä suurempi kuin pelkän perusasteen suorittaneissa.

Eniten puhutut vieraat kielet olivat järjestyksessä englanti, ruotsi ja saksa. Englantia ilmoitti osaavansa ainakin jonkin verran yhdeksän, ruotsia kuusi ja saksaa kaksi kymmenestä 18–64-vuotiaasta.

Ikääntyneiden aikuiskoulutukseen osallistuminen laskenut selvästi

Noin joka kymmenes 65–69-vuotias osallistui aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Osuus on selvästi alhaisempi kuin viisi vuotta aikaisemmin, jolloin osallistuneita oli joka viides.

Ikääntyneistä naiset osallistuivat aikuiskoulutukseen miehiä useammin. Naisten osallistumisosuus oli 13 prosenttia, miesten kuusi prosenttia.

Yleisin koulutuksen sisältö ikääntyneillä oli vieraat kielet, joita opiskeli noin kolmannes aikuiskoulutukseen osallistuneista. Lähes yhtä paljon opiskeltiin palveluja, harrastuksia ja turvallisuusalaa.

Ikääntyneistä vähintään yhtä vierasta kieltä osasi kolme neljästä ikääntyneestä. Osuus on noussut vuodesta 2017, jolloin vieraiden kielten osaajia oli kaksi kolmesta. Naisista vieraan kieleen taitajia on kahdeksan kymmenestä, miehistä reilut seitsemän kymmenestä. Eniten osattu vieras kieli oli englanti.

Liitetaulukot

1.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)	202
2.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotias väestö)	203
3.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö)	204
4.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2006 (18–64-vuotias väestö)	205
5.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2000 (18–64-vuotias väestö)	206
6.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1995 (18–64-vuotias väestö)	207
7.	Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1990 (18–64-vuotias väestö)	208
8.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)	209
9.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotias työvoima)	210
10.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotias työvoima)	211
11.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2006 (18–64-vuotias työvoima)	212
12.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2000 (18–64-vuotias työvoima)	213
13.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1995 (18–64-vuotias työvoima)	214
14.	Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1990 (18–64-vuotias työvoima)	215
15.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	216
16.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	217
17.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	218
18.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2006 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	219
19.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2000 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	220
20.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 1995 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	221
21.	Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 1990 (18–64-vuotiaat palkansaajat)	222
22.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	223
23.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	224
24.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	225
25.	Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2006 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	226

26. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2000 (18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	227
27. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1995 (18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	228
28. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1990 (18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	229
29. Aikuiskoulutukseen osallistuneiden osallistumispäivien keskimäärät erityyppisissä aikuiskoulutuksissa vuonna 2022	230
30. Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön ¹ mukaan vuonna 2022 (18-64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut väestö)	231
31. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2022 (18-64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet palkansaajat)	232
32. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2022 (18-64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	233
33. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista iän mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)	234
34. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)	235
35. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)	236
36. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työnantajan mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)	237
37. Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työpaikan henkilökuntamäärän mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)	238
38. Saadun peruskoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde (18-64-vuotiaat työlliset, vuosi 2022)	239
39. Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus (18-64-vuotiaat työlliset, vuosi 2022)	240
40. Mahdollisuudet saada työnantajan tukemaa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta (18-64-vuotiaat palkansaajat, vuosi 2022)	241
41. Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kokeminen puutteellisiksi (18-64-vuotias työvoima, pl. työttömät, joilla ei ole työkokemusta, vuosi 2022)	242
42. Työhön tai ammattiin liittyvä koulutustarve vuonna 2022 (18-64-vuotiaat pl. eläkeläiset ja pitkäaikaisesti saivat sekä opiskelijat, joilla ei työkokemusta)	243
43. Työn muuttuminen työtavoiltaan ja -välineiltään seuraavien 5 vuoden aikana (18-64-vuotiaat palkansaajat, vuosi 2022)	244
44. Vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvä koulutustarve vuonna 2022 (18-64-vuotias väestö)	245
45. Aikomukset osallistua koulutukseen seuraavien 12 kk:n aikana vuonna 2022 (18-64-vuotias väestö)	246
46. Vieraiden kielten osaaminen ja osattujen kielten määrä vuonna 2022 (18-64-vuotias väestö)	247

Johdanto

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erilaisia tutkintoon tähtäävän formaalin ja tutkintoon tähtäämättömän non-formaalin oppimisen muotoja – niin yleissivistävää kuin ammatillista koulutusta – peruskoulutuksensa päättäneille aikuisille.

Aikuiskoulutuksessa voi parantaa työllistymismahdollisuuksia, kehittää henkilökohtaisia ja ammatillisia kykyjä sekä oppia monialaisia taitoja. Aikuiskoulutus parantaa myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja edistää aktiivista kansalaisuutta. Lisäksi sen avulla parannetaan yritysten ja Euroopan talouksien kilpailukykyä.

Covid-19-pandemiasta toipuminen sekä digitaalinen ja vihreä siirtymä ovat vauhdittaneet elin-, oppimis- ja työskentelytapojen muutoksia. Ihmisten on päivitettävä tietojaan, taitojaan ja osaamistaan, jotta he voivat kuroa umpeen koulutuksensa ja nopeasti muuttuvien työmarkkinoiden vaatimusten välisen kuilun (European Commission).

Koulutukseen osallistumisen ja elinikäisen oppimisen tavoitteiden toteutumisen seurannassa on eurooppalaisella aikuiskoulutustutkimuksella keskeinen rooli. Tutkimus tuottaa tarpeellista tietoa myös kansallisten koulutuspoliittisten päätösten ja toimenpiteiden suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Aikuiskoulutustutkimus 2022

Aikuiskoulutustutkimus 2022 on Tilastokeskuksen kahdeksas aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittava tutkimus. Tutkimus kattaa Suomessa vakituisesti asuvan 18–69-vuotiaan aikuisväestön. Tutkimuksen otos vuonna 2022 oli 7 500 henkilöä.

Aikuiskoulutustutkimus 2022 on toteutettu Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeena. Se on osa kansainvälistä Euroopan tilastoviraston Eurostatin koordinoimaa **Adult Education Survey** -tutkimusprojektia (EU-AES). Vastaava tiedonkeruu tehtiin vuonna 2022 yli kolmessakymmenessä Euroopan maassa. Eurostat on julkaissut eurooppalaisen aikuiskoulutustutkimuksen tuloksia nettisivuillaan.

Aikuiskoulutustutkimus on osa Suomen virallisen tilaston tuotantoa (SVT). Vuoden 2022 aikuiskoulutustutkimus tuottaa vertailukelpoista tietoa keskeisten indikaattorien osalta vuosilta 1990–2022.

Aikuiskoulutuksen määritelmä

Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa selvitetään osallistumista aikuiskoulutukseen haastattelua edeltävän vuoden ajalta. Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyhtiön tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella.

Koulutukseksi on pyydetty tulkitsemaan sellainen toiminta, joka on erikseen organisoitu ja järjestetty ja jonka tavoitteena on saada aikaan oppimista. Koulutustoiminnalle on ominaista myös ennalta laadittu opetussuunnitelma tai opetusohjelma ja sille kyetään osoittamaan jokin järjestäjä tai organisoija. Myös osallistuminen konferensseihin, seminaareihin tai vastaaviin on sisällytetty kaikkiin aikuiskoulutuksen muotoihin vuoden 2006 tutkimuksesta lähtien. Myös kesken jätetty opiskelu on laskettu mukaan.

Vastaaja valitsi koulutusorganisaatioiden listasta ne koulutusmuodot, joihin hän oli osallistunut haastatteluhetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana (liite 1). Listan tavoitteena oli helpottaa vastaajaa muistamaan eri koulutustapahtumia, mikä vähentää haastatteluun liittyviä mittausvirheitä. Koska tällaisessa tutkimuksessa syntyy helposti myös ylipäätöksiä sosiaalisesti hyväksyttävien vastauksien antamisen vuoksi, oli vastaajalla mahdollisuus kertoa osallistuneensa koulutukseen joskus aiemmin, vaikka ei ollutkaan osallistunut 12 viime kuukauden aikana.

Kaikista niistä aikuiskoulutuskokonaisuuksista tai -kursseista, joihin vastaaja oli osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana, tehtiin lisäkysymyksiä. Jokaisesta koulutuksesta on kysytty saadun koulutuksen sisältö, järjestäjä, oliko koulutus työhön tai ammattiin liittyvää, oliko koulutukseen käytetty työaikaa vai muuta aikaa, kuka oli koulutuksen kustantanut ja kuinka monta päivää (tuntia) oli opetusta 12 viime kuukauden aikana saatu.

Lomakkeella selvitettiin myös informaalia opiskelua. Tällainen itseohjattu opiskelu on erikseen järjestetyn ja organisoidun, muodollisen koulutuksen ulkopuolella tapahtuvaa tavoitteellista opiskelua.

Julkaisun sisältö

Julkaisun neljässä ensimmäisessä luvussa käsitellään aikuiskoulutukseen osallistumista. Osallistumistyyppit ovat: **aikuiskoulutus, työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus, työnantajan tukema aikuiskoulutus (eli henkilöstökoulutus) ja muu kuin työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus**, ja luvut 1–3 onkin jaettu näiden mukaan alaluvuiksi. Koska ammatillista aikuiskoulutusta ja henkilöstökoulutusta koskevat tulokset eivät juurikaan poikkea toisistaan (vaikkakin perusjoukkona on toisessa työvoima ja toisessa palkansaajat), ei ammatillisen aikuiskoulutuksen tuloksia ole aina esitetty erikseen. Ensimmäisessä luvussa kerrotaan, kuinka moni 18–64-vuotias on osallistunut aikuiskoulutukseen vuonna 2022, luvussa kaksi, kuinka monta päivää osallistuneet saivat koulutusta keskimäärin ja luvussa kolme, mistä asioista ja aiheista tuota koulutusta saatiin. Luku neljä käsittelee aikuiskoulutukseen osallistumisen muutoksia vuosina 1990–2022. Jotta vertailu edellisiin tutkimusvuosiin on mahdollista, käytetään tässä raportissa ikärajausta 18–64-vuotiaat (pl. luku 12).

Aikuiset opiskelevat myös varsinaisen muodollisen koulutuksen ulkopuolella niin sanottuja informaalin oppimisen menetelmiä hyväksi käyttäen. Asiaa käsitellään luvussa viisi. Luvuissa 6–9 tuodaan esille tuloksia siitä, mikä on aikuiskoulutustarve ja millaisia aikomuksia 18–64-vuotiailla suomalaisilla on aikuiskoulutuksen suhteen. Luvuissa käsitellään myös osallistumisen esteitä ja syitä osallistua aikuiskoulutukseen.

Julkaisun luvussa 10 peilataan työelämää ja siinä tapahtuneita koettuja muutoksia suhteessa koulutukseen. Luvussa 11 kerrotaan suomalaisten kielitaidosta ja viimeinen luku keskittyy kuvaamaan 65–69-vuotiaiden aikuiskoulutukseen osallistumista ja oppimiskokemuksia.

Julkaisussa on kuvattu käytettyjen indikaattorien muodostumista. Tällainen menetelmällinen pohdinta ja kuvaus on erotettu varsinaisista tuloksista sijoittamalla ne erillisiin laatikoihin. Myös keskeiset kysymysmuotoilut on kuvattu. Tutkimukseen liittyvä kysymyslomake on laaja ja moniportainen, joten sitä ei julkaista kokonaisuudessaan. Lomake on kuitenkin saatavissa Tilastokeskuksesta.

Aikuiskoulutustutkimuksen katoanalyysi ja käytetyt tilastolliset menetelmät on kuvattu teknisessä raportissa. Käsitteet ja luokitukset –kappaleeseen on koottu lyhyt kuvaus tutkimuksessa käytetyistä termeistä ja yleisistä luokituksista.

Tutkimuksen tuloksia on julkaistu myös Tilastokeskuksen internetsivuilla, joskin tätä julkaisua suppeammassa muodossa (<https://stat.fi/tilasto/aku>).

1

Aikuiskoulutus

1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022

1.1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen

Aikuiskoulutukseen osallistui vuonna 2022 lähes puolet, eli noin 47 prosenttia, 18–64-vuotiaista suomalaisista. Tämä vastaa määränä vajaat 1,5 miljoonaa henkeä. Aikuiskoulutukseen osallistumisessa ei ole tapahtunut kovin suuria muutoksia viiteen vuoteen, vuonna 2017 osallistumisaste oli yhden prosenttiyksikön ja osallistuneiden määrä noin 100 000 suurempi. Verrattuna vuosituhannen alkupuolen lukuihin, on osallistumisen lasku ollut kuitenkin selvempää, vuosina 2000–2012 osallistuneiden määrä oli 1,7–1,8 miljoonaa ja osallistumisaste välillä 52–54 prosenttia.

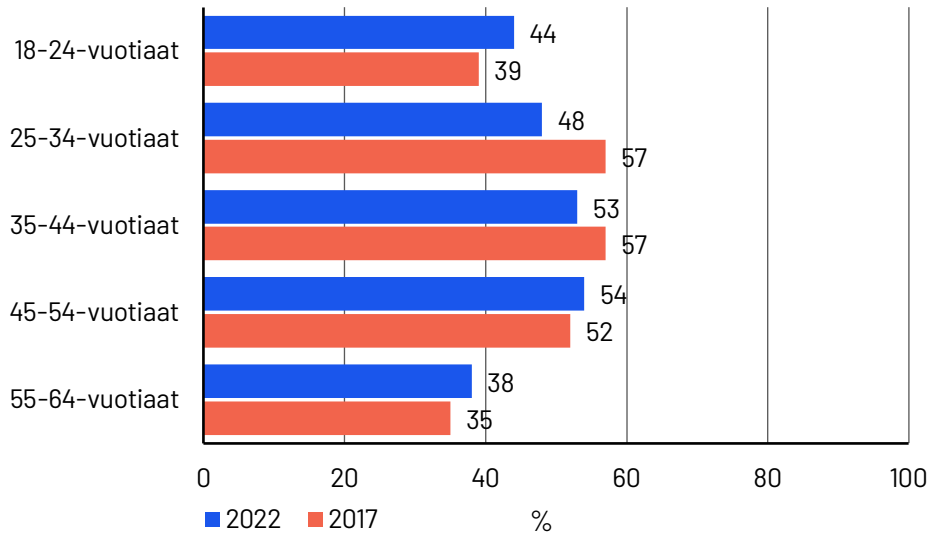
Sukupuolten välillä on selvä ero aikuiskoulutukseen osallistumisessa. Kun naisista aikuiskoulutukseen osallistuneita oli noin 52 prosenttia, niin miesten vastaava osallistumisen aste oli 10 prosenttiyksikköä alhaisempi, eli 42 prosenttia. Määrinä tämä tarkoittaa vajaata 800 000 nais- ja noin 650 000 miesaikuiskoulutuskäyttäjää. Miesten ja naisten välinen ero osallistumisasteissa on pysynyt samana verrattuna vuoteen 2017.

Myös henkilön iällä on vaikutusta aikuiskoulutukseen osallistumiseen (kuvio 1.1.1). Eniten vuonna 2022 aikuiskoulutukseen osallistuivat 35–54-vuotiaat, joista osallistuneita oli useampi kuin joka toinen. Matalimmat osallistumisasteet löytyvät nuorimmalta ja iäkkäimmältä ikäluokalta. Iäkkäimmästä, 55–64-vuotiaiden, ikäluokasta aikuiskoulutukseen osallistui harvempi kuin neljä henkeä kymmenestä ja nuorimmasta, 18–24-vuotiaiden ikäluokasta hieman useampi kuin neljä kymmenestä.

Verrattuna vuoteen 2017 ovat erot eri ikäluokkien osallistumisasteissa kuitenkin hieman kaventuneet. Tämä johtuu pitkälti siitä, että vähiten koulutukseen osallistuneiden (18–24- ja 55–64-vuotiaat) ikäluokkien osallistumisasteet ovat hieman nousseet, kun taas eniten koulutuksessa olleilla ne ovat pudonneet. Eniten pudotusta oli 25–34-vuotiailla, joilla pudotusta oli yhdeksän prosenttiyksikköä verrattuna vuoteen 2017.

Kuvio 1.1.1

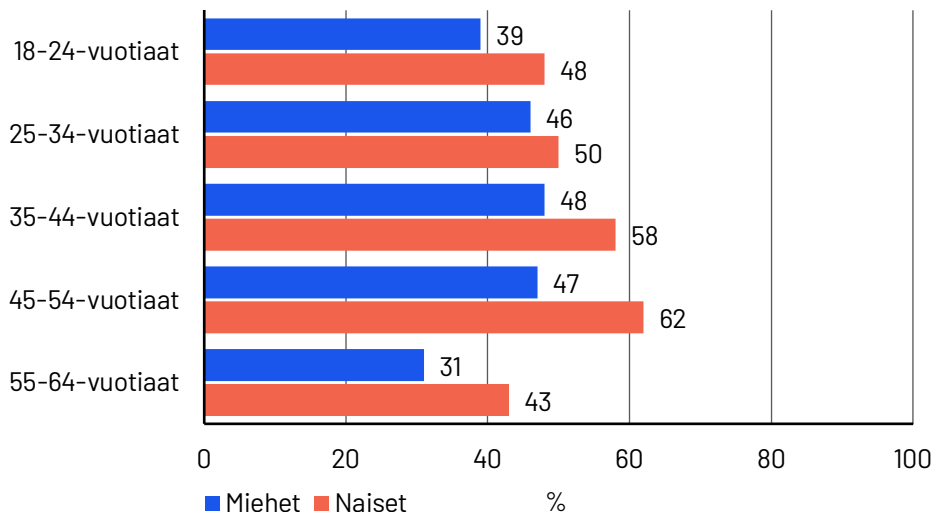
Aikuiskoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuosina 2017 ja 2022
(18–64-vuotias väestö)

Kun tarkasteluun otetaan iän lisäksi sukupuoli, havaitaan, että naiset olivat miehiä aktiivisempia aikuiskoulutukseen osallistujia kaikissa ikäluokissa vuonna 2022 (kuvio 1.1.2). Ero on suurimmillaan kahdessa vanhimmissa (45–54- ja 55–64-vuotiaat) ikäluokassa, missä se ylittää 10 prosenttiyksikköä, kun taas kahdessa nuorimmassa (18–24- ja 25–34-vuotiaat) erot jäävät alle tilastollisen merkitsevyyden.

Kuvio 1.1.2

Aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotias väestö)

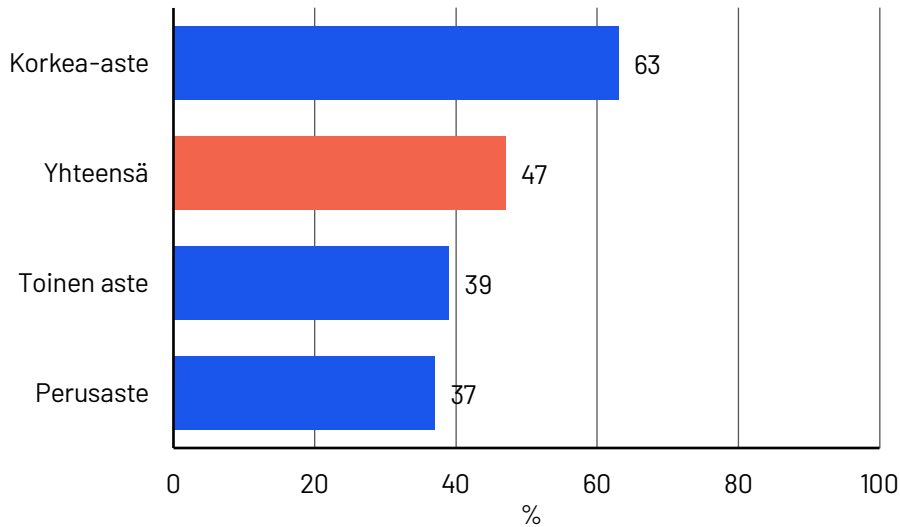

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet olivat selvästi muita useammin aikuiskoulutuksessa vuonna 2022 (kuvio 1.1.3). Kun heistä koulutukseen osallistui reilut kuusi henkeä kymmenestä, oli pelkän perusasteen tai toisen asteen tutkinnon suorittaneista osallistuneita noin neljä kymmenestä.

Verrattuna vuoteen 2017 on korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla aikuiskoulutukseen osallistuneiden osuus pysynyt samana. Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla osallistumisaste on pudonnut kuudella prosenttiyksiköllä, kun taas pelkän perusasteen suorittaneilla on havaittavissa pieni, neljän prosenttiyksikön, osallistumisasteen nousu.

Kuvio 1.1.3

Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

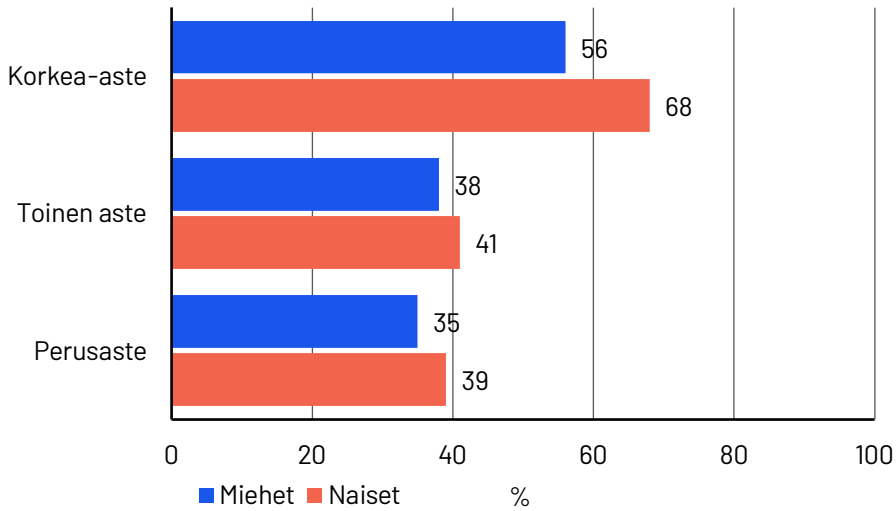

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet naiset osallistuivat aikuiskoulutukseen huomattavasti saman koulutusasteen suorittaneita miehiä useammin vuonna 2022 (kuvio 1.1.4). Kun korkea-asteen tutkinnon suorittaneista naisista runsas kaksi kolmannesta, eli 68 prosenttia, osallistui aikuiskoulutukseen, oli miesten vastaava osallistumisaste 12 prosenttiyksikköä alhaisempi. Toisen asteen ja pelkän perusasteen suorittaneilla sukupuolittaiset erot osallistumisasteissa eivät ole tilastollisesti merkitseviä.

Verrattuna vuoteen 2017 on selvin muutos tapahtunut pelkän perusasteen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla naisilla. Toisen asteen suorittaneilla naisilla aikuiskoulutuksen osallistumisaste on laskenut kahdeksan ja pelkän perusasteen suorittaneilla viisi prosenttiyksikköä. Muut muutokset eivät ole tilastollisesti merkitseviä.

Kuvio 1.1.4

Aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

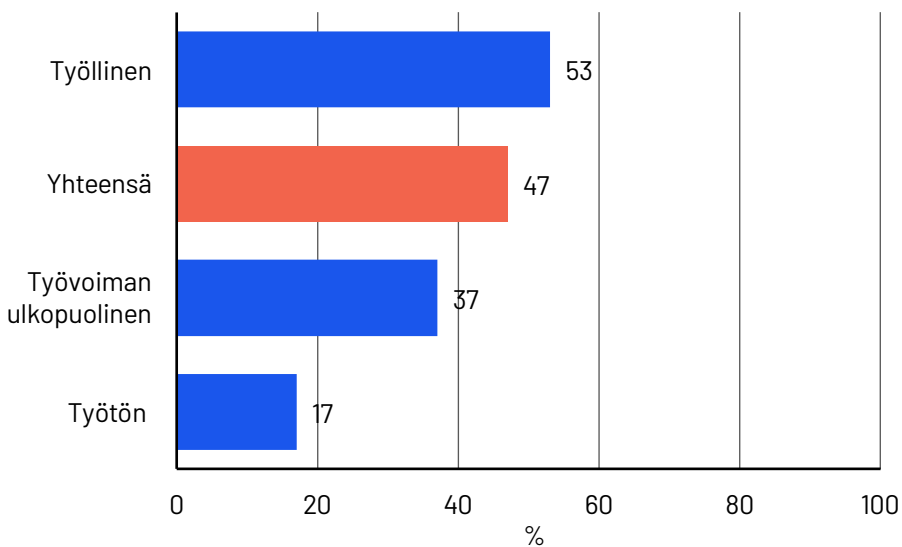

Työlliset olivat selvästi työttömiä ja työvoiman ulkopuolelle sijoittuneita useammin aikuiskoulutuksessa vuonna 2022 (kuvio 1.1.5). Kun heistä aikuiskoulutukseen osallistui reilu puolet, oli työvoiman ulkopuolelle sijoittuneista osallistuneita reilu kolmannes ja työttömistä vajaa viidennes.

Työmarkkina-aseman mukaisissa osallistumisasteissa ei ole suuria eroja verrattuna viiden vuoden takaiseen tilanteeseen. Ainoa merkittävämpi muutos on työttömien osallistumisasteen kahdeksan prosenttiyksikön lasku.

Kuvio 1.1.5

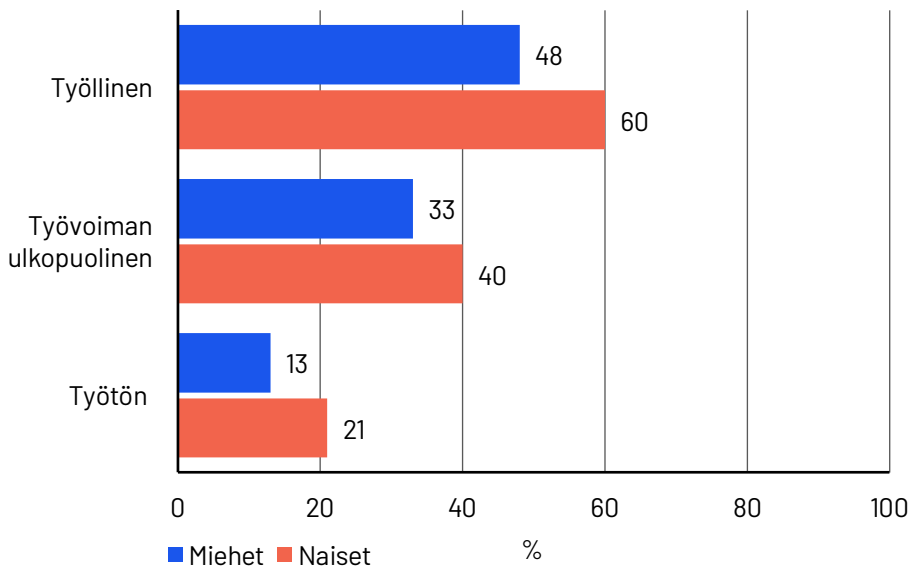
Aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Työllisistä naisista peräti kuusi kymmenestä osallistui aikuiskoulutukseen vuonna 2022 (kuvio 1.1.6). Työllisistä miehistä osallistuneita oli vajaa puolet. Verrattuna vuoteen 2022 on eniten pudotusta osallistumisasteissa työttömillä miehillä, joilla osallistumisaste on lähes puolittunut 24 prosentista 13 prosenttiin.

Kuvio 1.1.6

Aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

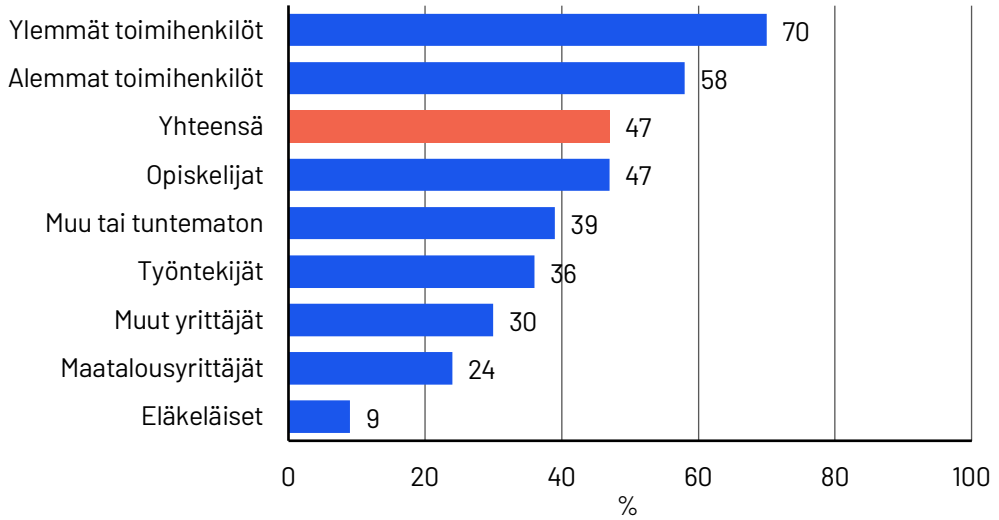

Toimihenkilöt osallistuvat selvästi muita useammin aikuiskoulutukseen (kuvio 1.1.7). Vuonna 2022 ylemmistä toimihenkilöistä aikuiskoulutuksessa oli seitsemän henkeä kymmenestä ja alemmista toimihenkilöistä kuusi kymmenestä. Myös opiskelijat käyttivät suhteellisen paljon enimmäkseen aikuisille suunnattujen koulutusorganisaatioiden palveluja, sillä heistä lähes joka toinen osallistui aikuiskoulutukseen. Eri sosioekonomisen aseman luokista vähiten aikuiskoulutuksessa olivat eläkeläiset, joista osallistuneita oli vain yksi kymmenestä, sekä yrittäjät.

Verrattuna vuoteen 2017 on muutokset eri sosioekonomisen aseman luokkien osallistumisasteissa varsin maltilliset. Suurimmat muutokset ovat maatalousyrittäjien yhdeksän ja eläkeläisten seitsemän prosenttiyksikön suuruinen osallistumisasteen lasku.

Kuvio 1.1.7

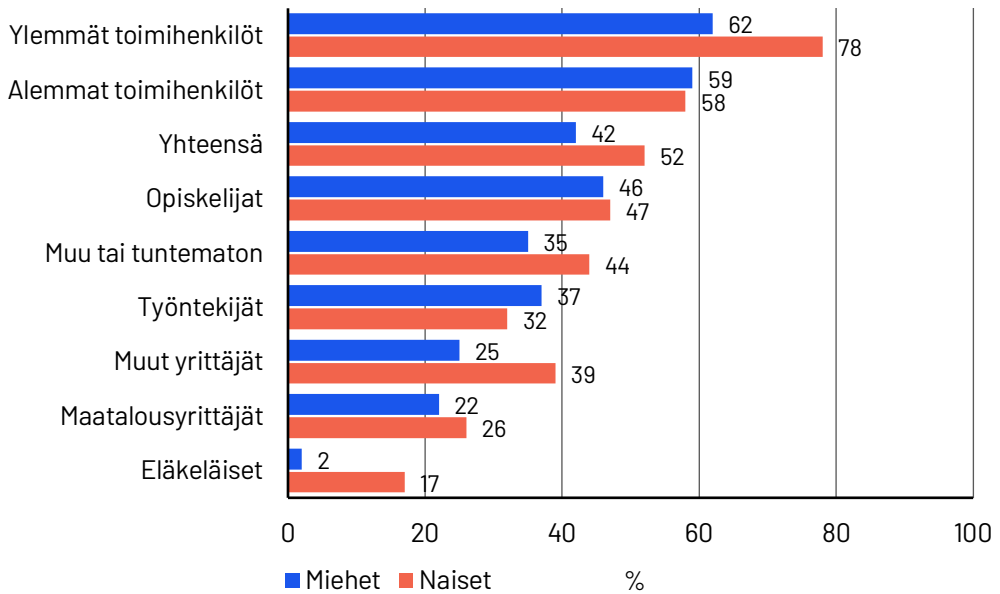
Aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2017 (18–64-vuotias väestö)

Ylemmistä toimihenkilönaisista peräti kahdeksan kymmenestä osallistui aikuiskoulutukseen vuonna 2022 (kuvio 1.1.8), ylemmistä toimihenkilömiehistä vastaava osuus oli kuusi kymmenestä. Myös eläkkeellä olevien naisten osallistumisaste oli huomattavasti, jopa lähes yhdeksän kertaa, korkeampi kuin eläkkeellä olevien miesten. Myös yrittäjänaisien (ero 14 prosenttiyksikköä) ja sosioekonomisen aseman luokkaan ”muu tai tuntematon” kuuluvien naisten (ero 9 prosenttiyksikköä) osallistumisasteet olivat korkeammat, kuin vastaavaan luokkaan kuuluvilla miehillä. Merkillepantavaa kuitenkin on, ettei maatalousyrittäjien, alempien toimihenkilöiden, työntekijöiden ja opiskelijoiden joukoissa henkilön sukupuolella ollut vaikutusta aikuiskoulutukseen osallistumisen asteeseen.

Kuvio 1.1.8

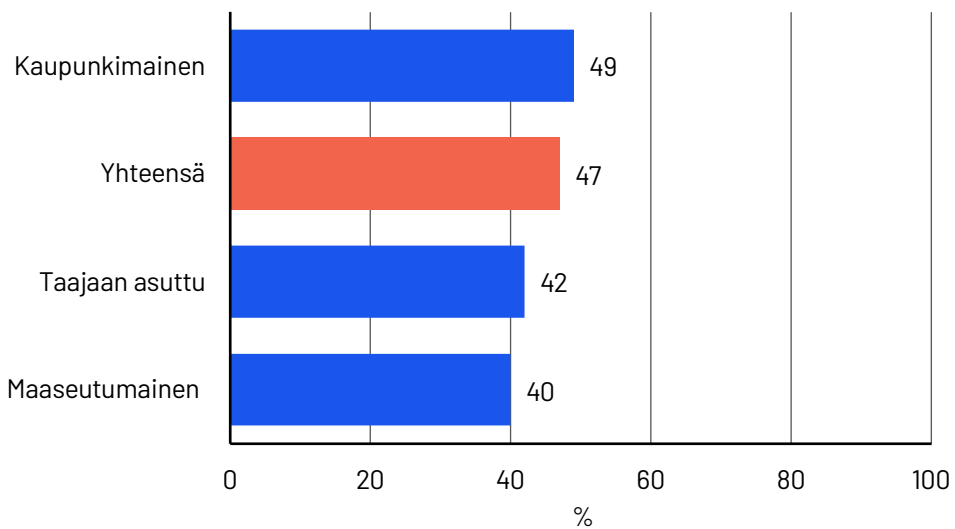
Aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat suomalaiset olivat aktiivisimpia aikuiskoulutukseen osallistujia vuonna 2022 (kuvio 1.1.9). Kun heistä aikuiskoulutukseen osallistui noin viisi henkeä kymmenestä, oli taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa osallistuneita noin neljä kymmenestä. Kuntaryhmittäisissä osallistumisasteissa ei ole havaittavissa merkitseviä eroja vertailtaessa vuoteen 2017.

Kuvio 1.1.9

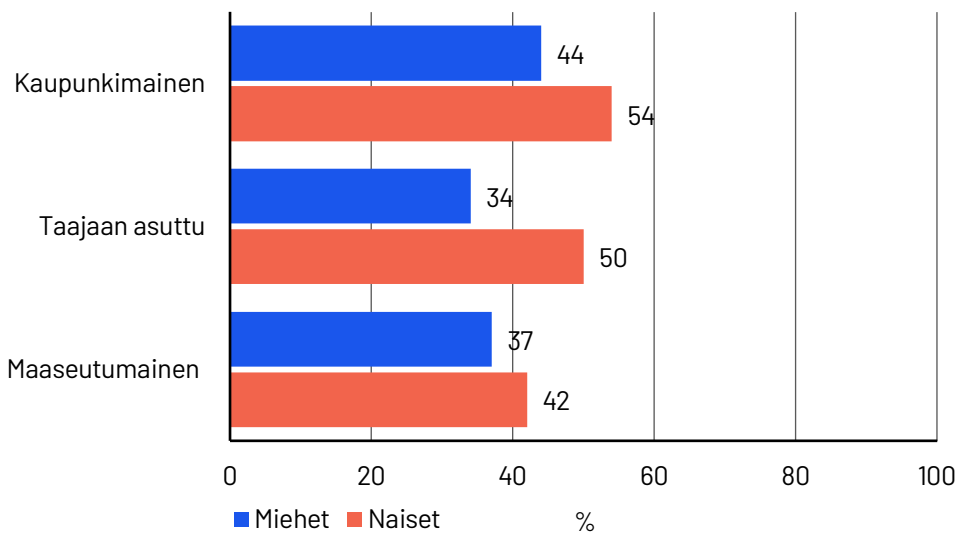
Aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuonna 2017 (18–64-vuotias väestö)

Kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvat naiset osallistuivat vastaavissa kuntaryhmän luokissa asuvia miehiä useammin aikuiskoulutukseen (kuvio 1.1.10). Kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla naisilla ero osallistumisasteissa miehiin verrattuna oli 10 prosenttiyksikköä, taajaan asutuissa kunnissa peräti 16 prosenttiyksikköä. Maaseutumaisissa kunnissa sukupuolten välinen osallistumisaste-ero ei ollut tilastollisesti merkitsevää. Verrattuna vuoteen 2017 on sukupuolten väliset erot aikuiskoulutukseen osallistumisessa kasvaneet taajaan asutuissa kunnissa ja laskeneet maaseutumaisissa kunnissa. Kaupunkimaisissa kunnissa osallistumisaste-ero on samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

Kuvio 1.1.10

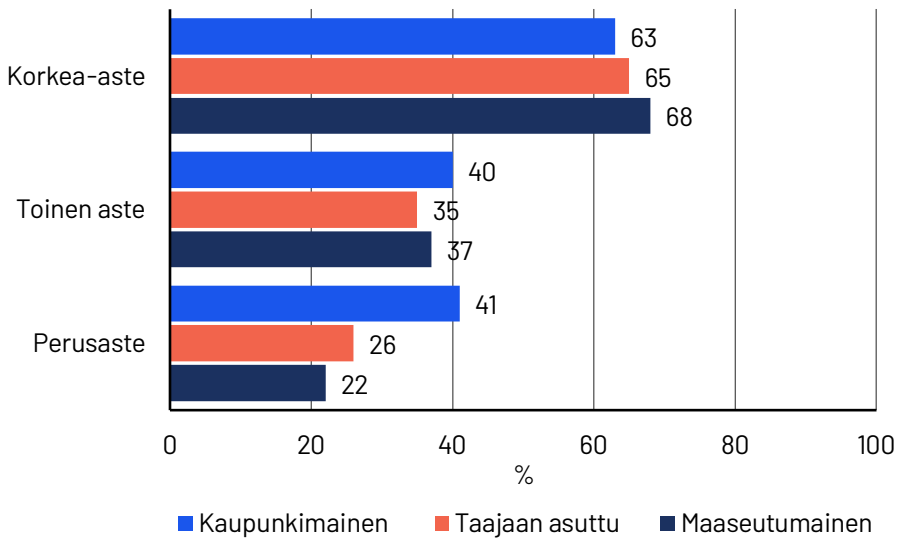
Aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Erot aikuiskoulutuksen osallistumisasteissa erityyppisissä kunnissa selittyvät pitkälti kuntien erilaisilla koulutusrakenteilla, eli sillä, että kaupunkimaisissa kunnissa on suhteessa enemmän korkeasti koulutettuja. Kun koulutusaste vakioidaan, tasoittuvatkin erot osallistumisasteissa huomattavasti (kuvio 1.1.11). Korkea-asteen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla asuinkunnan kuntaryhmä ei näyttäisi vaikuttavan juuri ollenkaan aikuiskoulutukseen osallistumisen asteeseen. Ainut selvä ero löytyy pelkän perusasteen suorittaneilla. Heidän joukossaan kaupunkimaisissa kunnissa asuvat osallistuivat aikuiskoulutukseen muita enemmän vuonna 2022.

Kuvio 1.1.11

Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen ja kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

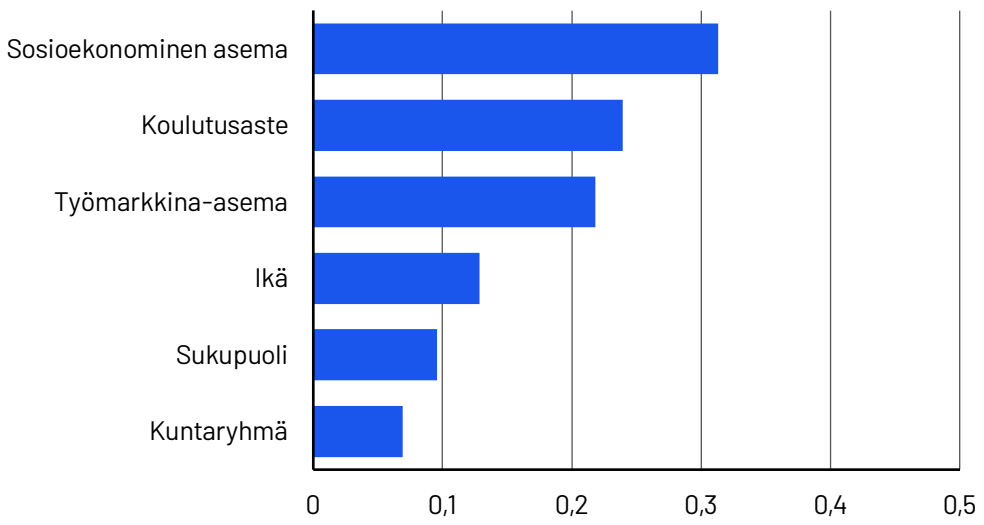

Aikuiskoulutukseen osallistuminen riippuu tilastollisesti merkitsevästi kaikista tutkituista taustamuuttujista (sukupuoli, ikä, koulutusaste, työmarkkina-asema, sosioekonominen asema, kuntaryhmä). Riippuvuuden suuruutta voidaan tarkastella Cramerin V-kertoimen avulla. Kertoimen arvot 1 ja -1 tarkoittavat täydellistä (negatiivinen tai positiivinen) riippuvuutta muuttujien välillä. Kertoimen arvo 0 taas kertoo siitä, ettei tällaista riippuvuutta ole (katso ”Tekninen raportti”).

Tutkituista taustamuuttujista eniten aikuiskoulutukseen osallistumista selittää henkilön sosioekonominen asema (kuviot 1.1.12), seuraavaksi eniten koulutusaste ja lähes yhtä paljon työmarkkina-asema. Iän, sukupuolen ja asuinkunnan kuntaryhmän selitysvaikutus on selkeästi näitä kolmea taustamuuttujaa alhaisempi.

Kuvio 1.1.12

Aikuiskoulutukseen osallistumisen riippuvuus eri taustamuuttujista 2022
(Cramerin V-kertoimet)

1.2 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen

Työhön tai ammattiin liittyvään eli ammatilliseen aikuiskoulutukseen luetaan kuuluvaksi ne koulutukset, joihin haastateltava on vastannut osallistuneensa pääasiassa työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia. Perusjoukkona ovat 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat (palkansaajat, maatalous- ja muut yrittäjät sekä työttömät) suomalaiset. Vuonna 2022 kysymykseen vastasi 2 449 työvoimaan kuuluvaa.

(D4a) Osallistuitko koulutukseen pääasiassa:

- työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia
- vai muiden syiden takia?

Vuonna 2022 työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi opiskeli lähes 1,1 miljoonaa 18–64-vuotiasta suomalaista. Tämä vastaa vajaata puolta, eli noin 46 prosenttia, työvoimaan kuuluvista. Työhön tai ammattiin liittyvään, eli ammatilliseen, aikuiskoulutukseen osallistuneiden määrä on laskenut vuodesta 2017 reilulla 100 000 hengellä.

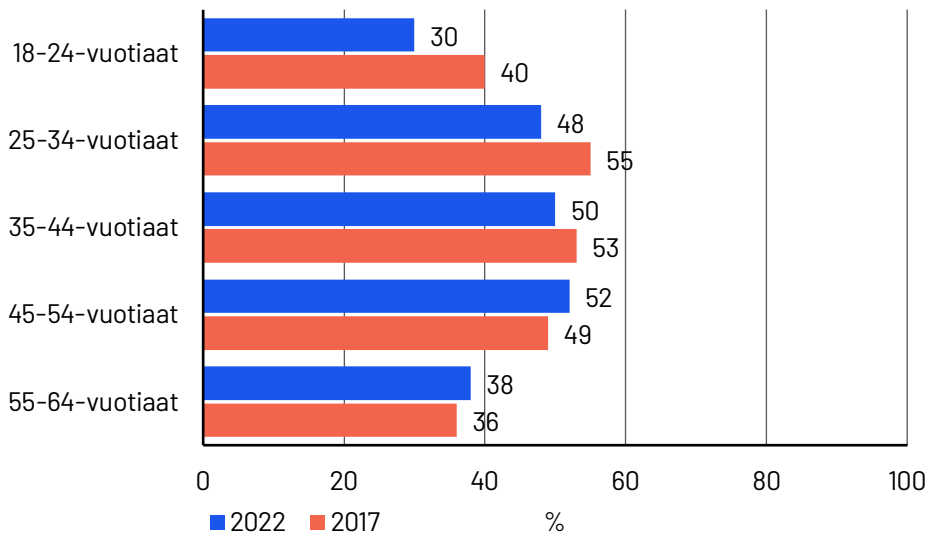
Naiset osallistuivat miehiä useammin ammatilliseen aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Heistä työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi kouluttautui joka toinen, eli 51 prosenttia, kun taas miesten osallistumisen aste oli 10 prosenttiyksikköä alhaisempi, eli 41 prosenttia.

Myös henkilön ikä vaikuttaa työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumiseen (kuvio 1.2.1). Eniten koulutuksessa olivat 25–54-vuotiaat, joista noin joka toinen kouluttautui työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi. Nuorimmasta, 18–24-vuotiaiden, ikäluokasta näin teki kolme henkeä kymmenestä ja iäkkäimmästä, 55–64-vuotiaiden, ikäluokasta noin neljä kymmenestä.

Alle 35-vuotiaiden osallistumisaste ammatillisessa aikuiskoulutuksessa on laskenut vuodesta 2017. Nuorimmalla ikäluokalla laskua on 10 prosenttiyksikön verran, 25–34-vuotiailla taas seitsemän prosenttiyksikköä. Muilla ikäluokilla osallistumisaste oli samalla tasolla, kuin viisi vuotta aiemminkin.

Kuvio 1.2.1

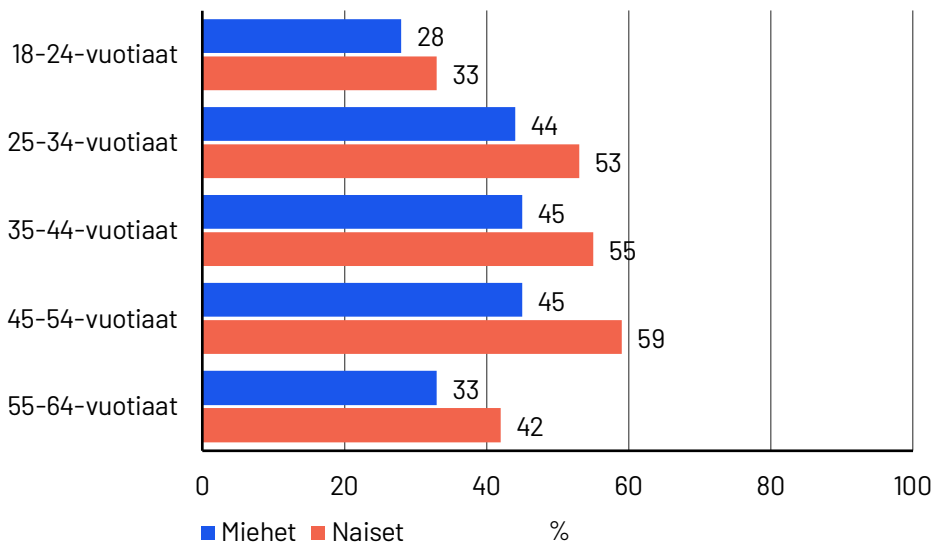
Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias työvoima)

Naiset osallistuivat miehiä enemmän työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen erityisesti vanhemmissa ikäluokissa vuonna 2022 (kuvio 1.2.2). Suurin ero havaitaan 45–54-vuotiaiden ikäluokassa, missä ero osallistumisasteissa on naisten hyväksi peräti 14 prosenttiyksikköä. Kahdessa nuorimmassa ikäluokassa osallistumisaste-erot eivät saavuta tilastollista merkitsevyyttä.

Kuvio 1.2.2

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

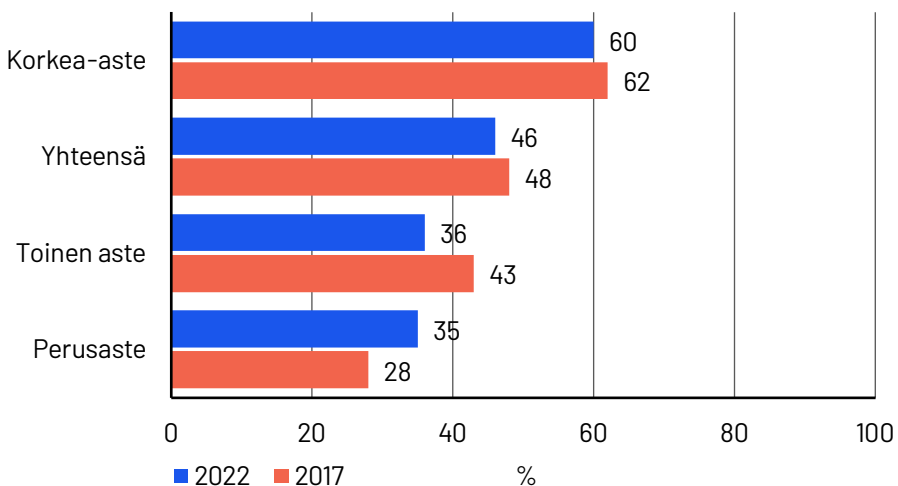

Pitkän pohjakoulutuksen suorittaneet opiskelivat muita enemmän työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi vuonna 2022 (kuvio 1.2.3). Heistä ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistui noin kuusi henkeä kymmenestä. Pelkän perusteen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneista osallistuneita oli reilu kolmannes, eli molemmista ryhmistä likimain yhtä suuri osuus.

Verrattuna vuoteen 2017 on pelkän perusasteen suorittaneilla ammatillisen aikuiskoulutuksen osallistumisaste noussut seitsemän prosenttiyksikköä. Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla osallistuneiden osuus on laskenut seitsemällä prosenttiyksiköllä, ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla pysytellyt samalla tasolla. Näiden muutosten takia pelkän perusasteen suorittaneet ovat viimeisen viiden vuoden kuluessa saavuttaneet toisen asteen tutkinnon suorittaneet ammatillisen aikuiskoulutuksen osallistumisasteessa.

Kuvio 1.2.3

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias työvoima)

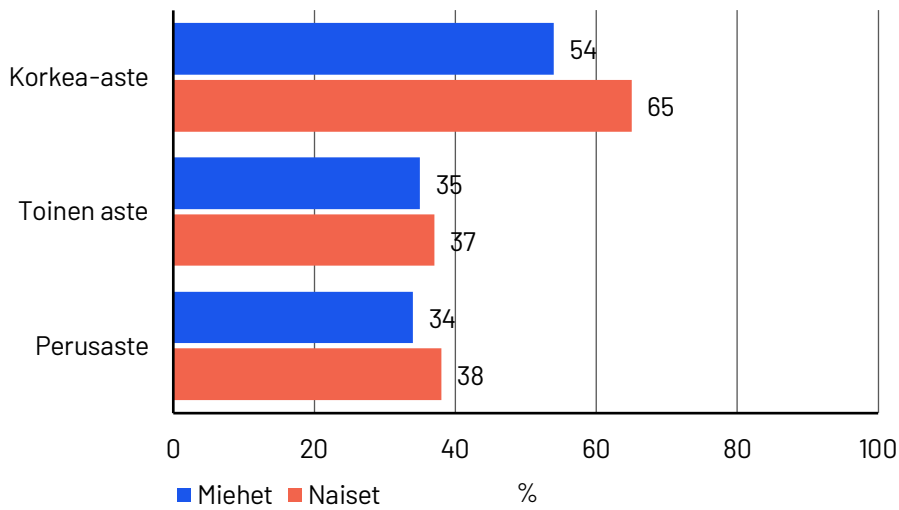

Kun tarkasteluun otetaan mukaan koulutusasteen lisäksi henkilön sukupuoli, huomataan, että sukupuoli vaikuttaa ammatillisen aikuiskoulutuksen osallistumisaktiivisuuteen pelkästään niillä, joilla on korkea-asteen tutkinto (kuvio 1.2.4). Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista naisista työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistui vuonna 2022 noin kaksi kolmesta, miehistä reilu puolet. Toisen asteen tai pelkän perusasteen suorittaneilla miehillä ja naisilla osallistumisasteen ovat lähellä toisiaan, eivätkä eroa tilastollisesti merkittävästi.

Verrattuna vuoteen 2017 ainut isompi muutos on se, että toisen asteen tutkinnon suorittaneilla naisilla osallistumisaste on laskenut peräti 11 prosenttiyksikköä.

Kuvio 1.2.4

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

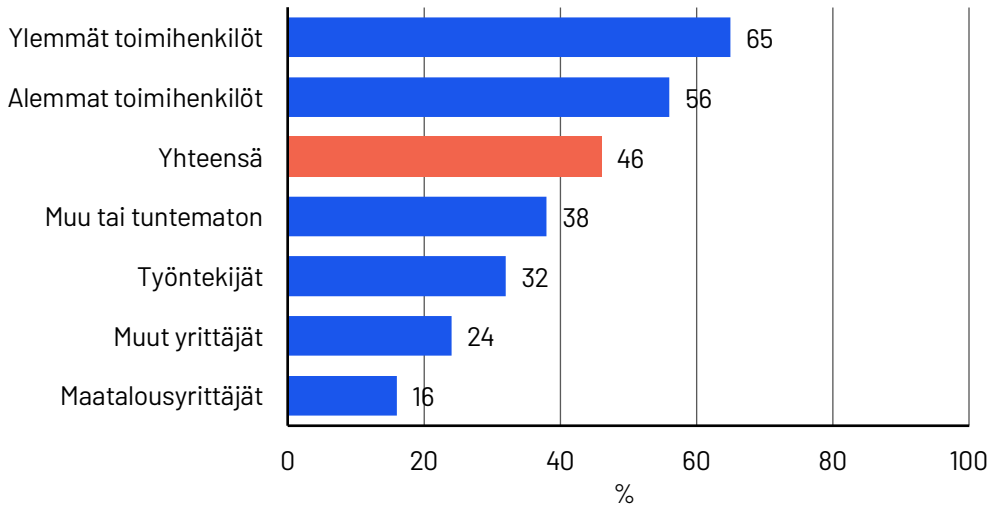

Sosioekonomiselta asemaltaan toimihenkilöihin kuuluvat 18–64-vuotiaat suomalaiset opiskelivat eniten työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia vuonna 2022 (kuvio 1.2.5). Ylemmistä toimihenkilöistä ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistui noin kaksi kolmesta, alemmistakin selvästi yli puolet. Alhaisin osallistumisaste oli yrittäjillä. Maatalousyrittäjistä työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistui joka kuudes, muista yrittäjistä joka neljäs.

Verrattuna vuoteen 2017, on erityisesti maatalousyrittäjien osallistumisen aste ammatilliseen aikuiskoulutukseen laskenut. Heillä laskua on 10 prosenttiyksikköä. Lievää laskua osallistumisessa on myös muilla yrittäjillä ja työntekijöillä (5 prosenttiyksikköä). Ylemmillä ja alemmilla toimihenkilöillä työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen oli vuonna 2022 samalla tasolla, kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Kuvio 1.2.5

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

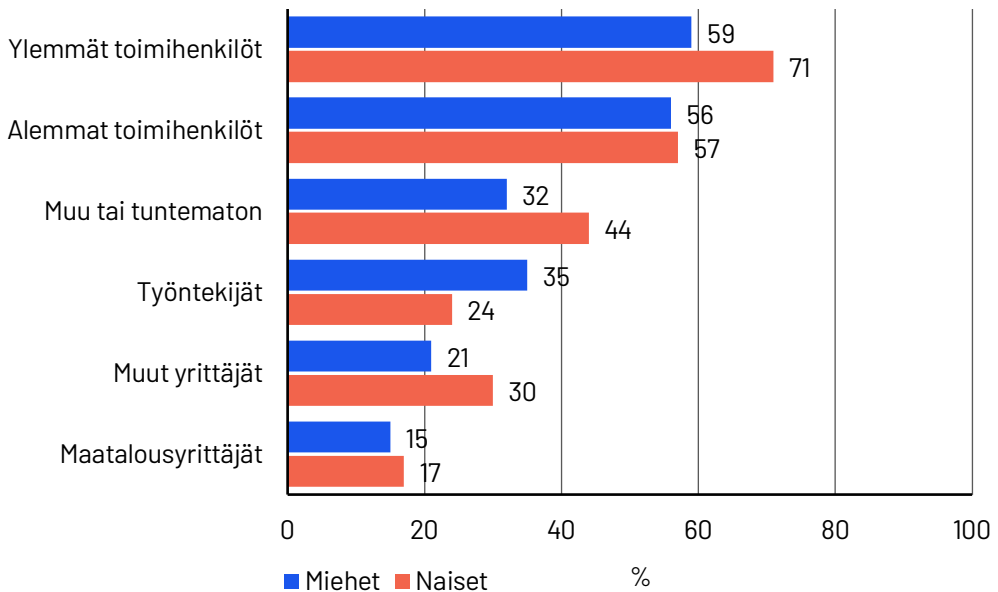

Ylempien toimihenkilöiden ja muiden yrittäjien sosioekonomisen aseman luokissa naiset osallistuivat miehiä useammin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen vuonna 2022 (kuvio 1.2.6). Näissä sosioekonomisen aseman luokissa osallistumisasteiden ero naisten hyväksi oli noin 10 prosenttiyksikköä. Tilastollisesti merkitsevä ero sukupuolten osallistumisasteissa on myös sosioekonomisen aseman luokkaan ”muu tai tuntematon” kuuluvilla. Työntekijämiehet osallistuivat ammatilliseen aikuiskoulutukseen työntekijänaisia enemmän.

Suurimmat muutokset verrattuna vuoteen 2017 löytyvät yrittäjien sosioekonomisen aseman luokissa. Maatalousyrittäjillä molempien sukupuolten osallistumisaste on laskenut 7–8 prosenttia, ja muilla yrittäjillä naisten osallistumisaste oli vuonna 2022 laskenut 11 ja miesten kuusi prosenttiyksikköä.

Kuvio 1.2.6

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

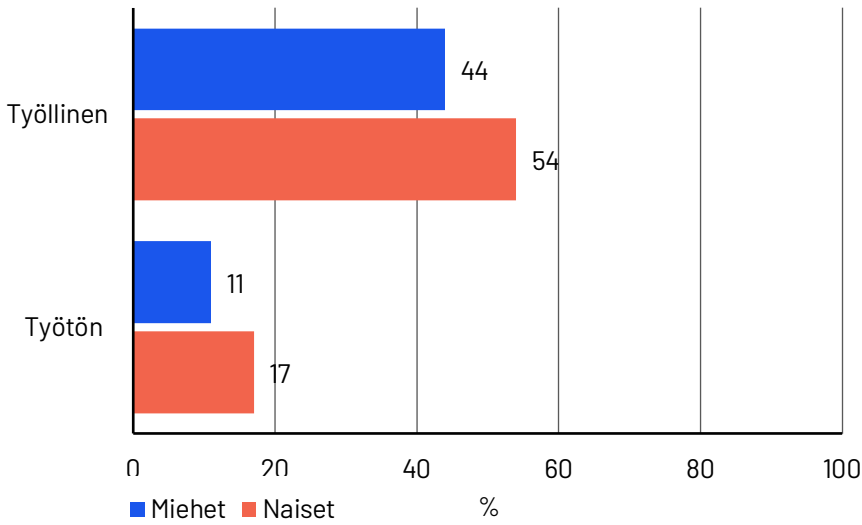
Työlliset osallistuvat huomattavasti työttömiä useammin ammatilliseen aikuiskoulutukseen. Vuonna 2022 työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi kouluttautui työllisistä lähes joka toinen (49 %), ja työttömistä ainoastaan yksi seitsemästä (13 %). Molempien ryhmien osallistumisasteet olivat laskeneet hieman vuodesta 2017.

Työlliset naiset osallistuivat työllisiä miehiä useammin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen vuonna 2022 (kuvio 1.2.7). Työllisistä naisista osallistuneita oli reilu puolet (54 %), miesten osallistumisaste oli 10 prosenttiyksikköä alhaisempi. Työttömien kohdalla osallistumisasteiden ero ei ollut tilastollisesti merkitsevää.

Suurin muutos vertailussa vuoteen 2017 havaitaan työttömissä miehissä, joidenka osallistumisaste on pudonnut kahdeksan prosenttiyksikköä. Muut muutokset ovat varsin maltillisia.

Kuvio 1.2.7

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman ja sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

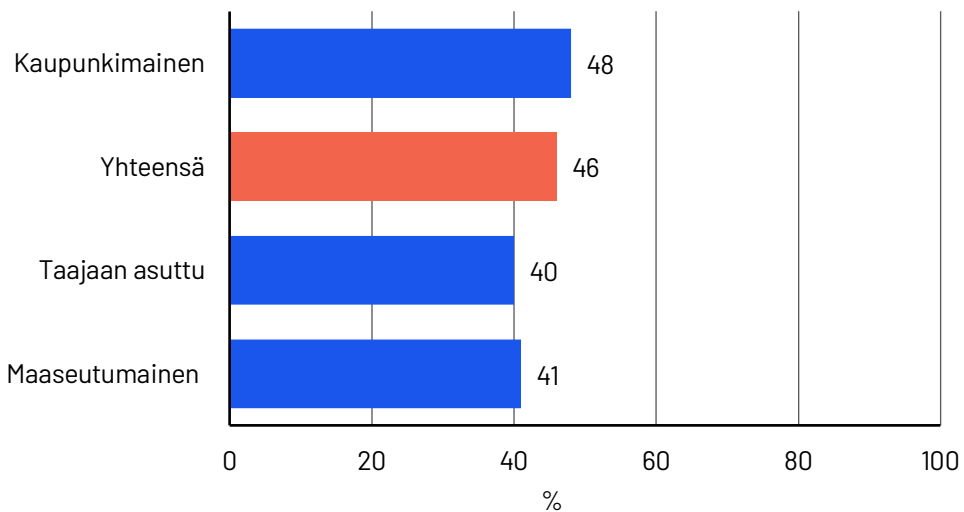
Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat suomalaiset olivat taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuvia useammin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa vuonna 2022 (kuvio 1.2.8). Heistä ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistui noin viisi henkeä kymmenestä, kun taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa vastaava osuus oli neljä henkeä kymmenestä.

Vuoteen 2017 verrattuna ei suuria muutoksia ole nähtävissä.

Osallistumisasteiden muutokset ovat ainoastaan 2–3 prosenttiyksikön luokkaa.

Kuvio 1.2.8

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

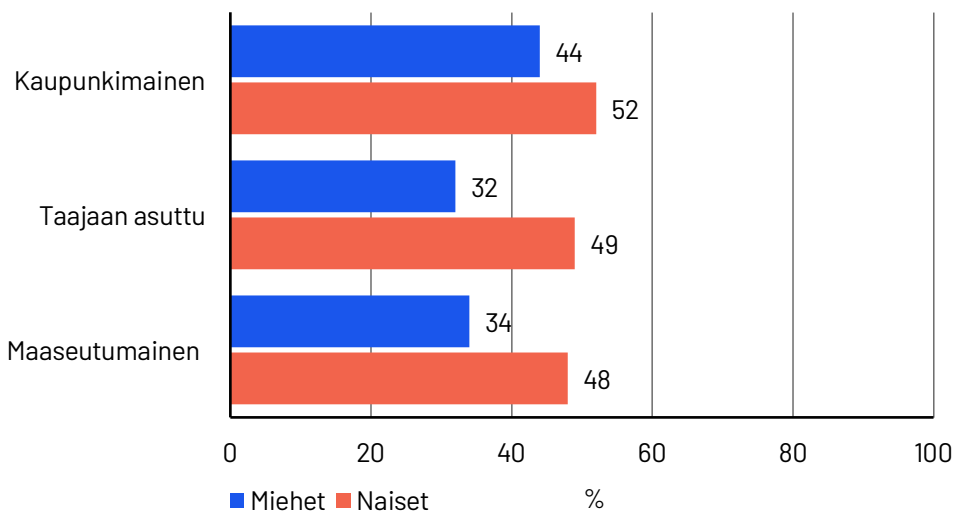

Naiset osallistuivat miehiä useammin ammatilliseen aikuiskoulutukseen kaikissa kuntaryhmän luokissa (kuvio 1.2.9). Pienimmillään erot osallistumisasteissa olivat kaupunkimaisissa kunnissa, joissa se oli kahdeksan prosenttiyksikköä. Suurin osallistumisasteiden ero sukupuolten välillä, peräti 17 prosenttiyksikköä, oli taajaan asutuissa kunnissa asuvilla.

Suurin muutos viiden vuoden takaiseen tilanteeseen havaitaan taajaan asutuissa kunnissa asuvilla miehillä, joilla osallistumisaste on pudonnut yhdeksän prosenttiyksikköä. Muut muutokset ovat varsin maltillisia.

Kuvio 1.2.9

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias työvoima)

1.3 Henkilöstökoulutukseen osallistuminen

Henkilöstökoulutukseksi eli työnantajan tukemaksi koulutukseksi lasketaan kaikki sellainen koulutus, jonka kustannuksiin työnantaja on osallistunut ainakin jonkin verran tai johon on saanut osallistua palkallisella työajalla. Koska yrittäjät saavat itse päättää yrityksensä osallistumisesta koulutuksensa rahoitukseen, käytetään perusjoukkona vain palkansaaajia.

Henkilöstökoulutukseen osallistumisen indikaattoria tehtäessä käytettiin hyväksi seuraavia tutkimuskysymyksiä (kysymykset C13a, C17, D5 ja D9).

(C13a, D5) Tapantuiko koulutus:

- pelkästään palkallisella työajalla
- enimmäkseen palkallisella työajalla
- enimmäkseen muulla kuin palkallisella työajalla
- pelkästään muulla kuin palkallisella työajalla
- et ollut työsuhteessa koulutusajankohtana

(C17) Osallistuiko joku seuraavista tahoista kustannuksiin (osallistumis- tai ilmoittautumismaksut tai materiaalikulut):

- työnantaja
- työvoimaviranomainen
- joku (muu) julkinen laitos tai instituutio
- perheenjäsen tai sukulainen
- ei mikään näistä tahoista

(D9) Osallistuiko työnantaja kustannuksiin kuten osallistumis- tai ilmoittautumismaksut tai materiaalikulut?

- kyllä
- ei

Hieman yli puolet, eli noin 54 prosenttia, 18–64-vuotiaista palkansaaajista opiskeli työnantajan tuella vuonna 2022. Määränä tämä vastaa hieman yli miljoonaa palkansaaajaa. Henkilöstökoulutukseen osallistumisen aste on pysynyt samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin, eli vuonna 2017. Vuosituhannen alkupuolella osallistumisaste oli muutaman prosenttiyksikön korkeampi.

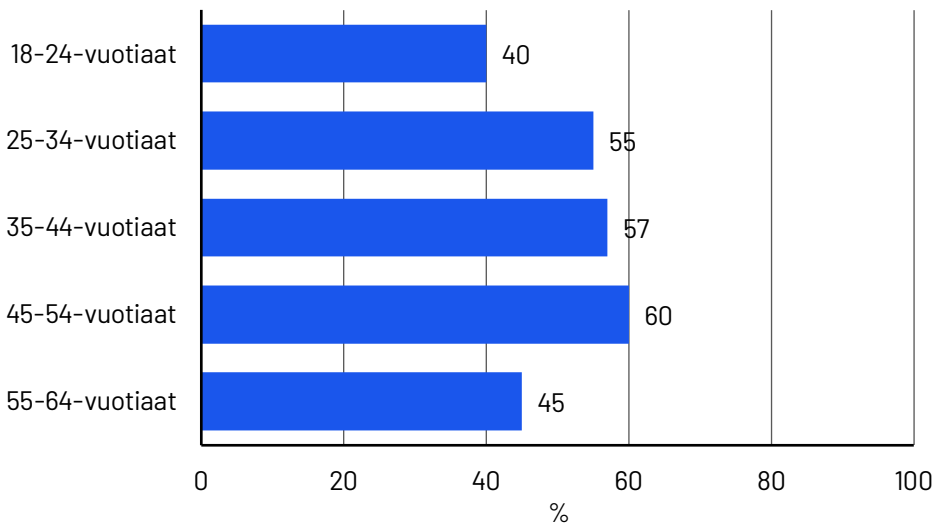
Naiset olivat miehiä useammin koulutuksessa työnantajansa tukemana. Heistä lähes kuusi kymmenestä sai henkilöstökoulutusta vuonna 2022, miehillä vastaava osuus oli vajaat viisi kymmenestä. Sukupuolten osallistumisasteissa ei ole havaittavissa merkittävää muutosta verrattuna viiden vuoden takaiseen tilanteeseen.

Myös palkansaajan ikä vaikuttaa todennäköisyyteen saada henkilöstökoulutusta. Vuonna 2022 eniten henkilöstökoulutuksessa olivat 25–54-vuotiaat palkansaajat, joista noin kuusi kymmenestä opiskeli työnantajansa tuella (kuvio 1.3.1). Nuorimmalla ja vanhimmalla ikäluokalla osallistumisasteet olivat selvästi alhaisempia, nuorimmasta ikäluokasta noin neljä kymmenestä osallistui työnantajan tukemaan koulutukseen, vanhimmasta ikäluokasta hieman useampi.

Viidessä vuodessa ei ikäluokittaisessa tarkastelussa ole tapahtunut kovin suuria muutoksia. Suurin muutos on nuorimman ikäluokan osallistumisasteen lasku kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Muiden ikäluokkien osalta muutokset ovat 1–4 prosenttiyksikköä.

Kuvio 1.3.1

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotiaat palkansaajat)

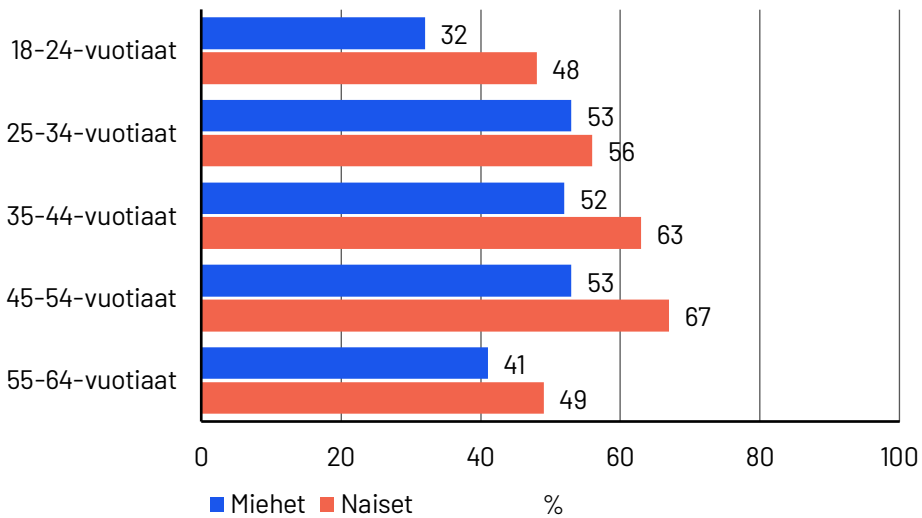

Palkansaaja naiset kouluttautuivat palkansaajamiehiä useammin työnantajan tuella lähes kaikissa ikäluokissa vuonna 2022 (kuvio 1.3.2). Hyvin suuret, yli 10 prosenttiyksikön erot osallistumisasteissa havaitaan 18–24-, 35–44- ja 45–54-vuotiaiden ikäluokissa. Toiseksi nuorimmassa, 25–34-vuotiaiden, ikäluokassa miesten ja naisten osallistumisasteet ovat lähes yhtä suuret.

Verrattuna vuoteen 2017 on nuorimpaan ikäluokkaan kuuluvien miespalkansaajien osallistumisaste laskenut peräti 16 prosenttiyksikköä. Naispalkansaajilla suurin pudotus osallistumisasteissa on 25–34-vuotiailla, joilla se laski kahdeksan prosenttiyksikköä. Muutoin ikäluokittaisissa osallistumisasteissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisen viiden vuoden ajalla.

Kuvio 1.3.2

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

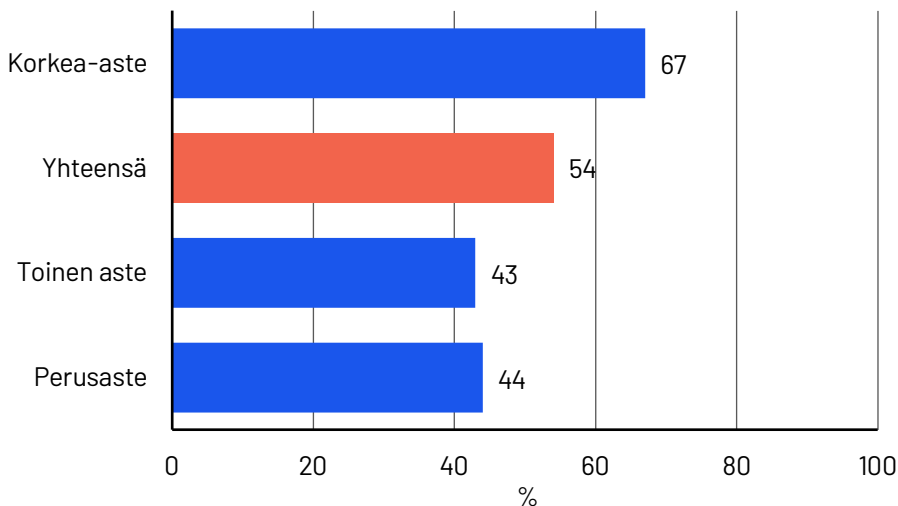

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista palkansaajista peräti kaksi kolmesta kouluttautui työnantajansa tuella vuonna 2022 (kuvio 1.3.3). Toisen asteen ja pelkän perusasteen suorittaneet olivat henkilöstökoulutuksessa yhtä usein, molemmista ryhmistä alle puolet osallistui.

Pelkän perusasteen suorittaneilla henkilöstökoulutukseen osallistumisen aste on noussut reilusti, peräti 13 prosenttiyksikköä, vuodesta 2017. Vastaavasti toisen asteen tutkinnon suorittaneilla on havaittavissa osallistumisasteen kuuden prosenttiyksikön aleneminen. Korkea-asteen tutkinnon saaneilla osallistumisaste on likimain samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

Kuvio 1.3.3

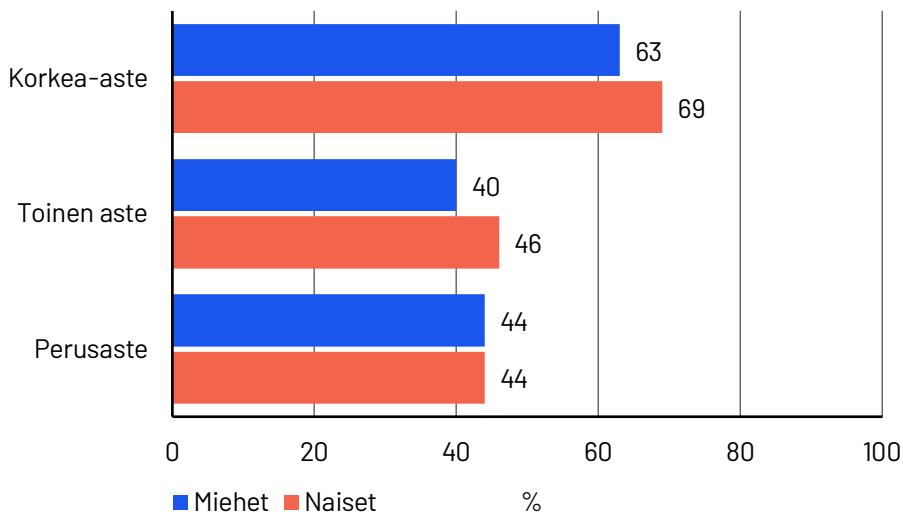
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Kun tarkasteluun otetaan koulutusasteen rinnalle sukupuoli, havaitaan mielenkiintoinen ilmiö (kuvio 1.3.4). Sukupuolten väliset osallistumisaste-erot koulutusasteittain ovat huomattavan lähellä toisiaan peilattuna siihen, että miesten ja naisten välinen osallistumisaste-ero oli kokonaisuudessaan peräti 10 prosenttiyksikköä. Näyttäisikin siltä, että naisten ja miesten välinen ero henkilöstökoulutukseen osallistumisen asteessa selittyisi pitkälti naisten miehiä korkeammalla koulutustasolla.

Kuvio 1.3.4

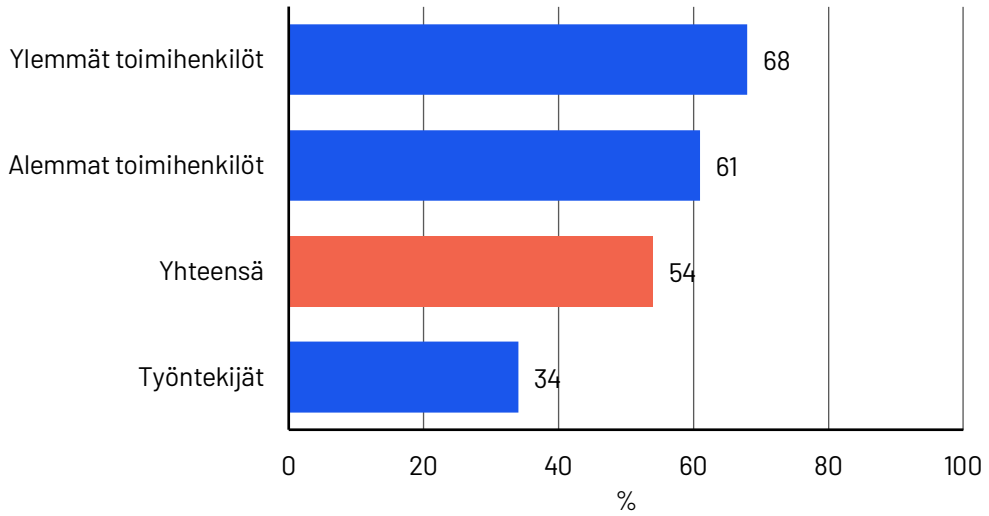
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Toimihenkilöt kouluttautuivat selvästi työntekijöiden sosioekonomisessa asemassa olevia useammin työnantajansa tuella vuonna 2022 (kuvio 1.3.5). Ylemmistä toimihenkilöistä henkilöstökoulutukseen osallistui lähes seitsemän palkansaajaa kymmenestä, alemmista noin kuusi kymmenestä. Työntekijöistä osallistuneita oli noin kolmannes.

Kuvio 1.3.5

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

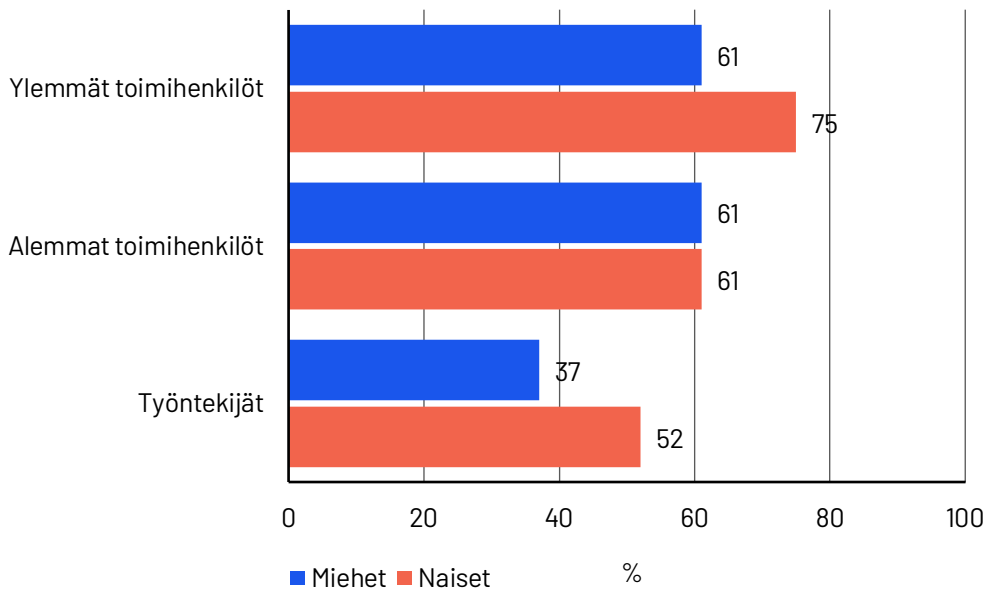

Ylemmät toimihenkilö- ja työntekijänaiset olivat vastaavassa sosioekonomisessa asemassa olevia miehiä useammin henkilöstökoulutuksessa (kuvio 1.3.6). Ylempien toimihenkilöiden sosioekonomisen aseman luokkaan kuuluvista naisista työnantajan tuella kouluttautui vuonna 2022 peräti kolme palkansaajaa neljästä, miehillä vastaava osuus oli kuusi kymmenestä. Työntekijänaisista koulutuksessa oli reilu puolet, miehistä reilu kolmannes. Alemmat toimihenkilönaiset sekä -miehet olivat henkilöstökoulutuksessa tismalleen yhtä paljon.

Verrattuna vuoteen 2017 on suurin muutos työntekijänaisien osallistumisasteen raju nousu. Kun vielä viisi vuotta sitten heistä ainoastaan kolmannes kouluttautui työnantajansa tuella, oli osuus kasvanut nyt jo reiluun puoleen. Osallistumisaste on noussut myös alemmilla toimihenkilömiehillä, joilla se oli vuonna 2022 kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin viisi vuotta aiemmin.

Kuvio 1.3.6

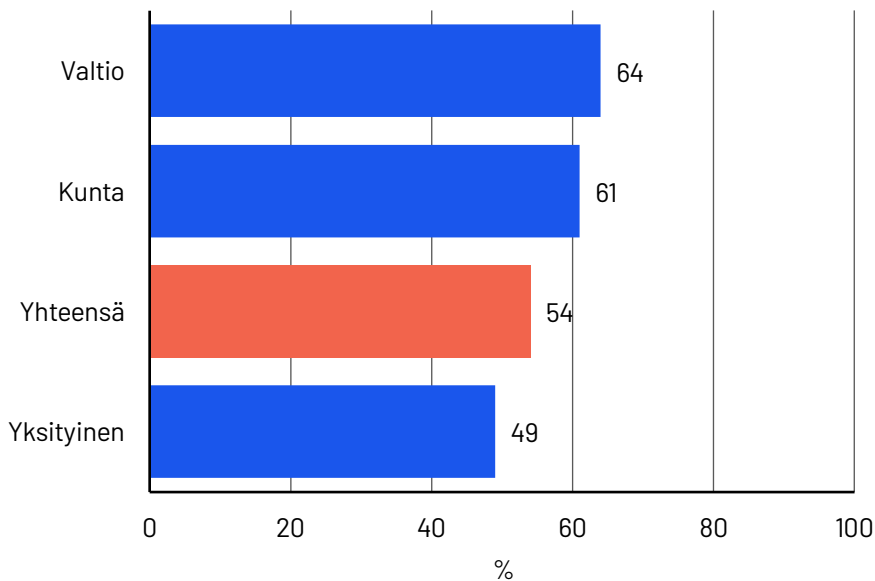
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja sosioekonomisen aseman vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Julkinen sektori kouluttaa henkilöstöään enemmän kuin yksityinen (kuvio 1.3.7). Vuonna 2022 valtiolla tai kunnilla työssä olevista palkansaajista henkilöstökoulutukseen osallistui noin kuusi kymmenestä, kun taas yksityisellä sektorilla vastaava osuus oli viisi kymmenestä.

Kuvio 1.3.7

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen työnantajasektorin mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

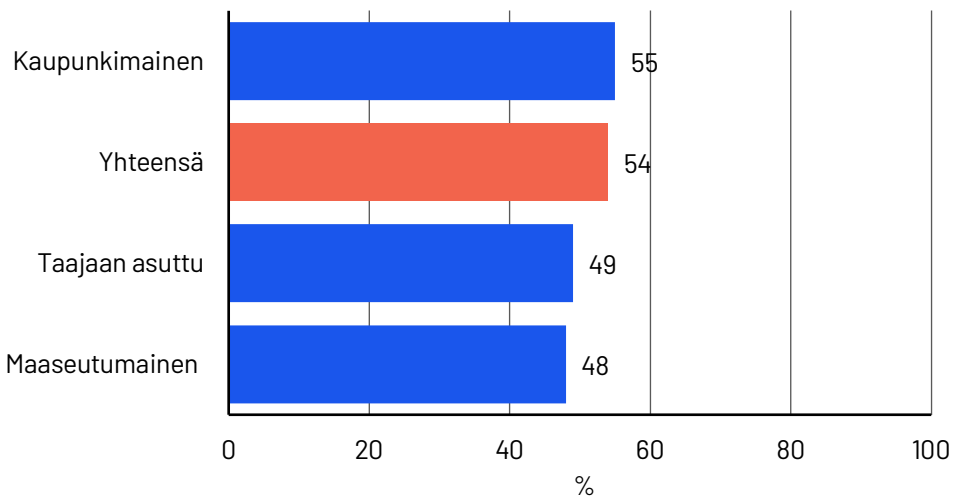

Työnantajan tuella opiskelevat eniten kaupunkimaisissa kunnissa asuvat palkansaajat (kuvio 1.3.8). Heistä henkilöstökoulutukseen osallistui selvästi yli puolet. Taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat palkansaajat olivat henkilöstökoulutuksessa yhtä usein vuonna 2022. Heistä työnantajansa tuella kouluttautui hieman alle puolet.

Viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana kuntaryhmittäisissä osallistumisasteissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, ne ovat hyvin samalla tasolla kuin vuonna 2017.

Kuvio 1.3.8

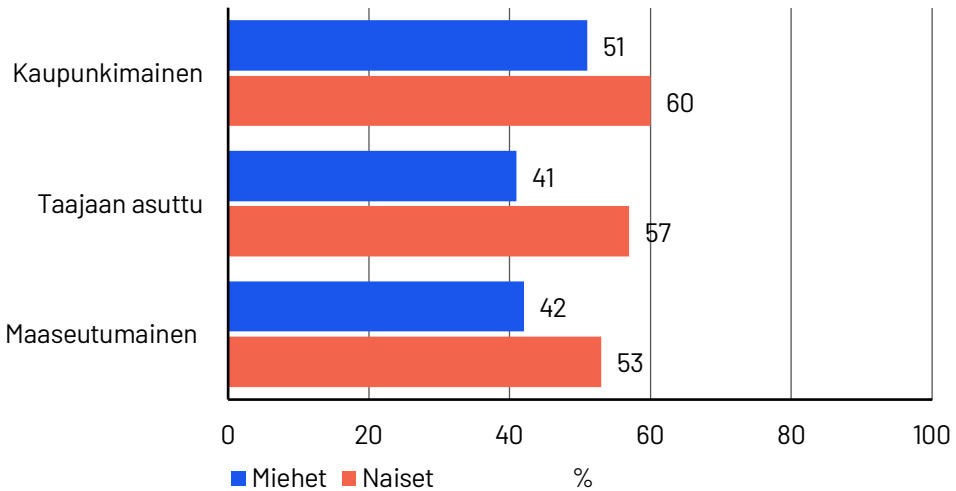
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotiaat palkansaajat)

Asuinkunnan kuntaryhmän vaikutus henkilöstökoulutukseen osallistumiseen näkyy lähinnä miespalkansaajilla (kuvio 1.3.9), heillä kaupunkimaisissa kunnissa osallistumisaste oli kymmenisen prosenttiyksikköä korkeampi kuin taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa. Naispalkansaajilla asuinkunnan vaikutus ei ole tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 1.3.9

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

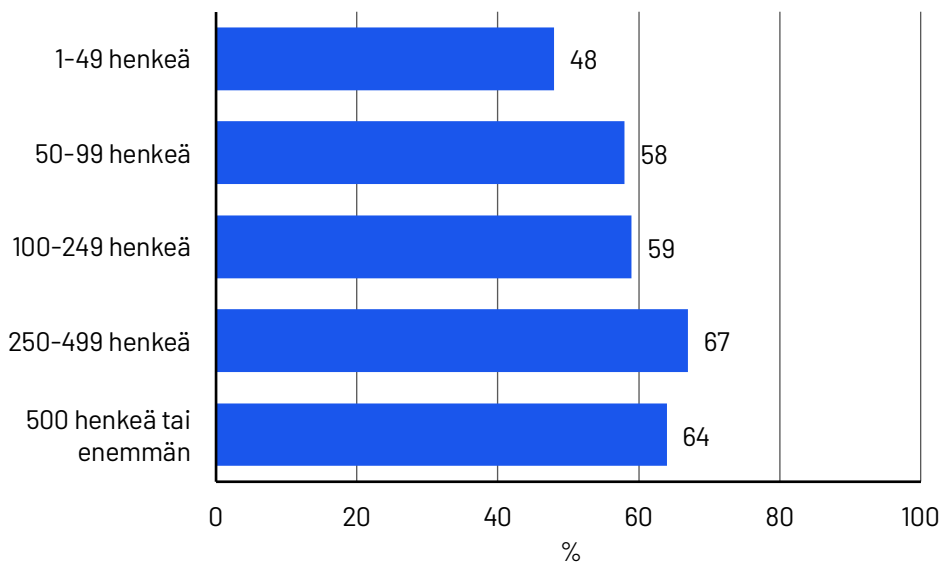

Myös työpaikan koko vaikuttaa saadun henkilöstökoulutuksen määrään (kuvio 1.3.10). Henkilökuntamäärältään suurissa yrityksissä palkansaajat kouluttautuvat työnantajansa tuella useammin, kuin pienemmissä yrityksissä. Tulos on hyvin ymmärrettävä, sillä pienissä yrityksissä työntekijän työpanoksesta on vaikeampaa irrottaa aikaa koulutukselle. Kun vuonna 2022 vähintään 250 hengen työpaikoilla henkilöstökoulutukseen osallistui noin kaksi kolmesta palkansaajasta, niin alle 50 hengen yrityksissä osallistuneita oli noin puolet.

Verrattuna vuoteen 2017 on ainut hieman merkittävämpi muutos 250–499 hengen työpaikoilla osallistumisasteen nousu kuudella prosenttiyksiköllä.

Kuvio 1.3.10

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen työpaikan henkilökuntamäärän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

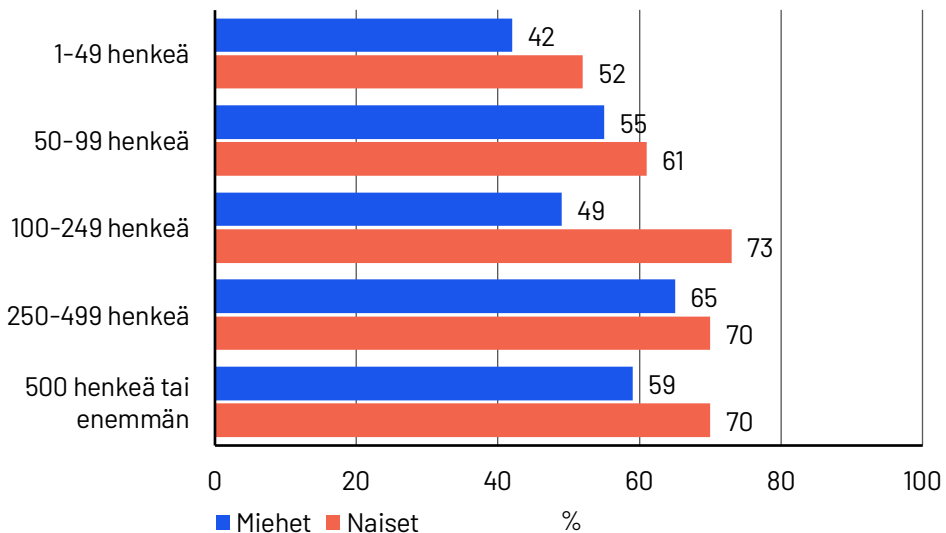

Miesten ja naisten väliset erot henkilöstökoulutuksen osallistumisasteissa ovat suurimmillaan 100–249 hengen työpaikoilla (kuvio 1.3.11), joissa se on peräti 24 prosenttiyksikköä. Vähintään 10 prosenttiyksikön suuruinen ero on myös pienimmillä, alle 50 hengen, työpaikoilla sekä suurimmilla, vähintään 500 hengen, työpaikoilla.

Naisten osallistumisaste työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen on viimeisen viiden vuoden aikana noussut 50–99 hengen (6 prosenttiyksikköä), 100–249 hengen (9 prosenttiyksikköä) ja vähintään 500 hengen (8 prosenttiyksikköä) työpaikoilla. Miehillä nousua on 250–499 hengen työpaikoilla (8 prosenttiyksikköä). Muut muutokset ovat maksimissaan muutaman prosenttiyksikön suuruisia.

Kuvio 1.3.11

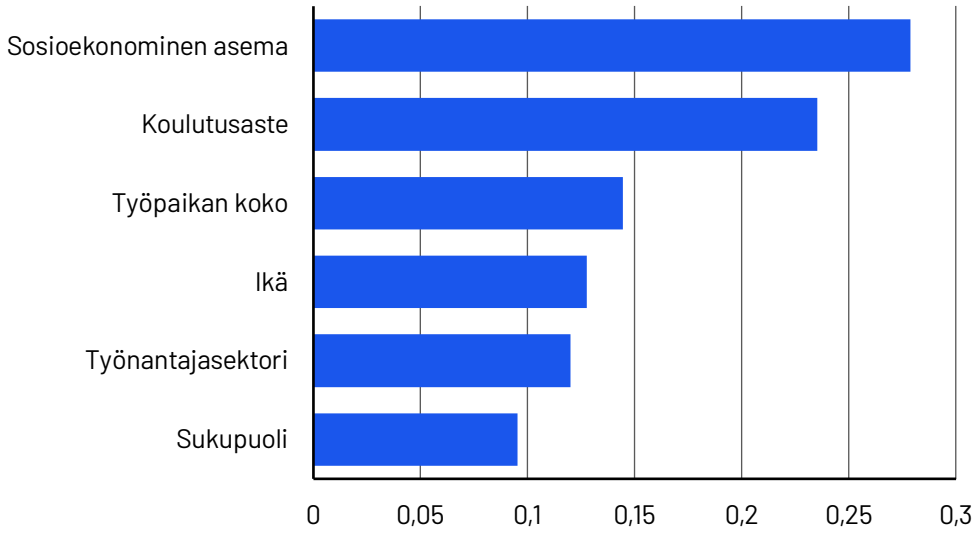
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja työpaikan henkilökuntamäärän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Kaikki tutkitut taustamuuttujat vaikuttivat tilastollisesti merkitsevästi työnantajan tuella tapahtuvaan koulutukseen osallistumiseen. Eniten vaikutusta oli palkansaajan sosioekonomisella asemalla, jolla Cramerin V on hieman vajaa 0,3 (kuvio 1.3.12). Seuraavaksi eniten vaikutusta oli koulutusasteella, jolla Cramerin V oli myös suurempi kuin 0,2. Työpaikan henkilökuntamäärä, palkansaajan ikä sekä työnantajasektori vaikuttivat henkilöstökoulutukseen likimain yhtä paljon. Vähiten vaikuttavin tutkituista taustamuuttujista oli sukupuoli (kts. Tekninen raportti).

Kuvio 1.3.12

Henkilöstökoulutukseen osallistumisen riippuvuus eri taustamuuttujista 2022
(Cramerin V-kertoimet)

1.4 Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen

Noin 14 prosenttia 18–64-vuotiaista suomalaisista opiskeli muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi (eli yleissivistys- tai harrastustavoitteisesti) vuonna 2022. Määränä tämä vastaa noin 380 000 henkeä. Yleissivistys- tai harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen osallistuneiden osuus on pysynyt samalla tasolla verrattuna vuoteen 2017. Vuosituhannen alkupuolen lukemista on kuitenkin tultu alaspäin neljän prosenttiyksikön, eli noin 100 000 henkilön, verran.

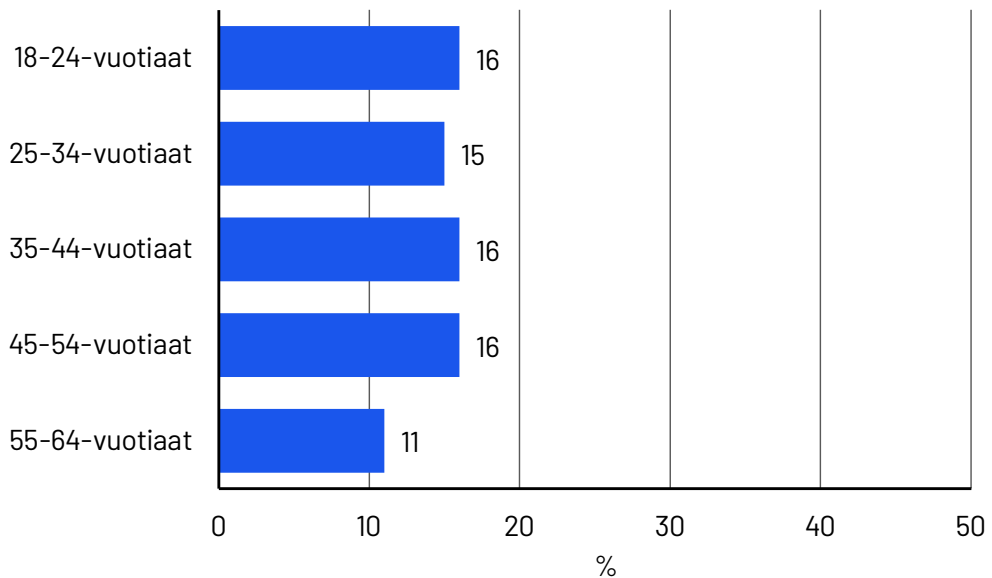
Naiset opiskelivat muihin kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi huomattavasti enemmän kuin miehet. Kun naisista yleissivistys- tai harrastustavoitteisesti opiskeli kaksi henkeä kymmenestä vuonna 2022, oli miesten vastaava osuus vain noin puolet tästä, eli noin yksi kymmenestä. Määrinä tämä tarkoittaa vastaavasti sitä, että näin opiskelleista kaksi kolmannesta oli naisia. Sekä miesten että naisten osallistumisasteet ovat pysyneet samoina vuodesta 2017.

Henkilön ikä ei juurikaan vaikuta muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumiseen (kuvio 1.4.1). Vanhinta, 55–64-vuotiaiden, ikäluokkaa lukuun ottamatta osallistumisasteet ovat hyvin tasaiset välillä 15–16 prosenttia.

Verrattuna vuoteen 2017 ei ikäluokittaisissa muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumisasteissa ole havaittavissa suurempia muutoksia. Osallistumisasteiden muutokset ovat maksimissaan muutamissa prosenttiyksiköissä.

Kuvio 1.4.1.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

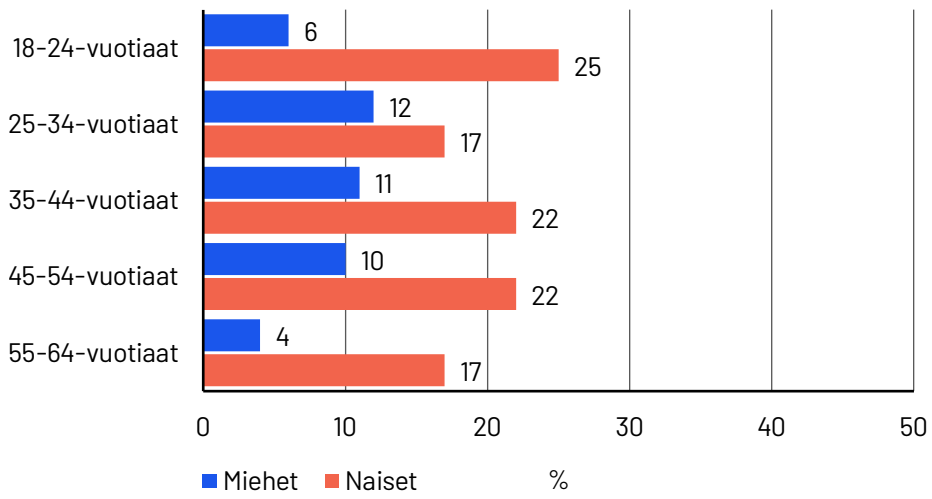

Lähes kaikissa ikäluokissa naiset osallistuivat miehiä useammin yleissivistys- tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen (kuvio 1.4.2). Ainoastaan 25–34-vuotiaiden ikäluokassa havaittava viiden prosenttiyksikön osallistumisaste-ero ei ole tilastollisesti merkitsevä. Erityisen suuri ero osallistumisasteissa on nuorimmassa, 18–24-vuotiaiden, sekä vanhimmassa, 55–64-vuotiaiden, ikäluokissa, joissa naisten osallistumisaste on peräti yli nelinkertainen miesten vastaavaan verrattuna.

Viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana sukupuolittain tarkasteltuna nuorimman ikäluokan osallistumisessa yleissivistys- tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen on tapahtunut merkittävä muutos. Tähän ikäluokkaan kuuluvilla miehillä osallistumisaste on pudonnut neljä prosenttiyksikköä, kun taas naisilla noussut peräti 11 prosenttiyksikköä. Muissa ikäluokissa osallistumisasteiden muutokset ovat hyvin maltillisia.

Kuvio 1.4.2.

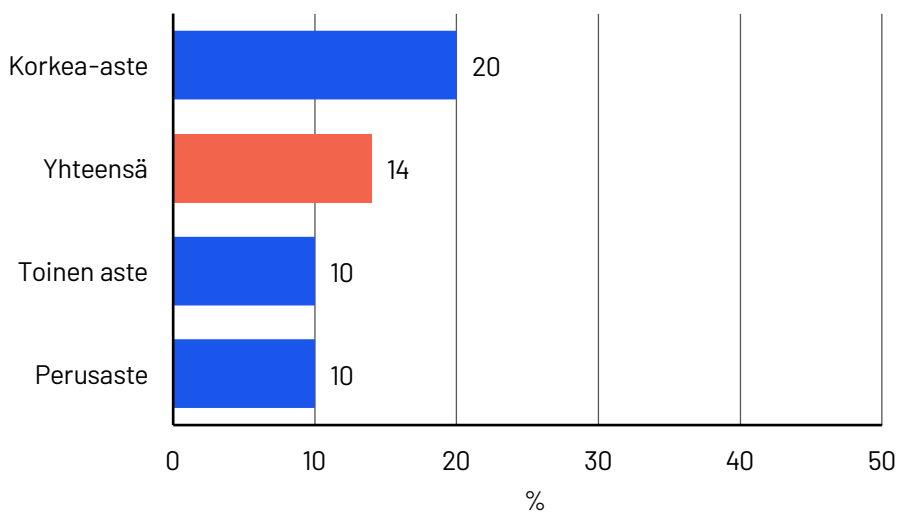
Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Vuonna 2022 korkea-asteen tutkinnon suorittaneet osallistuivat huomattavasti useammin muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen kuin toisen asteen tai pelkän perusasteen suorittaneet (kuvio 1.4.3). Heidän osallistumisasteensa oli peräti kaksinkertainen verrattuna toisen asteen tai pelkän perusasteen suorittaneisiin. Vuoteen 2017 verrattuna ei koulutusasteen mukaisissa osallistumisasteissa ole tapahtunut muutoksia suuntaan eikä toiseen.

Kuvio 1.4.3.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

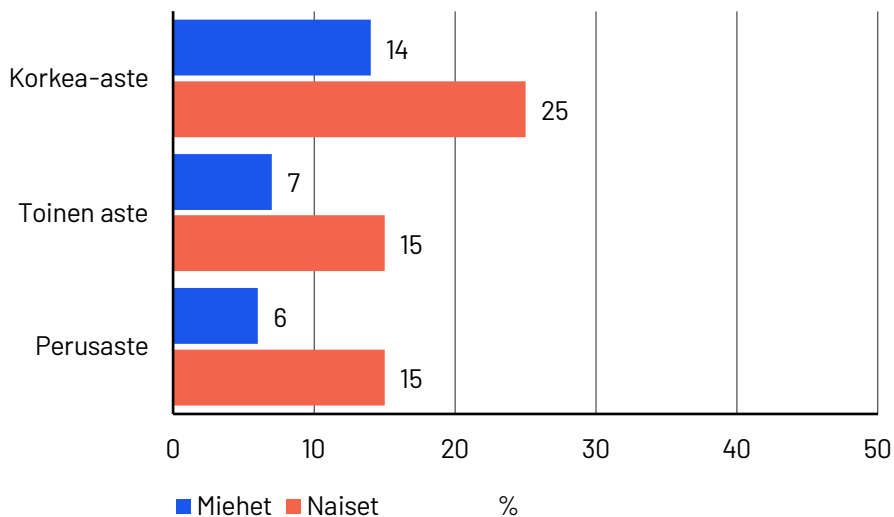

Naiset osallistuivat miehiä enemmän muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen kaikissa pohjakoulutuksen mukaisissa luokissa (kuvio 1.4.4). Suurin ero osallistumisasteissa oli pelkän perusasteen suorittaneilla, heillä naisten osallistumisaste oli lähes kolminkertainen miesten vastaavaan verrattuna. Toisen asteen suorittaneilla ero oli kaksinkertainen ja korkea-asteen suorittaneilla hieman pienempi.

Vuoteen 2017 verrattuna ainut merkittävämpi ero koulutusasteen ja sukupuolen mukaisissa osallistumisasteissa on pelkän perusasteen suorittaneiden naisten osallistumisasteen viiden prosenttiyksikön nousu.

Kuvio 1.4.4.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

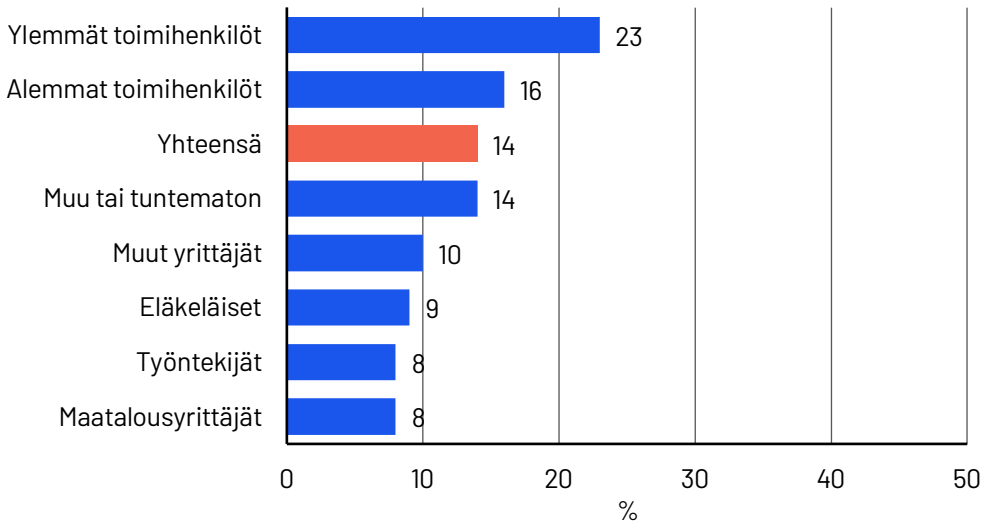

Toimihenkilöt osallistuivat muita enemmän yleissivistävään tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen vuonna 2022 (kuvio 1.4.5). Ylemmistä toimihenkilöistä tämän tyyppiseen koulutukseen osallistui lähes yksi neljästä, alemmista noin yksi kuudesta. Eri sosioekonomisen aseman luokkiin kuuluvista muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuivat yrittäjät (muut ja maatalous-), eläkeläiset ja työntekijät. Heistä osallistuneita oli noin yksi kymmenestä 18–64-vuotiaasta.

Viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ei ole havaittavissa kovin suuria muutoksia eri sosioekonomisen aseman luokkiin kuuluvilla henkilöillä. Lievää kasvua on kuitenkin havaittavissa ylempien toimihenkilöiden (3 prosenttiyksikköä) ja laskua eläkeläisten (4 prosenttiyksikköä) osallistumisessa.

Kuvio 1.4.5.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

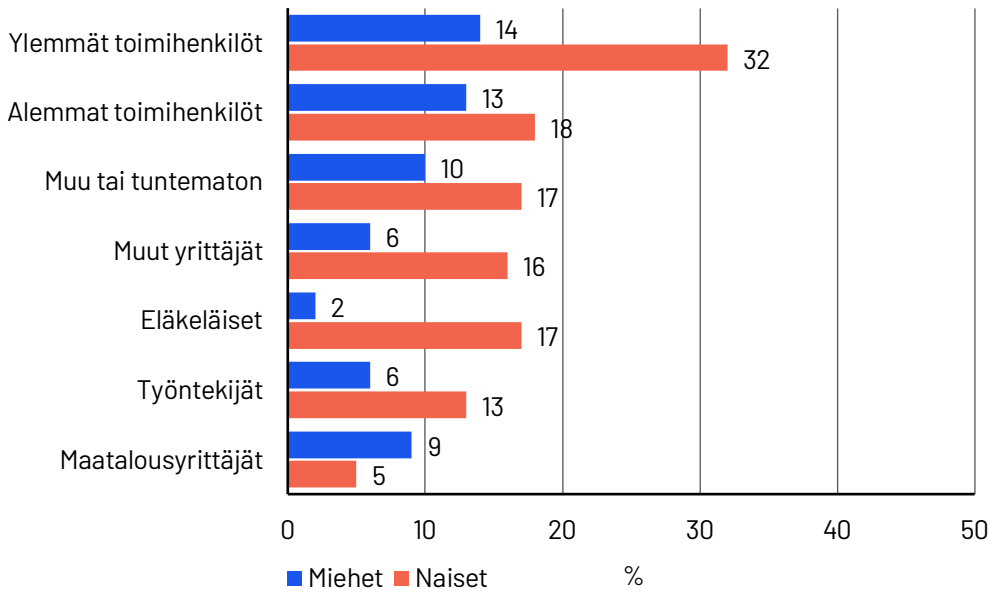

Tarkasteltaessa eri sosioekonomisen asemaan kuuluvien henkilöiden osallistumista muuhun kuin työhön tai ammattiin kuuluvaan aikuiskoulutukseen sukupuolittain, havaitaan erityisen suuri ero osallistumisasteissa eläkeläisnaisten ja -miesten sekä luokkaan ”muut yrittäjät” kuuluvien naisten ja miesten välillä (kuvio 1.4.6). Jälkimmäiseen sosioekonomisen aseman luokkaan kuuluvien naisten osallistumisaste oli noin 2,5-kertainen miehiin verrattuna vuonna 2022. Eläkeläisten osalta ero oli vieläkin suurempi; naisten osallistumisaste oli lähes yhdeksänkertainen miesten vastaavaan verrattuna. Myös ylempien toimihenkilöiden ja työntekijöiden sosioekonomisen aseman luokissa naisten osallistuminen yleissivistävään tai harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen oli yli kaksinkertaista miehiin verrattuna.

Maatalousyrittäjien luokassa miesten osallistumisaste näyttäisi olevan korkeampi kuin naisten, mutta johtuen maatalousyrittäjien pienestä määrästä Aikuiskoulutustutkimus 2022:n otoksessa, ei ero ole tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 1.4.6.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

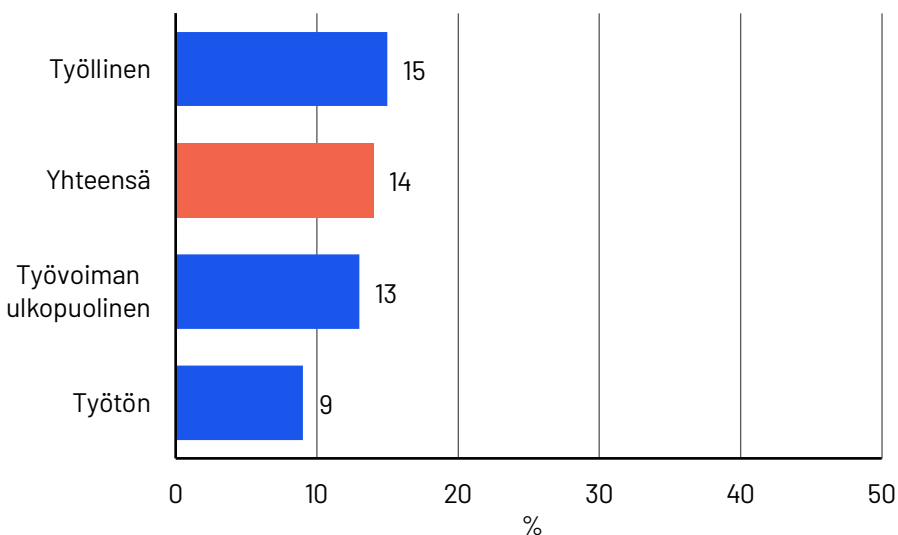

Henkilön työmarkkina-aseman mukaiset erot yleissivistävän tai harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen osallistumisasteissa eivät olleet järin suuria vuonna 2022 (kuvio 1.4.7). Kuitenkin työlliset sekä työvoiman ulkopuoliset osallistuivat tämän tyyppiseen aikuiskoulutukseen jonkin verran enemmän kuin työttömät.

Työmarkkina-aseman mukaisissa osallistumisasteissa ei ole havaittavissa muutoksia verrattuna viiden vuoden takaiseen, vuoden 2017, tilanteeseen.

Kuvio 1.4.7.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

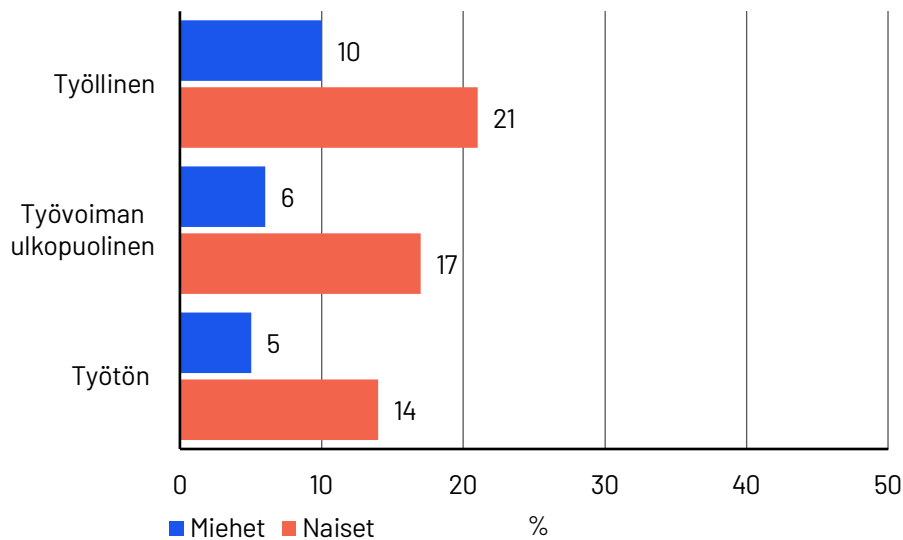

Naiset osallistuivat selvästi miehiä useammin muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen kaikissa henkilön työmarkkina-aseman mukaisissa luokissa (kuvio 1.4.8). Työttömillä ja työvoiman ulkopuolilla olevilla naisilla osallistumisaste oli lähes kolminkertainen miehiin verrattuna, työllisillä ero oli noin kaksinkertainen.

Verrattuna viisi vuotta aikaisempaan, vuoden 2017, tilanteeseen, ei mitään suuria muutoksia ole tapahtunut, vaan osallistumisasteet ovat muutaman prosenttiyksikön sisällä tuolloisesta tilanteesta.

Kuvio 1.4.8.

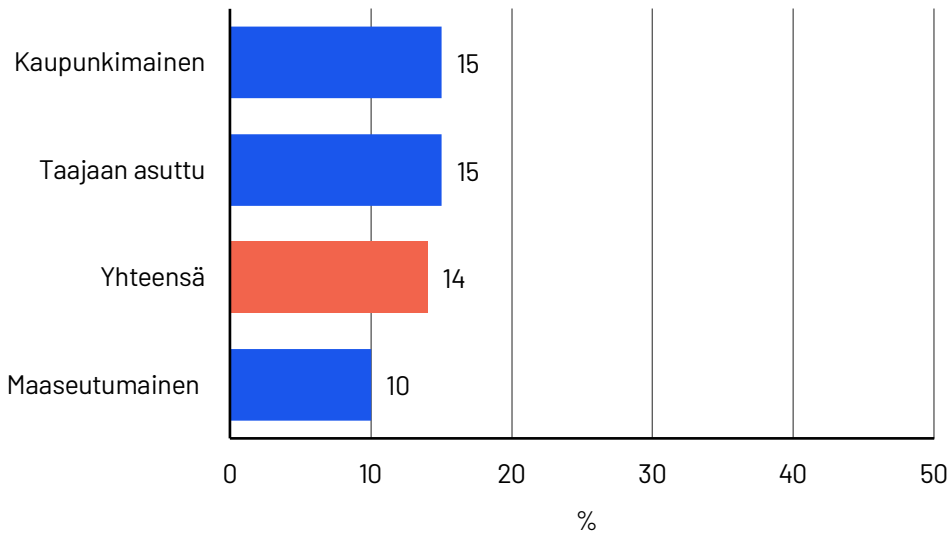
Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja työmarkkina-aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Henkilön asuinkunnan kuntaryhmän vaikutus yleissivistävään tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen osallistumiseen on suhteellisen vähäinen (kuvio 1.4.9). Kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvien 18–64-vuotiaiden suomalaisten osallistumisaste oli noin 15 prosenttia vuonna 2022, maaseutumaisissa kunnissa asuvien viisi prosenttiyksikköä alhaisempi. Myöskään mitään merkittävämpiä muutoksia verrattuna vuoteen 2017 ei ole nähtävissä.

Kuvio 1.4.9.

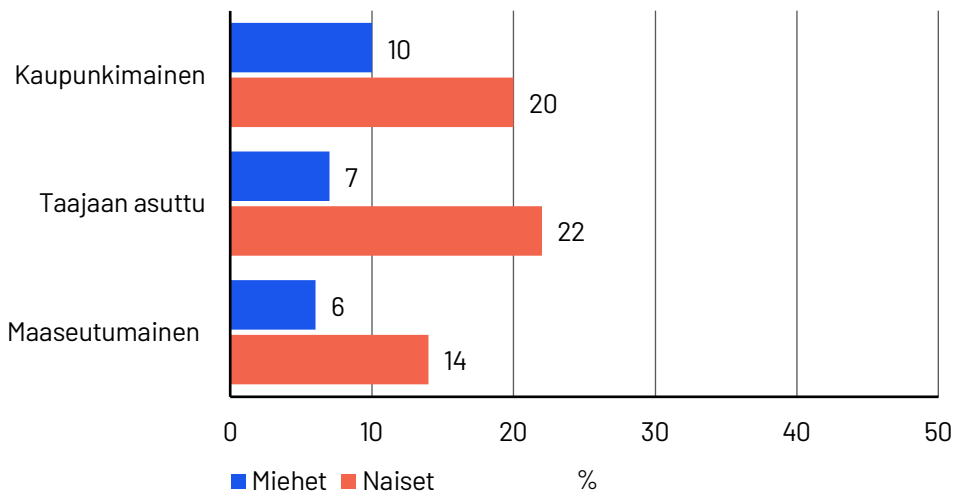
Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Naiset osallistuivat muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen miehiä enemmän kaikissa kuntaryhmän luokissa vuonna 2022 (kuvio 1.4.10). Erityisen suuri osallistumisasteiden ero, yli kolminkertainen naisten eduksi, oli taajaan asutuissa kunnissa. Kaupunkimaisissa ja maaseutumaisissa kunnissa naisten osallistumisaste oli noin kaksinkertainen miesten vastaavaan verrattuna. Miehillä asuinkunnan kuntaryhmän vaikutus yleissivistävään tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen osallistumiseen ei ollut tilastollisesti merkitsevä.

1.4.10.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen ja kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

2

Osallistumisen volyymi

2 Osallistumisen volyymi

Aikuiskoulutuspäivät volyymin kuvaajina

Aikuiskoulutukseen osallistumisen aste kuvaa vain osaa aikuiskoulutusaktiivisuudesta. Osallistumisen intensiteettiä mitattiin aikuiskoulutustutkimuksessa osallistumispäivien määrällä. Monet saivat koulutusta vuoden aikana vain yhden tai kaksi päivää, kun taas jotkut osallistuivat koulutukseen jopa satoja päiviä.

Aikuiskoulutuspäivien hajonta oli suuri ja jakauman muoto hyvin vino. Tästä syystä aritmeettista keskiarvoa käyttökelpoisempana keskilukuna pidettiin **mediaania**, joka jakaa aineiston arvot kahteen yhtä suureen osaan ja hakee aineiston keskimmäisen arvon siten, että kummallekin puolelle jää 50 prosenttia tapauksista. Mediaanin lisäksi seuraavassa volyymitarkastelussa käytetään ala- ja yläkvartiileja. **Alakvartiili** kertoo arvon, johon mennessä on kerääntynyt 25 prosenttia havainnoista ja **yläkvartiili** taas arvon, johon mennessä on kertynyt 75 prosenttia havainnoista (ja jonka yläpuolelle siis jää joka neljäs havainto). Hajontaa kuvaavana tunnuslukuna käytetään **kvartiiliväliä**, mikä tarkoittaa ylä- ja alakvartiilin erotusta.

Lisäksi tarkasteluissa käytetään **koulutuspäivien odotusarvoa**, joka voidaan laskea joko koko perusjoukolle (18–64-vuotiaat) tai jonkin taustamuuttujan luokille. Koulutuspäivien odotusarvo saadaan kertomalla osallistumispäivien keskiarvo osallistuneiden osuudella (katso kappale 2.2 Aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden).

2.1 Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden

Aikuiskoulutuspäivien mediaani koulutukseen osallistuneilla oli vuonna 2022 neljä päivää. Mediaanilla mitattuna aikuiskoulutuspäivien määrä on laskenut, sillä viisi vuotta aikaisemmin, vuonna 2017, se oli päivän verran suurempi, eli viisi päivää. Myös ala- ja yläkvartiilitarkastelussa havaitaan aikuiskoulutuspäivien määrän laskeneen. Kun vuonna 2017 koulutuksessa eniten olleella neljänneksellä (yläkvartiili) oli koulutuspäiviä vähintään 14, oli vastaava koulutuspäivien määrä vuonna 2022 peräti neljä päivää alhaisempi, eli 10 päivää. Vähiten koulutuksessa olleen neljänneksen (alakvartiili) koulutuspäivien määrä putosi samalla ajanjaksolla kahdesta päivästä 1,7 päivään.

Paitsi että naisista suurempi osuus kuin miehistä osallistuu aikuiskoulutukseen (kts. luku 1), ovat he myös koulutuksessa pidempiä jaksoja. Kun aikuiskoulutukseen osallistuneet naiset olivat vuonna 2022 koulutuksessa keskimäärin 4,2 päivää (mediaani), oli miehillä vastaava aikuiskoulutuspäivien määrä vajaan päivän verran lyhyempi, eli 3,3 päivää. Molempien sukupuolten aikuiskoulutuspäivien määrä on kuitenkin laskenut vuodesta 2017 vajaan päivän.

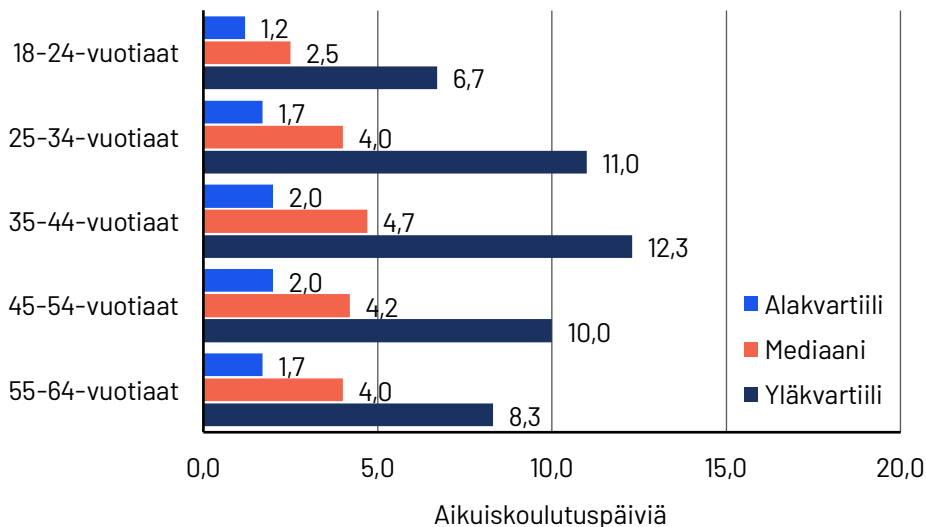
Myös yläkvartiilitarkastelu osoittaa aikuiskoulutukseen osallistuneiden naisten saaneen miehiä enemmän koulutuspäiviä. Kun naisista eniten koulutuspäiviä saanut neljännes oli koulutuksessa vähintään 10,3 päivää, oli miehillä vastaava yläkvartiili yli päivän verran lyhyempi, eli yhdeksän päivää. Sen sijaan alakvartileissa ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa naisten ja miesten aikuiskoulutuspäivien määrän välillä.

Vuonna 2022 eri ikäluokista pisimpään aikuiskoulutuksessa olivat 35–44-vuotiaat (kuvio 2.1.1). Heidän koulutuspäivien mediaaninsa oli vajaat viisi päivää. Myös yläkvartiili oli tällä ikäluokalla kaikkein korkein, eli 12,5 päivää. Aikuiskoulutukseen osallistuneista vähiten koulutuspäiviä saivat nuorimpaan, 18–24-vuotiaiden, ikäluokkaan kuuluvat. Heidän koulutuspäiviensä mediaani oli vain noin puolet 35–44-vuotiaiden vastaavasta, eli kaksi ja puoli päivää. Yläkvartiili tällä ikäluokalla oli myös selvästi alhaisin, vajaat seitsemän päivää.

Ikäluokittaisessa tarkastelussa havaitaan merkittävä muutos verrattaessa vuoteen 2017. Tällöin vielä eri ikäluokista nuorimmat, 18–24-vuotiaat, saivat eniten aikuiskoulutuspäiviä osallistunutta kohden. Heidän koulutuspäiviensä mediaani oli peräti 10 päivää, eli se on laskenut viidessä vuodessa neljännekseen. Muilla ikäluokilla koulutuspäivien määrän mediaani on laskenut yhden päivän verran, pl. 45–54-vuotiaat, joilla mediaani on pysynyt samalla tasolla.

Kuvio 2.1.1

Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias aikuiskoulutukseen osallistunut väestö)

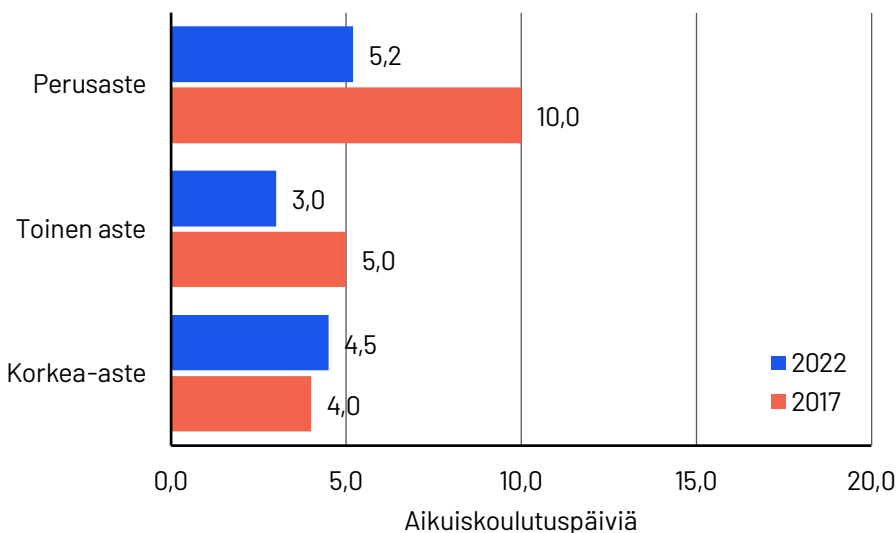

Aikuiskoulutukseen osallistuneista eniten koulutuspäiviä vuonna 2022 saivat pelkän perusasteen suorittaneet (kuvio 2.1.2), joilla koulutuspäivien mediaani oli 5,2 päivää. Lähes yhtä pitkään, vajaan päivän vähemmän, aikuiskoulutuksessa olivat korkea-asteen tutkinnon suorittaneet. Pienin saatujen aikuiskoulutuspäivien määrä, eli kolme päivää, oli toisen asteen tutkinnon suorittaneilla

Vaikka pelkän perusasteen suorittaneilla aikuiskoulutukseen osallistuneilla koulutuspäivien määrä oli suurin, on se kuitenkin vähentynyt selvästi eniten. Verrattuna viiden vuoden takaiseen on heidän koulutuspäivensä mediaani puolittunut, kun taas korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla havaitaan lievää kasvua.

Kuvio 2.1.2

Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias aikuiskoulutukseen osallistunut väestö)

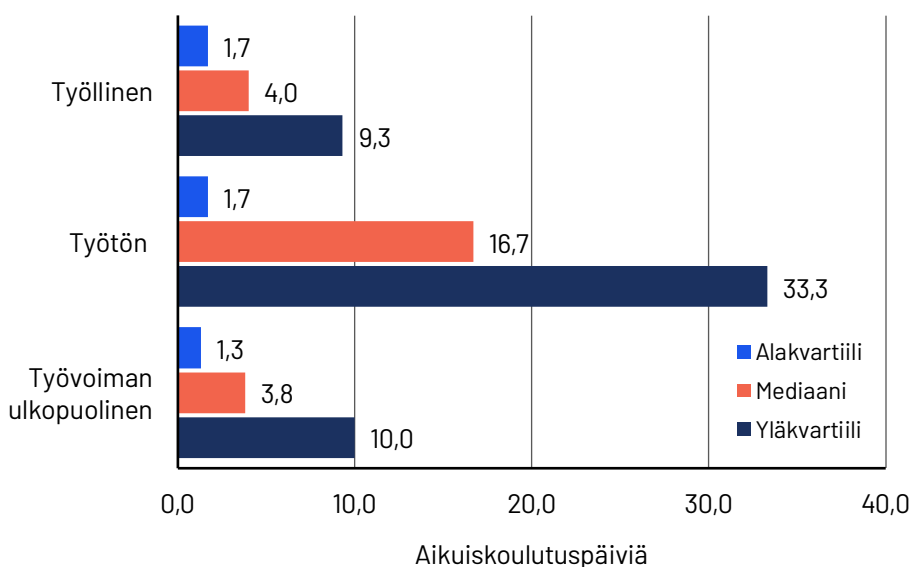
Aikuiskoulutukseen vuonna 2022 osallistuneista työttömät olivat koulutuksessa selvästi muita pidempiä jaksoja (kuvio 2.1.3). Kun työtön oli koulutuksessa keskimäärin lähes 17 päivää (mediaani), oli työllisillä ja työvoiman ulkopuolisilla koulutuspäivien mediaani vain noin neljäsnes tästä, eli noin neljä päivää.

Osa työttömistä on koulutuksessa hyvinkin pitkiä jaksoja. Neljäsnes aikuiskoulutukseen osallistuneista työttömistä (yläkvartiili) oli koulutuksessa peräti 33 päivän ajan. Tämä on kolme kertaa pidempi aika, kun vastaavalla osuudella työvoiman ulkopuolisia tai työllisiä. Alakvartiilien osalta eivät eri työmarkkina-asemien luokkiin kuuluvat juurikaan eroa.

Verrattuna vuoteen 2017 on aikuiskoulutukseen osallistuneilla työttömillä koulutuksen kesto (mediaani) kasvanut lähes seitsemän päivää, kun taas työvoiman ulkopuolisilla se on enemmän kuin puolittunut (10 päivästä vajaaseen neljään päivään) ja työllisillä pysynyt samana.

Kuvio 2.1.3

Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden työmarkkina-aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias aikuiskoulutukseen osallistunut väestö)

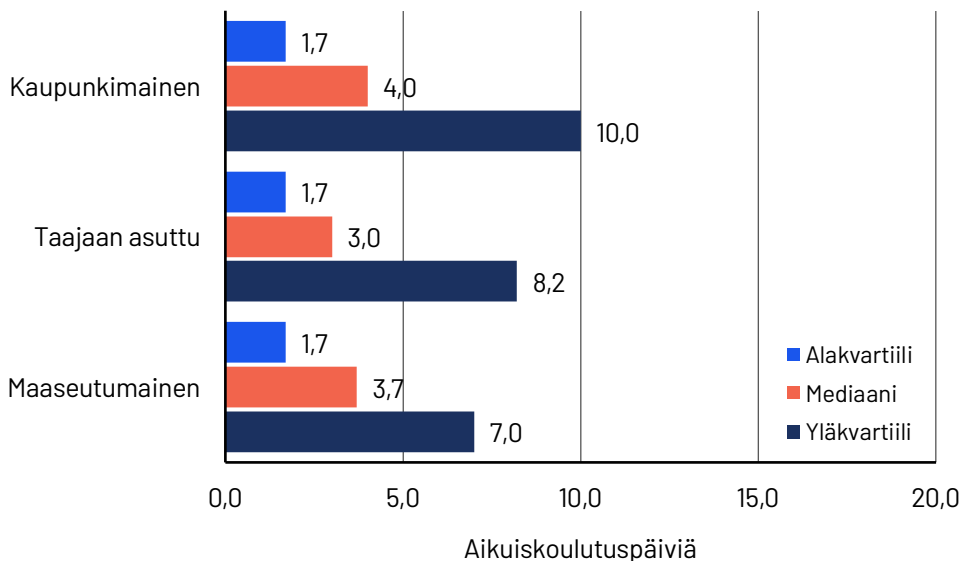

Henkilön asuinkunnan tyyppillä ei ole juurikaan vaikutusta saatujen aikuiskoulutuspäivien määrään (kuvio 2.1.4). Kaupunkimaisissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuva aikuiskoulutukseen osallistunut henkilö vietti koulutuksessa noin neljä päivää vuonna 2022, taajaan asutuissa asuva päivän verran vähemmän. Myös ala- ja yläkvartiilein tarkasteltuna erot aikuiskoulutuksen kestossa olivat sangen pieniä.

Verrattuna vuoteen 2017 oli koulutuksen kesto (mediaani) kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla laskenut yhden päivän verran, maaseutumaisissa kunnissa asuvilla pysytellyt samalla tasolla.

Kuvio 2.1.4

Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias aikuiskoulutukseen osallistunut väestö)

2.2 Aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden

Aikuiskoulutuksen volyyymiä voidaan lähestyä myös laskemalla **koulutuspäivien odotusarvo** joko koko perusjoukolle tai jonkin taustamuuttujan eri luokille. Odotusarvo tietylle joukolle (i) saadaan seuraavalla kaavalla, jossa koulutuspäivien keskiarvo kerrotaan osallistumistodennäköisyydellä:

Koulutuspäivien odotusarvo luokassa i = (Koulutukseen osallistuneiden määrä luokassa i / Luokkaan i kuuluvien henkilöiden määrä) *

Koulutukseen osallistuneiden koulutuspäivien keskiarvo luokassa i

Suomalaisen 18–64-vuotiaan aikuisen koulutuspäivien odotusarvo vuonna 2022 oli 5,4 päivää. Tämä on selvästi vähemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin, sillä silloin vastaava lukema oli peräti kolme päivää korkeampi, eli 8,3 päivää.

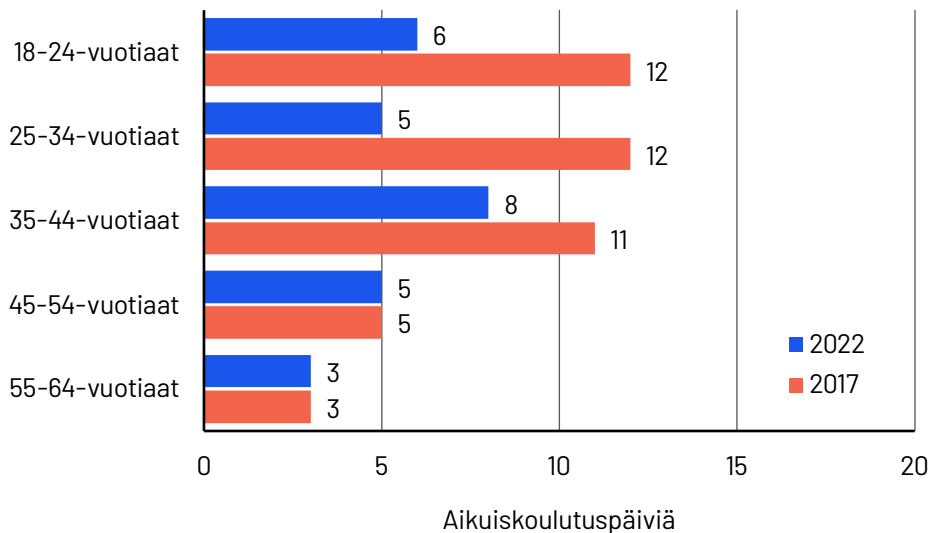
Naiset olivat selvästi enemmän aikuiskoulutuksessa kuin miehet. Kun naisten saama koulutuspäivien määrä vuonna 2022 oli keskimäärin 6,8 päivää, niin miesten vastaava oli lähes kolme päivää alhaisempi, eli 4,1 päivää. Molempien sukupuolten aikuiskoulutuspäivien määrä on laskenut vuodesta 2017 noin kolmella päivällä.

Eniten aikuiskoulutuksessa olivat 35–44-vuotiaat, joidenka aikuiskoulutuspäivien odotusarvo oli kahdeksan päivää (kuvio 2.2.1), vähiten taas iäkkäin, 55–64-vuotiaiden, ikäluokka, johon kuuluva oli aikuiskoulutuksessa keskimäärin kolmen päivän verran vuonna 2022.

Verrattuna vuoden 2017 tilanteeseen, on aikuiskoulutuspäivien määrässä tapahtunut isoja muutoksia, etenkin nuorempien ikäluokkien saatujen koulutuspäivien määrä on vähentynyt reippaasti. Kahdella nuorimmalla (18–24-vuotiaat ja 25–34-vuotiaat) ikäluokalla aikuiskoulutuspäivien odotusarvo oli vuonna 2022 vain noin puolet siitä, mitä se oli viisi vuotta aikaisemmin. Sen sijaan kahdella vanhimmalla ikäluokalla aikuiskoulutuspäivien odotusarvo on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2017 verrattuna.

Kuvio 2.2.1

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden iän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

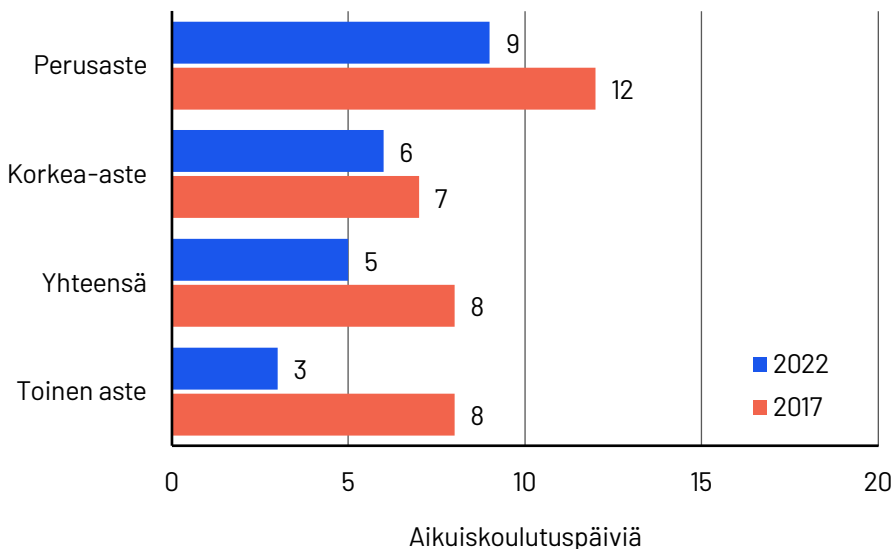

Pelkän perusasteen suorittaneet saivat muita enemmän aikuiskoulutuspäiviä vuonna 2022 (kuvio 2.2.2). Heidän koulutuspäiviensä odotusarvo oli yhdeksän päivää, kun korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla se oli kolme päivää vähemmän. Selvästi vähiten aikuiskoulutuksessa olivat odotusarvolla mitaten toisen asteen tutkinnon suorittaneet, jotka viettivät aikuiskoulutuksessa keskimäärin vain kolmanneksen siitä, mitä pelkän perusasteen suorittaneet.

Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla on myös suurin pudotus aikuiskoulutuspäivien määrässä verrattuna vuoteen 2017, sillä heillä päivien määrä on enemmän kuin puolittunut. Pelkän perusasteen suorittaneilla pudotusta on kolmen aikuiskoulutuspäivän verran, korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla taas odotusarvo on lähes samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

Kuvio 2.2.2

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

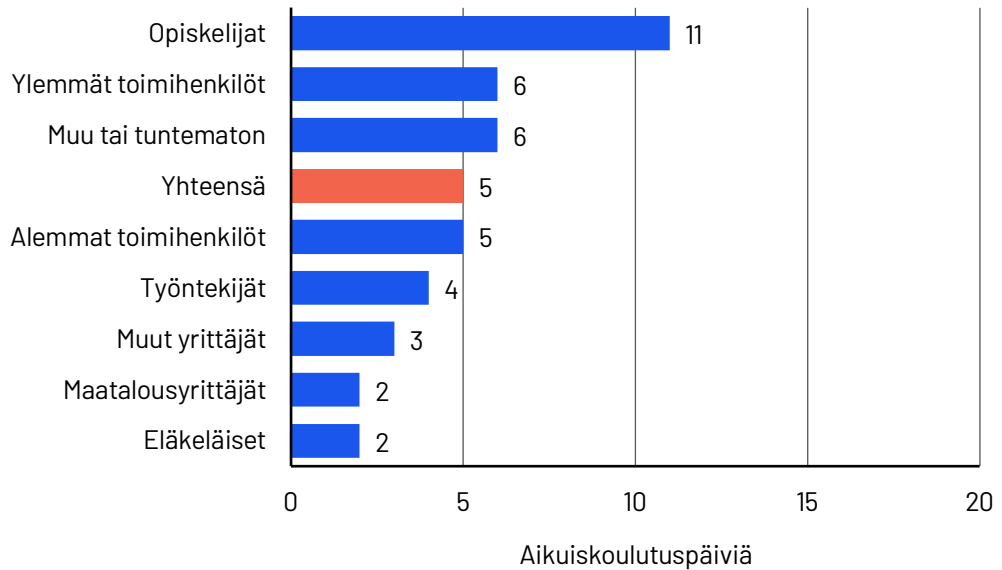

Vuonna 2022 eri sosioekonomisen aseman luokkiin kuuluvista opiskelijat saivat selvästi muita enemmän aikuiskoulutuspäiviä (kuvio 2.2.3). Heidän aikuiskoulutuspäiviensä keskiarvonsa (11) oli kaksinkertaisesti se, mitä väestössä keskimäärin. Seuraavaksi eniten koulutuksessa olivat ylemmät toimihenkilöt sekä sosioekonomisen aseman luokkaan ”muu tai tuntematon” kuuluvat, jotka olivat koulutuksessa keskimäärin kuuden päivän ajan. Vähiten aikuiskoulutuksessa olivat eläkeläiset ja maatalousyrittäjät, ainoastaan kahden päivän verran.

Vaikka opiskelijat olivat koulutuspäivien odotusarvolla mitaten eniten aikuiskoulutuksessa, on heidän aikuiskoulutuspäiviensä määrä kuitenkin vähentynyt kaikkein eniten verrattuna tilanteeseen viisi vuotta aikaisemmin, eli vuoteen 2017. Tällöin heidän koulutuspäiviensä odotusarvo oli peräti seitsemän päivää korkeampi, eli 18 päivää. Myös ylemmillä ja alemmilla toimihenkilöillä, työntekijöillä sekä sosioekonomisen aseman luokkaan ”muu tai tuntematon” kuuluvilla on koulutuspäivien odotusarvo pudonnut 2–3 päivää. Yrittäjät (maatalous- ja muut yrittäjät) sekä eläkeläiset olivat vuonna 2022 aikuiskoulutuksessa likimain yhtä paljon kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Kuvio 2.2.3

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

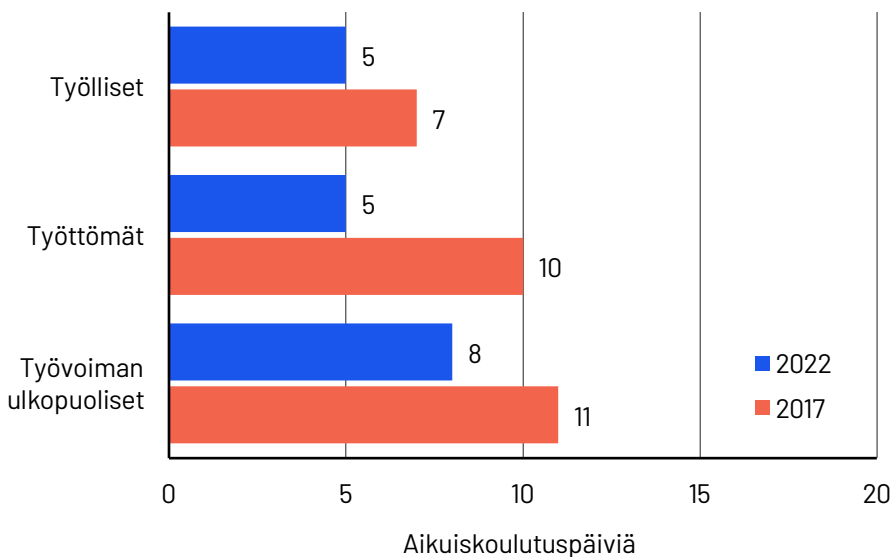

Työvoimaan kuulumattomat olivat aikuiskoulutuksessa pidempiä jaksoja kuin työvoimaan kuuluvat vuonna 2022 (kuvio 2.2.4). Heillä aikuiskoulutuspäivien odotusarvo oli kahdeksan päivää, kun se sekä työllisillä että työttömillä oli kolme päivää vähemmän, eli noin viisi päivää.

Verrattuna vuoteen 2017 on aikuiskoulutuksen määrä odotusarvotarkastelussa laskenut kaikissa työmarkkina-aseman luokissa, eniten työttömillä, joilla määrä on puolittunut.

Kuvio 2.2.4.

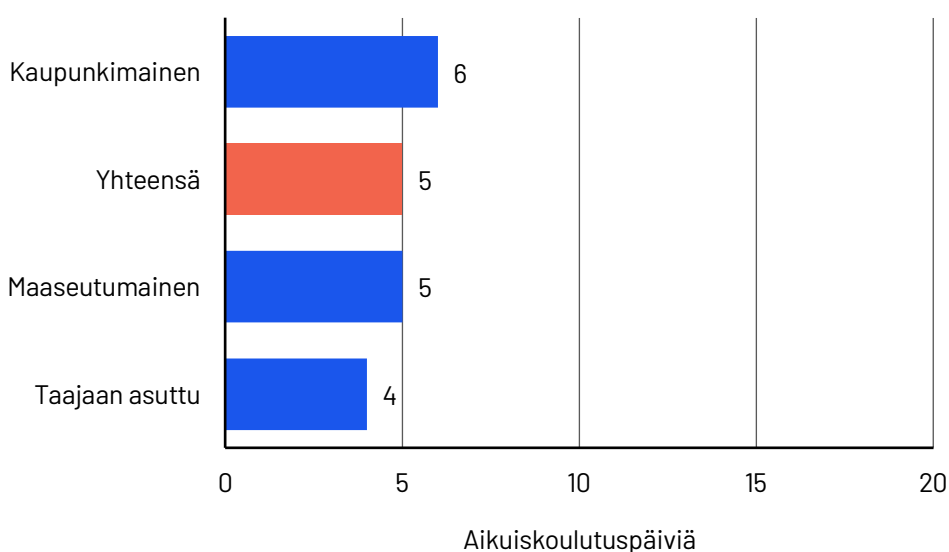
Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden työmarkkina-aseman mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

Henkilön asuinkunnan kuntatyyppi ei vaikuttanut paljoakaan saatujen aikuiskoulutuspäivien määrään vuonna 2022 (kuvio 2.2.4). Kun kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat olivat koulutuksessa keskimäärin kuuden päivän verran, olivat maaseutumaisissa kunnissa asuvat keskimäärin päivän ja taajaan asutuissa kunnissa asuvat kaksi päivää vähemmän aikaa. Verrattuna vuoden 2017 tilanteeseen, on kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla aikuiskoulutuspäivien odotusarvo pudonnut noin kolme päivää. Maaseutumaisissa kunnissa asuvat olivat sen sijaan aikuiskoulutuksessa yhtä pitkän aikaa kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Kuvio 2.2.5

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

2.3 Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden

Henkilöstökoulutuksen jakaantumista voidaan tutkia paitsi osallistumisastein niin myös tarkastelemalla koulutukseen osallistuneiden koulutuspäivien keskimääriä (mediaani) tai keskimääräisten koulutuspäivien määrän odotusarvoa tiettyyn ryhmään kuuluvaa palkansaajaa kohden. Jälkimmäinen koulutuspäiväestimaatti ottaa huomioon sekä osallistumisosuuden että saatujen koulutuspäivien keskiarvon. Koulutuspäivien mittaamista ja käytettyjä tilastollisia tunnuslukuja on esitetty edellisissä luvuissa (luku 2. Osallistumisen volyymi ja luku 2.2 Aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden). Henkilöstökoulutuksen määritelmä on kuvattu luvussa 1.3. Henkilöstökoulutukseen osallistuminen.

Koska työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen koulutuspäivien keskimäärät ovat melko lähellä henkilöstökoulutuspäivien keskimääriä, ei tuloksia niiden osalta esitetä tässä raportissa. Tiedot löytyvät kuitenkin liitetaulukosta 29.

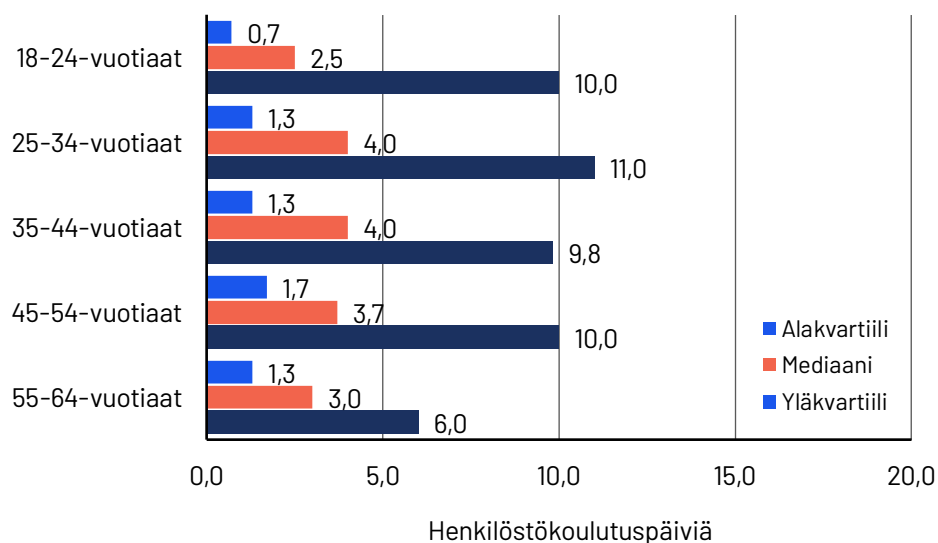
Vuonna 2022 henkilöstökoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias palkansaaja vietti koulutuksessa keskimäärin 3,5 päivän verran (mediaani). Luvussa on havaittavissa loivaa kasvua, sillä viisi vuotta aikaisemmin, eli vuonna 2017, oli koulutuspäivien mediaani puoli päivää alhaisempi. Pisimpiä jaksoja henkilöstökoulutuksessa ollut neljännes oli siellä lähes yhdeksän päivää (yläkvartiili), kun taas vähiten olleella neljänneksellä kesto oli maksimissaan reilun päivän (alakvartiili).

Henkilöstökoulutuksen kesto ei juurikaan eronnut naisten ja miesten välillä. Henkilöstökoulutukseen osallistuneilla naisilla koulutuksen keston mediaani oli 3,5 päivää, miehillä vain hieman tätä alhaisempi, eli 3,3 päivää. Myös ylä- ja alakvartiililuvut olivat samalla tasolla.

Myöskään ikäluokittaisessa tarkastelussa erot eivät ole järin suuria (kuvio 2.3.1). Nuorimman ikäluokan palkansaajilla koulutuksen kesto mediaanilla mitaten (2,5 päivää) on hieman alhaisempi kuin muilla (3–4 päivää). Varttuneemmilla, 55–64-vuotiailla, palkansaajilla taas pitkät koulutusjaksot ovat harvinaisempia kuin muilla palkansaajilla, sillä heidän yläkvartiililukunsa on 4–5 päivää alhaisempi kuin muilla.

Kuvio 2.3.1

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

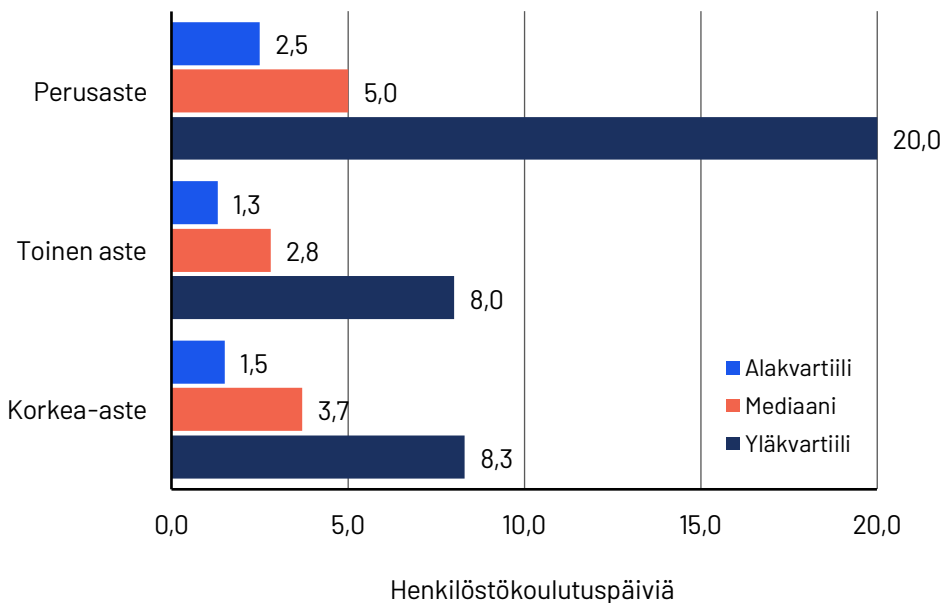

Vaikka pitkän pohjakoulutuksen saaneet palkansaajat olivat henkilöstökoulutuksessa muita enemmän (kts. luku 1), on pelkän perusasteen suorittaneilla henkilöstökoulutus muita pidempää (kuvio 2.3.2). Kun työnantajan tukemaan koulutukseen osallistunut pelkän perusasteen suorittanut palkansaaja oli koulutuksessa keskimäärin viisi päivää (mediaani) vuonna 2022, oli toisen asteen suorittaneilla koulutuksessa olopäiviä vain puolet tästä. Korkea-asteen suorittaneet sijoittuvat mediaanivertailussa näiden kahden ryhmän puoliväliin. Pelkän perusasteen suorittaneista pisimpään koulutuksessa ollut neljännes (yläkvartiili) oli henkilöstökoulutuksessa hyvin pitkiä aikoja, vähintään 20 koulutuspäivän verran. Toisen ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla vastaava yläkvartiililuku oli alle puolet tästä, eli noin kahdeksan päivää.

Verrattuna vuoteen 2017 on henkilöstökoulutuksen pituudessa koulutusasteen mukaan havaittavissa selkeitä muutoksia. Vielä vuonna 2017 kaikilla koulutusasteen mukaisilla ryhmillä koulutuksen kesto mediaanein tarkasteltuna oli samalla tasolla, eli noin kolmessa päivässä. Myös yläkvartiililuku oli tällöin kaikilla sama, eli kahdeksan päivää.

Kuvio 2.3.2

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

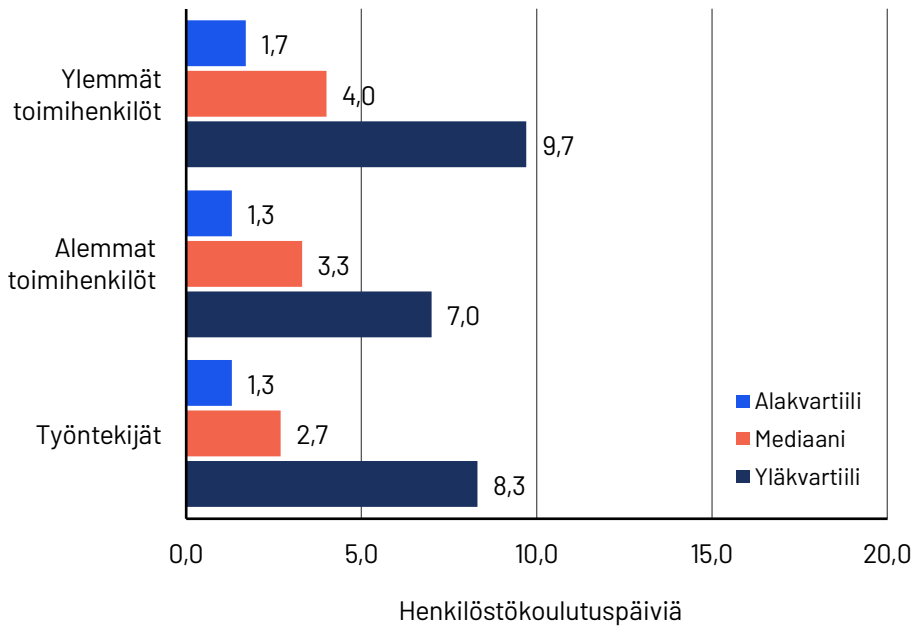
Ylempien toimihenkilöiden sosioekonomisen asemaan kuuluvien palkansaajien saama henkilöstökoulutus oli pidempää kuin muilla palkansaajilla vuonna 2022 (kuvio 2.3.3). Kun heillä koulutuspäivien mediaani oli neljä päivää, oli se alemmilla toimihenkilöillä vajaan päivän ja työntekijöillä reilun päivän lyhyempi. Ylemmistä toimihenkilöistä eniten työnantajan tukemassa koulutuksessa ollut neljännes oli siellä noin kymmenen päivää (yläkvartiili), kun työntekijöillä

vastaava osuus oli reilu kahdeksan päivää ja alemmilla toimihenkilöillä seitsemän koulutuspäivää.

Koulutuspäivien mediaani on pysynyt hyvin samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin. Ainoastaan työntekijöiden sosioekonomisessa asemassa olevilla on havaittavissa pientä, vajaan yhden koulutuspäivän, nousua.

Kuvio 2.3.3

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

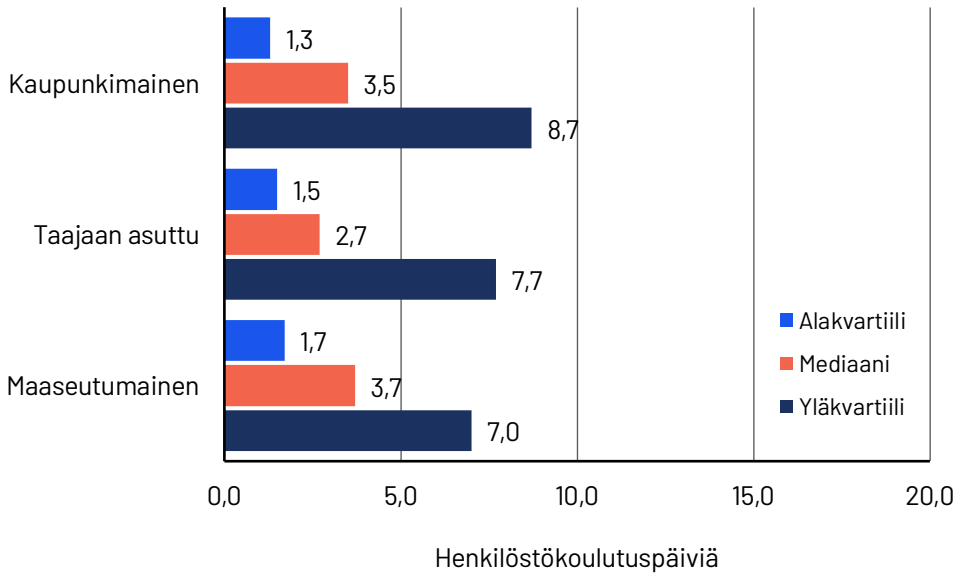

Asuinkunnan kuntaryhmä ei vaikuta paljoa koulutuksen kestoon henkilöstökoulutukseen vuonna 2022 osallistuneilla (kuviot 2.3.4). Mediaanein tarkasteltuna maaseutumaaisissa ja kaupunkimaaisissa asuvat palkansaajat olivat koulutuksessa työnantajan tuella keskimäärin noin kolmen ja puolen päivän verran, taajaan asuttujen kuntien palkansaajat vajaan kolmen päivän verran. Pitkät koulutusjaksot olivat kuitenkin hieman yleisimpiä kaupunkimaaisissa kunnissa. Niissä asuvista henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista neljännes oli koulutuksessa vähintään vajaan yhdeksän päivän ajan (yläkvartiili). Taajaan asuttujen kuntien palkansaajilla vastaava luku oli päivän ja maaseutumaisten kuntien noin kaksi päivää alaisempi.

Verrattuna vuoteen 2017 on maaseutumaaisissa kunnissa asuvien palkansaajien henkilöstökoulutuspäivien mediaani lähes tuplaantunut kahdesta päivästä vajaaseen neljään päivään. Kaupunkimaisten ja taajaan asuttujen kuntien henkilöstökoulutukseen osallistuneilla palkansaajilla nousua on vajaan päivän verran.

Kuvio 2.3.4

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden asuinkunnan kuntaryhmän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

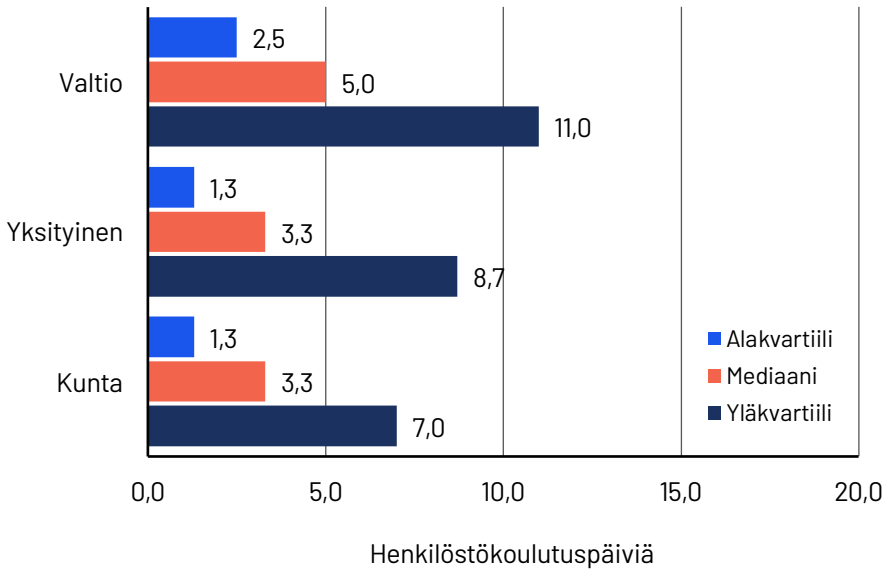

Valtiosektorilla työskentelevät, henkilöstökoulutukseen vuonna 2022 osallistuneet, 18–64-vuotiaat palkansaajat olivat koulutuksessa kunta- tai yksityisellä sektorilla työskenteleviä palkansaajia pidempiä jaksoja (kuvio 2.3.5). Heidän koulutuspäivien mediaaninsa, 5 päivää, oli noin puolitoista päivää pidempi kuin yksityisen- ja kuntasektorin palkansaajilla. Myös yläkvartiili oli heillä korkeampi. Neljännes valtiosektorilla työskentelevistä kouluttautui työnantajan tuella vähintään 11 päivää. Vastaava luku yksityisen sektorin palkansaajilla oli vajaat yhdeksän päivää ja kuntasektorilla seitsemän päivää.

Valtiosektorilla työskentelevillä palkansaajilla koulutuksen kesto (mediaani) oli myös kasvanut vuodesta 2017 kahden päivän verran. Yksityisellä- ja kuntasektorilla kesto oli samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

Kuvio 2.3.5

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden työnantajasektorin mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

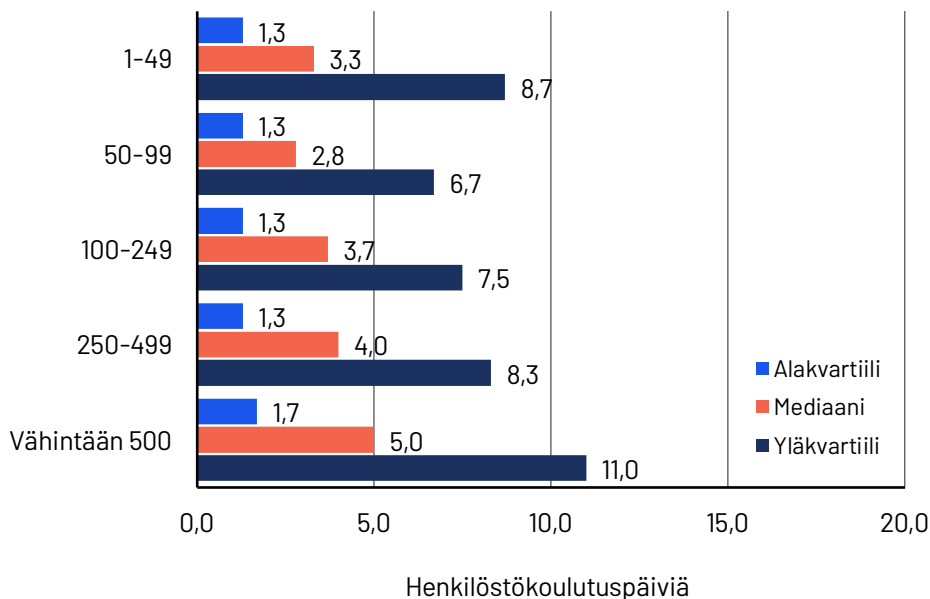

Myös työpaikan henkilökuntamäärä vaikuttaa saadun henkilöstökoulutuksen keston (kuvio 2.3.6). Vuonna 2022 suurissa, vähintään 500 hengen yrityksissä tai työpaikoilla työskentelevät, henkilöstökoulutukseen osallistuneet, palkansaajat saivat keskimäärin muita enemmän koulutuspäiviä. Heidän koulutuspäiviensä määrä oli keskimäärin viisi päivää (mediaani), kun se oli alle 100 hengen yrityksissä noin kolme päivää, ja 100–499 hengen yrityksissä noin päivän verran lyhyempi. Myös pitkät työnantajantuella tapahtuvat koulutusjaksot olivat yleisimpiä suurilla työpaikoilla. Siellä eniten koulutusta saanut neljännes oli siellä vähintään 11 päivän ajan. Muilla työpaikoilla vastaava yläkvartiililuku oli vajaasta seitsemästä vajaaseen yhdeksään päivään.

Viidessä vuodessa on tapahtunut henkilöstökoulutuksen määrässä suhteessa työpaikan kokoon selvä muutos. Vielä vuonna 2017 ei työpaikan koon ja saatujen henkilöstökoulutuspäivien mediaanilla ollut yhteyttä, vaan tällöin henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat olivat koulutuksessa keskimäärin yhtä paljon työpaikan koosta riippumatta.

Kuvio 2.3.6

Henkilöstökoulutuspäivien määrä osallistujaa kohden työpaikan henkilökuntamäärän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat henkilöstökoulutukseen osallistuneet palkansaajat)

2.4 Henkilöstökoulutuspäivien määrä palkansaajaa kohden

Taulukossa 2.4.1 on esitetty henkilöstökoulutuksen osallistumisasteet, koulutuspäivien keskiarvo osallistujaa kohden sekä näiden perusteella laskettu henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo.

Vuonna 2022 suomalainen 18–64-vuotias palkansaaja sai työnantajan tukemaa koulutusta keskimäärin 4,6 päivän verran (odotusarvo). Se on likimain yhtä paljon kuin viisi vuotta aiemmin, jolloin vastaava odotusarvo oli 4,3 koulutuspäivää.

Sukupuolten välinen ero saatujen henkilöstökoulutuspäivien määrässä on suhteellisen pieni, naisten henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo oli reilut puoli päivää korkeampi kuin miehillä.

Eri ikäryhmistä eniten henkilöstökoulutuspäiviä saivat 25–34-vuotiaat, joilla keskimääräinen henkilöstökoulutuspäivien määrä oli reilut kuusi päivää vuonna 2022. Vähiten työnantajan tuella koulututtavivat vanhimpaan, 55–64-vuotiaiden, ikäryhmään kuuluvat, jolla keskimääräinen koulutuspäivien määrä oli reilut kaksi päivää.

Ikäluokittaisessa odotusarvotarkastelussa havaitaan selkeä muutos verrattuna vuoteen 2017. Tällöin henkilöstökoulutuspäivien määrä laski iän lisääntyessä. Suurin pudotus onkin viidessä vuodessa tapahtunut nuorimmassa ikäluokassa,

heillä henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo on pudonnut lähes kahden päivän verran.

Ylempien toimihenkilöiden sosioekonomisessa asemassa olevat palkansaajat saivat muita enemmän henkilöstökoulutusta vuonna 2022. Erot eivät kuitenkaan ole suuren suuria, heidän koulutuspäiviensä odotusarvo on päivän verran pidempi kuin alemmilla toimihenkilöillä ja vajaa kaksi päivää pidempi kuin työntekijän sosioekonomiseen asemaan kuuluvilla.

Erot eri sosioekonomiseen asemaan kuuluvien palkansaajien henkilöstökoulutuksen määrässä ovat supistuneet vuodesta 2017. Tämä johtuu siitä, että ennen kaikkea työntekijöiden, mutta hieman myös alemmien toimihenkilöiden henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo on kasvanut, ylemmillä toimihenkilöillä taas pysytellyt samana.

Henkilön pohjakoulutuksen vaikutus saatujen henkilöstökoulutuspäivien määrään oli vuonna 2022 suhteellisen vähäinen. Eniten henkilöstökoulutuspäiviä saivat hieman yllättäen pelkän perusasteen suorittaneet (odotusarvo 5,6 päivää), korkea-asteen tutkinnon suorittaneet reilut puoli päivää ja toisen asteen suorittaneet noin puolitoista päivää vähemmän.

Koulutusasteen mukaisessa henkilöstökoulutuspäivien määrän tarkastelussa on tapahtunut selkeä muutos viidessä vuodessa. Vielä vuonna 2017 eniten henkilöstökoulutuspäiviä saivat korkea-asteen tutkinnon suorittaneet, pelkän perusasteen suorittaneet taas kaikkein vähiten. Muutos perustuu pelkän perusasteen suorittaneiden henkilöstökoulutuspäivien odotusarvon nousuun reilulla kahdella päivällä. Korkea-asteen ja toisen asteen suorittaneillakaan odotusarvo ei ole laskenut, vaan se oli vuonna 2022 samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

Henkilökuntamäärältään suurissa työpaikoissa työskentelevät palkansaajat saivat muita enemmän henkilöstökoulutusta vuonna 2022. Korkein työnantajan tukeman koulutuksen koulutuspäivien odotusarvo, reilu seitsemän päivää, oli 250–449 hengen työpaikoilla työskentelevillä. Tätä isommissa työpaikoissa työskentelevillä koulutuspäivien odotusarvo oli vajaa kuusi päivää. Alle 100 hengen työpaikoilla oltiin henkilöstökoulutuksessa keskimäärin neljän päivän verran.

Verrattuna vuoteen 2017 on henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo noussut vähintään 250 henkilön työpaikoissa työskentelevillä palkansaajilla, tätä pienemmissä työpaikoissa työskentelevillä se on pysynyt samalla tasolla.

Valtion palveluksessa työskentelevät palkansaajat saivat vuonna 2022 muita enemmän koulutusta työnantajansa tuella. He olivat henkilöstökoulutuksessa keskimäärin lähes seitsemän päivän verran (odotusarvo), kun taas kuntasektorilla työskentelevät koulututtuivat keskimäärin neljän ja puolen ja yksityisellä sektorilla työskentelevät noin neljän päivän verran.

Taulukko 2.4.1

Henkilöstökoulutuksen osallistumisasteet, koulutuspäivien keskiarvo osallistujaa kohden sekä koulutuspäivien määrä (odotusarvo) palkansaajaa kohden vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistumisaste %	Koulutuspäivien keskiarvo koulutukseen osallistunutta kohden	Koulutuspäivien odotusarvo palkansaajaa kohden
Ikä			
18–24-vuotiaat	40	12,1	4,8
25–34-vuotiaat	55	11,4	6,2
35–44-vuotiaat	57	8,4	4,7
45–54-vuotiaat	60	9,1	5,4
55–64-vuotiaat	45	5,4	2,4
Sukupuoli			
Mies	49	8,9	4,3
Nainen	58	8,4	4,9
Sosioekonominen asema			
Ylempi toimihenkilö	68	8,1	5,4
Alempi toimihenkilö	61	7,4	4,4
Työntekijä	34	10,3	3,5
Koulutusaste			
Perusaste	44	12,9	5,6
Toinen aste	43	9,5	4,0
Korkea-aste	67	7,5	4,9
Yrityksen koko			
1–49 henkeä	48	8,6	4,0
50–99 henkeä	58	7,2	4,2
100–249 henkeä	59	8,9	5,1
250–499 henkeä	67	10,7	7,1
Vähintään 500 henkeä	64	9,0	5,7
Työnantajatyyppi			
Valtiosektori	64	10,7	6,8
Kuntasektori	61	7,6	4,6
Yksityissektori	49	8,5	4,1
Kuntaryhmä			
Kaupunkimainen	55	8,8	4,8
Taajaan asuttu	49	9,0	4,3
Maaseutumainen	48	7,1	3,4
Yhteensä	54	8,7	4,6

Valtiosektorilla työskentelevillä palkansaajilla henkilöstökoulutuksen määrä on noussut reilulla päivällä verrattaessa viiden vuoden takaiseen tilanteeseen. Yksityis- ja kuntasektorilla henkilöstökoulutuksen määrä odotusarvona mitaten on pysynyt likimain samana.

Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat palkansaajat olivat hieman muita enemmän työnantajan tukemassa koulutuksessa. Heillä henkilöstökoulutuspäivien odotusarvo, vajaat viisi päivää, oli noin puoli päivää korkeampi kuin taajaan asutuissa kunnissa, ja puolitoista päivää korkeampi kuin maaseutumaisissa kunnissa asuvilla.

Maaseutumaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla palkansaajilla henkilöstökoulutuspäivien määrä on kasvanut vuodesta 2017 reilulla päivällä. Kaupunkimaisissa kunnissa asuvien palkansaajien henkilöstökoulutuspäivien määrä on puolestaan pysytellyt samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemminkin.

2.5 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän koulutuksen koulutuspäivät

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistumista voidaan tutkia paitsi osallistumisastein niin myös tarkastelemalla saadun koulutuksen päivien keskimääriä (mediaani) tai koulutuspäivien odotusarvoa. Jälkimmäinen koulutuspäiväestimaatti ottaa huomioon sekä osallistumisosuuden että saatujen koulutuspäivien keskiarvon.

Koulutuspäivien mittaamista ja käytettyjä tilastollisia tunnuslukuja on esitetty luvuissa 2. Osallistumisen volyymi ja 2.1 Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden. Luvussa 1.4 on kuvattu muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän eli harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen määritelmä.

Vuonna 2022 muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias suomalainen oli koulutuksessa keskimäärin neljän päivän ajan (mediaani). Koulutuksen kesto mediaanina mitattuna on laskenut vuodesta 2017 vajaan päivän. Koulutuksessa pisimpään ollut neljännes vietti siellä vähintään reilun kahdeksan päivän ajan (yläkvartili), ja lyhimpään ollut neljännes vajaat kaksi päivää (alakovartili).

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuneista naisten saama koulutus (mediaani 4 päivää) oli hieman pidempää kuin miesten (mediaani 3,3 päivää). Myös pitkät koulutusjaksot olivat naisille tyypillisempiä.

Heistä eniten koulutuksessa ollut neljännes oli siellä vähintään 10 päivän ajan, kun taas miehillä vastaava yläkvartiililuku oli vajaat seitsemän päivää.

Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän koulutuksen kesto on laskenut hieman myös silloin, kun tutkitaan saatuja opetuspäiviä henkeä kohden (odotusarvo). Kun vuonna 2017 odotusarvo oli 1,3 päivää, niin vuonna 2022 se oli 1,0 päivää (taulukko 2.5.1).

Naisilla muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen koulutuspäivien määrä oli peräti kolminkertainen miesten vastaavaan verrattuna. Molemmilla sukupuolilla koulutuspäivien määrä on laskenut 0,3 päivällä vuodesta 2017.

Eniten muussa kuin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa olivat vuonna 2022 nuoret, alle 25-vuotiaat, vähiten taas iäkkäin, 55–64-vuotiaiden, ikäluokka. Kaikkiaan ikäluokan vaikutus koulutuspäivien odotusarvoon oli varsin vähäinen. Verrattuna vuoteen 2017 on koulutuspäivien määrä noussut juuri 18–24-vuotiailla puolen päivän verran, sekä 45–54-vuotiailla hieman vähemmän. Laskua koulutuspäivien määrässä on puolestaan 25–44-vuotiailla.

Eri sosioekonomisen aseman luokkiin kuuluvista ylimmät toimihenkilöt kouluttautuivat eniten muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia. Vähiten odotusarvoina mitattuna koulutusta saivat yrittäjät sekä työntekijät. Verrattuna viiden vuoden takaiseen tilanteeseen, on koulutuspäivien määrä laskenut eniten ryhmässä muut yrittäjät, jossa se on puoliintunut, sekä eläkeläisillä (0,7 päivää). Yhdessäkään sosioekonomisen aseman luokassa muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen määrä ei ole lisääntynyt.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet olivat muita enemmän muussa kuin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa vuonna 2022, heidän koulutuspäivien odotusarvonsa oli tuplaten se, mikä toisen asteen tutkinnon suorittaneilla. Suurin muutos verrattuna vuoteen 2017 on kuitenkin tapahtunut pelkän perusasteen suorittaneilla, joilla koulutuspäivien odotusarvo on pudonnut noin kolmasosaan vuoden 2017 tasosta.

Kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat suomalaiset opiskelivat muiden kuin työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi noin yhden päivän vuonna 2022, maaseutumaisissa kunnissa asuvat noin puoli päivää vähemmän. Kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla koulutuspäivien odotusarvo on pudonnut vajaa puoli päivää vuodesta 2017, muilla se on pysytellyt samalla tasolla.

Taulukko 2.5.1

Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumisasteet, koulutuspäivien keskiarvo osallistujaa kohden sekä koulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistumisaste %	Koulutuspäivien keskiarvo koulutukseen osallistunutta kohden	Koulutuspäivien odotusarvo palkansaajaa kohden
Ikä			
18–24-vuotiaat	16	8,8	1,4
25–34-vuotiaat	15	7,3	1,0
35–44-vuotiaat	16	6,6	1,0
45–54-vuotiaat	16	7,5	1,2
55–64-vuotiaat	11	7,1	0,8
Sukupuoli			
Mies	9	5,6	0,5
Nainen	20	8,2	1,5
Sosioekonominen asema			
Maatalousyrittäjät	8	5,5	0,4
Muut yrittäjät	10	6,9	0,6
Ylempi toimihenkilö	23	6,4	1,4
Alempi toimihenkilö	16	7,2	1,1
Työntekijä	8	7,2	0,6
Eläkeläinen	9	11,6	1,0
Muu tai tuntematon	14	8,9	1,1
Koulutusaste			
Perusaste	10	9,0	0,9
Toinen aste	10	6,7	0,7
Korkea-aste	20	7,2	1,4
Kuntaryhmä			
Kaupunkimainen	15	7,6	1,1
Taajaan asuttu	15	7,1	1,0
Maaseutumainen	10	5,8	0,6
Yhteensä	14	7,3	1,0

3

Koulutuksen sisältö

3 Koulutuksen sisältö

3.1 Aikuiskoulutuksen sisältö

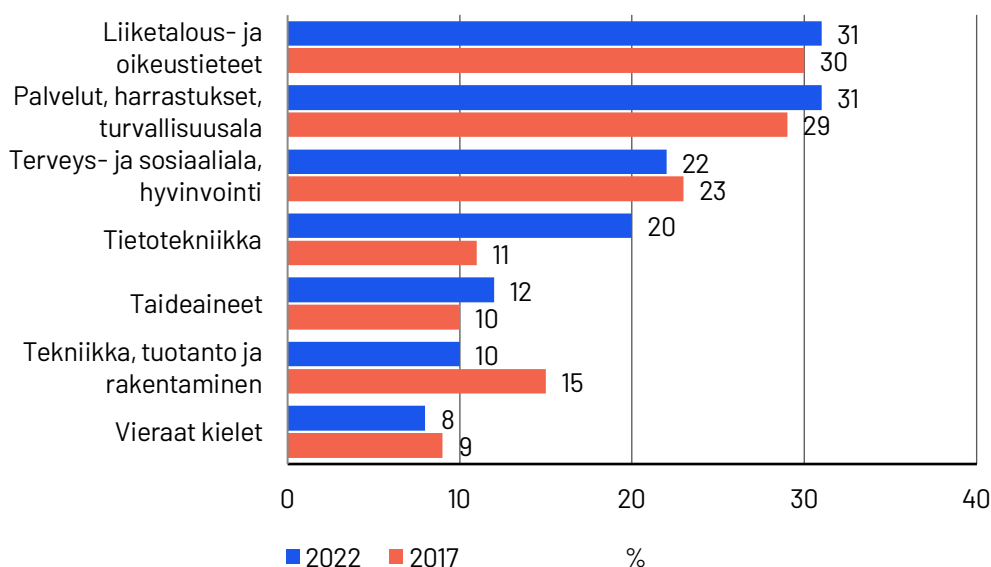
Aikuiskoulutuksen sisältö koulutukseen osallistuneilla

Aikuiskoulutukseen vuosina 2017 ja 2022 osallistuneilla olivat liiketalous- ja oikeustieteet sekä palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan liittyvät koulutukset yleisimpiä aikuiskoulutuksen aiheita (kuvio 3.1.1).

Lähes kaikilla koulutuksen sisältöaloilla on koulutukseen osallistuneiden osuus pysynyt samalla tasolla vuonna 2022 kuin viisi vuotta aiemmin. Suurin muutos viidessä vuodessa on tapahtunut tietotekniikan koulutukseen osallistuneiden osuuden kasvussa. Vuonna 2022 tietotekniikkaan liittyvää koulutusta oli saanut joka viides aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias, kun vuonna 2017 osuus oli joka kymmenes. Tekniikkaan, tuotantoon ja rakentamiseen liittyvien koulutusten osuus oli puolestaan laskenut viisi prosenttiyksikköä vuodesta 2017.

Kuvio 3.1.1

Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotiaat koulutuksessa olleet)

Huom! Mukana on vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

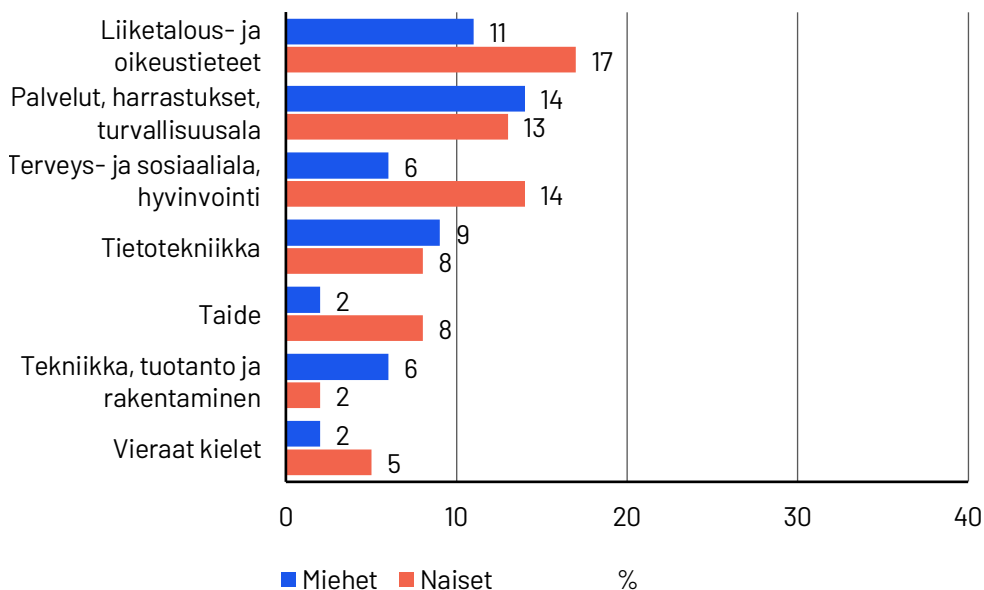
Aikuiskoulutuksen sisältö väestön tasolla

Kun koulutuksen sisältöä tarkastellaan koko 18–64-vuotiaan väestön osalta (sisältää koulutukseen osallistuneet ja osallistumattomat), niin joka seitsemäs oli osallistunut vuonna 2022 liiketalous- ja oikeustieteitä käsittelevään ja/tai palveluihin ja harrastuksiin liittyvään aikuiskoulutukseen. Tämä tarkoittaa, että 457 000 henkeä opiskeli liiketalous- ja oikeustieteitä ja 454 000 henkeä palveluun tai harrastuksiin liittyviä kursseja.

Liiketalous- ja oikeustieteitä opiskeli 18–64-vuotiaista naisista 17 prosenttia, miehistä 11 prosenttia. Suurimmat erot sukupuolten välillä olivat osallistumisessa terveys- ja sosiaali-alan koulutukseen (naisten eduksi 8 prosenttiyksikköä), taideaineiden koulutukseen (naisten eduksi 6 prosenttiyksikköä) sekä tekniikan, tuotannon ja rakentamisen alan koulutukseen (miesten eduksi 4 prosenttiyksikköä) (kuvio 3.1.2).

Kuvio 3.1.2

Aikuiskoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Huom! Mukana on vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

Koulutuksen sisältöjen jakautuminen kursseittain

Tarkasteltaessa aikuiskoulutuksen sisältöjen jakautumista kursseittain havaitaan samat muutokset kuin aiemmin kun tarkasteltiin aikuiskoulutukseen osallistuneiden ja väestön opiskelemissä sisältöissä (taulukko 3.1.1).

Joka viides käyty aikuiskoulutuskurssi liittyi liiketalous- ja oikeustieteisiin ja lähes yhtä moni kurssi liittyi palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan.

Kolmanneksi yleisin aikuiskoulutuksen aihealue oli terveys-, sosiaaliala ja hyvinvointi, joita oli 17 prosenttia kaikista käydyistä kursseista.

Tietotekniikan koulutusten prosenttiosuus kursseista on vuodesta 2017 kaksinkertaistunut. Laskua on tapahtunut tekniikkaan, tuotantoon ja rakentamiseen liittyvien kurssien osuudessa, 4 prosenttiyksikköä, sekä vieraiden kielten osuudessa, 2 prosenttiyksikköä.

Taulukko 3.1.1

Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2017 ja 2022 (osuudet kursseista)

Koulutussisältö	2017 osuus %	2022 osuus %
Liiketalous- ja oikeustieteet	21	21
Palvelut, harrastukset ja turvallisuusala	18	18
Terveys- ja sosiaaliala, hyvinvointi	16	17
Tietotekniikka	6	12
Taideaineet	6	7
Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen	9	5
Kasvatustieteet	3	5
Vieraat kielet	5	3
Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet	3	3
Muut	13	10
Yhteensä	100	100

Liiketalous- ja oikeustieteiden koulutuksissa suurimmat sisältöalueet olivat johtamiseen ja hallinointiin (33 prosenttia aihealueen kursseista) ja työelämään (31 prosenttia aihealueen kursseista) liittyvät kurssit. Tukku- ja vähittäiskauppaan liittyi 12 prosenttia tämän aihealueen kursseista.

Palvelut, harrastukset ja turvallisuusalan koulutukset koostuivat urheilu- sekä liikuntakursseista (30 prosenttia aihealueen kursseista) ja työturvallisuutta sekä työsuojelua koskevista kursseista (27 prosenttia aihealueen kursseista). Myös turvallisuusala (20 prosenttia aihealueen kursseista) sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut olivat keskeisiä aihealueen sisältöjä (10 prosenttia kursseista).

Terveyden- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin kursseista 42 prosenttia liittyi terveyden- ja sairaudenhoitoon ja lääketieteeseen 16 prosenttia. Lastenhoitoa ja kasvatusta käsitteli 11 ja terapiaa ja kuntoutusta 10 prosenttia aihealueen kursseista.

Tietotekniikan koulutuksista suurin osa liittyi tietotekniikan käyttöön (63 prosenttia tämän luokan kursseista) ja muut olivat tietojenkäsittelytieteen kursseja (37 prosenttia).

Koulutuksen sisällön luokitus ja mittaaminen

Aikuiskoulutuskurssien ja muiden koulutustapahtumien sisällön luokittamisessa on tässä raportissa käytetty Eurostatin kymmenen pääluokkaa sisältävää koulutuslaluokitusta (**ISCED Fields of Education and Training, 2013**).

Jokaiselta vastaajalta, joka ilmoitti olleensa jossakin koulutuksessa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, kysyttiin, minkälainen sisältö hänen saamallaan koulutuksella oli.

Eurostatin koulutuslaluokituksessa on kymmenen pääluokkaa:

- 0 Yleiset koulutusohjelmat (Generic programmes and qualifications)
- 1 Kasvatustiede ja opettajankoulutus (Education)
- 2 Taide- ja taitoaineet (Arts and humanities)
- 3 Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet (Social sciences, journalism and information)
- 4 Liiketalous, hallinto- ja oikeustieteet (Business, administration and law)
- 5 Luonnontieteet (Natural sciences, mathematics and statistics)
- 6 Informaatio- ja viestintäteknikka (Information and Communication technologies (ICTs))
- 7 Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen (Engineering, manufacturing and construction)
- 8 Maa-, metsä- ja kalatalous, eläinlääketiede (Agriculture, forestry, fisheries and veterinary)
- 9 Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi (Health and Welfare)
- 10 Palvelut, harrastukset ja turvallisuusala (Services)

Aikuiskoulutustutkimuksen analyyseissä on luokka 2 jaettu kolmeen osaan: taideaineisiin, humanistisiin tieteisiin sekä vieraisiin kieliin. Luokan 10 nimen suomenoksessa on korostettu myös harrastustoiminnan (esim. urheiluharrastus) sekä turvallisuusalan sisältyvän tähän palvelut -luokkaan.

Näiden muutosten jälkeen saatiin tässä raportissa käytetty koulutuksen sisällön luokitus (luokat on esitetty suuruusjärjestyksessä):

Liiketalous- ja oikeustieteet	(luokka 4)
Palvelut, harrastukset, turvallisuusala	(luokka 10)
Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	(luokka 9)
Tietotekniikka	(luokka 6)
Taideaineet	(osa luokasta 2)
Tekniikka, tuotanto, rakentaminen	(luokka 7)
Vieraat kielet	(osa luokasta 2)
Kasvatustieteet	(luokka 1)
Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet	(luokka 3)
Henkilökohtaiset taidot	(luokka 0)
Maa-, metsä- ja kalatalous	(luokka 9)
Humanistiset aineet	(osa luokasta 2)
Matemaattis- ja luonnontieteet	(luokka 5)

Koulutuksen sisältökysymys on vertailukelpoinen vuoden 2017 tutkimuksen sisällön kanssa.

Aikuiskoulutuskursseja on vuoden 2022 tutkimusaineistossa 18–64-vuotiailla yhteensä noin 4 300 ja kursseille osallistuneita henkilöitä noin 1 530. Vastaajalla on voinut olla useampia kursseja tutkimusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana.

Koulutuksen sisältöä on tarkasteltu tässä raportissa kolmella tavalla.

Eri koulutuksen sisältöluokkien osuudet on laskettu (a) koulutukseen osallistunutta kohden. Luku kertoo, että esimerkiksi liiketalous- ja oikeustieteiden kursseille osallistui lähes joka kolmas (31 prosenttia) niistä 18–64-vuotiaista, jotka saivat aikuiskoulutusta vuonna 2022 (kuvio 3.1.1).

Kun osuudet lasketaan (b) koko väestöä kohden, saadaan vastaavaksi osuudeksi 15 prosenttia. Tällöin jakajana ovat kaikki 18–64-vuotiaat, eivätkä siis vain aikuiskoulutukseen osallistuneet.

Eri kurssisisältöjen osallistumisosuudet eivät summaudu sataan, koska yksittäinen vastaaja on saattanut osallistua useammalle kuin yhdelle kurssille. Lasketaanpa osuus kummalla edellä esitetyistä tavoista tahansa, saadaan painokertoimien avulla tietyn koulutussisällön osuus korotettua koko väestön tasolle. Saatu kokonaismäärä kertoo, kuinka moni 18–64-vuotias suomalainen on osallistunut kyseistä aihetta käsittelevään aikuiskoulutukseen.

Kolmas tarkastelutapa on laskea tietyn sisällön (c) osuudet kaikista tutkimuksessa esille tulleista kursseista. Tämä tapa tutkia kurssien sisältöjä ei sovellu kaikkiin tilanteisiin, sillä tutkimuksessa esille tulleet kurssit eivät välttämättä edusta koko ”kurssiavaruutta” samalla tapaa kuin tutkimukseen osallistuneet edustavat koko väestöä. Väestöosuuksien perusteella laskettuja painokertoimia ei ole käytetty tarkasteltaessa koulutuksen sisältöä tällä tapaa. Kun sisältöosuudet lasketaan kursseista, saadaan ne luonnollisesti summautumaan sataan prosenttiin.

3.2 Henkilöstökoulutuksen sisältö

Yhteensä yli miljoonaa palkansaajaa eli 54 prosenttia 18–64-vuotiaista suomalaisista sai vuonna 2022 työnantajan tukemaa koulutusta eli henkilöstökoulutusta.

Henkilöstökoulutuksen suosituimmat sisällöt eivät juurikaan poikkea kaiken aikuiskoulutuksen sisällöistä, sillä henkilöstökoulutuksen osuus kaikesta koulutuksesta on suuri. Henkilöstökoulutus muodostaa suurimman osan myös työhön tai ammattiin liittyvästä aikuiskoulutuksesta, eikä tästä syystä työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältöjä raportoida tässä yhteydessä.

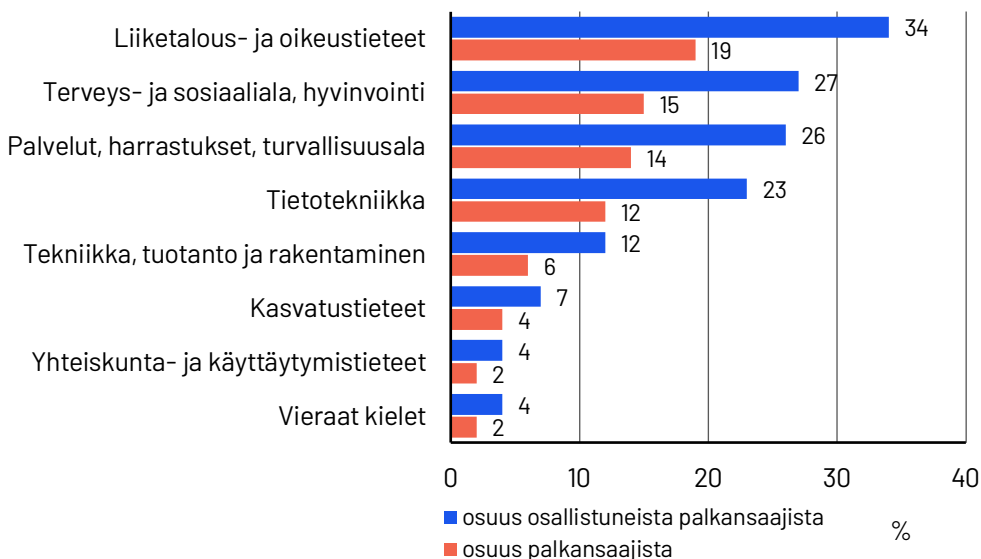
Palkansaajien määrät ja osuudet koulutuksen eri aihealueilla

Joka viides 18–64-vuotias palkansaaja, yhteensä noin 351 000 henkilöä, oli saanut vuonna 2022 liiketalous- ja oikeustieteellistä henkilöstökoulutusta. Terveystieteiden koulutusta sai 279 000 palkansaajaa ja palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan liittyvää koulutusta 261 000 palkansaajaa.

Tietotekniikkaa opiskeli työnantajan tukemana 237 000 palkansaajaa vuonna 2022 ja tekniikkaa, tuotantoa ja rakentamista 121 000 (kuvio 3.2.1).

Kuvio 3.2.1.

Henkilöstökoulutuksen sisältö vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Huom! Mukana on vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

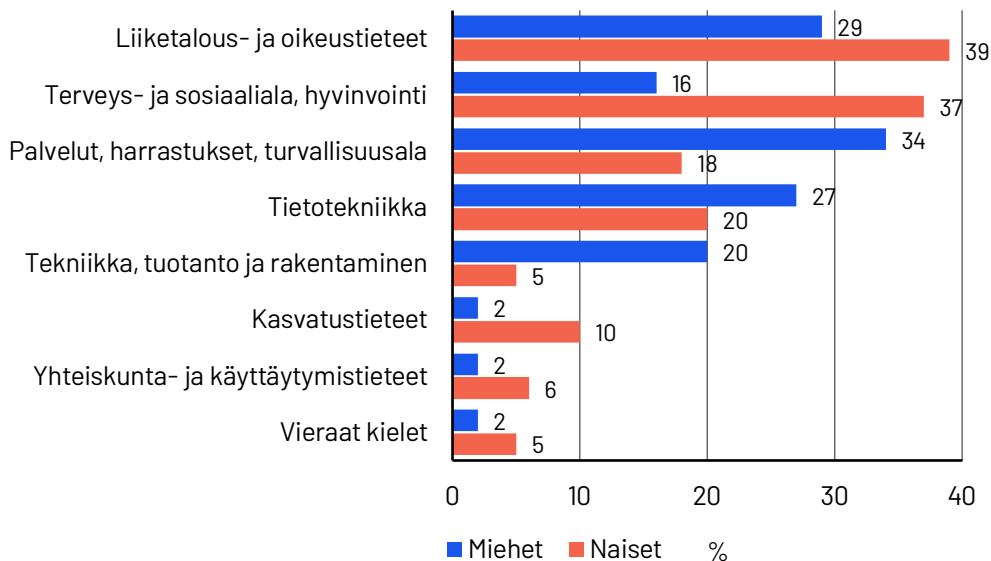
Henkilöstökoulutuksen sisältö koulutuksessa ollutta kohden

Henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista oli 34 prosenttia saanut koulutusta liiketalouteen ja oikeustieteisiin liittyen ja 27 prosenttia terveydenhoidon ja sosiaalihuollon alaan liittyen. Palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan liittyvien koulutusten osuus oli 26 prosenttia.

Kuviossa 3.2.2 on esitetty työnantajan tukeman koulutuksen sisältö sukupuolen mukaan koulutukseen osallistunutta palkansaajaa kohden. Samat koulutuksen sisällöt kuin myös kaikessa aikuiskoulutuksessa ovat suosittuja henkilöstökoulutuksen aihealueita miesten ja naisten keskuudessa. Suurimmat sukupuolten väliset erot henkilöstökoulutukseen osallistumisessa olivat terveys- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin koulutuksissa (naisten eduksi 21 prosenttiyksikköä) sekä liiketalous- ja oikeustieteen koulutuksissa (naisten eduksi 10 prosenttiyksikköä). Miehet osallistuivat työnantajan tukemana naisia useammin palveluihin, harrastuksiin, turvallisuusalaan liittyviin koulutuksiin (ero 16 prosenttiyksikköä) sekä tekniikan, tuotannon ja rakentamisen koulutuksiin (ero 15 prosenttiyksikköä).

Kuvio 3.2.2.

Henkilöstökoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotiaat koulutuksessa olleet palkansaajat)

Huom! Mukana on vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

Henkilöstökoulutuksen sisältöjen jakautuminen kurseittain

Tarkasteltaessa henkilöstökoulutuksen sisältöjen jakautumista kurseittain, on suurin muutos vuosien 2017 ja 2022 välillä tapahtunut tietotekniikkaan liittyvien kurssien osuuden kasvussa, 6 prosenttiyksikköä vuodesta 2017 (taulukko 3.2.1). Muiden aihealueiden kurssien osuudet ovat näiden vuosien välillä pysyneet samana.

Taulukko 3.2.1

Henkilöstökoulutuksen sisältö vuosina 2017 ja 2022 (osuudet kurseista)

Koulutussisältö	2017 osuus %	2022 osuus %
Liiketaloustieteet ja oikeustieteet	27	25
Terveys- ja sosiaaliala, hyvinvointi	17	20
Tietotekniikka	9	15
Palvelut, harrastukset ja turvallisuusala	17	15
Tekniikka, tuotanto, rakentaminen	10	7
Kasvatustieteet	4	5
Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet	3	3
Taideaineet	1	2
Vieraat kielet	2	2
Muut aineet yhteensä	10	7
Yhteensä	100	100

Liiketalous- ja oikeustieteiden suurimmat sisältöalueet olivat johtamiseen ja hallinnointiin (37 prosenttia aihealueen kursseista) ja työelämään (28 prosenttia aihealueen kursseista) liittyvät kurssit. Tukku- ja vähittäiskaupan kursseja oli 10 prosenttia.

Terveyden- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin kursseista 46 prosenttia liittyi terveyden- ja sairaudenhoitoon. Lääketieteen kursseja näistä oli 17 prosenttia ja lastenhoitoon ja -kasvatukseen liittyviä kursseja 10 prosenttia.

Tietotekniikan koulutuksista suurin osa liittyi tietotekniikan käyttöön (66 prosenttia tämän luokan kursseista) ja muut olivat tietojenkäsittelytieteen kursseja (34 prosenttia).

Palvelut, harrastukset ja turvallisuusalan koulutukset koostuivat pitkälti työsuojelua ja työturvallisuutta koskevista kursseista (37 prosenttia aihealueen kursseista) sekä turvallisuusalan koulutuksista yleensä (26 prosenttia aihealueen kursseista). Urheilu- ja liikuntakurssien osuus tässä ryhmässä oli 10 prosenttia.

Tekniikan, tuotannon ja rakentamisen kursseista lähes joka viides käsitteli rakennus- ja maanmittaustekniikkaa, sekä auto- ja kuljetusvälinetekniikkaa (18 ja 17 prosenttia aihealueen kursseista). Seuraavaksi yleisempiä koulutuksen sisältöjä olivat elektroniikka ja tietotekniikka (16 prosenttia aihealueen kursseista). Kemia- ja prosessitekniikan osuus tässä ryhmässä oli 11 prosenttia.

3.3 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö

Suomalaista 380 000 (14 prosenttia) oli vuonna 2022 sellaisessa aikuiskoulutuksessa, joka ei liittynyt työhön tai ammattiin (katso luku 1.4). Tässä luvussa käsitellään sitä, mitä kaikkea tuo vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvä aikuiskoulutus sisälsi. Termejä muu kuin työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus ja harrastustavoitteinen aikuiskoulutus käytetään tässä yhteydessä synonyymeinä. On myös huomattava, että koulutukseen osallistuminen työn tai ammatillisten syiden takia (ns. ammatillinen aikuiskoulutus) on vastaajan oma arvio koulutukseen menon syistä. Tällä mittaamistavalla harrastustavoitteinen aikuiskoulutus ei ole sama asia kuin esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutus.

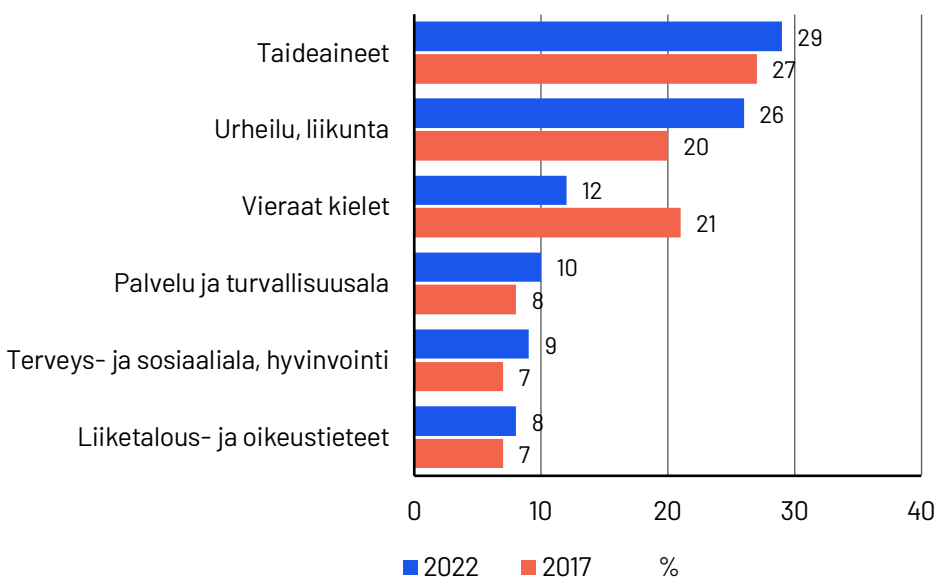
Tässä luvussa esitetyissä koulutuksen sisällön analyyseissa ei ole mukana päätoimisia opiskelijoita eikä varusmiehiä. Myös aiemmista vertailuista poiketen on tässä urheilu- ja liikunta kurssit eroteltu omaksi luokaksi (luokasta palvelut, harrastukset, turvallisuusala).

Taideaineet ovat olleet suosituin harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen sisältö jo pitkään. Niihin liittyville kursseille osallistui lähes joka kolmas ko. koulutuksessa ollut 18–64-vuotias vuonna 2022. Urheilu- ja liikuntakursseille osallistuneiden osuus kasvoi viidessä vuodessa 6 prosenttiyksikköä, ja vuonna 2022 niihin oli osallistunut useampi kuin joka neljäs harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen osallistunut (kuvio 3.3.1).

Suurin muutos viidessä vuodessa on tapahtunut harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen kielten opiskelussa, jossa laskua oli 9 prosenttiyksikköä.

Kuvio 3.3.1

Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotiaat koulutuksessa olleet pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Huom! Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

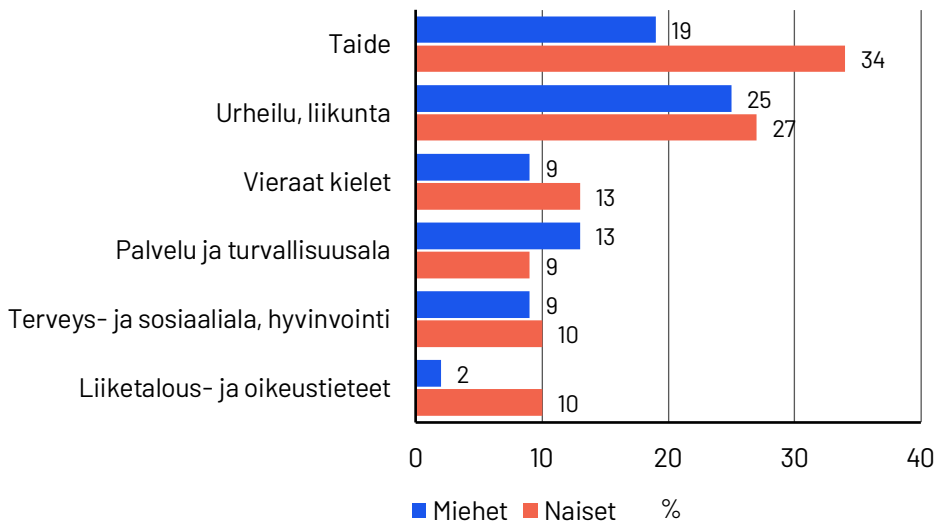
Vuonna 2022 harrastustavoitteisessa aikuiskoulutuksessa taideaineita opiskeli 109 000 henkeä. Taideaineiden suurimmat sisältöalueet olivat musiikki ja esittävät taiteet, 53 prosenttia aihealueen kursseista, sekä käsi- ja taidetyö, 30 prosenttia aihealueen kursseista. Urheilu- ja liikunta kursseille osallistui 98 000 ja vieraita kieliä opiskeli 44 000 aikuista.

Palveluihin ja turvallisuusalaan liittyviin koulutuksiin osallistui 39 000 aikuista ja terveys- ja sosiaalialaa sekä hyvinvointiin liittyvillä kursseilla opiskeli harrastustavoitteisesti 35 000 henkeä. Liiketalous- ja oikeustieteitä vuonna 2022 opiskeli 28 000 aikuista.

Taideaineet ovat erityisesti naisten suosiossa. Eroa sukupuolten välillä on näille kursseille osallistuneissa 15 prosenttiyksikköä naisten eduksi. Naiset harrastivat miehiä useammin myös liiketaloutta ja oikeustieteitä, (8 %-yksikköä enemmän) sekä vieraita kieliä. Palvelu ja turvallisuusalan kursseille olivat miehet osallistuneet naisia useammin (kuvio 3.3.2).

Kuvio 3.3.2

Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan

Huom! Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita. Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai ilmoittaa useita eri koulutussisältöjä.

4

**Aikuiskoulutukseen
osallistuminen
vuosina 1990–2022**

4 Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022

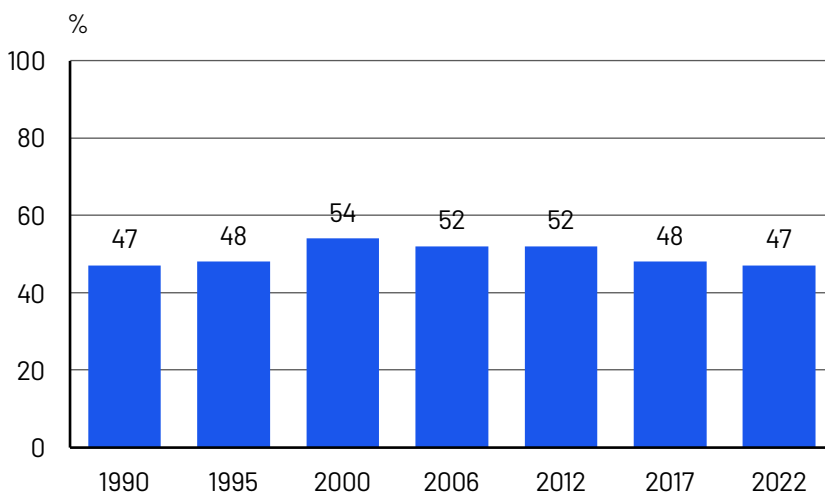
Aikuiskoulutustutkimus toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 1980. Tästä kymmenen vuoden päästä toteutettiin toinen tutkimus, jonka jälkeen tutkimusta on toteutettu säännöllisesti noin viiden vuoden välein. Tämä tarkastelu tehdään vuodesta 1990 lähtien. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että vuoden 1980 tutkimuksesta ei saada tietoa koulutuspäivien määrästä, eikä ammatilliseen aikuiskoulutukseen tai henkilöstökoulutukseen osallistumisesta. Vuoden 1980 tutkimuksen tietoja ei muutenkaan voida pitää täysin vertailukelpoisina myöhempien tutkimusten kanssa.

4.1 Osallistumisen ja volyymin muutos aikuiskoulutuksessa

Aikuiskoulutukseen osallistumisen taso on laskenut suhteellisen tasaisesti vuosituhaten alkupuolelta (kuvio 4.1.1). Kun osallistumisasteen huippuvuonna, eli vuonna 2000, 54 prosenttia 18–64-vuotiaista suomalaisista osallistui aikuiskoulutukseen, oli vuonna 2022 osallistumisaste seitsemän prosenttiyksikköä alhaisempi. Näin ollen osallistumisasteessa jäätiin samalle tasolle, kuin missä oltiin vuonna 1990.

Kuvio 4.1.

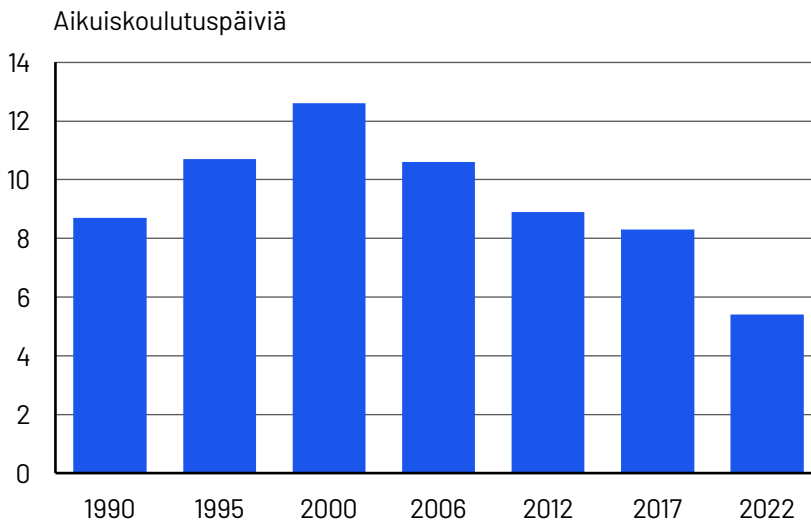
Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

Vielä selvempi pudotus havaitaan, kun otetaan tarkasteluun aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden (kuvio 4.1.2). Vielä vuosituhannen alussa aikuiskoulutuspäivien odotusarvo oli yli kaksinkertainen verrattuna vuoden 2022 tilanteeseen. Eriyisen suurta, eli lähes kolme aikuiskoulutuspäivää, pudotus on ollut viimeisen viiden vuoden aikana. Vuoden 2022 odotusarvo 5,4 päivää onkin selvästi alhaisin koulutuspäivien määrä, mitä aikuiskoulutustutkimuksessa on mitattu.

Kuvio 4.1.2

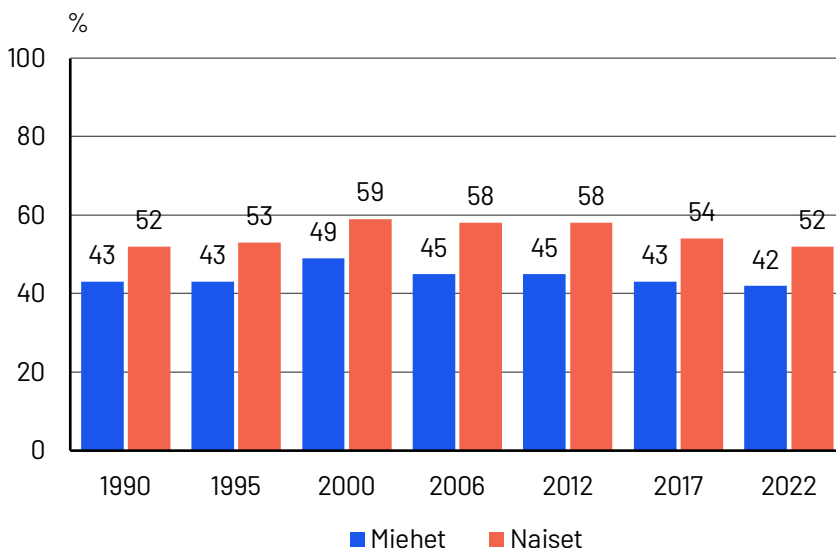
Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

Sukupuolten väliset erot aikuiskoulutukseen osallistumisessa ovat pysyneet vuosien saatossa suhteellisen muuttumattomina (kuvio 4.1.3). Suurimmillaan ero on ollut vuosien 2006 ja 2012 tutkimuksissa, jolloin se oli naisten eduksi 13 prosenttiyksikköä. Muilla aikuiskoulutustutkimuskerroilla naisten osallistumisaste on ollut noin 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin miesten vastaava. Sekä miehillä että naisilla osallistumisasteen huippu saavutettiin vuosituhannen vaihtuessa, jolloin naisista kuusi ja miehistä viisi kymmenestä osallistui aikuiskoulutukseen.

Kuvio 4.1.3

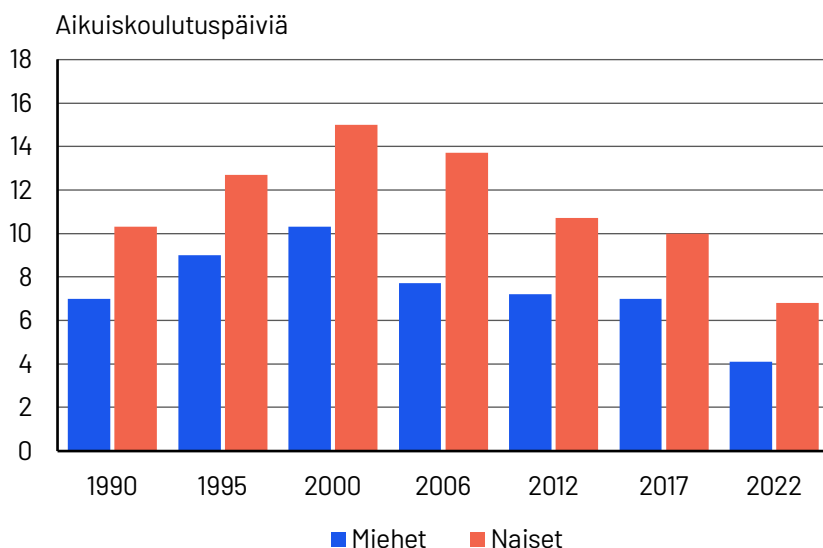
Aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

Aikuiskoulutuspäivien määrän laskeva trendi on havaittavissa sekä miehillä että naisilla (kuvio 4.1.4). Molemmilla sukupuolilla aikuiskoulutuspäivien odotusarvo on pudonnut vuosituhannen alun huippulukemista huomattavasti. Vuonna 2022 miehillä koulutuspäivien määrä olikin enää noin 40 ja naisilla noin 45 prosenttia siitä, mitä ne olivat vuonna 2000. Miesten ja naisten välinen ero aikuiskoulutuspäivissä on vaihdellut eri tutkimusvuosina välillä kolmesta kuuteen aikuiskoulutuspäivään. Suurinta ero oli vuonna 2006, jonka jälkeen se on asettunut noin kolmeen aikuiskoulutuspäivään.

Kuvio 4.1.4

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden sukupuolen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

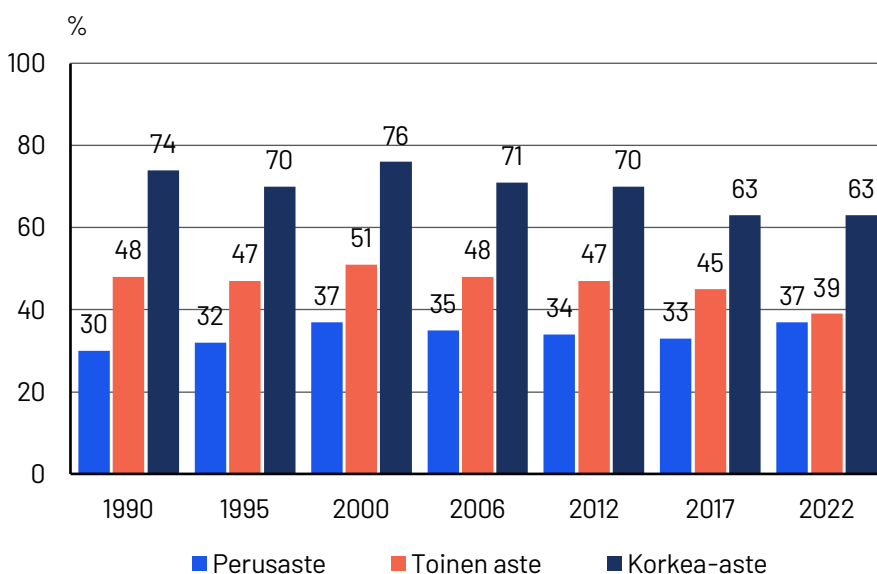

Korkea-asteen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla on aikuiskoulutuksen osallistumisaste pudonnut kaikkein selvimmin vuosituhannen alun huippulukemista (kuvio 4.1.5). Heidän osallistumisasteensa oli vuonna 2022 peräti 12–13 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuonna 2000. Pelkän perusasteen suorittaneilla aikuiskoulutukseen osallistuneiden osuus on pysynyt samana. Osallistumisasteiden erot koulutusasteittain ovatkin näin ollen jonkin verran tasoittuneet.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla 63 prosentin osallistumisaste on alhaisin kaikki tutkimusvuodet huomioiden, tosin edellisellä, vuoden 2017, tutkimuskerralla oltiin samalla tasolla. Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla puolestaan nyt saavutettiin kaikkien aikojen matalin osallistumisaste. Pelkän perusasteen suorittaneilla osallistumisasteen vaihtelut eri tutkimuskertojen välillä ovat hyvin vähäisiä.

Kuvio 4.1.5

Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestöt)

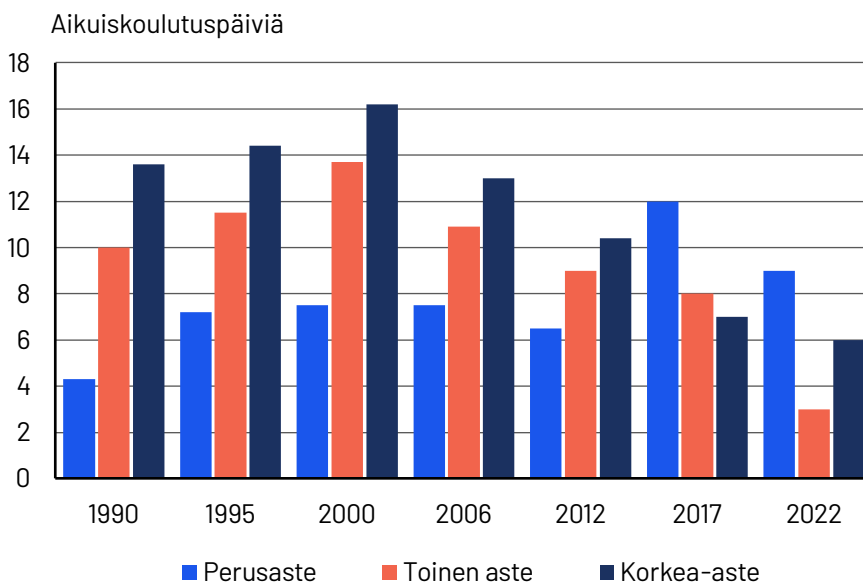

Aikuiskoulutuspäivien määrässä henkeä kohden koulutusasteen mukaan on tapahtunut viimeisen kymmenen vuoden aikana selviä rakenteellisia muutoksia (kuvio 4.1.6). Kun vielä vuonna 2012 pelkän perusasteen suorittaneilla aikuiskoulutuspäivien odotusarvo oli kaikkein alhaisin, oli se viisi vuotta myöhemmin jo kaikkein korkein. Lisäksi viimeisen viiden vuoden aikana toisen asteen tutkinnon suorittaneilla aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden on laskenut todella reippaasti eli noin kolmannekseen vuoden 2017 tasosta. Tämän takia korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden odotusarvo nousi toisen asteen suorittaneiden vastaavaa edelle, vaikka heilläkin aikuiskoulutuspäivien määrä laski yhdellä.

Vuosituhanne alun huippulukemiin verrattuna on korkea-asteen ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden laskenut todella paljon. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla se oli vuonna 2022 enää reilu kolmannes vuoden 2000 tasosta, toisen asteen suorittaneilla taas ainoastaan reilu viidennes.

Kuvio 4.1.6

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

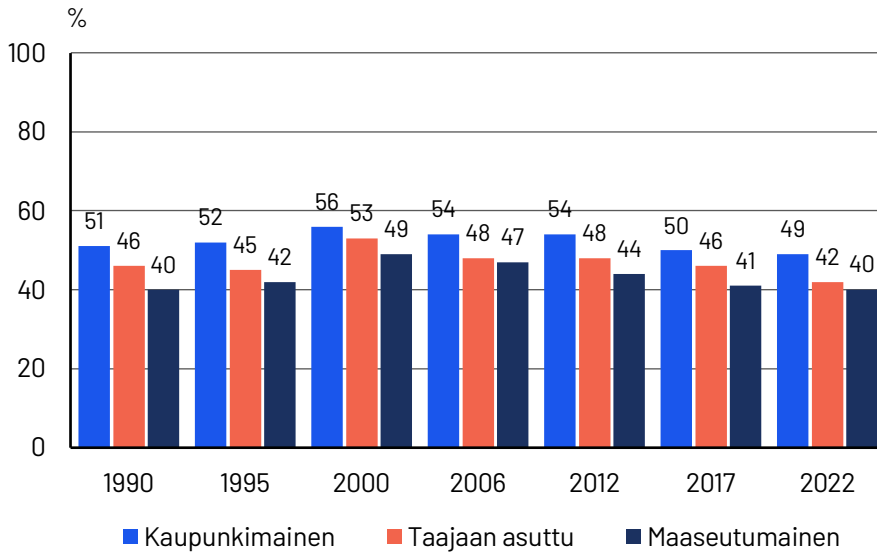
Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat ovat osallistuneet muita useammin aikuiskoulutukseen kaikkina tutkimusvuosina (kuvio 4.1.7).

Osallistumisen rakenteet ovat pysyneet muutoinkin vakaina; taajaan asutuissa kunnissa asuvat ovat osallistuneet niin ikään jokaisena tutkimusvuonna useammin tai yhtä usein aikuiskoulutukseen kuin maaseutumaisissa kunnissa asuvat.

Kaikissa kuntaryhmän luokissa on osallistumisasteet tulleet selvästi alaspäin vuosituhanne vaihteen lukemista. Kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla osallistumisaste on pudonnut seitsemän prosenttiyksikköä, maaseutumaisissa yhdeksän ja taajaan asutuissa kunnissa peräti 11 prosenttiyksikköä. Vuonna 2022 kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla aikuiskoulutukseen osallistumisen aste olikin tutkimushistorian alhaisin.

Kuvio 4.1.7

Aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuosina 1990–2022
(18–64-vuotias väestöt)

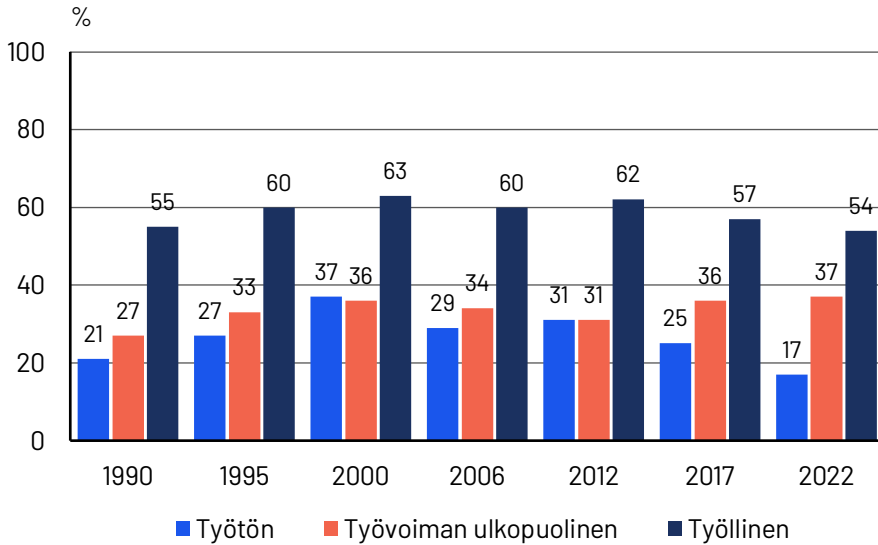

Työttömien osallistuminen aikuiskoulutukseen on vähentynyt runsaasti vuosituhaten alun lukemista (kuvio 4.1.8). Kun vielä vuonna 2000 heistä osallistui aikuiskoulutukseen vajaat neljä henkeä kymmenestä, oli vuonna 2022 vastaava osuus enää noin puolet tästä, eli vajaat kaksi henkeä kymmenestä. Vuoden 2022 osallistumisaste työttömillä olikin selvästi alhaisin kaikki tutkimusvuodet mukaan luettuna. Myös työllisillä osallistumisaste on pudonnut vuosituhaten alusta vajaalla kymmenellä prosenttiyksiköllä. Sen sijaan työvoiman ulkopuolella olevilla ei ole havaittavissa osallistumisasteen laskua, vaan se on pysytellyt samalla tasolla koko vuosituhaten alun.

Työttömien osallistumisasteen raju pudotus näkyy selvästi myös vertailtaessa heidän osallistumistaan työvoiman ulkopuolella olevien aikuiskoulutukseen osallistumiseen. Kun vielä kymmenen vuotta aikaisemmin työttömät ja työvoiman ulkopuolella olevat osallistuivat aikuiskoulutukseen yhtä usein, oli vuonna 2022 työvoiman ulkopuolella olevien aikuiskoulutuksen osallistumisaste jo yli kaksinkertainen työttömien vastaavaan verrattuna.

Kuvio 4.1.8

Aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestöt)

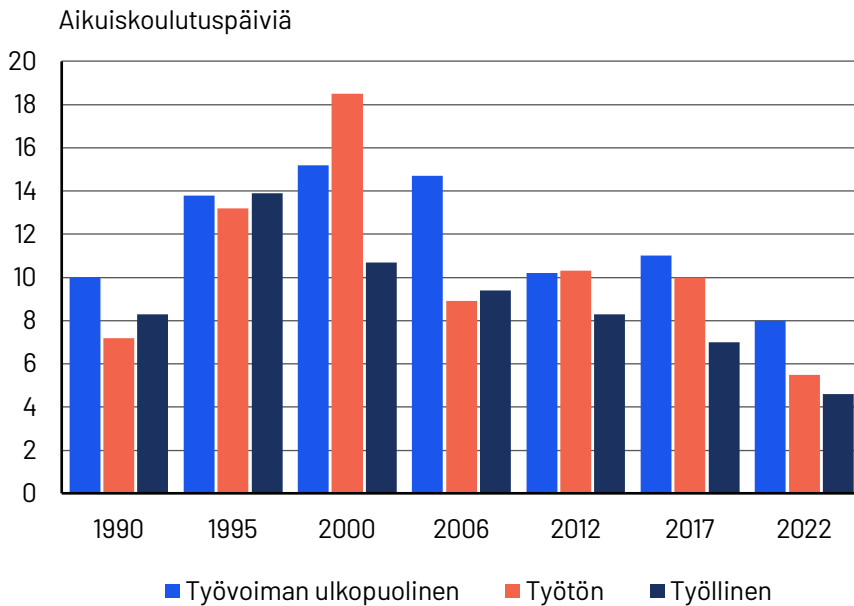

Työttömällä sekä työllisillä myös aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohti on pudonnut huomattavasti huippulukemistaan (kuvio 4.1.9). Näillä molemmilla ryhmillä aikuiskoulutuspäivien määrä henkeä kohden oli vuonna 2022 ainoastaan noin kolmannes huippuvuosien (työttömät v. 2000, työlliset v. 1995) lukemista. Myös työvoiman ulkopuolella olevilla näkyy selkeä pudotus, joskaan ei yhtä voimakas kuin työllisillä ja työttömällä. Näillä kaikilla ryhmillä pudotus on ollut suurinta kahden viimeisimmän tutkimuskerran välillä.

Vielä 2000-luvun alussa työttömät saivat eniten aikuiskoulutuspäiviä henkeä kohden, ja vielä vuonna 2012 saman verran työvoiman ulkopuolella olevien kanssa, mutta tämän jälkeen työvoiman ulkopuolella olevat ovat ajaneet saatujen aikuiskoulutuspäivien määrässä ohi.

Kuvio 4.1.9

Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias väestö)

Ikäluokittaisissa aikuiskoulutuksen osallistumisasteissa on tapahtunut selvää muutosta viimeisten tutkimusvuosien välillä (taulukko 4.1.1). Läpi tutkimushistorian aina vuoden 2017 tutkimukseen asti eniten aikuiskoulutuksessa olivat olleet 25–44-vuotiaat suomalaiset. Tämä kuitenkin muuttui vuonna 2022, kun 45–54-vuotiaat nousivat 35–54-vuotiaiden rinnalle eniten aikuiskoulutusta saaneeksi ikäluokaksi. Saman aikaisesti 25–34-vuotiaiden ikäluokan osallistumisaste putosi lähes 10 prosenttiyksikköä, ja tämä ikäluokka jäi aikuiskoulutukseen osallistumisessa kahden edellä mainitun jälkeen. Pidemmällä perspektiivillä katsottuna parhaiten osallistumisen tasonsa ovat säilyttäneet nuorin ikäluokka (18–24-vuotiaat) sekä kaksi vanhinta (45–54- ja 55–64-vuotiaat) ikäluokkaa.

Lähes kaikissa sosioekonomisen aseman luokissa aikuiskoulutuksen osallistumisasteet ovat laskeneet selvästi vuosituhannen alun huippulukemistaan. Ainoastaan luokkaan ”muu tai tuntematon” kuuluvilla osallistuminen on pysytellyt samalla tasolla, kuin missä se on korkeimmillaan ollut. Erityisen suuri osallistumisasteiden lasku on nähtävissä eläkeläisillä ja maatalousyrittäjillä, joilla osallistumisaste on puolittunut. Muissa sosioekonomisen aseman luokissa osallistumisaste on laskenut huippuvuosiin verrattuna kymmenisen prosenttiyksikköä.

Sen sijaan aikuiskoulutukseen osallistumisen rakenteissa ei ole havaittavissa muutosta sosioekonomisen aseman suhteen. Edelleen koulutukseen osallistuvat eniten toimihenkilöt ja opiskelijat, vähiten puolestaan eläkeläiset ja yrittäjät.

Taulukko 4.1.1

Aikuiskoulutukseen osallistuminen iän ja sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1980–2022 (18–64-vuotias väestö, %)

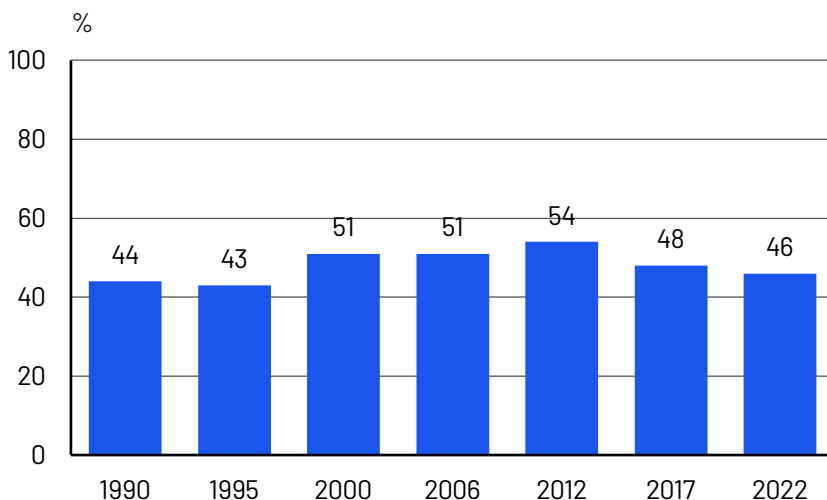
	1980	1990	1995	2000	2006	2012	2017	2022
Ikä								
18–24-vuotiaat	30	43	42	49	43	42	39	44
25–34-vuotiaat	38	55	53	62	58	58	57	48
35–44-vuotiaat	36	57	54	62	61	63	57	53
45–54-vuotiaat	31	48	54	56	56	58	52	54
55–64-vuotiaat	15	25	31	33	37	36	35	38
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	20	30	44	45	42	37	34	24
Muut yrittäjät	19	40	37	42	40	38	33	30
Ylemmät toimihenkilöt	56	83	78	84	76	78	73	70
Alemmat toimihenkilöt	50	68	66	68	69	71	62	58
Työntekijät	23	34	37	45	43	43	40	36
Opiskelijat	33	45	51	57	52	46	46	47
Eläkeläiset	11	17	20	21	16	13	16	9
Muu tai tuntematon	23	23	27	34	40	28	33	39
Yhteensä	32	47	48	54	52	52	48	47

4.2 Osallistumisen kehitys työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa

Työvoimaan kuuluvien (työllisten ja työttömien) 18–64-vuotiaiden suomalaisten osallistumisen työhön tai ammattiin liittyvään (ammattilliseen) aikuiskoulutukseen on ollut viimeisinä aikuiskoulutustutkimuksen tutkimusvuosina laskussa (kuvio 4.2.1). Korkeimmillaan osallistumisaste oli vuonna 2012, jolloin 54 prosenttia työvoimaan kuuluvista kouluttautui työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia. Vuoteen 2022 mennessä osallistumisaste oli pudonnut kahdeksan prosenttiyksikköä ollen tuoreimmassa aikuiskoulutustutkimuksessa 46 prosenttia.

Kuvio 4.2.1

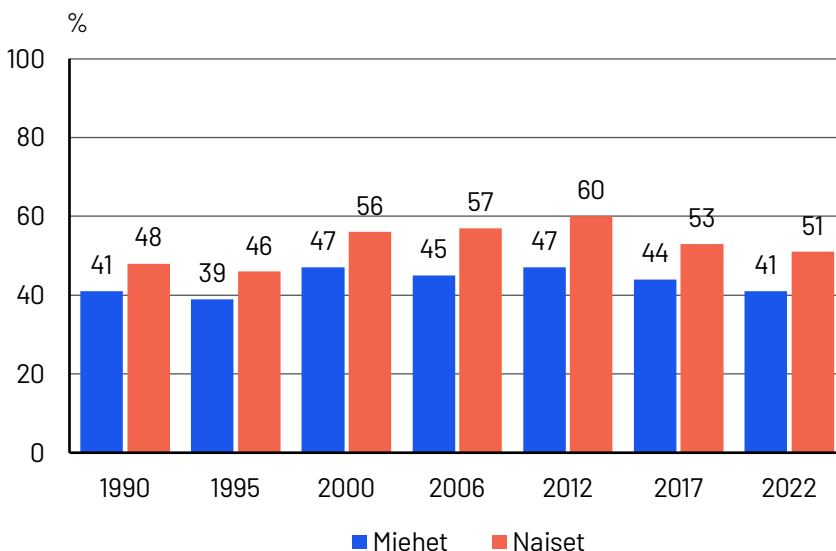
Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

Sukupuolten väliset erot osallistumisessa ammatilliseen aikuiskoulutukseen ovat pysyneet suhteellisen vakaina, eli 10 prosenttiyksikön molemmiin puolin, läpi tutkimushistorian (kuvio 4.2.2). Suurimmillaan ero oli 13 prosenttiyksikössä vuonna 2012 ja pienimmillään vuonna 1990, jolloin se oli seitsemän prosenttiyksikköä.

Kuvio 4.2.2

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

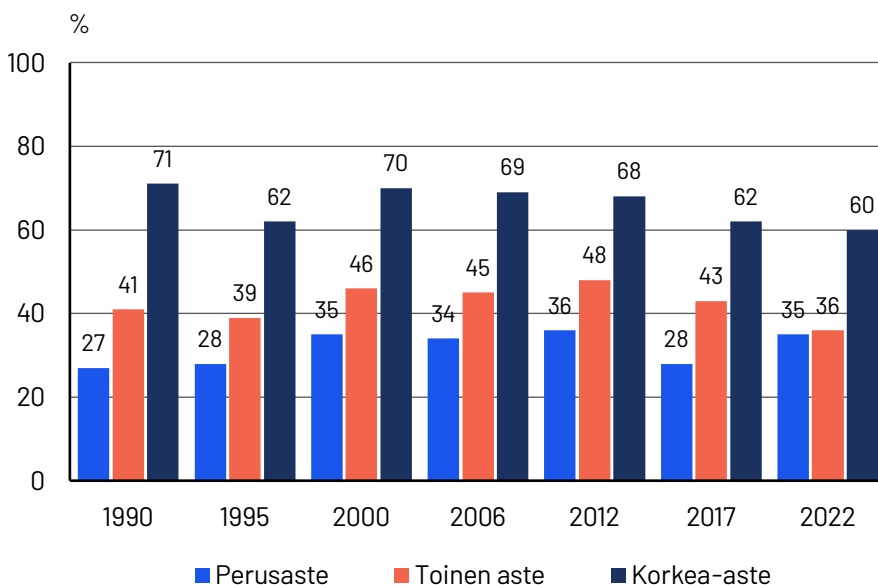
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet ovat osallistuneet reilusti muita useammin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen kaikkina tutkimuskertoina (kuvio 4.2.3). Ero pelkän perusasteen suorittaneisiin on kuitenkin vuosien saatossa selvästi kutistunut. Kun vuonna 1990 osallistumisasteiden ero oli enemmän kuin kaksinkertainen ja vielä 2000-luvun

alkupuolella noin kaksinkertainen, oli se vuonna 2022 enää noin 1,7-kertainen. Prosenttiyksikköjen erotuksena tämä tarkoittaa eron kaventumista 44 prosenttiyksiköstä 25 prosenttiyksikköön. Pelkän perusasteen suorittaneet ovatkin, toisin kuin toisen- tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneet saaneet säilytettyä osallistumisasteensa huippuvuosien tasolla.

Toinen merkittävä havainto koulutusasteen mukaisessa tarkastelussa on se, että vuonna 2022 pelkän perusasteen suorittaneet olivat saavuttaneet työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumisessa toisen asteen suorittaneiden tason.

Kuvio 4.2.3

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

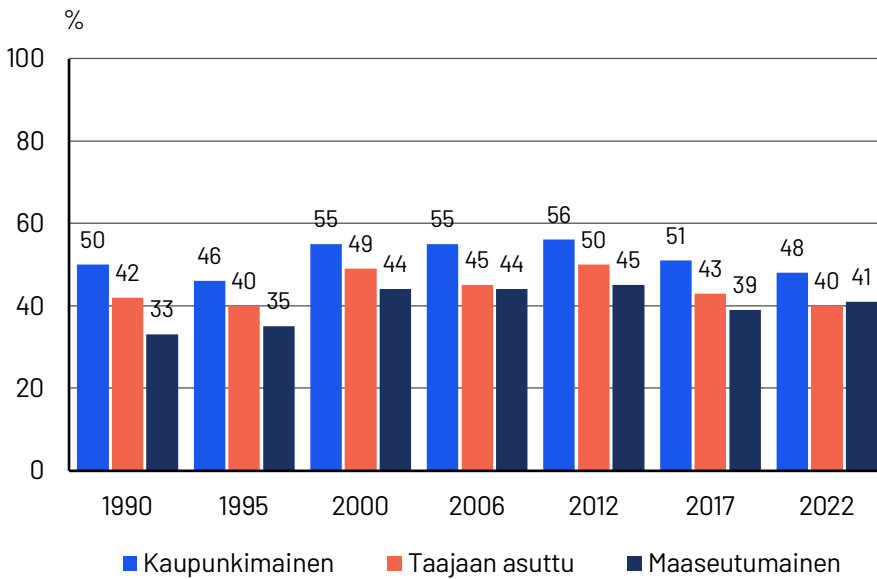

Kuntaryhmittäisessä tarkastelussa työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumisen rakenteet ovat pysyneet vuosien saatossa jokseenkin muuttumattomina (kuvio 4.2.4). Jokaisena tutkimusvuonna eniten ammatilliseen aikuiskoulutukseen ovat osallistuneet kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat työvoimaan kuuluvat suomalaiset. Seuraavaksi eniten ovat osallistuneet taajaan asutuissa, ja vähiten maaseutumaisissa kunnissa asuvat, poikkeuksena tutkimusvuodet 2006 ja 2022, jolloin osallistumisasteet olivat likimain yhtä suuret.

Kaikissa kuntaryhmän luokissa osallistumisasteet olivat vuonna 2022 laskeneet huippuvuosista, eniten taajaan asutuissa kunnissa asuvilla ja vähiten maaseutumaisissa kunnissa asuvilla.

Kuvio 4.2.4

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

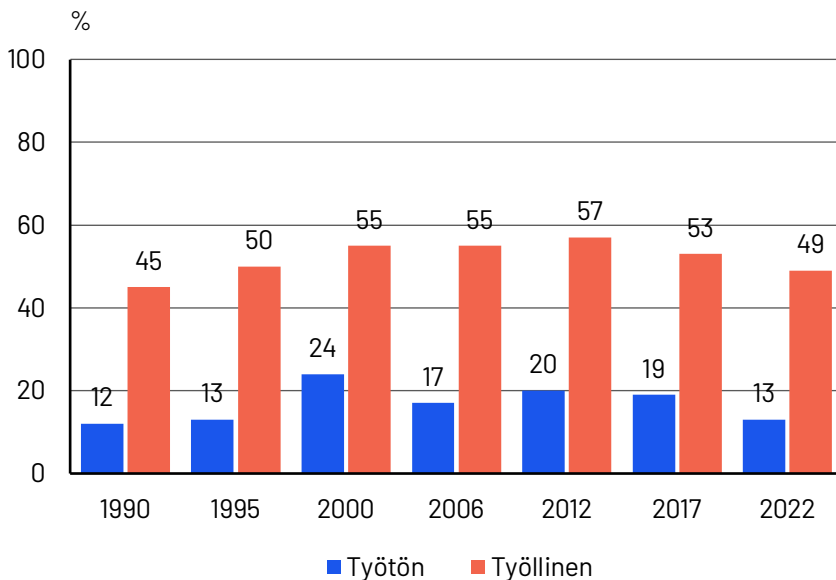

Työlliset ovat osallistuneet selvästi työttömiä useammin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen kaikkina tutkimusvuosina osallistumisasteiden eron pysyessä suhteellisen vakaana (kuvio 4.2.5).

Työttömien osallistuminen ammatilliseen aikuiskoulutukseen on laskenut osallistumisasteella mitattuna lähes puoleen vuosituhannen alun huippulukemista. Kokonaisuutena työmarkkina-aseman mukaisessa osallistumisessa pudottiinkin tutkimusvuoden 1995 tasolle.

Kuvio 4.2.5

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

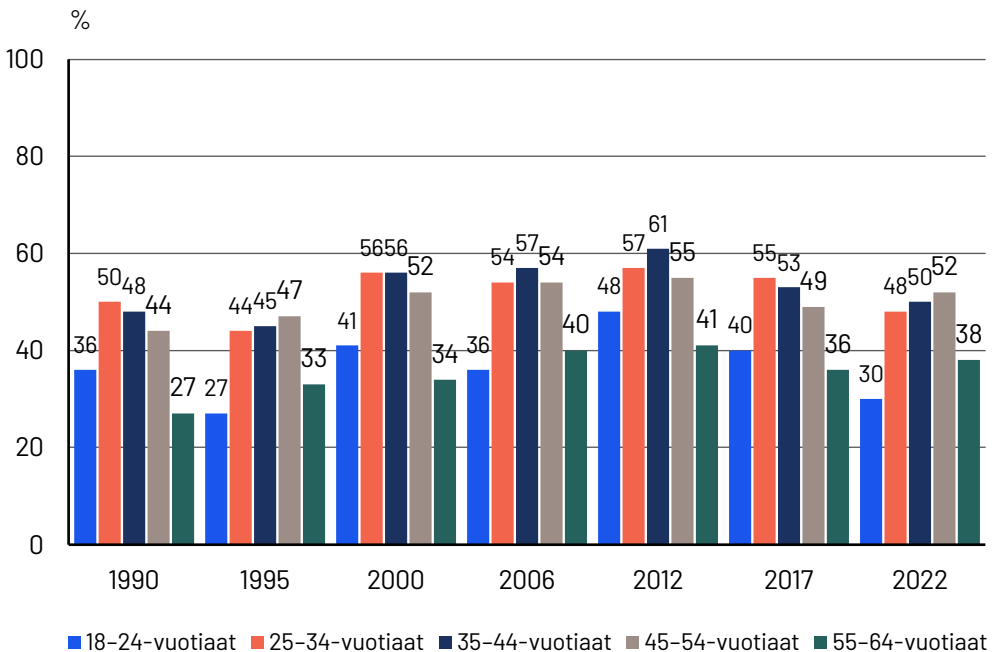

Nuorempien ikäluokkien osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on vähentynyt ikäluokittaisessa tarkastelussa selvästi eniten (kuvio 4.2.6). Vanhimmissa, 45–54 ja 55–64-vuotiaiden, ikäluokissa osallistuminen on säilynyt lähes samalla tasolla, kuin missä se on korkeimmillaan ollut. Sen sijaan tätä nuoremmissa ikäluokissa on osallistumisaste vajonnut huippulukemista 7–18 prosenttiyksikköä suurimman pudotuksen ollessa nuorimmassa, 18–24-vuotiaiden, ikäluokassa.

Vähiten työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuivatkin 18–24-vuotiaat työvoimaan kuuluvat vuonna 2022. Näin on historian saatossa ollut aikaisemmin ainoastaan kahdesti, tutkimusvuosina 1995 ja 2006. Muina kertoina alhaisin osallistumisaste on ollut vanhimmalla ikäluokalla.

Kuvio 4.2.6

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima)

Sosioekonomisen aseman mukainen tarkastelu osoittaa, että eniten työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumisen aste on laskenut maatalousyrittäjillä (taulukko 4.2.1), Heidän osallistumisasteensa oli vuonna 2022 alle puolet siitä, mitä se oli 16 vuotta aikaisemmin. Muissa sosioekonomisen aseman luokissa osallistumisasteiden putoaminen on ollut 5–10 prosenttiyksikköä maksimilukemista mitattuna.

Ammatilliseen aikuiskoulutuksen osallistumisen rakenteet ovat pysyneet vuosien saatossa hyvinkin vakaina henkilön sosioekonomisen aseman suhteen. Toimihenkilöt (ylemmät ja alemmat) ovat aina osallistuneet tämän tyyppiseen koulutukseen eniten, yrittäjät (maatalous- ja muut) taas vähiten.

Taulukko 4.2.1

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotias työvoima, %)

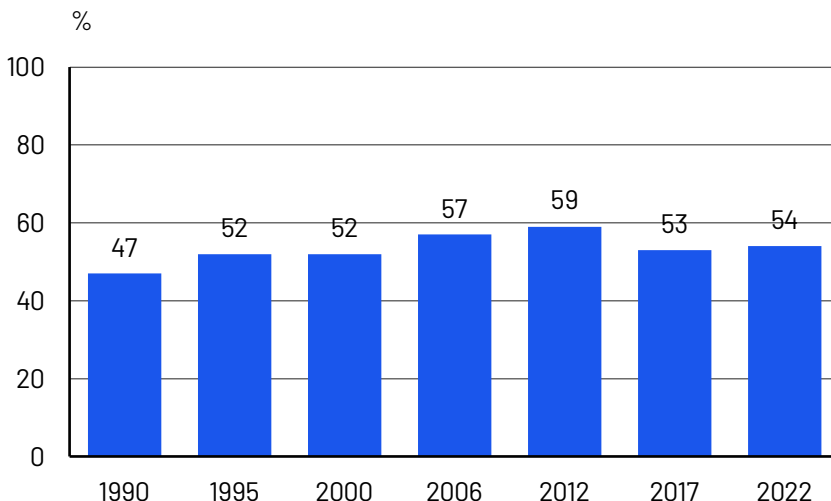
	1990	1995	2000	2006	2012	2017	2022
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	12	31	26	34	30	26	16
Muut yrittäjät	27	23	31	32	31	29	24
Ylemmät toimihenkilöt	73	68	75	72	73	68	65
Alemmat toimihenkilöt	59	55	59	62	66	59	56
Työntekijät	26	29	39	36	38	37	32
Yhteensä	44	43	51	51	54	48	46

4.3 Osallistumisen kehitys henkilöstökoulutuksessa

Osittain tai kokonaan työnantajan tukemaan henkilöstökoulutukseen osallistuminen on pysynyt suhteellisen vakaalla tasolla koko vuosituhaten alun (kuvio 4.3.1). Suurimmillaan osallistumisaste oli vuonna 2012, jolloin noin kuusi kymmenestä 18–64-vuotiaasta palkansaajasta kouluttautui työnantajansa tukemana. Kahdella viimeisimmällä, eli vuosien 2017 ja 2022, tutkimusvuonna osallistuneita on ollut 5–6 prosenttiyksikköä vähemmän.

Kuvio 4.3.1

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

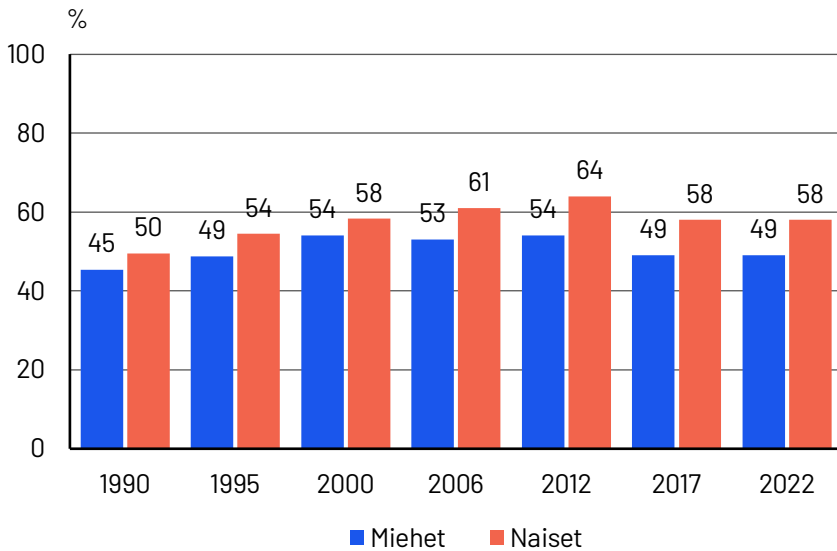

Naisten ja miesten väliset erot osallistumisasteissa ovat noin kaksinkertaistuneet siitä, missä ne olivat vielä viime vuosituhaten lopussa ja tämän vuosituhaten alussa (kuvio 4.3.2). Kun näinä varhaisimpina tutkimusvuosina osallistumisasteiden ero oli naisten hyväksi 4–5 prosenttiyksikköä, on se viimeisimpinä tutkimusvuosina ollut 9–10 prosenttiyksikköä. Molempien sukupuolien henkilöstökoulutuksen

osallistumisasteet ovat tulleet vuoden 2012 huippulukemista alaspäin noin viiden prosenttiyksikön verran.

Kuvio 4.3.2

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sukupuolen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

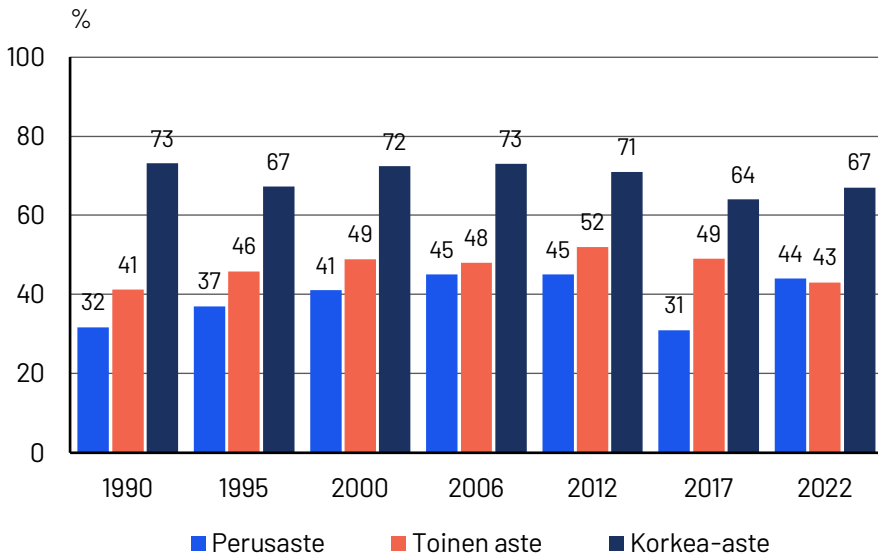

Korkea-asteen- ja toisen asteen tutkinnon suorittaneilla henkilöstökoulutukseen osallistumisen aste on laskenut siitä, missä se on korkeimmillaan ollut (kuvio 4.3.3). Kaikkein rajuin pudotus on ollut toisen asteen suorittaneilla, joilla osallistumisaste vuonna 2022 oli peräti yhdeksän prosenttiyksikköä alhaisempi, kuin huippuvuonna 2012. Korkea-asteen suorittaneilla laskua korkeimmasta osallistumisasteesta oli kuusi prosenttiyksikköä. Sen sijaan pelkän perusasteen suorittaneilla osallistumisaste oli vuonna 2022 samaa tasoa, kuin missä se on korkeimmillaankin ollut.

Vuonna 2022 pelkän perusasteen suorittaneet saavuttivatkin ensimmäistä kertaa aikuiskoulutustutkimuksen historiassa toisen asteen tutkinnon suorittaneet työnantajan tukeman koulutuksen osallistumisasteissa. Samoin heidän osallistumisasteensa ero korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden vastaavaan oli historiallisen pieni, 23 prosenttiyksikköä.

Kuvio 4.3.3

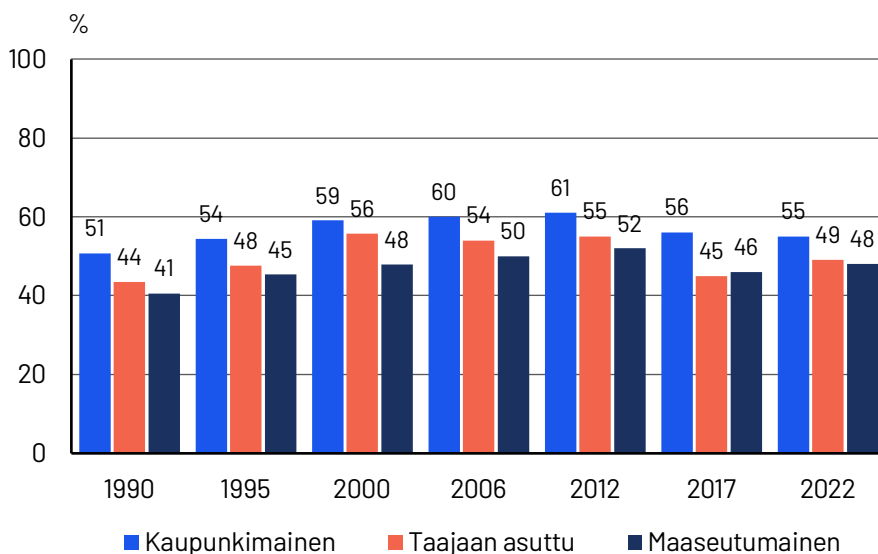
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat palkansaajat ovat osallistuneet eniten henkilöstökoulutukseen kaikkina aikuiskoulutustutkimuksen tutkimusvuosina (kuvio 4.3.4). Maaseutumaisissa kunnissa asuviin palkansaajiin verrattuna ero osallistumisasteessa oli nyt 7 prosenttiyksikköä, kun se aikaisemmillä tutkimuskerroilla on ollut noin kymmenen prosenttiyksikön luokkaa. Taajaan asutuissa kunnissa asuviin palkansaajiin verrattuna osallistumisaste-ero on niin ikään supistunut. Se on viimeisen 5 vuoden aikana lähes puolittunut.

Kuvio 4.3.4

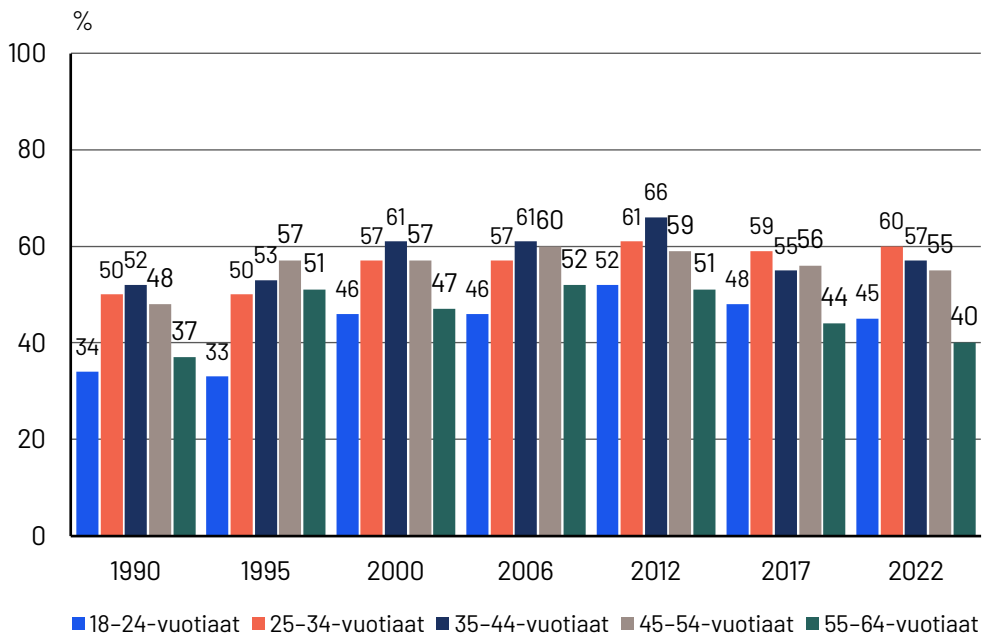
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Henkilöstökoulutukseen osallistumisen rakenteet palkansaajan iän mukaan ovat pysyneet hyvinkin vakaina eri tutkimusvuosina (kuvio 4.3.5). Eniten työnantajan tuella ovat kouluttautuneet 25–54-vuotiaiden ikäluokat. Vanhimmissa (55–64-vuotiaat) ja nuorimmissa (18–24-vuotiaat) ikäluokassa henkilöstökoulutuksen osallistumisasteet ovat olleet alhaisempia. Nämä osallistumisaste-erot eivät näyttäisi olevan pienentymässä, sillä vuonna 2022 ne olivat jonkin verran suuremmat, kuin viisi vuotta aikaisemmin.

Kuvio 4.3.5

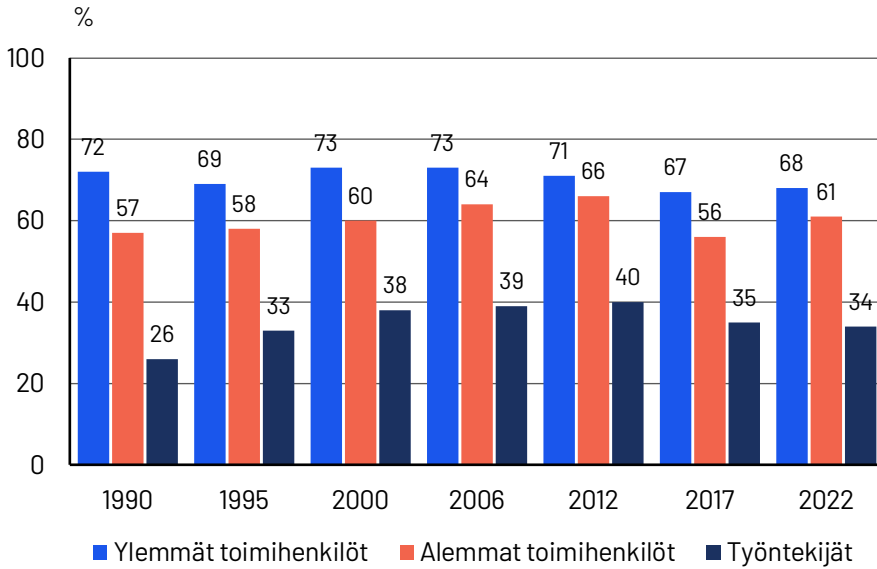
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen iän mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Palkansaajan sosioekonomisen aseman mukaisessa tarkastelussa erot osallistumisasteissa ovat pysyneet jokseenkin vakaina (kuvio 4.3.6). Ylempien toimihenkilöiden henkilöstökoulutuksen osallistumisaste on ollut suhteellisen säännöllisesti noin kaksinkertainen työntekijöiden vastaavaan verrattuna. Kaikissa sosioekonomisen aseman luokissa työnantajan tukemaan koulutukseen osallistuminen on tullut osallistumisasteissa mitaten kaikkien aikojen korkeimmista arvoista alaspäin 5–6 prosenttiyksikköä.

Kuvio 4.3.6

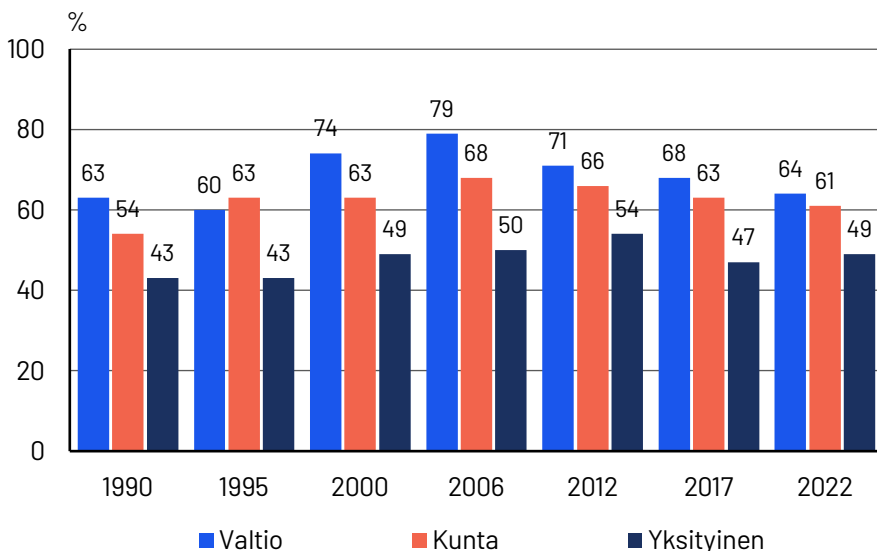
Henkilöstökoulutukseen osallistuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Valtiosektori on ollut läpi aikuiskoulutustutkimuksen historian aktiivisin työntekijöidensä kouluttaja (kuviot 4.3.7), ainoastaan vuosi 1995 tekee poikkeuksen. Valtio- ja kuntasektorilla työskentelevien palkansaajien henkilöstökoulutukseen osallistumisen erot ovat osallistumisasteina kuitenkin suhteellisen pienet, ja selvästi pienentyneet vuosituhannen alusta. Yksityinen sektori on aina ollut selvemmin näiden kahden jäljessä. Toisaalta yksityinen sektori on pystynyt paremmin säilyttämään sen osallistumisen tason, mikä se on korkeimmillaan ollut. Eniten osallistumisasteen huippuvuosista, peräti 15 prosenttiyksikköä, on laskenut valtiosektorin palkansaajien osallistumisaste.

Kuvio 4.3.6

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen työnantajasektorin mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

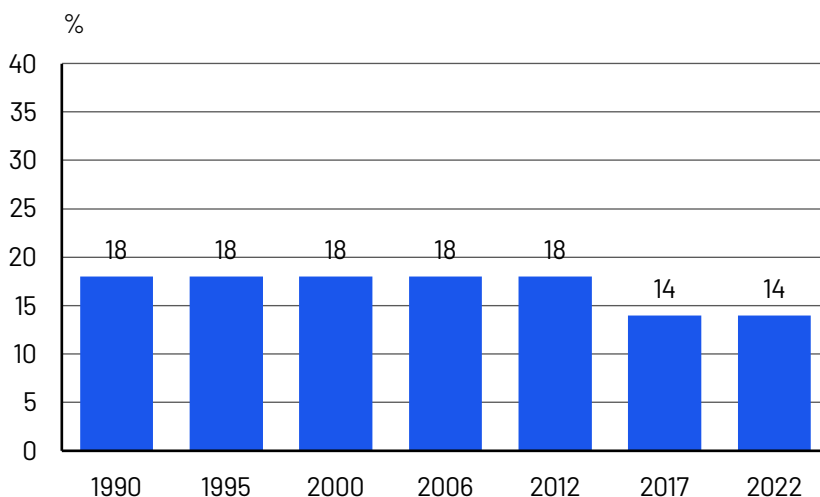

4.4 Osallistumisen kehitys muussa kuin työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän, eli yleissivistys- tai harrastustavoitteisen, aikuiskoulutuksen osallistumisaste on pysynyt hämmästyttävän muuttumattomana läpi viime vuosikymmenet (kuvio 4.4.1). Vuodesta 1990 aina edelliseen, vuoden 2017, aikuiskoulutustutkimukseen saakka 18–64-vuotiaista suomalaisista 18 prosenttia osallistui aikuiskoulutukseen harrastus- tai yleissivistystavoitteisesti. Vuonna 2017 nähtiin hienoinen osallistumisasteen tason lasku 14 prosenttiin, ja sama taso pysyi myös vuonna 2022.

Kuvio 4.4.1

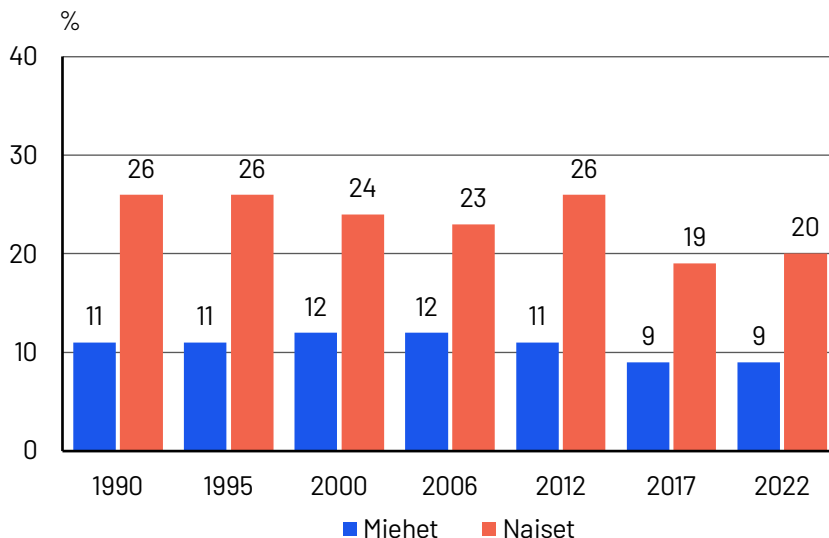
Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Myös sukupuolittain tarkasteltuna muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen näyttää hyvin vakaalta (kuvio 4.4.2). Naisten osallistumisaste on ollut kaikkina tutkimusvuosina noin kaksinkertainen miesten vastaavaan verrattuna. Vuoden 2012 aikuiskoulutustutkimukseen saakka naisten osallistumisaste vaihteli välillä 23–26 prosenttia, ja miehillä välillä 11–12 prosenttia. Kahdessa viimeisimmässä aikuiskoulutustutkimuksessa naisista osallistuneita on ollut noin yksi viidestä ja miehistä noin yksi kymmenestä 18–64-vuotiaasta.

Kuvio 4.4.2

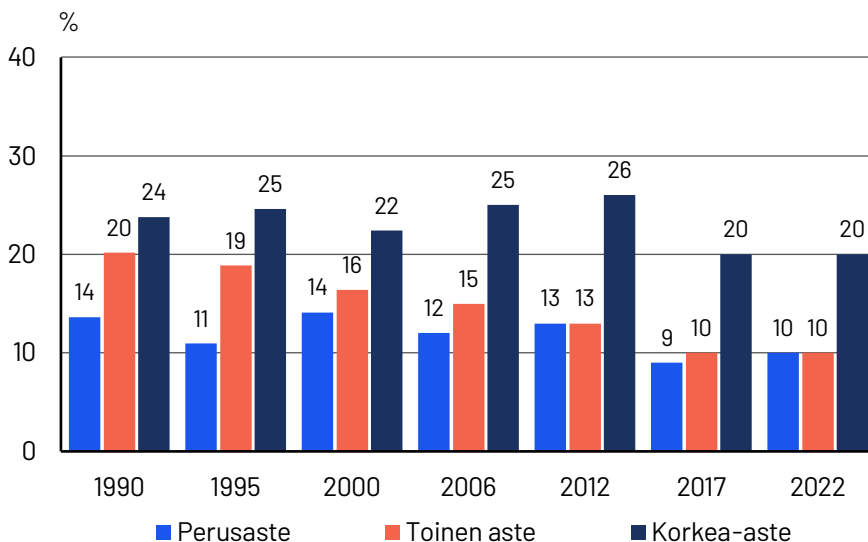
Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen sukupuolen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla on yleissivistys- tai harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen osallistumisaste puolittunut vuoden 1990 alusta (kuvio 4.4.3). Kun heistä vielä vuonna 1990 osallistui tämän tyyppiseen koulutukseen yksi henkilö viidestä, oli vastaava osuus vuonna 2022 enää yksi kymmenestä. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla laskua on vuoden 2012 huippulukemista kuusi prosenttiyksikköä ja pelkän perusasteen suorittaneilla vuoden 2000 lukemista neljä prosenttiyksikköä. Kun vielä viime vuosituhannen lopulla toisen asteen tutkinnon suorittaneet osallistuivat selvästi pelkän perusasteen suorittaneita useammin muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen, on kolmena viimeisimpänä tutkimusvuotena heidän osallistumisasteensa olleet hyvinkin tarkasti samalla tasolla.

Kuvio 4.4.3

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

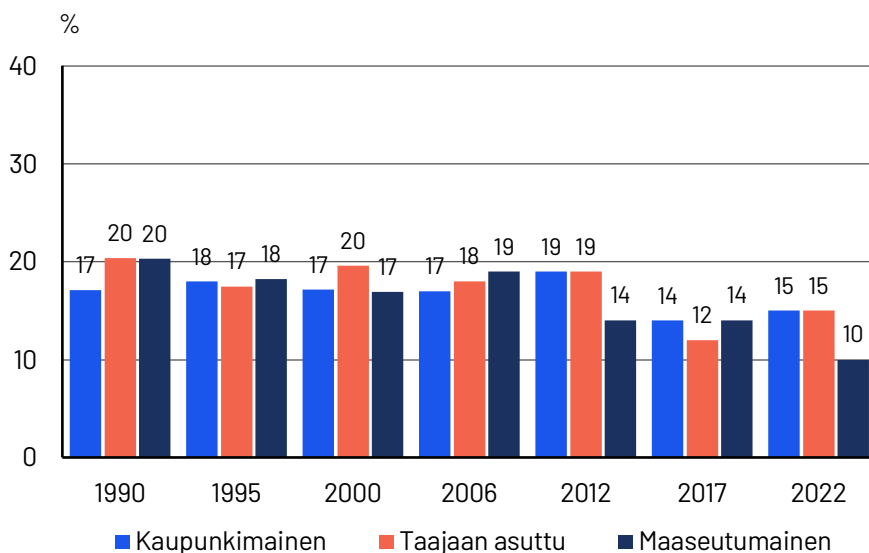

Henkilön asuinkunnan tilastollisen kuntaryhmän mukaiset osallistumisasteet yleissivistys- tai harrastustavoitteisessa aikuiskoulutuksessa ovat kokeneet jonkin verran rakenteellisia muutoksia (kuvio 4.4.4). Selvin muutos nähdään maaseutumaisissa kunnissa asuvilla. Heidän osallistumisasteensa on ollut useina tutkimusvuosina samaa tasoa kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvien kanssa. Vuonna 2012 ja nyt 2022 uudelleen he ovat kuitenkin jääneet näistä kahdesta ryhmästä jälkeen osallistumisastevertailussa. Maaseutumaisissa kunnissa asuvilla 18–64-vuotiailla muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumisaste onkin pudonnut kaikista eniten, eli se on puolittunut korkeimman osallistumisasteen vuosiin verrattuna.

Sen sijaan kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla osallistumisasteet ovat olleet hyvin lähellä toisiaan, eli maksimissan kolmen prosenttiyksikön päässä, läpi aikuiskoulutustutkimuksen historian.

Kuvio 4.4.4

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen kuntaryhmän mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Yleissivistys- tai harrastustavoitteeseen aikuiskoulutukseen osallistuminen iän ja sosioekonomisen aseman mukaan on esitelty taulukossa 4.4.1.

län mukaan tarkasteltuna ei osallistumisasteissa ole havaittavissa suurempia muutoksia. Kaikissa ikäluokissa pois lukien 45–54-vuotiaat, ovat osallistumisasteet pudonneet 5–7 prosenttiyksikköä tutkimushistorian korkeimmista lukemista. Ehkä pieni muutos on ilmassa siinä, että vanhin, 55–64-vuotiaiden, ikäluokka rupeaa jäämään selvemmin muiden ikäluokkien jälkeen vertailtaessa muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen osallistumisasteita.

Sosioekonomisen aseman mukaisessa tarkastelussa havaitaan, että eniten yleissivistys- tai harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen osallistumisen aste on vuosien saatossa laskenut maatalousyrittäjillä sekä eläkeläisillä. Maatalousyrittäjillä osallistumisaste on enää kolmannes siitä, mitä se oli 1990-luvulla, ja noin puolet vuosituhannen alun lukemista. Kun maatalousyrittäjät olivat vielä vuoden 1990 aikuiskoulutustutkimuksessa toimihenkilöiden ohella eniten muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistunut ryhmä, ovat he nyt yhdessä työntekijöiden ja eläkeläisten kanssa vähiten ko. koulutukseen osallistunut ryhmä. Eläkeläisillä puolestaan osallistumisaste on puolittunut viime vuosituhannen lopun ja tämän vuosituhannen alun lukemista. Toisaalta kaikissa sosioekonomisen aseman luokissa on havaittavissa pudotusta korkeimmista osallistumisasteista, vähiten ylimmillä toimihenkilöillä ja muilla yrittäjillä.

Taulukko 4.4.1 Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen iän ja sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1990–2022 (18–64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet, %)

	1990	1995	2000	2006	2012	2017	2022
Ikä							
18–24-vuotiaat	17	18	19	21	20	12	16
25–34-vuotiaat	18	19	20	19	22	13	15
35–44-vuotiaat	21	19	17	17	19	16	16
45–54-vuotiaat	18	17	17	17	17	14	16
55–64-vuotiaat	16	15	16	16	14	12	11
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	25	18	16	14	11	10	8
Muut yrittäjät	12	12	9	17	14	11	10
Ylemmät toimihenkilöt	23	20	22	22	28	20	23
Alemmat toimihenkilöt	25	24	22	21	20	16	16
Työntekijät	12	13	12	12	10	7	8
Eläkeläiset	15	18	17	14	11	13	9
Muu tai tuntematon	20	20	24	20	21	12	14
Yhteensä	18	18	18	18	18	14	14

5

Informaali opiskelu

5 Informaali opiskelu

Informaali oppiminen tarkoittaa oppimista ilman muodollisia koulutuspalveluja esimerkiksi päivittäisissä työhön, perheeseen, kansalaistoimintaan tai vapaa-aikaan liittyvissä toiminnoissa. Informaalisen oppimisen katsotaan olevan yhä suurempi tekijä elinikäisen oppimisen kaareissa, joka käsittää sekä muodollisen koulutuksen että kaiken muun oppimisen. Elinikäinen oppiminen (**lifelong learning**) on määritelmän mukaan inhimillisten voimavarojen jatkuvaa kehittämistä läpi koko ihmisen elinkaaren. Keskeistä on, että oppija itse määrittelee tarpeensa ja ehtonsa koulutukseen osallistumiselle sekä käytetyille opiskelumuodoille ja ottaa myös itse oppimisesta vastuuta.

Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa informaali oppiminen on määritelty Eurostatin standardien pohjalta (**Classification for Learning Activities**, Eurostat 2016). Informaalisella oppimisella tarkoitetaan oppimistarkoituksessa pidettyjä, mutta muodollista koulutusta vähemmän organisoituja ja ohjattuja oppimistapahtumia. Informaalinen oppiminen voi tapahtua esimerkiksi perheen kesken, työpaikalla tai jokapäiväisessä elämässä joko itseohjattuna tai perheen tai muun sosiaalisen kontekstin pohjalta. Informaali oppiminen voidaan jakaa kahteen osaan: oppimistapahtumiin, joissa ”opettaja” (”opettaja” voi tässä yhteydessä olla esimerkiksi kollega tai sukulainen) on läsnä sekä oppimistapahtumiin, joissa ei ole ”opettajaa” (esimerkiksi itseopiskelu).

Tässä raportissa käytämme käsitteitä **informaalinen** tai **informaali opiskelu** sekä hiukan lähempänä suomen kieltä olevaa ilmaisua **itseohjattu opiskelu**. Opiskelu-sanaa käyttämällä oppimisen sijaan korostetaan tapahtuman intentionaalisuutta eli todellista aikomusta oppia. Satunnainen oppiminen ei sisälly käsitteeseen informaali oppiminen. Myöskään termi itseopiskelu ei kuvaa tätä asiaa, koska informaalista opiskelua voidaan harrastaa myös ryhmissä tai jonkun toisen henkilön (opettajan) ohjauksessa.

Vuonna 2022 informaali opiskelu koostuu viidestä eri opiskelumenetelmästä, joista jokaisesta on oma kysymyksensä. Suomen aikuiskoulutustutkimuksen lomakkeella oleva kysymyssarja on seuraavanlainen. Vastausvaihtoehtoina jokaisessa kohdassa oli kyllä tai ei.

(B2) Oletko 12 viime kuukauden aikana (edellä mainittujen koulutusten lisäksi) opiskellut tai kehittänyt taitojasi omatoimisesti jollain seuraavista tavoista:

- 1 työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella?
- 2 kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla?
- 3 omatoimisesti tietokoneen, älylaitteiden tai internetin avulla? (Vuoden 2017 tutkimuksessa ei ko. vaihtoehdossa erikseen mainittu älylaitteita)
- 4 osallistumalla opastetuille käynneille museoihin, historiallisiin kohteisiin, luonnon nähtävyyksiin tai muihin vastaaviin?
- 5 käynyt kirjastossa tai oppimiskeskuksessa oppimistarkoituksessa?

Aikuiskoulutuskursseihin liittyvien harjoitus- ja lisätehtävien tekemistä ei lasketa mukaan informaaliin opiskeluun, vaikka se tapahtuisi kysymyksessä B2 esitetyin keinoin.

Mikäli vastaaja vastasi yhteenkin kohtaan ”kyllä”, kirjautui hän osallistuneeksi informaaliin eli itseohjattuun opiskeluun. Koska sama henkilö on voinut käyttää useita informaalin opiskelun metodeja, ei eri metodeja summaamalla päädytä informaaliin opiskeluun osallistuneiden määrään.

Lisäksi kysyttiin, liittyikö kyseinen opiskelu työhän tai ammattiin (B4.3).

Kolme neljästä suomalaisesta (pois lukien opiskelijat) opiskeli itseohjatusti vuonna 2022. Osuus on viidessä vuodessa kasvanut 5 prosenttiyksikköä.

Ne henkilöt, jotka olivat osallistuneet aikuiskoulutukseen edellisen vuoden aikana, opiskelivat myös informaalisen opiskelun keinoin selvästi aikuiskoulutukseen osallistumattomia useammin. Koulutukseen osallistuneista 88 prosenttia opiskeli itseohjatusti vuonna 2022, kun aikuiskoulutukseen osallistumattomista tällä tavoin opiskeli 65 prosenttia. Informaalia opiskelua voidaan pitää sekä muodollista koulutusta täydentävänä että sitä korvaavana oppimistapahtumana.

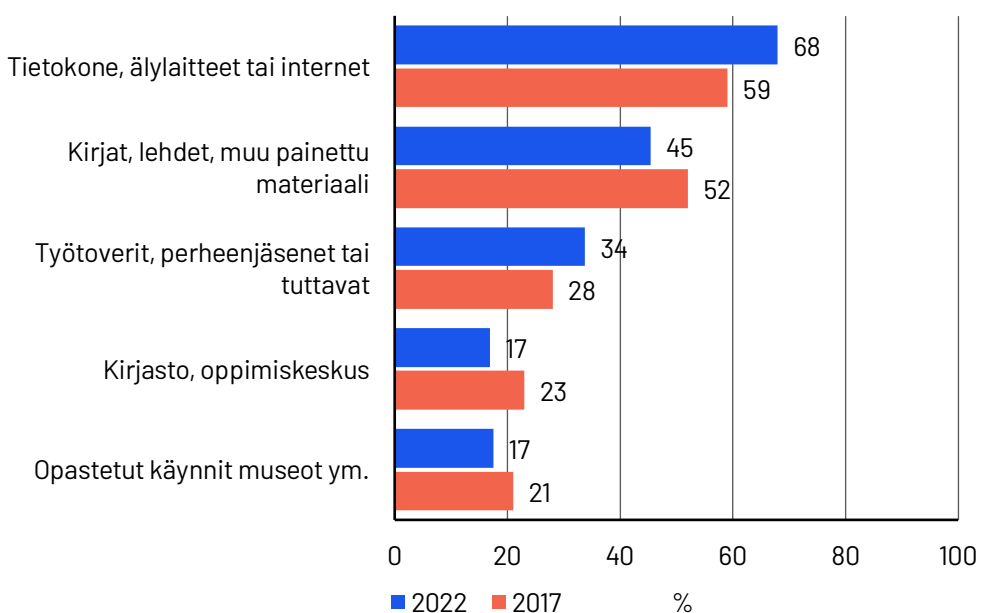
Kaksi kolmesta aikuisesta ilmoitti opiskelleensa itseohjatusti tietokonetta, älylaitetta tai internettiä hyväksi käyttäen. Tämä oli itseopiskelun muodoista yleisin ja myös kasvanut eniten, 9 prosenttiyksikköä viidessä vuodessa. (Vuoden 2017 tutkimuksessa ei ko. vaihtoehdossa erikseen mainittu älylaitteita).

Toiseksi yleisin itseopiskelun muoto oli kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla opiskelu. Lähes puolet 18–64-vuotiaista suomalaisista opiskeli tällä tavalla vuonna 2022, mutta osuus on laskenut 7 prosenttiyksikköä vuodesta 2017 (kuvio 5.1).

Työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella vuonna 2022 itseopiskelleita oli 6 prosenttiyksikköä enemmän kuin viisi vuotta aiemmin, kun taas kirjastoissa tai oppimiskeskuksissa oppimistarkoituksessa käyneiden osuus on laskenut saman verran (6 prosenttiyksikköä).

Kuvio 5.1

Informaalin opiskelun metodit vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat)

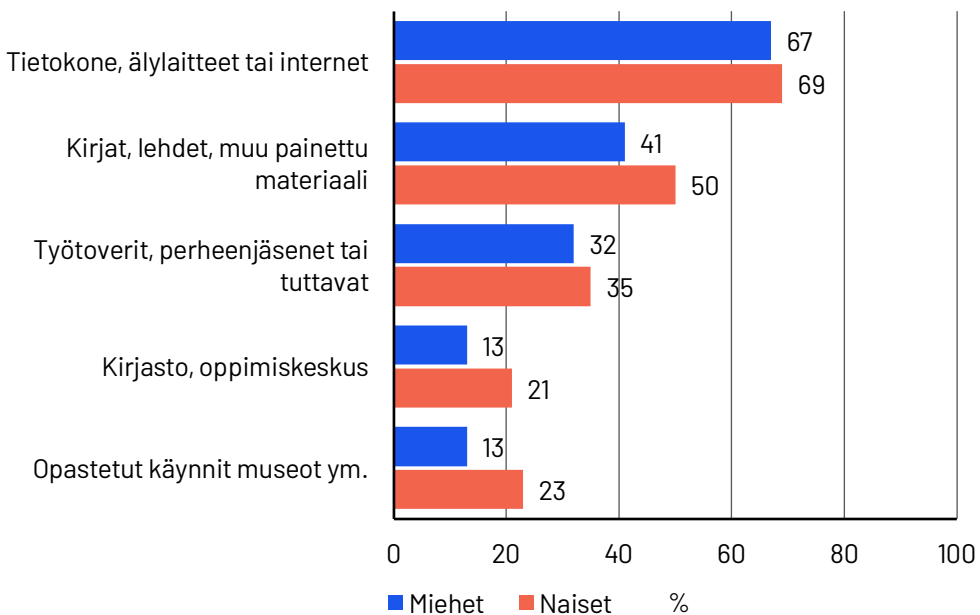

Informaalissa opiskelussa, kuten myös aikuiskoulutukseen osallistumisessa, olivat naiset miehiä aktiivisempia. Naisista 78 prosenttia ja miehistä 74 prosenttia oli opiskellut tällä tavoin tutkimusta edeltävien 12 kuukauden aikana.

Osa informaalin opiskelun tavoista oli yhtä suosittuja miehillä ja naisilla. Näitä olivat opiskelu ”tietokonetta, älylaitetta tai internettiä käyttäen” sekä opiskelu ”työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella”. Sen sijaan miesten ja naisten informaaleissa opiskelutavoissa oli tilastollisesti merkitsevää eroa opiskelussa ”kirjojen, lehtien tai painetun materiaalin avulla” (miehet 41 %, naiset 50 %), ”käynyt kirjastoissa tai oppimiskeskuksissa oppimistarkoituksessa” (miehet 13 %, naiset 21 %) sekä ”opastetut käynnit museoissa, historiallisissa kohteissa tai luonnon nähtävyyksissä” (miehet 13 %, naiset 23 %).

Kuvio 5.2

Informaalin opiskelun metodit sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat)

Aktiivisimpia informaalisti opiskelleita olivat 25–34-vuotiaat, joista 86 prosenttia ilmoitti opiskelleensa tällä tavoin 12 viime kuukauden aikana. Yli 54-vuotiaiden keskuudessa informaalisti opiskelleita oli vähiten, 65 prosenttia.

Kaikissa ikäryhmissä tietokoneen, älylaitteiden tai internetin käyttö oli suosituin itseopiskelun muoto ja 25–34-vuotiailla sen osuus oli suurin, 80 prosenttia. Tietokoneen, älylaitteiden tai internetin avulla opiskelleita oli vähiten vanhimmassa ikäryhmässä, 55 prosenttia. Muissa ikäryhmissä osuus oli 69–72 prosenttia.

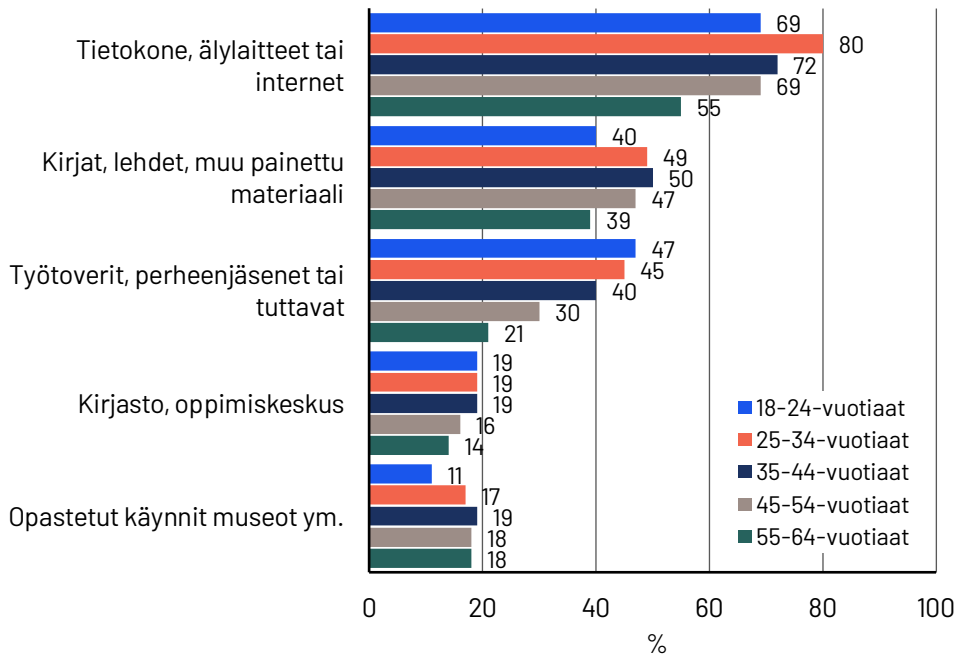
Kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla informaalisti opiskeli eniten 25–54-vuotiaat. Poikkeuksena muista itseopiskelun muodoista, oli tämä tapa opiskella yhtä yleinen sekä nuorimmassa että vanhimmassa ikäryhmässä (osuus oli noin 40 %).

Työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella opiskeli lähes puolet 18–34-vuotiaista. Tässä opiskelumudossa laski osallistuminen lineaarisesti iän karttuessa. Eroa nuorimman ja vanhimman ikäryhmän välillä oli jopa 26 prosenttiyksikköä nuorimman ikäluokan hyväksi.

Osallistuminen opastetuille käynneille eri kohteisiin oli lähes yhtä yleistä kaikilla 25-vuotta täyttäneillä. Heistä osallistuneita oli vajaa viidennes, kun alle 25-vuotiaista opastetuille käynneille osallistui joka kymmenes (kuvio 5.3).

Kuvio 5.3

Informaalin opiskelun metodit iän mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat)

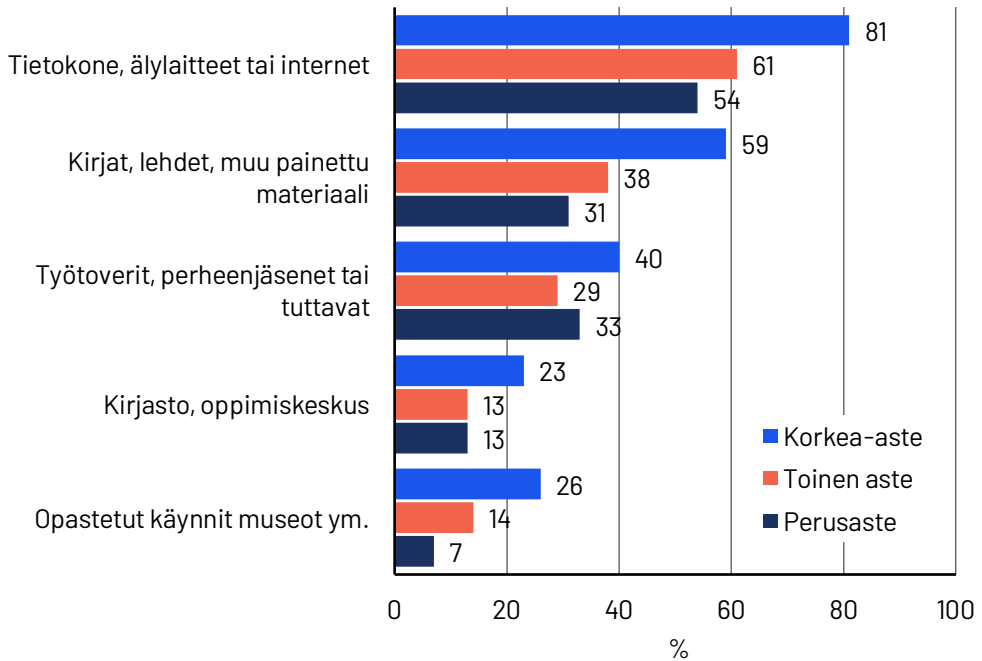
Informaalisti opiskelivat muita enemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneet. Heistä 88 prosenttia opiskeli tällä tavoin vuonna 2022. Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla vastaava luku oli 70 prosenttia ja pelkän perusasteen suorittaneilla 63 prosenttia.

Opiskelu tietokoneen, älylaitteiden tai internetin avulla oli suosituin opiskelumetodi henkilön koulutusasteesta riippumatta. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet käyttivät kaikkia kysytyjä informaalin opiskelun metodeja muita useammin (kuvio 5.4). Suurimmat erot korkeimman ja matalimman koulutusasteen välillä olivat opiskelussa kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla (28 %) sekä tietokonetta, älylaitteita tai internetiä apuna käyttäen (27 %).

Työtovereiden, perheenjäsenten tai tuttavien avustuksella opiskelussa erot koulutusasteen mukaan olivat pienimmät eivätkä muuttuneet suoritetun koulutusasteen mukaan kuten muissa itseopiskelun tavoissa. Erot koulutusasteiden välillä eivät olleet tilastollisesti merkitseviä.

Kuvio 5.4

Informaalin opiskelun metodit pohjakoulutuksen mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat)

Suurin osa (71 %) informaalista opiskelusta liittyi työhön tai ammattiin. Yrittäjillä (91 %) ja maatalousyrittäjillä (86 %) suurin osa itseohjatusta opiskelusta oli työhön tai ammattiin liittyvää, kuten myös ylemmillä toimihenkilöillä (81 %).

Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat opiskelivat muita useammin informaalin opiskelun metodeja käyttäen. Heistä 79 prosenttia opiskeli informaalisti vuonna 2022. Taajaan asutuissa luku oli 71 prosenttia ja maaseutumaisissa kunnissa 61 prosenttia.

6

Aikuiskoulutustarve

6 Aikuiskoulutustarve

Ammatillista aikuiskoulutustarvetta kysyttiin kaikilta paitsi eläkeläisiltä ja niiltä opiskelijoilta, joilla ei vastaamishetkellä ollut lainkaan työkokemusta. Kysymys kuului:

(J1) Katsotko tällä hetkellä tarvitsevasi lisää ammattitaitoasi kehittävää tai uraasi edistävää koulutusta?

- Kyllä
- Ei

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan lisäkoulutuksen hyötyjä (kysymykset J2a–J2d). Vastausvaihtoehdot olivat kaikissa osakysymyksissä samat: paljon, jonkin verran tai ei lainkaan.

(J2a) Uskotko lisäkoulutuksen auttavan sinua uuden työpaikan saannissa?

(J2b) Entä olisiko lisäkoulutuksesta apua uralla etenemisessä?

(J2c) Olisiko lisäkoulutuksesta apua työpaikan säilyttämisessä?

(J2d) Entä työtehtäviesi hoitamisessa?

Lisäksi kysyttiin kaikilta tutkimukseen osallistuneilta harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyvää koulutustarvetta (kysymys J3).

(J3) Onko sinulla tällä hetkellä tarvetta tai kiinnostusta saada jotakin koulutusta vapaa-aikaasi tai harrastuksiisi liittyen?

- Kyllä
- Ei

Kysymykset ovat samoja kuin vuosien 2000, 2006, 2012 ja 2017 aikuiskoulutustutkimuksissa.

Ammatillinen aikuiskoulutustarve

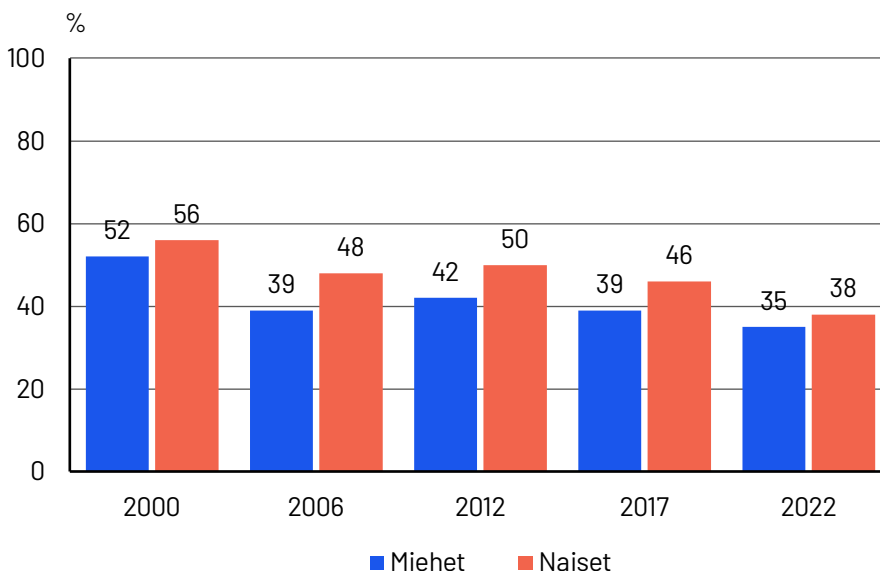
Runsas kolmannes (36 %) 18–64-vuotiaista suomalaisista katsoi tarvitsevansa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta vuonna 2022.

Ammatillinen aikuiskoulutustarve on laskenut viidessä vuodessa kuusi prosenttiyksikköä. Vuonna 2017 koulutustarvetta koki samasta ikäryhmästä noin neljä henkeä kymmenestä (42 %). Vuosituhannen vaihteessa ammatillinen aikuiskoulutustarve oli vielä selvästi suurempaa, silloin useampi kuin joka toinen ilmoitti koulutustarpeesta.

Naisten kokema ammatillinen aikuiskoulutustarve on ollut miesten vastaavaa korkeammalla tasolla koko vuosituhannen alun (kuvio 6.1). Vuonna 2022 sukupuolten välinen ero aikuiskoulutustarpeessa oli kuitenkin pienentynyt verrattuna viiden vuoden takaiseen koulutustarpeeseen. Kun vuonna 2017 eroa sukupuolten välillä oli 7 prosenttiyksikköä, niin vuonna 2022 eroa oli enää kolme prosenttiyksikköä. Naisilla koulutustarve oli vähentynyt kahdeksan prosenttiyksikköä viidessä vuodessa ja miehillä puolet vähemmän, neljä prosenttiyksikköä.

Kuvio 6.1

Ammatillinen aikuiskoulutustarve sukupuolen mukaan vuosina 2000–2022 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

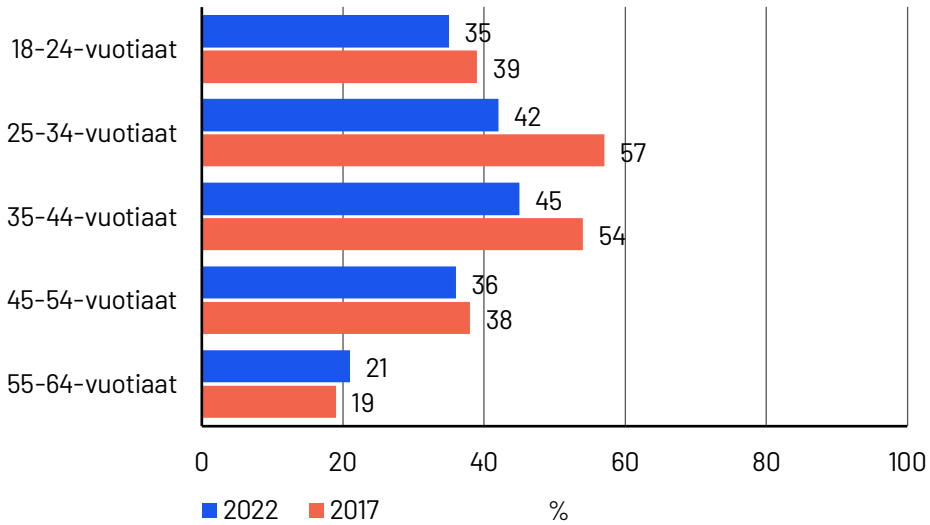

Eniten ammatillista aikuiskoulutustarvetta vuonna 2022 kokivat 25–44-vuotiaat (kuvio 6.2). Heistä noin neljä kymmenestä ilmoitti tarvitsevansa lisäkoulutusta, ja heillä myös ammatillinen lisäkoulutustarve on vähentynyt eniten viidessä vuodessa. Vuonna 2017 koulutustarvetta 25–34-vuotiaista koki kuusi henkeä kymmenestä, vuonna 2022 näin ilmoitti 15 prosenttiyksikköä harvempi, 42 prosenttia. Myös 35–44-vuotiaiden kokema koulutustarve putosi selvästi, yhdeksän prosenttiyksikköä.

Ikäryhmissä 18–25-vuotiaat ja 45–54-vuotiaat koulutustarvetta koki runsas kolmannes. Vanhimmassa, 55–64-vuotiaiden, ikäluokassa oli ammatillinen lisäkoulutustarve alhaisinta ja näin heistä koki ainoastaan kaksi henkeä kymmenestä.

Kuvio 6.2

Ammatillinen aikuiskoulutustarve iän mukaan vuosina 2017 ja 2022
(18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

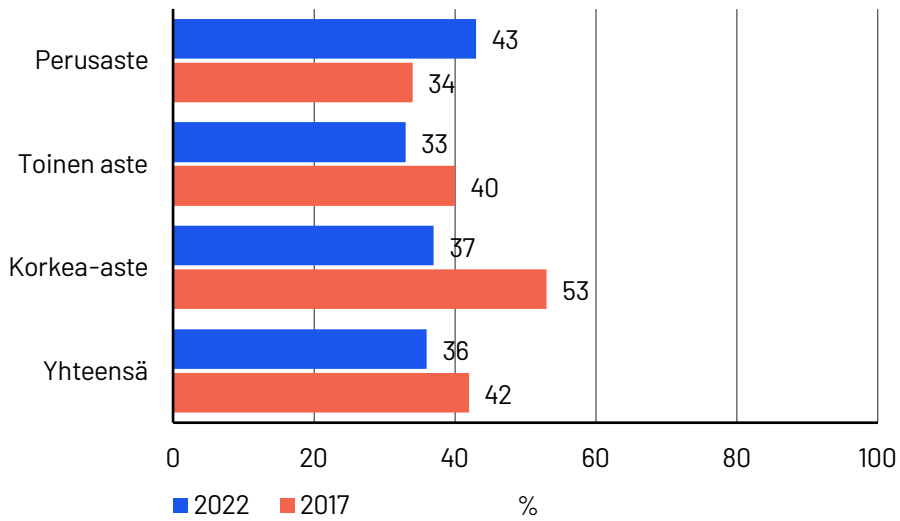

Perusasteen tutkinnon suorittaneet kokivat vuonna 2022 muita useammin tarvitsevansa koulutusta ammattitaitoansa kehittääkseen tai uransa edistääkseen (kuvio 6.3). Heistä neljä kymmenestä ilmoitti tarvitsevansa ammatillista lisäkoulutusta. Verrattaessa viiden vuoden takaiseen tilanteeseen on perusasteen koulutuksen suorittaneiden koulutustarve kasvanut yhdeksän prosenttiyksikköä.

Vielä vuonna 2017 eniten koulutustarvetta kokivat korkea-asteen koulutuksen suorittaneet. Sekä toisen asteen että korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden koulutustarve on laskenut selkeästi vuodesta 2017. Viidessä vuodessa korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla koulutustarve on laskenut jopa 16 prosenttiyksikköä ja toisen asteen suorittaneillakin seitsemän prosenttiyksikköä.

Kuvio 6.3

Ammatillinen aikuiskoulutustarve koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

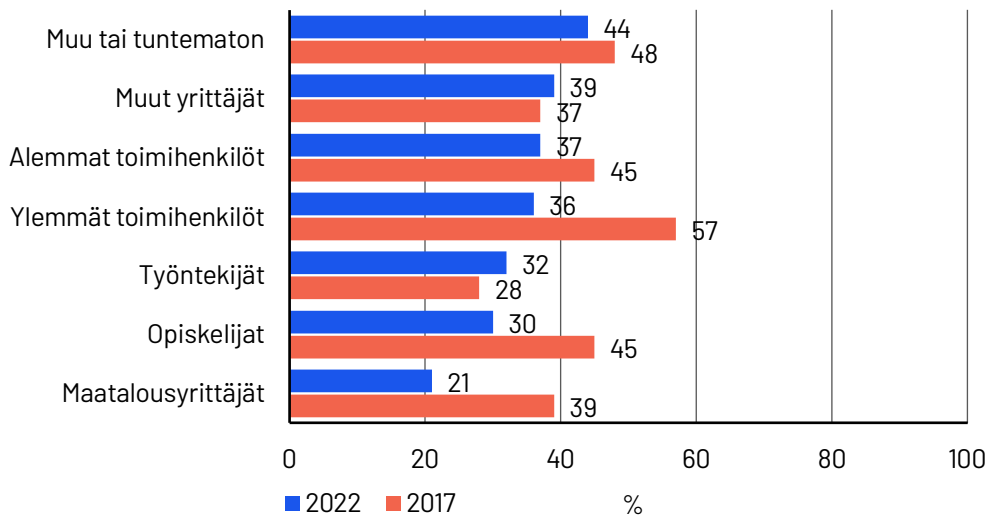
Erityisesti ylempien toimihenkilöiden kokema ammatillinen lisäkoulutustarve on laskenut selvästi vuodesta 2017 (kuvio 6.4). Tämä tulos on hyvin johdonmukainen korkea-asteen suorittaneiden kokeman ammatillisen lisäkoulutustarpeen laskun kanssa. Kun vielä vuonna 2017 ylemmistä toimihenkilöistä lisäkoulutusta tarvitsi peräti 57 prosenttia, oli vastaava osuus viisi vuotta myöhemmin enää 36 prosenttia, laskua oli 21 prosenttiyksikköä.

Myös maatalousyrittäjien ja opiskelijoiden kokema koulutustarve on laskenut vuodesta 2017, maatalousyrittäjillä 18 prosenttiyksikköä ja opiskelijoilla 15 prosenttiyksikköä. Vähiten koulutustarvetta eri sosioekonomisen aseman luokista ilmoittivat maatalousyrittäjät, joista viidennes koki tarvitsevansa ammatillista lisäkoulutusta vuonna 2022.

Muista sosioekonomisen ryhmistä poiketen on työntekijöiden ja muiden yrittäjien koulutustarve viidessä vuodessa kasvanut 2–4 prosenttiyksikköä.

Kuvio 6.4

Ammatillinen aikuiskoulutustarve sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

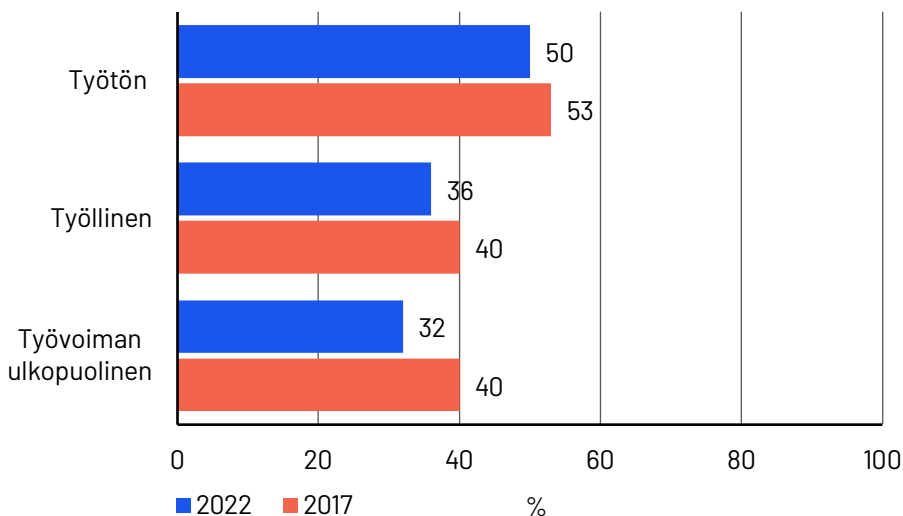

Työttömistä joka toinen katsoi tarvitsevansa ammatitaitoa kehittävää tai uraansa edistävää koulutusta vuonna 2022 (kuvio 6.5). Työllisistä ja työvoiman ulkopuolisista näin kokeneiden osuus oli selvästi pienempi, noin kolmannes.

Työvoiman ulkopuolella olevien kokema ammatillisen aikuiskoulutuksen tarve on pudonnut viidessä vuodessa eniten. Vuonna 2017 heistä neljä kymmenestä ilmoitti koulutustarpeesta, viisi vuotta myöhemmin 8 prosenttiyksikköä harvempi. Työllisten kokema koulutustarve on samalla ajanjaksolla laskenut neljä prosenttiyksikköä ja työttömien kolme prosenttiyksikköä.

Kuvio 6.5

Ammatillinen aikuiskoulutustarve työmarkkina-aseman mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

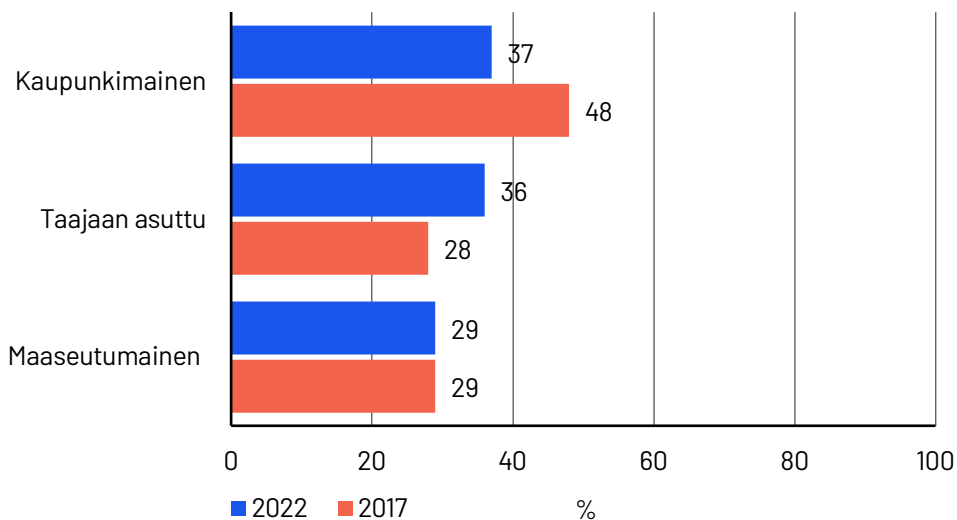
Tarve ammattitaitoa kehittävään tai uraa edistävään aikuiskoulutukseen on tasoittunut vuodesta 2017 kuntaryhmien välillä (kuvio 6.6). Hieman muita useammin koulutusta kokivat edelleen tarvitsevansa kaupunkimaisissa kunnissa asuvat 18–64-vuotiaat suomalaiset (37 %), mutta heidän koulutustarpeensa on myös laskenut eniten, 11 prosenttiyksikköä viidessä vuodessa.

Taajaan asutuissa kunnissa asuvat tarvitsivat koulutusta lähes yhtä usein (36 %). Kun kaupunkimaisissa kunnissa asuvien koulutustarve oli viidessä vuodessa laskenut, on taajaan asutuissa kunnissa asuvien ammatillinen aikuiskoulutustarve kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2022 kahdeksan prosenttiyksikköä.

Maaseutumaisissa kunnissa asuvista ammatillista lisäkoulutustarvetta oli noin kolmella hengellä kymmenestä, eikä koulutustarpeessa ole tapahtunut muutoksia viidessä vuodessa.

Kuvio 6.6

Ammatillinen aikuiskoulutustarve kuntaryhmän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta koki olevan hyötyä uralla etenemisessä seitsemän kymmenestä 18–64-vuotiaasta suomalaisesta vuonna 2022. Se on kuusi prosenttiyksikköä enemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin (taulukko 6.1). Lähes yhtä moni koki lisäkoulutuksen auttavan uuden työpaikan saamisessa.

Työtehtävien hoitamisessa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta katsoi olleen hyötyä kuusi kymmenestä työllisestä. Vuonna 2017 näin koki neljä prosenttiyksikköä useampi. Työpaikan säilyttämisessä koulutuksesta oli ollut hyötyä neljälle kymmenestä palkansaajasta.

Taulukko 6.1

Arvioidut hyödyt ammatillisesta aikuiskoulutuksesta vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias työvoima) ("paljon" tai "jonkin verran" - vastanneiden osuus)

Kuinka paljon uskot lisäkoulutuksen auttavan...	2017	2022
uralla etenemisessä	66	72
uuden työpaikan saamisessa	67	69
työtehtävien hoitamisessa ¹	64	60
työpaikan säilyttämisessä ²	42	40

1 Ei sisällä työttömiä

2 Vain palkansaajat

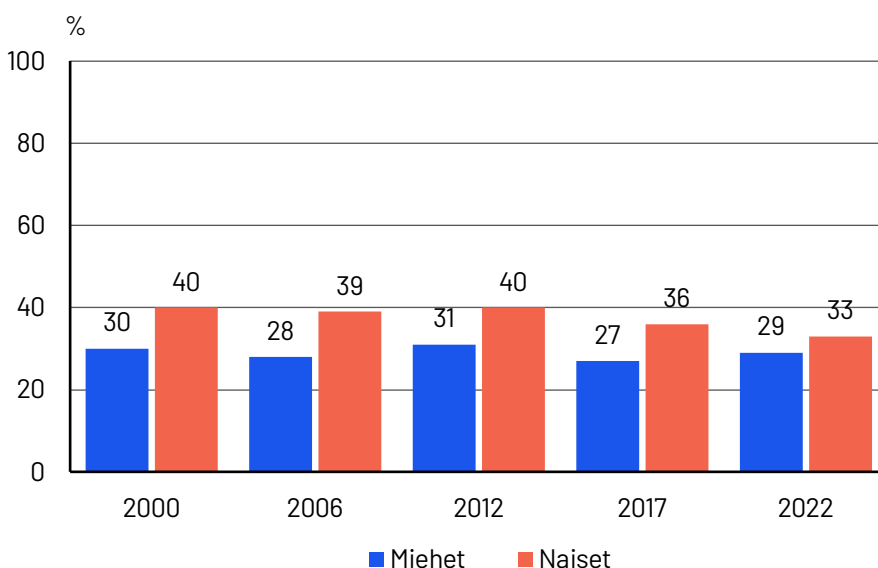
Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvä koulutustarve

Vuonna 2022 harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyen ilmoitti tarvitsevansa koulutusta noin joka kolmas, eli 31 prosenttia 18–64-vuotiaista suomalaisista. Määrä on samalla tasolla kuin viisi vuotta aikaisemmin, vain prosenttiyksikön vähemmän (kuvio 6.7).

Naiset kokivat tarvitsevansa harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää koulutusta useammin kuin miehet. Sukupuolten välinen ero harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyvässä koulutustarpeessa on vähentynyt neljään prosenttiyksikköön vuodesta 2017, jolloin eroa oli yhdeksän prosenttiyksikköä. Vuonna 2022 naisista koulutustarvetta esiintyi kolmanneksella (33 %), miehistä puolestaan kolmella kymmenestä (29 %).

Kuvio 6.7

Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvä aikuiskoulutustarve sukupuolen mukaan vuosina 2000–2022 (18–64-vuotias väestö)

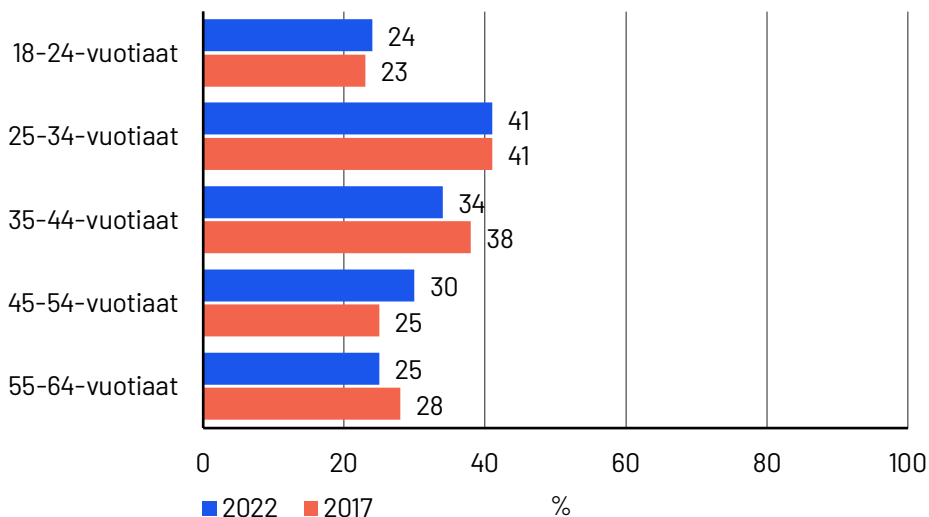

Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää aikuiskoulutustarvetta esiintyi vuonna 2022 eniten 25–34-vuotiailla (kuvio 6.8). Heistä noin neljä henkeä kymmenestä ilmoitti tarvitsevansa vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvää koulutusta. Koulutustarpeen määrä oli sama kuin viisi vuotta aiemmin vuonna 2017.

Toiseksi eniten ikäryhmistä, noin joka kolmas, 35–44-vuotias ilmoitti koulutustarvetta harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyen. Heillä koulutustarve on laskenut eniten, neljä prosenttiyksikköä vuodesta 2017. Samalla ajanjaksolla on 45–54-vuotiaiden koulutustarve kasvanut viisi prosenttiyksikköä ja lähes kolmannes heistä ilmoitti tarvitsevansa koulutusta harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyen. Nuorimmalla ja vanhimmilla ikäryhmillä koulutustarvetta ilmeni noin joka neljännellä.

Kuvio 6.8

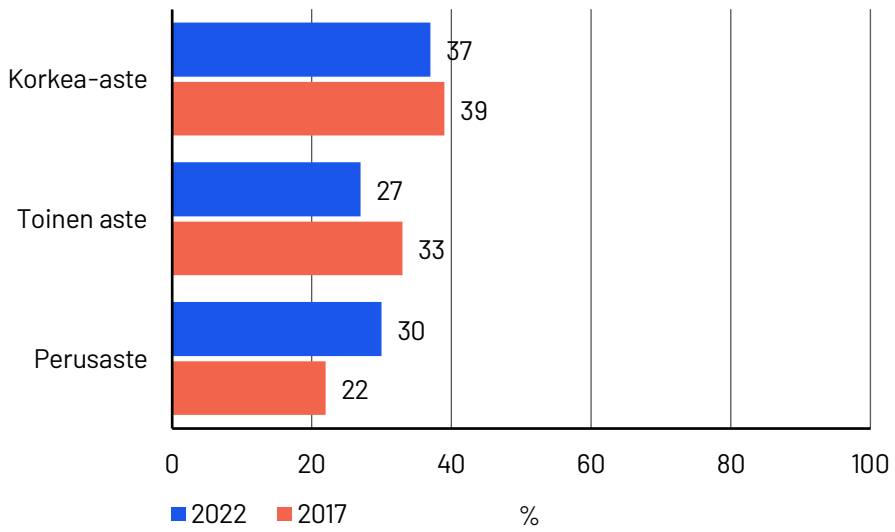
Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvä koulutustarve iän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista lähes neljä henkeä kymmenestä ilmoitti tarvitsevansa harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää aikuiskoulutusta vuonna 2022 (kuvio 6.9). Toisen asteen ja perusasteen suorittaneista koulutustarvetta oli noin kolmella henkilöllä kymmenestä. Pelkän perusasteen suorittaneilla koulutustarve on kasvanut viiden vuoden takaisesta kahdeksalla prosenttiyksiköllä, kun toisen asteen suorittaneilla se on samalla ajanjaksolla vähentynyt kuusi prosenttiyksikköä.

Kuvio 6.9

Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvä koulutustarve koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

7

Koulutusaikomukset

7 Koulutusaikomukset

Tässä luvussa kuvataan aikomuksia osallistua aikuiskoulutukseen kyselyhetkeä seuraavan 12 kuukauden aikana, sekä kerrotaan ammatillisen aikuiskoulutustarpeen ja koulutusaikomusten välisestä yhteydestä.

Aikuiskoulutusaikomuksia kartoittava kysymys kysyttiin kaikilta tutkimukseen osallistuneilta.

(F1) Aiotko osallistua johonkin koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana?

Tällä kysymyksellä kartoitetaan todellisia aikeita, ei siis vain halua tai tarvetta osallistua koulutukseen. Myös kesken oleva ja seuraavien 12 kuukauden aikana jatkuva koulutus huomioidaan.

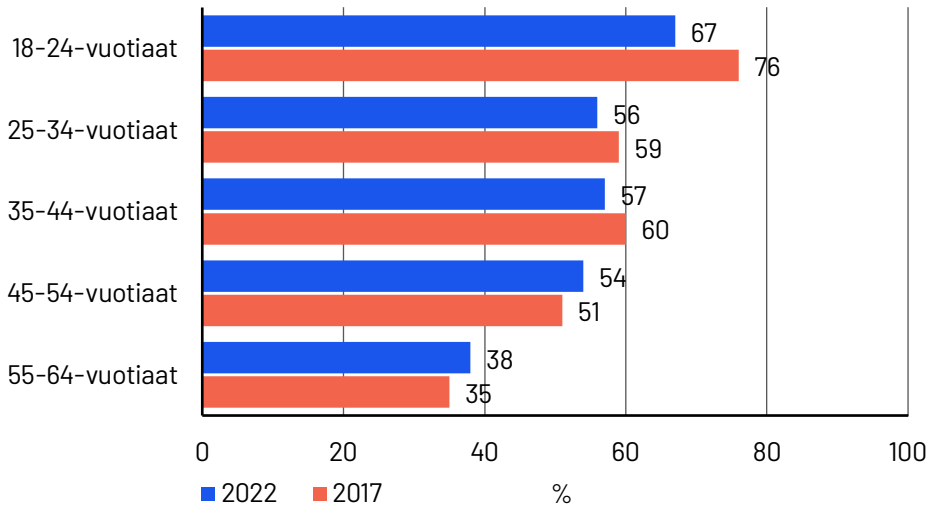
Vuonna 2022 suomalaisista reilu puolet, eli 53 prosenttia 18–64-vuotiaista, aikoi osallistua johonkin koulutukseen kyselyhetkeä seuraavien 12 kuukauden aikana. Myös viisi vuotta aiemmin koulutusaikeita oli yhtä monella.

Eniten koulutusaikeita oli 18–24-vuotiailla, joista hyvin suuri osa on vielä keskeneräisessä tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Heistä kaksi kolmesta aikoi osallistua koulutukseen tulevan vuoden aikana, se on 11–13 prosenttiyksikköä enemmän kuin 25–54-vuotiailla. Vanhimmassa 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä koulutusaikeita ilmaisi runsas kolmannes (kuvio 7.1).

Kun nuorimmassa ikäluokassa koulutusaikeita oli muita enemmän, on heillä myös muutos suurin viiden vuoden takaiseen verrattuna. Osallistumisaikomukset ovat 18–24-vuotiailla vähentyneet yhdeksän prosenttiyksikköä. 25–44-vuotiailla laskua oli kolme prosenttiyksikköä ja heitä vanhemmilla aikomukset koulutukseen olivat kasvaneet kolme prosenttiyksikköä.

Kuvio 7.1

Aikomus osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana iän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

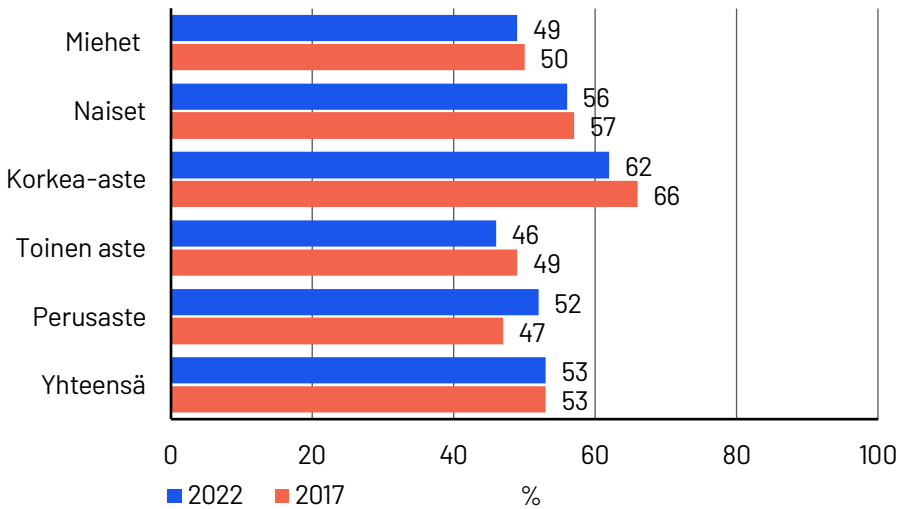
Naisilla koulutusaikeita oli miehiä useammin, heistä kuusi kymmenestä ja miehistä lähes joka toinen aikoi osallistua koulutukseen seuraavan vuoden aikana. Sukupuolten välinen ero koulutusaikeissa (7 prosenttiyksikköä) oli vuonna 2022 samansuuruinen kuin vuonna 2017.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet ilmaisivat koulutusaikeensa muita useammin. Heistä lähes kaksi kolmesta aikoi osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavan vuoden aikana. Viisi vuotta aiemmin koulutusaikomuksia oli neljä prosenttiyksikköä enemmän.

Vuoteen 2017 verrattuna ovat pelkän perusasteen koulutuksen suorittaneiden osallistumisaikomukset kasvaneet eniten, viisi prosenttiyksikköä (kuvio 7.2). Toisen asteen koulutuksen suorittaneiden koulutusaikomukset olivat muita alhaisimmat (46 prosenttia) ja laskua heidän aikeissaan osallistua oli viidessä vuodessa kolme prosenttiyksikköä.

Kuvio 7.2

Aikomus osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

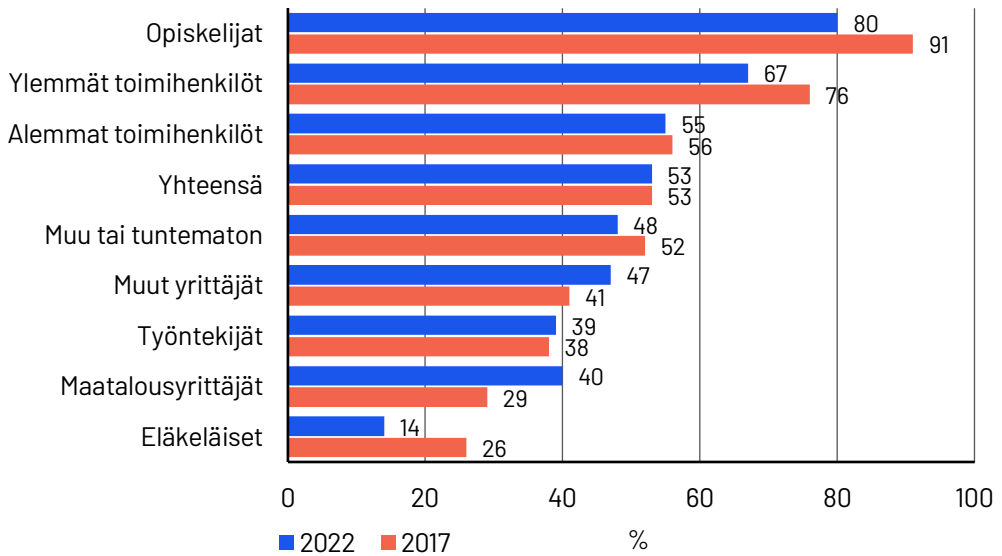

Eri sosioekonomisen aseman luokista suurimmat koulutusaikeet ovat luonnollisesti opiskelijoilla, vaikka heidän koulutusaikensa olivat laskeneetkin viidessä vuodessa 11 prosenttiyksikköä (kuvio 7.3). Opiskelijoista kahdeksan kymmenestä aikoi joko jatkaa opintojaan tai muuten osallistua koulutukseen tai kursseille kyselyhetken jälkeisen vuoden aikana. Ylemmistä toimihenkilöistä kouluttautua aikoi kaksi kolmesta ja alemmista toimihenkilöistä reilu puolet.

Vähiten aikovat opiskella eläkeläiset, joista aikomuksensa opiskella ilmaisi 14 prosenttia. Vielä viisi vuotta aiemmin näin ilmoitti eläkeläisistä lähes puolet enemmän, 26 prosenttia. Myös ylemmillä toimihenkilöillä osallistumisaikomukset ovat laskeneet (9 prosenttiyksikköä). Viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna koulutusaikomukset ovat eniten kasvaneet maatalousyrittäjillä (11 prosenttiyksikköä) sekä muilla yrittäjillä (6 prosenttiyksikköä).

Kuvio 7.3

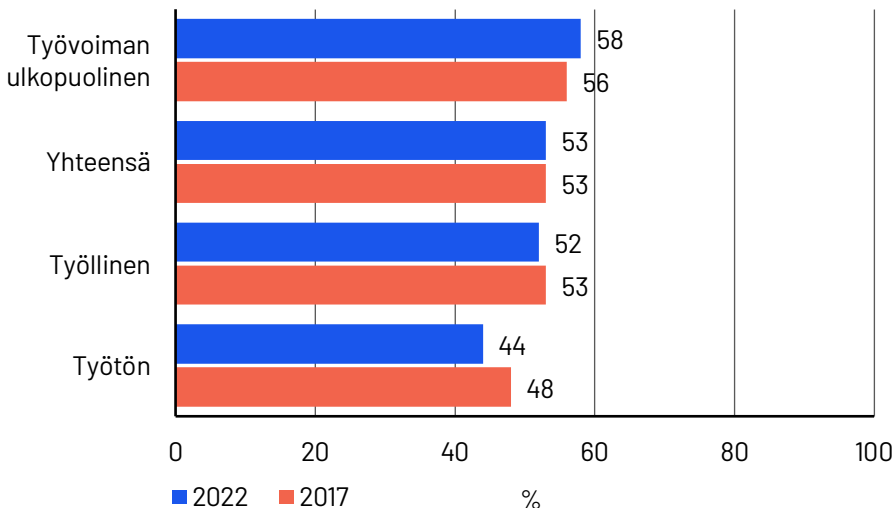
Aikomus osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

Tarkasteltaessa koulutusaikeita työmarkkina-aseman mukaan, ilmoittivat työvoiman ulkopuolella olevat niitä muita useammin (58 %). Heillä koulutusaikeet ovat viidessä vuodessa kasvaneet kaksi prosenttiyksikköä. Myös työllisistä yli puolet aikoi osallistua koulutukseen tai kursseille. Vähiten koulutusaikeita oli työttömillä (44 %) ja verrattaessa vuoteen 2017 olivat koulutusaikeet heillä laskeneet eniten, neljä prosenttiyksikköä (kuvio 7.4).

Kuvio 7.4

Aikomus osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana työmarkkina-aseman mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

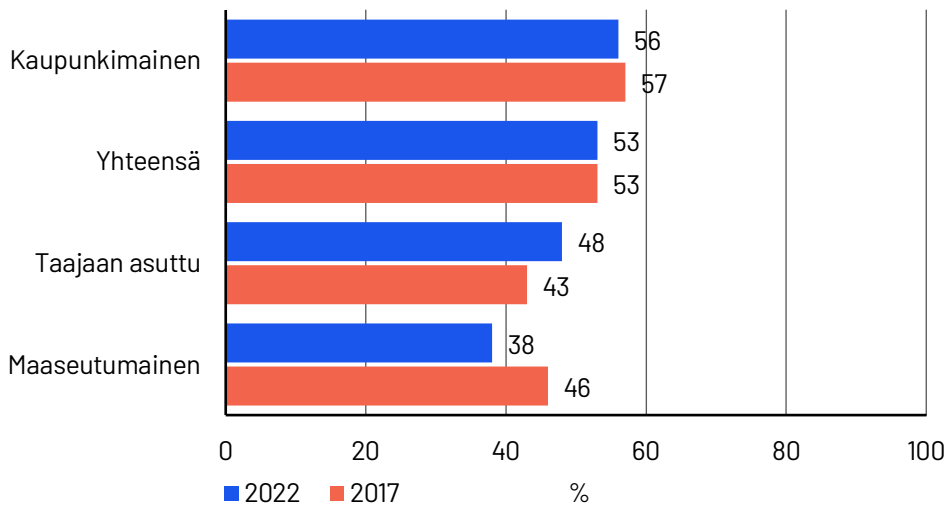

Henkilön asuinkunnan kuntaryhmällä oli yhteys siihen, aikoiko hän osallistua koulutukseen tai kurssille seuraavan vuoden aikana (kuvio 7.5). Eniten koulutusaikomuksia oli kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla, joista lähes kuusi kymmenestä aikoi osallistua koulutukseen seuraavan vuoden aikana. Taajaan

asutuissa kunnissa asuvista alle puolet ja maaseutumaisissa kunnissa runsas kolmannes ilmaisi koulutusaikeensa tulevan vuoden ajalle. Viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna aikomukset ovat laskeneet erityisesti maaseutumaisissa kunnissa asuvilla (8 prosenttiyksikköä).

Kuvio 7.5

Aikomus osallistua koulutukseen tai kursseille seuraavien 12 kuukauden aikana kuntaryhmän mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)

Koetut koulutustarpeet synnyttävät hyvin usein aikomuksen osallistua koulutukseen. Niistä, jotka ilmoittivat tarvitsevansa joko uraansa edistävää, ammattitaitoa lisäävä tai harrastustavoitteista koulutusta, peräti seitsemän kymmenestä myös aikoi osallistua koulutukseen seuraavien 12 kuukauden aikana. Niistä, jotka eivät kokeneet tarvitsevansa koulutusta, koulutukseen aikoi osallistua joka kolmas.

8

Aikuiskoulutukseen osallistumisen esteitä

8 Aikuiskoulutukseen osallistumisen esteitä

Aikuiskoulutustutkimuksessa koulutukseen osallistumisen esteitä kartoittavat kysymykset koskivat kaikkea aikuiskoulutusta, jonka vuoksi mm. henkilöstökoulutusta sekä vapaa-ajalla ja omalla kustannuksella tapahtuvaa koulutusta ei voida erottaa omiksi ryhmiksi.

Koulutukseen osallistumisen esteitä koskevat kysymykset ovat osa kansainvälistä **Adult Education Survey** -tutkimusta ja ne poikkeavat hieman vuonna 2017 esitetyistä estekysymyksistä. Tässä tarkastellaan niitä esteitä, jotka on esitetty samalla tavalla vuosina 2017 ja 2022.

Vuonna 2022 osallistumisen esteitä koskevat kysymykset olivat seuraavat:

F9 Miksi et osallistunut mihinkään koulutukseen/ vielä useampaan koulutukseen 12 viime kuukauden aikana? (monivalinta)
(kysytty jos ilmoitti kiinnostuksen osallistua koulutukseen/vielä useampaan koulutukseen 12 viime kuukauden aikana)

- 1 Et täyttänyt niitä ehtoja, joita koulutuksen alkaminen edellytti
- 2 Koulutus oli liian kallista tai sinulla ei ollut varaa koulutukseen
- 3 Työnantajan tuen puute (raportoidaan yhdistettynä vaihtoehdon 4 kanssa, jotta vertailukelpoinen vuoden 2017 tutkimuksen kanssa)
- 4 Työvoimaviranomaisen tuen puute (raportoidaan yhdistettynä vaihtoehdon 3 kanssa, jotta vertailukelpoinen vuoden 2017 tutkimuksen kanssa)
- 5 Koulutuksen yhteensovittaminen työn kanssa oli vaikeaa
- 6 Koulutusta ei järjestetty riittävän lähellä tai sopivan matkan päässä
- 7 Perhesyistä johtava ajanpuute
- 8 Terveysteen liittyvät syyt
- 9 Ikään liittyvät syyt
- 10 Muut henkilökohtaiset syyt
- 11 Sinulla oli vaikeuksia löytää haluamaasi koulutusta
- 12 Ikävät koulutuskokemukset
- 13 Kurssi oli jo täynnä
- 14 Kurssi peruttiin vähäisen osallistujamäärän takia
- 15 Joku muu syy

Koulutukseen osallistumattomuuden yleisin syy vuosina 2022 ja 2017 on ollut vaikeus sovittaa koulutus yhteen työn kanssa. Vuonna 2022 näin ilmoitti joka neljäs palkansaajana tai yrittäjänä toiminut vastaaja. Vielä viisi vuotta aiemmin vaikeus sovittaa koulutus yhteen työn kanssa oli esteenä 9 prosenttiyksikköä useammalla ja muutos viidessä vuodessa on kaikista mainituista esteistä suurin.

Toiseksi yleisin koulutukseen osallistumisen este vuonna 2022 oli perhesyistä johtuva ajanpuute, jonka joka kuudes vastaajista ilmoitti vaikuttaneen koulutukseen osallistumattomuuteen. Sen osuus on laskenut 2 prosenttiyksikköä vuodesta 2017.

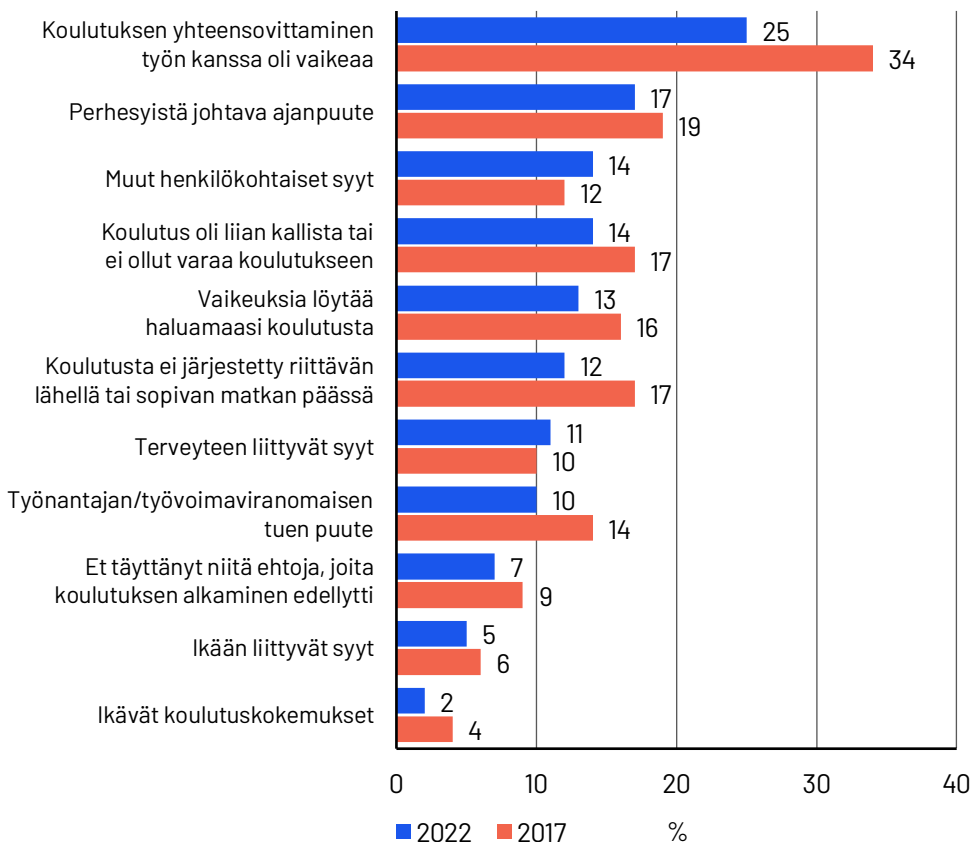
Muut henkilökohtaiset syyt oli esteenä joka seitsemännellä vastaajalla ja vuonna 2022 se oli kaksi prosenttiyksikköä yleisempi kuin viisi vuotta aiemmin. Myös esteet koulutus oli liian kallista tai ei ollut varaa koulutukseen sekä vaikeudet löytää haluamaansa koulutusta olivat esteenä yhtä usealla. Näitä esteitä ilmoitettiin kolme prosenttiyksikköä harvemmin kuin vuonna 2017.

Toiseksi eniten, viisi prosenttiyksikköä, viidessä vuodessa oli laskenut este koulutusta ei järjestetty riittävän lähellä tai sopivan matkan päässä. Vuonna 2022 tämä oli esteenä noin joka kahdeksannella vastaajalla.

Terveysteen liittyvät esteet koulutukseen osallistumisessa ovat pysyneet samalla tasolla kuin vuonna 2017. Näin ilmoitti noin joka kymmenes vastaaja vuosina 2022 ja 2017. Yhtä moni kertoi työnantajan tai työvoimaviranomaisen tuen puutteen hankaloittavan koulutukseen osallistumista. Tämän esteen merkitys on kuitenkin laskenut 4 prosenttiyksikköä vuodesta 2017.

Kuvio 8.1

Koulutukseen osallistumattomuuden syitä ja osallistumista hankaloittavia tekijöitä vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö¹)

1 Vaihtoehto "Koulutuksen yhteensovittaminen työn kanssa oli vaikeaa" perusjoukkona palkansaajat ja yrittäjät

Koulutuksen yhteensovittaminen työn kanssa hankaloitti koulutukseen osallistumista erityisesti naisilla. Naisista näin koki lähes joka kolmas ja miehistä joka viides palkansaajana tai yrittäjänä toiminut vastaaja. Eroa sukupuolten välillä oli 9 prosenttiyksikköä.

Naiset ilmoittivat myös perhesyistä johtuvan ajanpuutteen sekä koulutus oli liian kallista tai ei ollut varaa koulutukseen esteeksi miehiä useammin. Eroa miehiin verrattuna näissä esteissä oli neljä prosenttiyksikköä.

Esteissä, joissa miesten osuus oli hieman naisia suurempi, ei ole tilastollisesti merkittävää eroa. Tällaisia esteitä olivat: et täyttänyt niitä ehtoja, joita koulutuksen alkaminen edellytti, kurssi oli jo täynnä sekä työnantajan/työvoimaviranomaisen tuen puute.

Taulukko 8.1

Koulutukseen osallistumattomuuden syitä ja osallistumista hankaloittavia tekijöitä sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Mainittu syy	Miehet %	Naiset %	Yhteensä %	Tilastollinen merkitsevyys ¹ (sukupuolten välillä)
Koulutuksen yhteensovittaminen työn kanssa oli vaikeaa ²	20	29	25	**
Perhesyistä johtava ajanpuute	15	19	17	*
Koulutus oli liian kallista tai sinulla ei ollut varaa koulutukseen	12	16	14	**
Muut henkilökohtaiset syyt	14	14	14	ns.
Sinulla oli vaikeuksia löytää haluamaasi koulutusta	13	13	13	ns.
Koulutusta ei järjestetty riittävän lähellä tai sopivan matkan päässä	11	12	12	ns.
Terveysteen liittyvät syyt	10	13	11	ns.
Työnantajan/työvoimaviranomaisen tuen puute	10	9	10	ns.
Et täyttänyt niitä ehtoja, joita koulutuksen alkaminen edellytti	8	5	7	ns.
Ikään liittyvät syyt	4	5	5	ns.
Kurssi oli jo täynnä	6	4	4	ns.
Kurssi peruttiin vähäisen osallistujamäärän takia	3	3	3	ns.
Ikävät koulutuskokemukset	1	2	2	ns.
Yhteensä	672	877	1549	

1 *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05, ns. ero ei tilastollisesti merkitsevää

2 palkansaajat ja yrittäjät

Jotkut koulutukseen menon esteistä profiloituivat myös erilaisten koulutustaustan omaaville. Perusasteen koulutuksen suorittaneet ilmoittivat esteenä muita enemmän terveyteen liittyvät syyt, muut henkilökohtaiset syyt sekä sen ettei täyttänyt niitä ehtoja, joita koulutuksen alkaminen edellytti. Tyypillinen korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden este oli vaikeus sovittaa koulutus työn kanssa sekä perhesyistä johtuva ajanpuute.

Nuorimmassa, 18–24-vuotiaiden, ikäryhmässä muut henkilökohtaiset syyt sekä vaikeudet löytää haluamaansa koulutusta olivat muita ikäryhmiä yleisempiä. Perhesyihin liittyvät esteet olivat yleisempiä 25–44-vuotiailla ja ikään liittyvät esteet koulutukseen osallistumisessa korostuivat luonnollisesti eniten 55 vuotta täyttäneiden joukossa.

Vastaajilta kysyttiin vuonna 2022 myös, mikä oli edellä mainituista syistä tärkein este tai koulutukseen menoa hankaloittava tekijä. Ne esteet, joita mainittiin useammin, koettiin usein myös tärkeimmiksi esteiksi.

9

Aikuiskoulutukseen osallistumisen syitä

9 Aikuiskoulutukseen osallistumisen syitä

Kaikilta, jotka olivat olleet muussa kuin tutkintoon johtavassa (non-formaalissa) koulutuksessa vastaamishetkeä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, kysyttiin, osallistuivatko he kyseiselle kurssille pääasiassa työhön tai ammattiin liittyvien vai muiden syiden takia (kysymys C6). Tämän muuttujan avulla muodostettiin muun muassa työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus -indikaattori (katso luku 1.2 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen).

Kaikilta koulutukseen osallistuneilta kysyttiin myös tarkempaa syytä kurssille osallistumiseen (kysymykset C11a formaali koulutus ja C11c non-formaali koulutus). Vastajaan oli mahdollista valita joku tai jotkut esitetyistä 10:stä (formaali) tai 13:sta (non-formaali) syyvaihtoehdosta.

(C11a) Mitkä seuraavista olivat ne syyt, minkä takia osallistuit koulutukseen:

- 1 Työtehtävien parempi hallitseminen?
- 2 Uranäkymien kehittäminen?
- 3 Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen?
- 4 Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto?
- 5 Yrittäjäksi ryhtyminen?
- 6 Sinut veloitettiin osallistumaan?
- 7 Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen?
- 8 Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta?
- 9 Todistuksen saaminen?
- 10 Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi?

(C11c) Mitkä seuraavista olivat ne syyt, minkä takia osallistuit koulutukseen:

- 1 Työtehtävien parempi hallitseminen?
- 2 Uranäkymien kehittäminen?
- 3 Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen?
- 4 Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto?
- 5 Yrittäjäksi ryhtyminen?
- 6 Sinut veloitettiin osallistumaan?
- 7 Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen?
- 8 Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta?
- 9 Todistuksen saaminen?
- 10 Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi?
- 11 Terveydelliset syyt?
- 12 Suoriutuaksesi vapaaehtoistyöstä paremmin?
- 13 Työssä tapahtuneiden organisaatio- tai teknologiamuutosten vuoksi?

On huomattava, että osallistumisen syitä valmiilla vastausvaihtoehdoilla kysyttäessä saattavat annetut vaihtoehdot ja jopa niiden järjestys vaikuttaa vastaamiseen. Osallistumissyiden kysyminen avovastauksena ilman vastausvaihtoehtoja on kuitenkin hyvin työläs tapa suuren jälkikäteiskoodauksen vuoksi. Avovastauksien koodaaminen haastatteluiden jälkeen aiheuttaa myös luokitusongelmia sekä sisältää riskin, että lomakkeelle kirjattu vastaus tulkitaan koodausvaiheessa väärin. On parempi, että vastaaja saa itse valita, mihin vastausluokkaan hänen tilanteensa parhaiten soveltuu.

Uranäkymien kehittäminen, paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto sekä tietojen ja taitojen kehittäminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta olivat yleisimmät syyt osallistua tutkintoon johtavaan (formaaliin) koulutukseen vuonna 2022 (taulukko 9.1). Noin kuusi henkeä kymmenestä formaaliin koulutukseen osallistuneista 18–64-vuotiaasta ilmoitti näiden syiden vaikuttaneen koulutukseen osallistumiseensa. Yli puolet ilmoitti myös todistuksen saamisen vaikuttaneen osallistumispäätökseensä. Työtehtävien paremman hallitsemisen ja jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittämisen ilmoitti formaaliin koulutukseen osallistumisen syyksi joka kolmas ko. koulutukseen osallistunut.

Tutkintoon johtamattomaan (non-formaaliin) koulutukseen osallistuneilla tärkein osallistumispäätökseen vaikuttanut syy oli työtehtävien parempi hallitseminen. Tämän vaihtoehdon valitsi lähes kaksi kolmesta kyseiseen koulutuksen osallistuneesta. Neljä kymmenestä osallistuneesta katsoi tietojen ja taitojen kehittämisen itselle mielenkiintoisesta aiheesta sekä sen, että osallistumiseen veloitettiin, vaikuttaneen osallistumispäätökseen.

Koulutukseen osallistumisen syyt kestävät hyvin ajassa. Verrattuna vuoteen 2017 on merkittävin muutos se, että paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen ei ole enää koulutukseen osallistumisen syynä yhtä merkittävä. Non-formaalin koulutuksen puolella myös jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen, tietojen ja taitojen kehittäminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta sekä uusien ihmisten tapaaminen ovat aikaisempaa harvemmin koulutukseen osallistumisen syynä.

Taulukko 9.1

Tutkintoon johtavaan (formaaliin) ja muuhun kuin tutkintoon johtavaan (non-formaaliin) koulutukseen osallistumisen syitä vuonna 2022 (18–64-vuotias kyseiseen koulutukseen osallistunut väestö)

Mainittu syy	Formaali koulutus ¹	Non-formaali koulutus ¹
Työtehtävien parempi hallitseminen	30	63
Uranäkymien kehittäminen	60	26
Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen	11	13
Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto	62	15
Yrittäjäksi ryhtyminen	10	3
Sinut veloitettiin osallistumaan	6	39
Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen	27	26
Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta	60	43
Todistuksen saaminen	53	14
Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi	23	15
Terveydelliset syyt		6
Suoriutuaksesi vapaaehtoistyöstä paremmin		4
Työssä tapahtuneiden organisaatio- tai teknologiamuutosten vuoksi		11

1 Osuuksia yhteen laskemalla ei päädytä sataan, koska henkilö on voinut ilmoittaa useampia syitä koulutukseen osallistumiselle

Sukupuolten välillä ei ole kovin suuria eroja siinä, minkä syiden vuoksi tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeudutaan (taulukko 9.2). Kuitenkin uranäkymien kehittämisen ilmoitti koulutukseen osallistumisen syyksi miehistä noin kaksi kolmesta formaaliin koulutukseen osallistuneesta, naisista 10 prosenttiyksikköä pienempi osuus. Samoin yrittäjäksi ryhtyminen ja todistuksen saaminen olivat syitä, joita miehet raportoivat naisia useammin. Merkille pantavaa on, että naiset eivät maininneet yhtään syytä tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistumiselle miehiä useammin.

Taulukko 9.2

Tutkintoon johtavan (formaalin) koulutuksen osallistumisen syitä sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias kyseiseen koulutukseen osallistunut väestö)

Mainittu syy	Kaikki ²	Miehet ²	Naiset ²	Tilastollinen merkitsevyys ¹ (sukupuolten välillä)
Työtehtävien parempi hallitseminen	30	32	29	ns.
Uranäkymien kehittäminen	60	66	56	*
Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen	11	12	11	ns.
Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto	62	59	64	ns.
Yrittäjäksi ryhtyminen	10	15	7	**
Sinut velvoitettiin osallistumaan	6	7	6	ns.
Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen	27	28	27	ns.
Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta	60	60	60	ns.
Todistuksen saaminen	53	59	49	*
Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi	23	26	20	ns.

1 *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05, ns. ero ei tilastollisesti merkitsevä

2 Osuuksia yhteen laskemalla ei päädytä sataan, koska henkilö on voinut ilmoittaa useampia syitä koulutukseen osallistumiselle

Naiset ilmoittivat miehiä useammin tietojen ja taitojen kehittämisen itselle mielenkiintoisesta aiheesta olleen syy non-formaaliin koulutukseen osallistumiselle (taulukko 9.3). Naisista näin ilmoitti noin viisi kyseiseen koulutukseen osallistunutta henkeä kymmenestä, miehistä vastaava osuus oli noin neljä kymmenestä. Miehet taas ilmoittivat naisia useammin syyksi koulutukseen osallistumiselle paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen, sen, että osallistumiseen velvoitettiin sekä todistuksen saamisen.

Taulukko 9.3

Muun kuin tutkintoon johtavan (non-formaalini) koulutuksen osallistumisen syytä sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias kyseiseen koulutukseen osallistunut väestö)

Mainittu syy	Kaikki ²	Miehet ²	Naiset ²	Tilastollinen merkitsevyys ¹ (sukupuolten välillä)
Työtehtävien parempi hallitseminen	63	63	63	ns.
Uranäkymien kehittäminen	26	27	26	ns.
Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen	13	17	10	***
Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto	15	16	14	ns.
Yrittäjäksi ryhtyminen	3	3	3	ns.
Sinut velvoitettiin osallistumaan	39	44	35	***
Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen	26	27	26	ns.
Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta	43	38	47	***
Todistuksen saaminen	14	18	11	***
Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi	15	13	17	ns.
Terveydelliset syyt	6	5	8	ns.
Suoriutuaksesi vapaaehtoistyöstä paremmin	4	5	3	ns.
Työssä tapahtuneiden organisaatio- tai teknologiamuutosten vuoksi	11	11	11	ns.

1 *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05, ns. ero ei tilastollisesti merkitsevää

2 Osuuksia yhteen laskemalla ei päädytä sataan, koska henkilö on voinut ilmoittaa useampia syyt koulutukseen osallistumiselle

Henkilön pohjakoulutus vaikuttaa huomattavasti siihen, minkä vuoksi hän hakeutuu tutkintoon johtavaan koulutukseen (taulukko 9.4). Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet tutkintoon johtavaan koulutukseen edellisen vuoden aikana osallistuneet ilmoittivat muita useammin syyksi osallistumiselleen työtehtävien paremman hallitsemisen, uranäkymien kehittämisen sekä tietojen ja taitojen kehittämisen itselle mielenkiintoisesta aiheesta. Toisen asteen suorittaneilla puolestaan korostui muita useammin paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto sekä aikomus ryhtyä yrittäjäksi. Pelkän perusasteen suorittaneilla nousi muita useammin esiin jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen, todistuksen saaminen sekä uusien ihmisten tapaaminen ja huvin vuoksi osallistuminen.

Myös eniten ilmoitettu koulutukseen osallistumisen syy vaihtelee eri koulutusasteilla. Pelkän perusasteen suorittaneista peräti kaksi kolmesta tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistuneesta ilmoitti syyksi todistuksen saamisen. Seuraavaksi yleisimmät syyt heillä olivat tietojen ja taitojen hankkiminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta sekä paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto. Nämä syyt raportoi reilu puolet formaaliin koulutuksen osallistuneista pelkän perusasteen suorittaneista.

Toisen - ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla eniten ilmoitetut syyt olivat uranäkymien kehittäminen ja tietojen tai taitojen kehittäminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta. Toisen asteen suorittaneista nämä syyt raportoitiin noin kuusi, ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista noin seitsemän kymmenestä formaaliin koulutukseen osallistuneesta.

Taulukko 9.4

Tutkintoon johtavaan (formaaliin) koulutukseen osallistumisen syytä koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias kyseiseen koulutukseen osallistunut väestö)

Mainittu syy	Perusaste ²	Toinen aste ²	Korkea-aste ²	Tilastollinen merkitsevyys ¹
Työtehtävien parempi hallitseminen	27	27	41	**
Uranäkymien kehittäminen	50	62	70	***
Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen	12	11	12	ns.
Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto	53	70	58	***
Yrittäjäksi ryhtyminen	5	13	8	*
Sinut velvoitettiin osallistumaan	7	7	5	ns.
Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen	34	26	23	*
Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta	54	60	69	*
Todistuksen saaminen	66	49	46	***
Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi	30	19	21	*

1 *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05, ns. ero ei tilastollisesti merkitsevää

2 Osuuksia yhteen laskemalla ei päädytä sataan, koska henkilö on voinut ilmoittaa useampia syyt koulutukseen osallistumiselle

Pohjakoulutus vaikuttaa myös siihen, miksi henkilö on hakeutunut tutkintoon johtamattomaan (non-formaaliin) koulutukseen (taulukko 9.5). Pelkän perusasteen suorittaneet kyseiseen koulutukseen osallistuneet katsovat muita useammin, että koulutus tarjoaa heille paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai mahdollisuuden ammatin vaihtoon. Myös jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen nousee heillä muita useammin esiin. Pelkän perusasteen sekä toisen asteen suorittaneet nostivat todistuksen saamisen esiin osallistumiseen vaikuttavana tekijänä useammin, kuin korkea-asteen tutkinnon suorittaneet. Toisen asteen suorittaneet myös vastasivat hieman muita useammin osallistuneensa non-formaaliin koulutukseen suoriutuakseen vapaaehtoistyöstä paremmin. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla työtehtävien parempi hallitseminen ja tietojen ja taitojen kehittäminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta korostui useammin, kuin lyhyemmän pohjakoulutuksen omaavilla.

Kaikilla pohjakoulutuksen tasoilla kuitenkin yleisin syy hakeutua non-formaaliin koulutukseen oli työtehtävien parempi hallitseminen. Pelkän perusasteen

suorittaneista tämän syyn valitsi noin viisi, toisen asteen suorittaneista noin kuusi, ja korkea-asteen suorittaneista noin seitsemän kymmenestä koulutukseen osallistuneesta.

Taulukko 9.5

Muuhun kuin tutkintoon johtavaan (non-formaaliin) koulutukseen osallistumisen syitä koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias kyseiseen koulutukseen osallistunut väestö)

Mainittu syy	Perusaste ²	Toinen aste ²	Korkea-aste ²	Tilastollinen merkitsevyys ¹
Työtehtävien parempi hallitseminen	53	58	70	***
Uranäkymien kehittäminen	29	23	27	ns.
Paremmat mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen	11	15	12	ns.
Paremmat mahdollisuudet työpaikan saamiseen tai ammatin vaihto	27	15	11	***
Yrittäjäksi ryhtyminen	2	4	2	ns.
Sinut veloitettiin osallistumaan	34	41	39	ns.
Jokapäiväiseen elämään liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen	33	27	24	*
Tietojen tai taitojen kehittäminen itsellesi mielenkiintoisesta aiheesta	31	40	48	***
Todistuksen saaminen	19	18	11	***
Uusien ihmisten tapaaminen/huvin vuoksi	18	15	14	ns.
Terveydelliset syyt	6	7	6	ns.
Suoriutuaksesi vapaaehtoistyötä paremmin	2	6	3	*
Työssä tapahtuneiden organisaatio- tai teknologiamuutosten vuoksi	3	11	12	**

1 *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05, ns. ero ei tilastollisesti merkitsevä

2 Osuuksia yhteen laskemalla ei päädytä sataan, koska henkilö on voinut ilmoittaa useampia syitä koulutukseen osallistumiselle

10

**Työ, koulutus ja
oppiminen**

10 Työ, koulutus ja oppiminen

Työn koettu vaativuus

Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa on selvitetty myös henkilön saaman pohjakoulutuksen suhdetta hänen saamaansa työtehtäviin. Kysymys on esitetty työllisille, eli palkansaajille ja yrittäjille. Tätä suhdetta on tutkittu ao. kysymyksellä:

Pohjakoulutuksen ja työtehtävien vastaavuus

Vastaaja arvioi saamansa pohjakoulutuksen ja nykyisten työtehtäviensä vastaavuutta. Pohjakoulutuksella tarkoitetaan sekä ammatillista että yleissivistävää tutkintoon johtavaa koulutusta, mutta siihen ei huomioida ammatillista täydennyskoulutusta.

(H21) (Kysytty palkansaajilta ja yrittäjiltä):

Vaaditaanko työtehtävissäsi mielestäsi:

- vähemmän kuin pohjakoulutuksesi edellyttäisi
- enemmän kuin pohjakoulutuksesi edellyttäisi
- vai vastaako työtehtäviesi vaativuus saamaasi pohjakoulutusta?

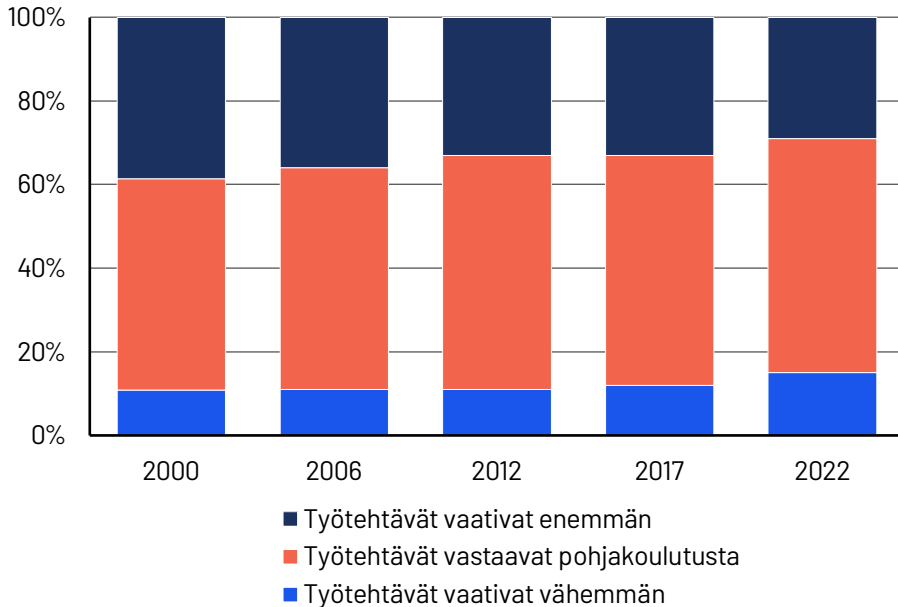
(Pohjakoulutuksella tarkoitetaan tutkintoon johtavaa koulutusta sekä ammatillista että yleissivistävää).

Suurin osa 18–64-vuotiaista työllisistä katsoo, että heidän pohjakoulutuksensa vastaa hyvin heidän saamiaan työtehtäviä (kuvio 10.1). Vajaan kolmanneksen mielestä työtehtävät vaativat enemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi, ja noin 15 prosenttia katsoo, että pohjakoulutus mahdollistaisi vaativimpienkin työtehtävien suorittamisen.

Pohjakoulutuksen ja työtehtävien vaatimustasojen suhde on pysynyt suhteellisen vakaana koko vuosituhannen alun. Tosin vuosituhannen alkuun verrattuna hieman harvempi oli vuonna 2022 sitä mieltä, että työtehtävät vaativat enemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi.

Kuvio 10.1

Saadun pohjakoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde vuosina 2000–2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

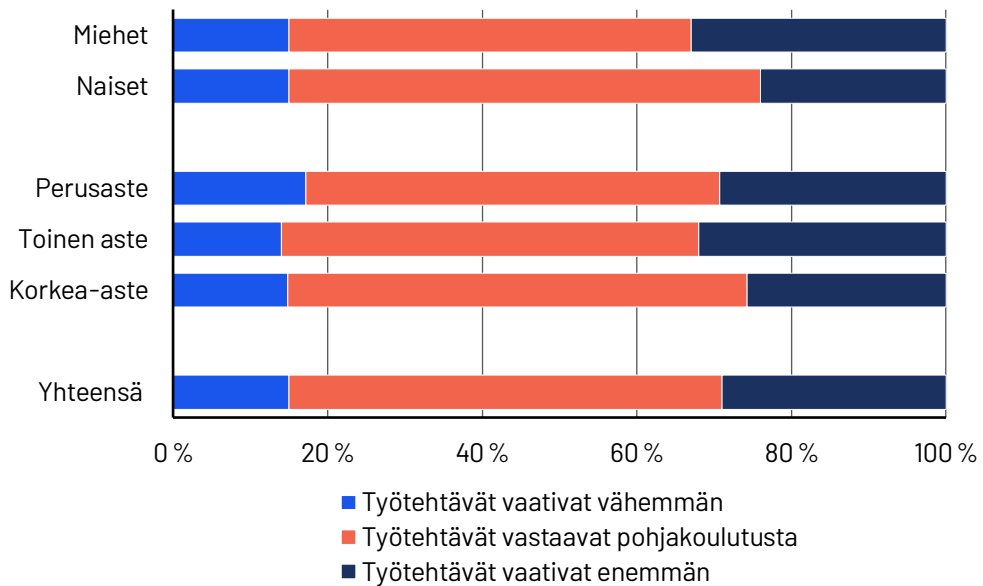

Työlliset naiset kokevat miehiä useammin saatujen työtehtävien vastaavan pohjakoulutusta (kuvio 10.2). Heistä näin kokee noin kuusi kymmenestä, kun taas miehillä vastaava osuus on noin viisi kymmenestä. Miehistä taas suurempi osuus, kun naisista, katsoo, että työtehtävät vaativat enemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi. Miehistä näin kokee noin joka kolmas, naisista noin joka viides.

Myös työllisen henkilön saamalla pohjakoulutuksella on jonkin verran vaikutusta siihen, miten hän kokee työtehtäviensä ja pohjakoulutuksensa vastaavuuden. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työlliset kokevat hieman muita useammin saamiensa työtehtävien vastaavan pohjakoulutustaan, ja hieman muita vähemmän työtehtävien vaativan enemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi.

Kuvio 10.2

Saadun pohjakoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

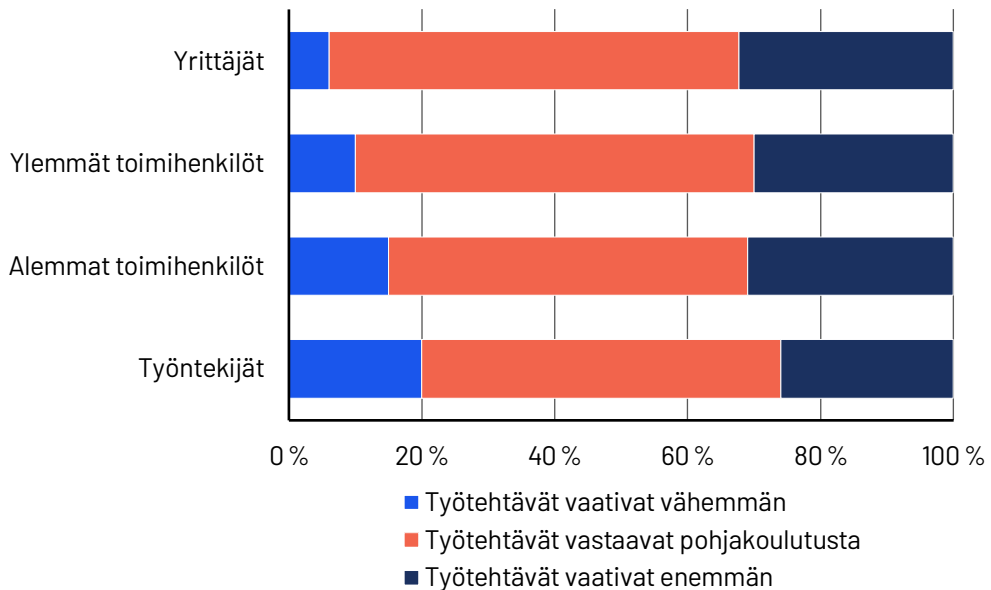

Mitä nuoremasta ikäluokasta on kyse, sitä enemmän katsotaan, että työtehtävät vaativat vähemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi. Nuorimpaan, 18–24-vuotiaiden, ikäluokkaan kuuluvista lähes neljännes kokee työtehtäviensä vaativan vähemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi. Näin kokevien osuus laskee suhteellisen lineaarisesti siirryttäessä ikäluokasta vanhempaan siten, että vanhimmassa, 55–64-vuotiaiden, ikäluokassa näin kokee enää reilu kymmenesosa.

Sosioekonomiselta asemaltaan yrittäjiin kuuluvat 18–64-vuotiaat kokevat muita harvemmin, että työtehtävät vaativat vähemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi (kuvio 10.3). Muita useammin näin kokevat työntekijöiden sosioekonomiseen asemaan kuuluvat. Työtehtävien vaatimustaso vastaa useimmiten henkilön pohjakoulutusta yrittäjillä ja ylemmillä toimihenkilöillä, joista näin kokee kuusi kymmenestä. Työntekijät kokevat taas hieman muita harvemmin, että työtehtävät vaativat enemmän, kuin mitä pohjakoulutus edellyttäisi.

Kuvio 10.3

Saadun pohjakoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

* Maatalousyrittäjät yhdistettiin muiden yrittäjien luokkaan, koska heitä oli vastanneiden joukossa niin pieni määrä

Työn ja omien valmiuksien vastaavuus

Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa selvitettiin myös työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuutta ao. kysymyksellä:

(H20) (Kysytty palkansaajilta ja yrittäjiltä):

Millaiset valmiudet sinulla on työhösi tällä hetkellä:

- Tarvitset lisäkoulutusta, jotta selviäisit hyvin työtehtävistäsi
- Työtehtäväsi vastaavat hyvin tämänhetkisiä valmiuksiasi
- Työtehtäväsi ovat liian yksinkertaisia, uskot selviytyväsi paljon vaativammistakin tehtävistä

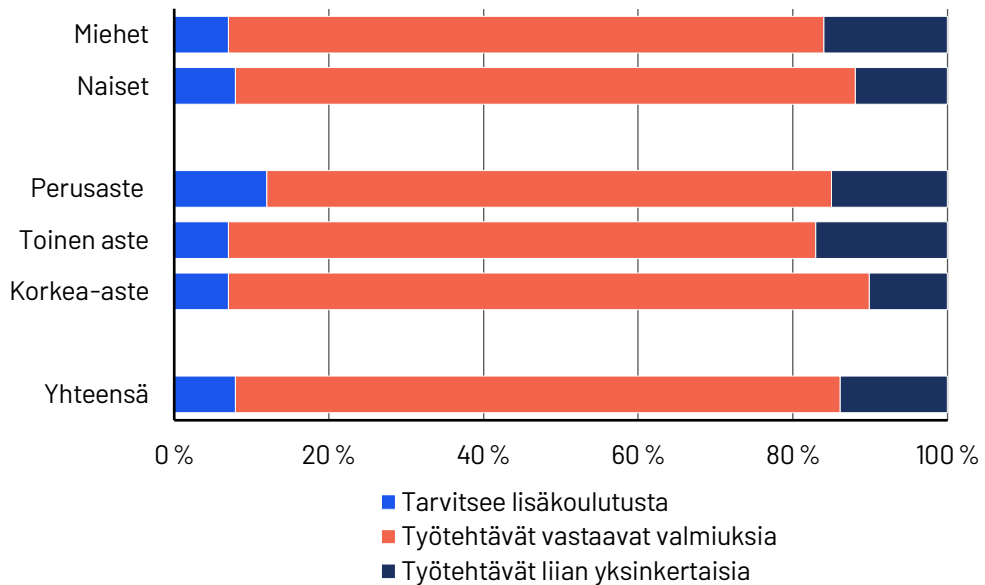
Työllisistä noin neljä viidestä katsoi työtehtäviensä vastaavan valmiuksia (kuvio 10.4). Työtehtäviään liian yksinkertaisina piti noin yksi seitsemästä, ja lisäkoulutusta selviytyäkseen työtehtävistään ilmoitti tarvitsevänsä vajaa kymmenesosa 18–64-vuotiaista työllisistä.

Naiset kokivat hieman miehiä useammin työtehtäviensä vastaavan valmiuksia, miehet taas hieman useammin työtehtäviensä olevan liian yksinkertaisia.

Henkilön pohjakoulutuksen mukaan tarkasteltuna pelkän perusasteen suorittaneet ilmoittivat muita useammin tarvitsevansa lisäkoulutusta selviytyäkseen työtehtävistään. Parhaiten työtehtävät vastasivat valmiuksia korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla, joista näin koki useampi kuin neljä viidestä.

Kuvio 10.4

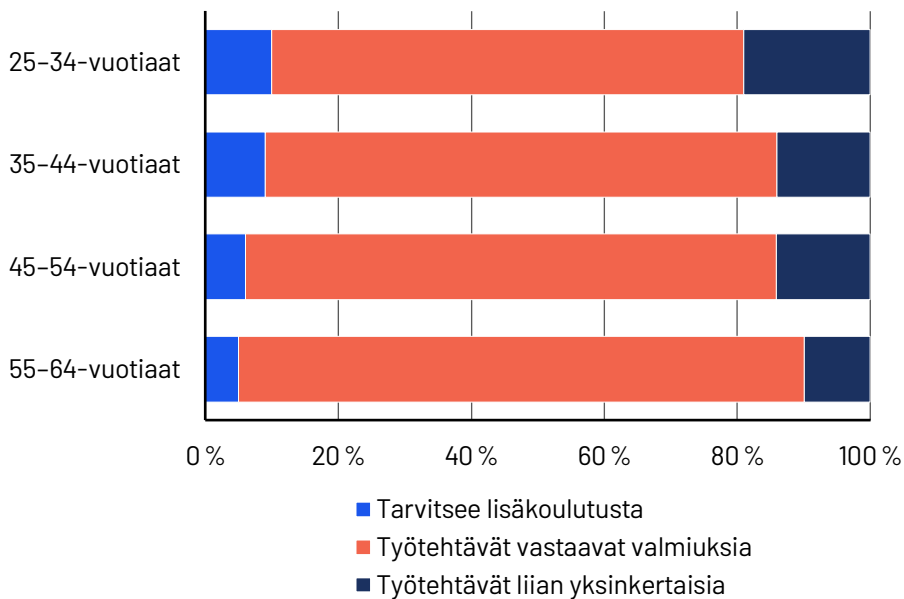
Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

Lisäkoulutuksen tarve työtehtävistä selviytymiseen laskee siirryttäessä ikäluokasta vanhempaan (kuviokuva 10.5). Kun 25–34-vuotiaista työllisistä lisäkoulutusta kokee tarvitsevansa työtehtävistään selviytymiseen joka kymmenes, on 55–64-vuotiailla vastaava osuus enää joka kahdeskymmenes. Saman ilmiön toinen puoli on se, että mitä vanhemmasta ikäluokasta on kyse, sitä suurempi osuus kokee työtehtäviensä vastaavan valmiuksiaan. Vanhimasta, 55–64-vuotiaiden, ikäluokasta näin kokee 86 prosenttia, nuorimmasta ikäluokasta taas 15 prosenttiyksikköä harvempi.

Kuvio 10.5

Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus iän mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotiaat työlliset)¹

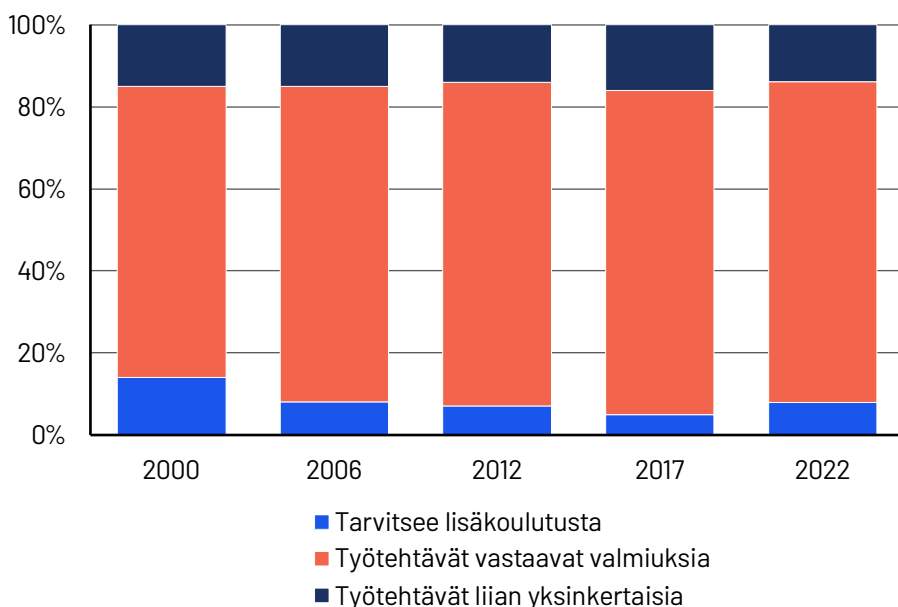

¹ 18–24-vuotiaiden ikäluokka jätetty tarkastelusta pois liian vähäisen vastanneiden määrän vuoksi

Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuudessa ei ole nähtävissä järin suuria muutoksia tällä vuosituhanella (kuvio 10.6). Verrattaessa vuosituhanen alkuun on kuitenkin niiden, jotka kokevat tarvitsevänsä lisäkoulutusta, osuus jonkin verran laskenut ja niiden, kenen mielestä työtehtävät vastaavat valmiuksia, jonkin verran nousnut. Vuoden 2006 aikuiskoulutustutkimuksesta eteenpäin ovat osuudet pysyneet hyvin samansuuruisina.

Kuvio 10.6

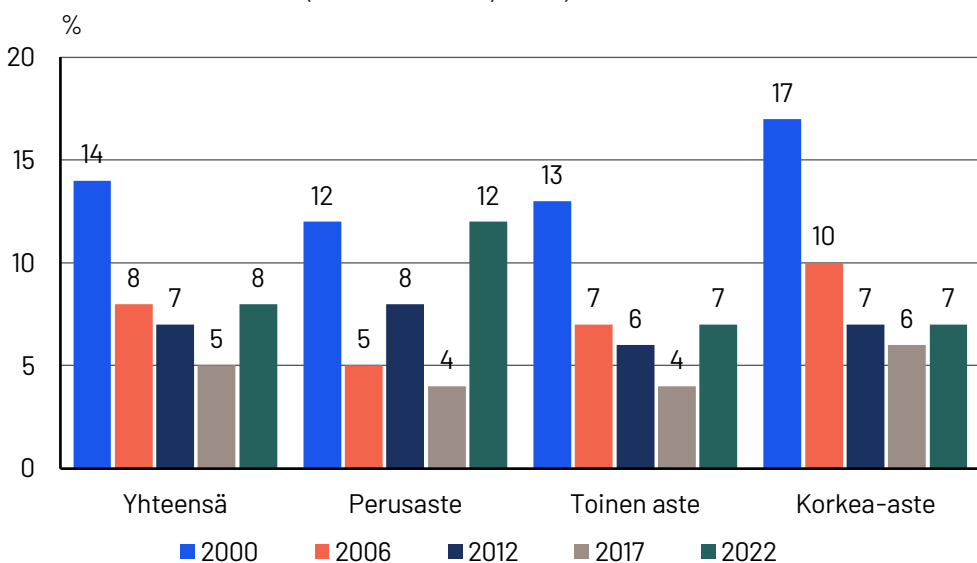
Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus vuosina 2000–2022
(18–64-vuotiaat työlliset)

Kun otetaan tarkasteluun ne työlliset, jotka kokevat tarvitsevansa lisäkoulutusta selviytyäkseen hyvin työtehtävistään sekä taustamuuttujaksi mukaan henkilön pohjakoulutus, on muutosta kuitenkin havaittavissa (kuvio 10.7). Selvimmin muutos on havaittavissa pelkän perusasteen suorittaneilla. Heillä niiden osuus, jotka kokevat tarvitsevansa lisäkoulutusta, on peräti kolminkertaistunut viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana, ja noussut samalle tasolle kuin vuosituhaten alussa. Myös toisen asteen suorittaneilla on havaittavissa osuuden nousua verrattuna viiden vuoden takaiseen, kun taas korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla se on pysytellyt samalla tasolla.

Kuvio 10.7

Tarvitsee lisäkoulutusta, jotta selviytyisi hyvin työtehtävistään. Osuudet koulutusasteen mukaan vuosina 2000–2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

Tietojen ja taitojen kokeminen puutteelliseksi

Työelämä aiheuttaa joskus tilanteita, joissa työllinen kokee tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi suhteessa vaadittaviin työsuorituksiin. Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa asian esiintyvyyttä on kartoitettu seuraavalla kysymyksellä:

(H17) (Kysytty palkansaajilta, yrittäjiltä ja avustavilta perheenjäseniltä sekä työttömiltä, joilla on työkokemusta):

Työelämän muuttuminen aiheuttaa tilanteita, joissa työntekijä voi kokea tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi. Oletko joutunut tällaiseen tilanteeseen:

- usein
- melko usein
- joskus
- vai et juuri koskaan?

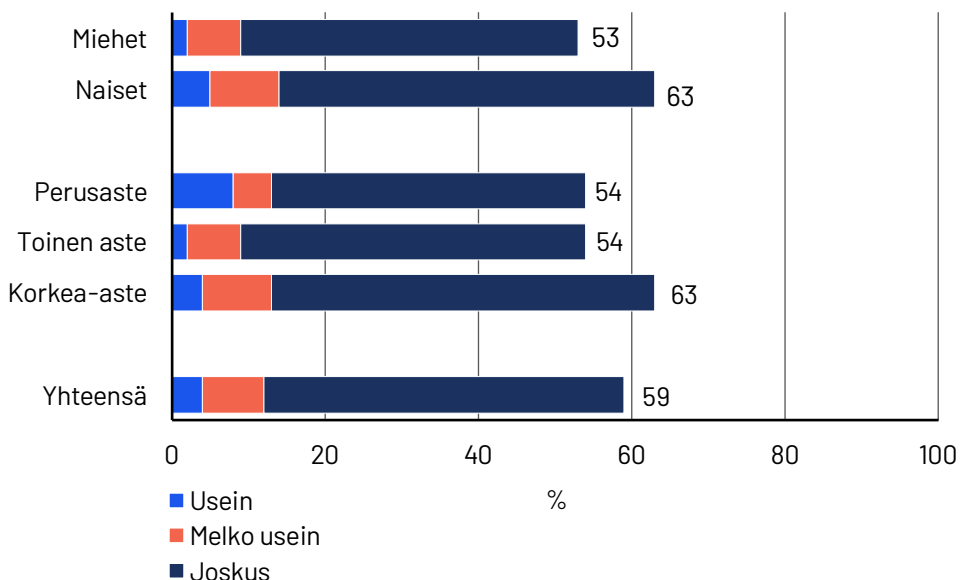
Lähes kuusi kymmenestä 18–64-vuotiaasta työllisestä kokee ainakin joskus tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi työelämässä (kuvio 10.8). Työlliset naiset kokevat näin työllisiä miehiä useammin. Heistä reilut kuusi kymmenestä kokee tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi vähintään joskus, kun miehillä vastaava osuus on reilut viisi kymmenestä.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työlliset kokevat niin ikään pelkän perusasteen tai toisen asteen suorittaneita useammin tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi työelämässä. Heistä näin kokee vähintään joskus lähes kaksi kolmesta, perusasteen tai toisen asteen suorittaneista taas reilu puolet. Niitä, jotka kokevat näin usein, on kuitenkin suhteellisesti selvästi eniten pelkän perusasteen suorittaneissa (8 %), kun korkea-asteen suorittaneiden vastaava osuus on tästä vain puolet ja toisen asteen suorittaneissa vielä tätäkin vähemmän.

Myös työllisen iällä on vaikutusta siihen, miten usein tiedot ja taidot koetaan työelämässä puutteelliseksi. Tämä vaikutus ilmenee ”usein” tai ”melko usein” vastanneissa. Heitä on kahdessa vanhimmassa (45–53- ja 55–64-vuotiaiden) ikäluokassa vähemmän, kuin muissa ikäluokissa. Työllisen sosioekonomisen aseman mukaan tarkastellessa taas havaitaan, että työntekijät kokevat tietonsa ja taitonsa puutteellisiksi muita harvemmin.

Kuvio 10.8

Tietojen ja taitojen kokeminen puutteelliseksi työelämässä sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

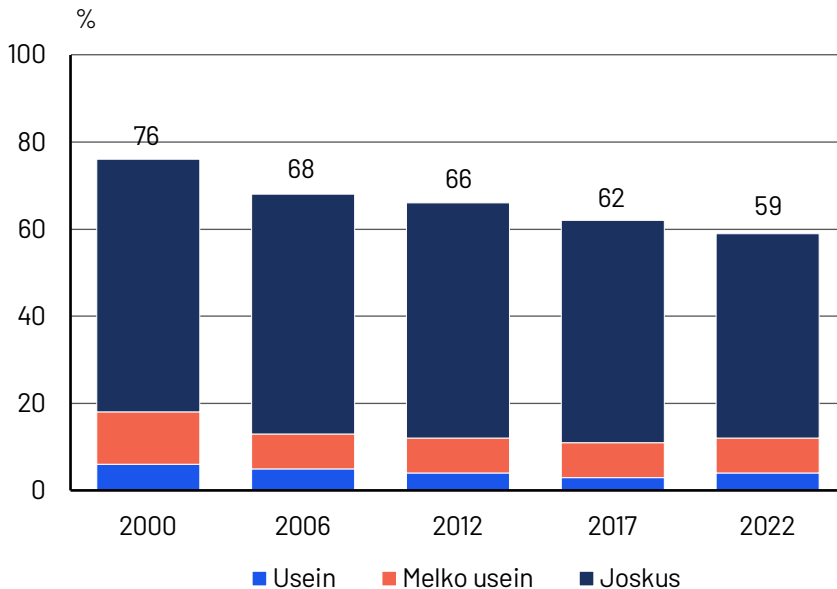

Tietonsa ja taitonsa puutteelliseksi työelämässä kokevien osuus on vuosien saatossa laskenut (kuvio 10.9). Kun vuosituhaten alussa näin kokevia oli vielä kolme neljästä työllisestä, eli 76 prosenttia, oli heidän osuutensa laskenut

vuoteen 2022 peräti 17 prosenttiyksikköä. Osuuden laskua on tapahtunut kaikkien tutkimuskertojen välillä. Eniten laskua on tapahtunut niiden osuudessa, jotka kokevat tietonsa ja taitonsa puutteellisiksi ainoastaan joskus.

Kuvio 10.9

Tietojen ja taitojen kokeminen puutteelliseksi työelämässä vuosina 2000–2022 (18–64-vuotiaat työlliset)

Työn tarjoamat oppimis- ja kehittymismahdollisuudet

Myös työn tarjoamia oppimis- ja kehittymismahdollisuuksia selvitettiin Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa. Niitä selvitettiin seuraavilla kysymyksillä:

(Kysytty palkansaajilta)

(H18a) Missä määrin nykyinen työsi tarjoaa sinulle mahdollisuuksia oppia uusia asioita:

(H18b) Missä määrin nykyinen työsi tarjoaa sinulle mahdollisuuksia käyttää aikaisemmin oppimiasi tietoja ja taitoja:

(H18e) Missä määrin nykyinen työsi tarjoaa sinulle mahdollisuuksia kehittää kykyjäsi ja ammattitaitoasi?

Vastausvaihtoehdot:

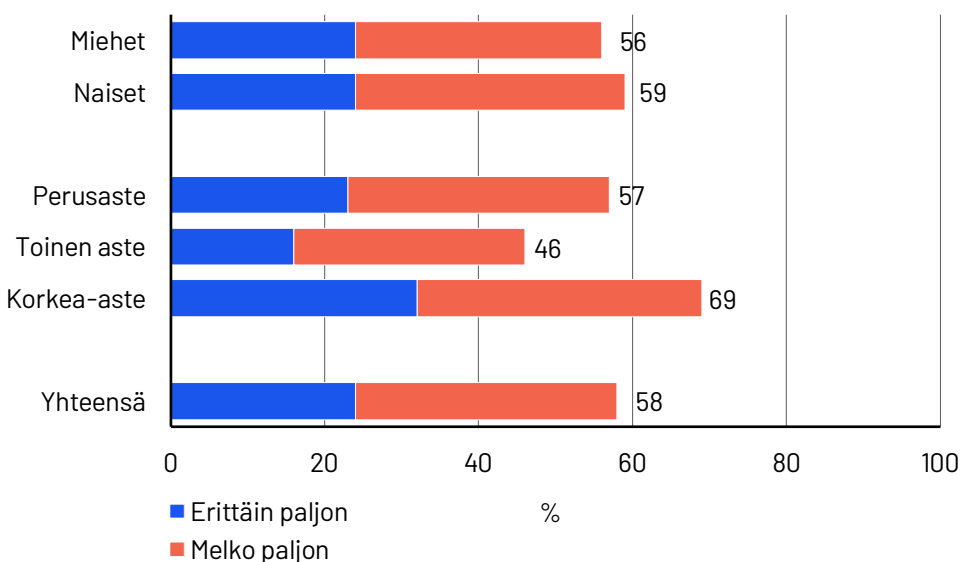
- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Jonkin verran
- Ei lainkaan

Noin kuusi kymmenestä 18–64-vuotiaasta palkansaajasta kokee, että heillä on mahdollisuudet oppia työssä uusia asioita (kuvio 10.10). Mies- ja naispalkansaajat kokevat näin likimain yhtä usein. Sen sijaan palkansaajan pohjakoulutuksen mukaan tarkasteltuna havaitaan joitain eroja. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista noin seitsemän kymmenestä katsoo, että heillä on mahdollisuudet oppia työssä uusia asioita. Pelkän perusasteen suorittaneista näin katsoo vajaat kuusi kymmenestä, ja toisen asteen suorittaneista vajaa puolet.

Ikäluokittaisessa tarkastelussa havaitaan, että vanhimmassa (55–64-vuotiaiden) ikäluokassa on suhteellisesti vähiten niitä palkansaajia, jotka kokevat nykyisen työnsä tarjoavan mahdollisuuksia uuden oppimiseen.

Kuvio 10.10

Mahdollisuudet oppia uusia asioita työssä. ”Erittäin paljon” ja ”melko paljon” vastanneiden osuudet sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

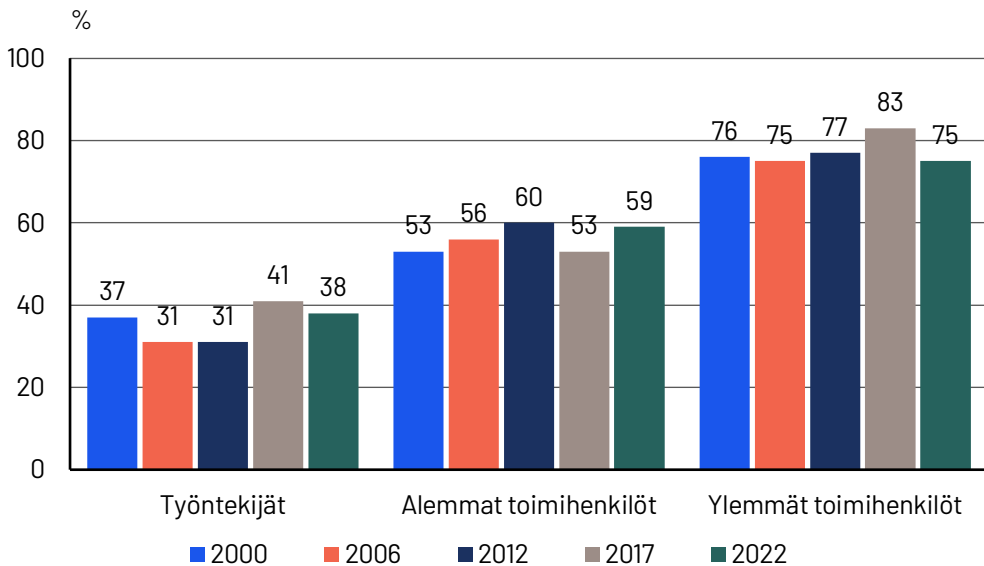
Sosioekonomiselta asemaltaan ylempiin toimihenkilöihin kuuluvat 18–64-vuotiaat palkansaajat kokevat muita useammin, että heillä on työssään mahdollisuudet oppia uusia asioita (kuvio 10.11). Heistä kolme neljästä katsoo, että heidän mahdollisuutensa uuden oppimiseen työssä ovat vähintään melko hyvät. Työntekijöiden sosioekonomiseen asemaan kuuluvilla vastaava osuus on vain noin puolet tästä, alemmista toimihenkilöistä taas vastaavasti kokee noin kuusi palkansaajaa kymmenestä.

Mahdollisuudet oppia uusia asioita työssä eivät ole juurikaan muuttuneet eri sosioekonomisen aseman luokissa verrattuna aikaisempien aikuiskoulutustutkimusten tuloksiin. Itse asiassa vuonna 2022 oltiin hyvin samoissa osuuksissa kuin vuosituhannen alussakin. Missään sosioekonomisen

aseman luokassa vaihtelu ei ole ollut 10 prosenttiyksikköä enempää eri tutkimusvuosina.

Kuvio 10.11

Mahdollisuudet oppia uusia asioita työssä. ”Erittäin paljon” ja ”melko paljon” vastanneiden summa sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2000–2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

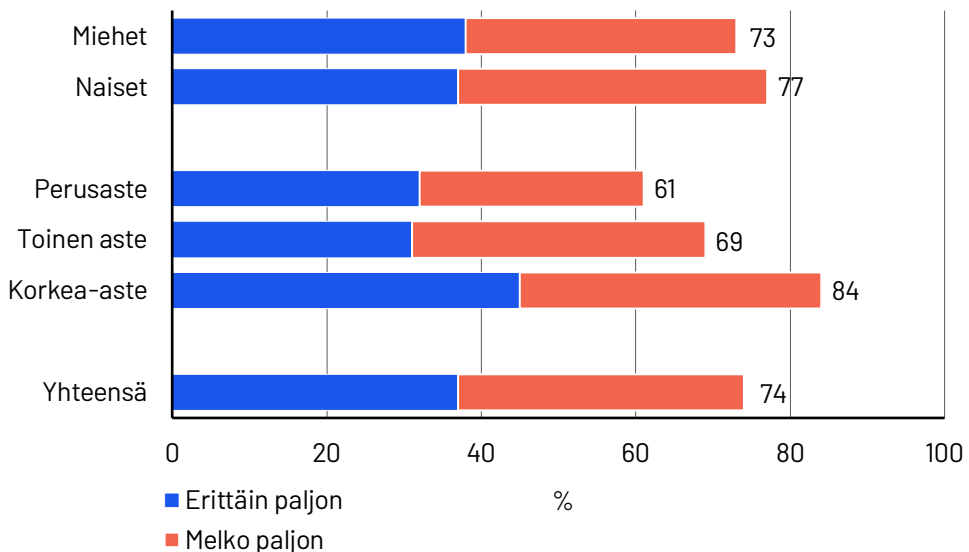

Noin kolme neljästä 18–64-vuotiaasta palkansaajasta katsoo, että hänellä on mahdollisuudet käyttää työssä aiemmin opittuja tietoja ja taitoja (kuvio 10.12). Mies- ja naispalkansaajat kokevat näin likimain yhtä usein. Myöskään palkansaajan iällä ei ole vaikutusta asiaan.

Mitä pidempi palkansaajan pohjakoulutus on, sitä useammin hän pystyy mielestään käyttämään työssään aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja. Pelkän perusasteen suorittaneista näin kokee noin kuusi kymmenestä, toisen asteen suorittaneista noin seitsemän kymmenestä ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista useampi kuin kahdeksan kymmenestä.

Kuvio 10.12

Mahdollisuudet käyttää työssä aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. ”Erittäin paljon” ja ”melko paljon” vastanneiden osuudet sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

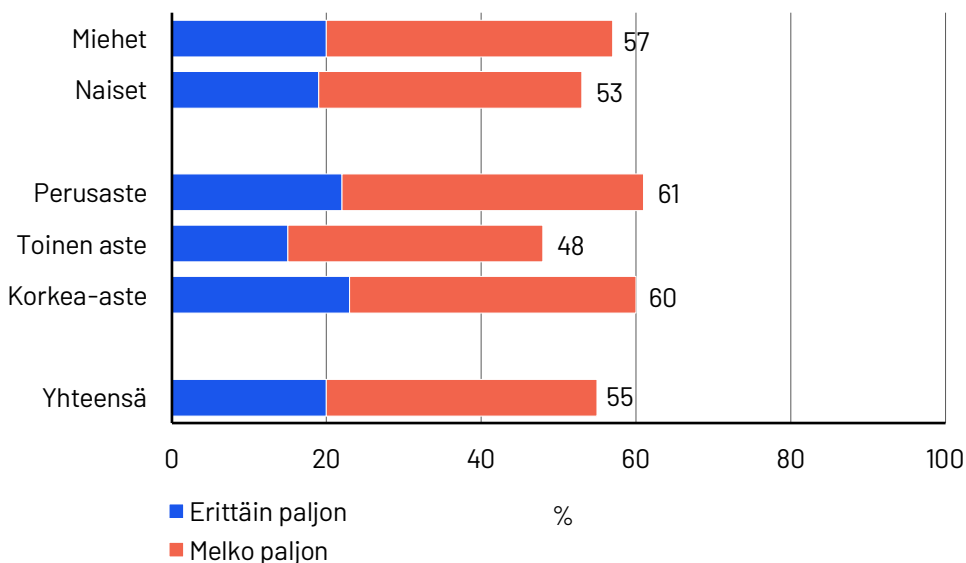
Reilu puolet, eli 55 prosenttia, palkansaajista katsoo, että hänellä on työssään mahdollisuudet kehittää kykyjään ja ammattitaitoaan (kuvio 10.13).

Miespalkansaajista näin katsoo 57 prosenttia, ja naispalkansaajista neljä prosenttiyksikköä harvempi. Tämä ero ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä. Ikäluokittaisessa tarkastelussa taas nuorimpaan ja vanhimpaan ikäluokkaan kuuluvat palkansaajat ovat niitä, jotka kokevat mahdollisuutensa valita omat työskentelytapansa kaikkein heikoimmiksi.

Pelkän perusasteen tai korkea-asteen suorittaneet palkansaajat kokevat toisen asteen suorittaneita palkansaajia useammin, että heillä on työssään mahdollisuudet kehittää kykyjään ja ammattitaitoaan. Heistä näin katsoo kuusi palkansaajaa kymmenestä, kun toisen asteen suorittaneilla palkansaajilla vastaava osuus on vajaa puolet.

Kuvio 10.13

Mahdollisuudet kehittää työssä kykyjä ja ammattitaitoa. "Erittäin paljon" ja "melko paljon" vastanneiden osuudet sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Mahdollisuus osallistua henkilöstökoulutukseen ja koulutukseen vaikuttaminen

Palkansaajien mahdollisuutta sekä osallistua että vaikuttaa saamansa henkilöstökoulutuksen sisältöön selvitettiin Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa seuraavilla kysymyksillä:

H18k. (Kysytty palkansaajilta):

Missä määrin nykyinen työsi tarjoaa sinulle mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työnantajasi järjestää tai tukee?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Jonkin verran
- Ei lainkaan

H19. (Kysytty palkansaajilta):

Millaiset mahdollisuudet sinulla on saada ammattitaitoasi kehittävää tai uraasi edistävää koulutusta työnantajan kustantamana:

- hyvät
- kohtalaiset
- heikot

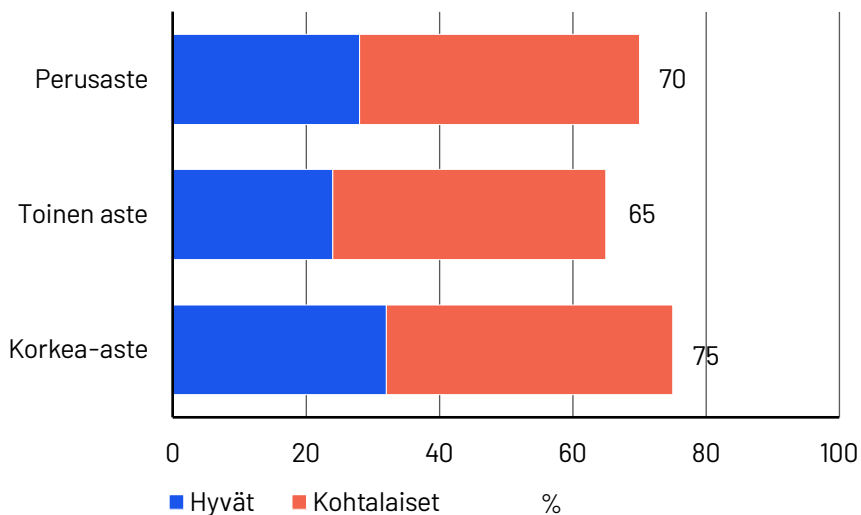
Seitsemän kymmenestä 18–64-vuotiaasta palkansaajasta katsoo, että heillä on vähintään kohtalaiset mahdollisuudet saada työnantajan kustantamaa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta. Osuus on samalla tasolla, kuin viisi vuotta aikaisemminkin.

Hieman suurempi osuus miespalkansaajat kuin naispalkansaajista kokee mahdollisuutensa saada henkilöstökoulutusta hyväksi. Heistä näin katsoo lähes kolmannes, naispalkansaajista noin neljännes. Kohtalaisiksi mahdollisuutensa katsovien osuudet ovat sen sijaan samalla tasolla.

Sen sijaan pohjakoulutuksen pituudella on merkitystä. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet palkansaajat katsovat hieman muita useammin, että heillä on vähintään kohtalaiset mahdollisuudet osallistua työnantajan tukemaan koulutukseen (kuvio 10.14). Heistä näin kokee kolme neljästä. Pelkän perusasteen suorittaneet taas kokevat mahdollisuutensa henkilöstökoulutukseen osallistumiselle positiivisemmiksi kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneet. Tämä on hyvin linjassa sen tuloksen kanssa, että pelkän perusasteen suorittaneet palkansaajat ovat ajaneet toisen asteen suorittaneet palkansaajat kiinni myös henkilöstökoulutuksen osallistumisasteessa (kts. luku 4.3 Osallistumisen kehitys henkilöstökoulutuksessa).

Kuvio 10.14

Mahdollisuudet saada työnantajan kustantamaa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

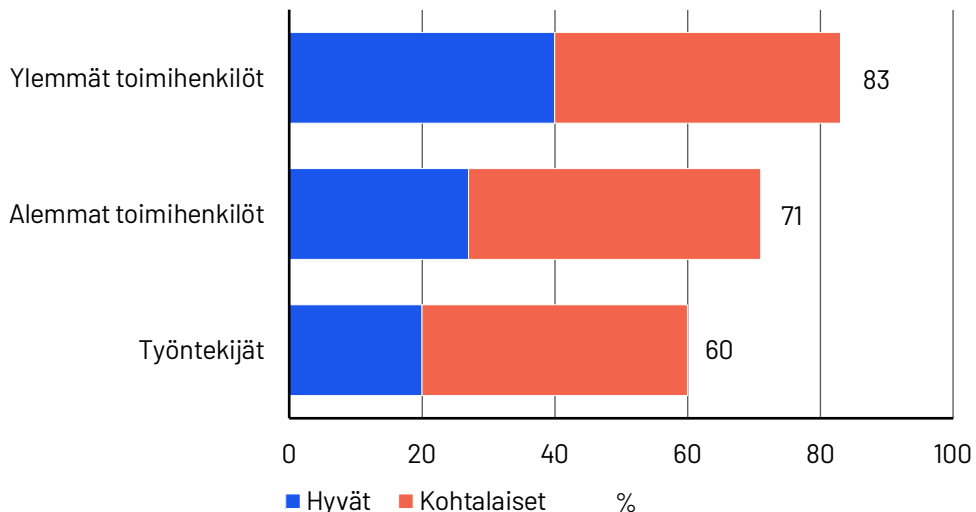

Mitä korkeampi on palkansaajan sosioekonominen asema, sitä todennäköisemmin hän kokee mahdollisuutensa henkilöstökoulutukseen pääsemiseksi hyväksi (kuvio 10.15). Ylemmistä toimihenkilöistä noin neljä palkansaajaa kymmenestä kokee, että hänellä on hyvät mahdollisuudet osallistua työnantajan kustantamaan koulutukseen. Alemmista toimihenkilöistä vastaava osuus on vajaat kolme kymmenestä, ja työntekijän sosioekonomisessa

asemassa olevista noin kaksi palkansaajaa kymmenestä. Niiden, jotka kokevat mahdollisuutensa päästä henkilöstökoulutukseen kohtalaisiksi, osuus on kaikissa sosioekonomisen aseman luokissa likipitään sama, eli noin neljä kymmenestä palkansaajasta.

Kuvio 10.15

Mahdollisuudet saada työnantajan kustantamaa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

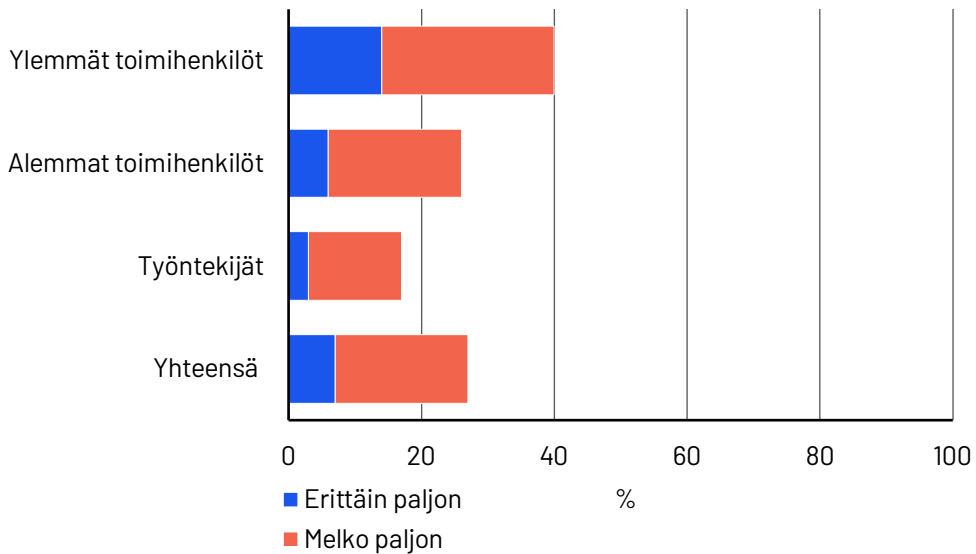
Reilu neljännes 18–64-vuotiaista palkansaajista katsoo, että heillä on vähintään melko paljon mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työnantaja järjestää ja tukee (kuvio 10.16). Osuus on samalla tasolla, kuin viisi vuotta aikaisemminkin. Palkansaajan sukupuoli tai ikä ei vaikuta tilastollisesti merkittävästi siihen, millaisiksi nämä mahdollisuudet koetaan.

Sen sijaan palkansaajan pohjakoulutus ja ennen kaikkea sosioekonominen asema vaikuttaa siihen, millaisiksi hän kokee mahdollisuutensa vaikuttaa siihen, minkälaista henkilöstökoulutusta työnantaja järjestää. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneista reilu kolme palkansaajaa kymmenestä katsoo omaavansa vähintään melko paljon vaikutusmahdollisuuksia. Lähes yhtä paljon vaikutusmahdollisuuksia kokevat omaavansa pelkän perusasteen suorittaneet (vajaat kolme kymmenestä), ja vähiten toisen asteen suorittaneet (reilut kaksi kymmenestä).

Ylemmät toimihenkilöt katsovat omaavansa selvästi muihin sosioekonomisen aseman luokkiin kuuluvia palkansaajia useammin, että heillä on vähintään melko paljon mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työnantaja järjestää ja tukee. Heistä näin katsoo olevan neljä kymmenestä. Osuus on yli kaksinkertainen työntekijöiden vastaavaan verrattuna. Alemmista toimihenkilöistä näin kokee joka neljäs.

Kuvio 10.16

Mahdollisuudet vaikuttaa siihen, millaista koulutusta työnantaja järjestää ja tukee sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Työttömyyden pelko

Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa selvitettiin myös erinäisiä työelämään liittyviä epävarmuustekijöitä. Niitä kartoitettiin seuraavilla kysymyksillä:

H10 (Kysytty palkansaajilta):

- Koetko uhkaa, että jäät työttömäksi tai sinut lomautetaan**
- Koetko uhkaa, että sinut siirretään tahtomattasi toisiin tehtäviin**
- Entä koetko muita epävarmuustekijöitä**

Vastausvaihtoehdot:

- Paljon
- Jonkin verran
- Ei lainkaan

Palkansaajista noin kolme kymmenestä tunsi ainakin jonkin verran uhkaa siitä, että hän jää työttömäksi tai tulee lomautetuksi. Osuus on samalla tasolla kuin viisi vuotta aikaisemmin. Palkansaajan sukupuoli tai ikä ei vaikuta sen suhteen, miten paljon tätä uhkaa koetaan.

Sen sijaan pohjakoulutuksen pituudella on merkityksensä; mitä pidempi palkansaajan pohjakoulutus on, sitä vähemmän hän tuntee työttömäksi jäämisen tai lomautetuksi tuleminen pelkoa. Pelkän perusasteen suorittaneista vähintään jonkin verran tätä pelkoa tuntee 37 prosenttia, toisen asteen

suorittaneista viisi prosenttiyksikköä harvempi eli 32 prosenttia ja korkea-asteen suorittaneista 26 prosenttia.

Eri sosioekonomisen asemaan kuuluvista taas työntekijät kokevat työttömyyden uhkaa (32 %) toimihenkilöitä (25 %) useammin.

Uhkaa siitä, että tulisi tahtomattaan siirretyksi toisiin työtehtäviin, kokee vähintään jonkin verran vajaa neljännes, eli 23 prosenttia, palkansaajista. Osuus on samaa tasoa, kuin vuonna 2017. Naispalkansaajat kokevat tätä uhkaa useammin, kuin miespalkansaajat. Heistä näin kokee reilu neljännes, miehistä taas noin viidennes. Eri ikäluokista nuorin (18–24-vuotiaat) ja vanhin (55–64-vuotiaat) ikäluokka kokee toisiin työtehtäviin siirretyksi tulemisen uhkaa selvästi muita vähemmän. Pohjakoulutuksen mukaan tarkasteltuna myös tässä uhkatekijässä pohjakoulutuksen pituus vaikuttaa laskevasti koettuun uhkaan. Pelkän perusasteen suorittaneista palkansaajista toisiin työtehtäviin siirtämisen uhkaa kokee vajaa kolmannes, toisen asteen suorittaneista vajaa neljännes ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista palkansaajista noin viidennes.

Eri sosioekonomiseen asemaan kuuluvista palkansaajista ylemmät toimihenkilöt kokevat toisiin työtehtäviin siirtämisen uhkaa vähemmän, kuin alemmat toimihenkilöt ja työntekijät.

Muita työelämän epävarmuustekijöitä ilmoitti kokevansa neljännes palkansaajista. Keskimääräistä enemmän näitä kokivat naiset ja alemmat toimihenkilöt.

11

Aikuiset ja vieraat kielet

11 Aikuiset ja vieraat kielet

Kielitaidon mittaaminen

Aikuiskoulutustutkimuksen vastaajilta kysyttiin heidän äidinkieltään sekä mitä vieraita kieliä he osaavat (kysymykset G5 ja G6). Heitä pyydettiin myös arvioimaan itse kielitaitonsa tasoa heille annetusta valmiista luokituksesta (kysymys G8). Osaamisen alin taso tarkoitti vain muutamien sanojen ja fraasien ymmärtämistä, ylin taso kielen melkein täydellistä hallintaa. Luokitus on sovellus kansainvälisestä Euroopan neuvoston kehittämistä luokituksesta.

Vieraiden kielten taitotasoa koskevia tuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että kyse on vastaajan omasta arviosta. Kielitaidon arviointi saattaa poiketa suurestikin eri väestöryhmien ja esimerkiksi iän ja sukupuolen mukaan. Myös kielenkäyttökontekstit ja kielen käytön useus saattavat vaikuttaa arvioon omasta kielitaidosta. Yleisestikin kielitaidon mittaaminen siten, että huomioidaan kaikki kielen osataitoalueet (tekstin ymmärtäminen, puheen ymmärtäminen, puhuminen, kirjoittaminen sekä rakenteet ja sanasto) on hankalaa. Suomessa on mahdollisuus suorittaa kuusi taitotasoa käsittävä yleinen kielitutkinto seuraavissa yhdeksässä kielessä: englanti, espanja, italia, ranska, ruotsi, saame, saksa, suomi ja venäjä. Kielitutkinnon suorittamista ei kysytty aikuiskoulutustutkimuksessa.

Vuoden 2022 aikuiskoulutustutkimuksessa mitattiin vastaajan kielitaitoa ja vieraiden kielten käyttöä usealla kysymyksellä. Kielen taitotasokysymyksessä (kysymys G8) vastaaja valitsi itse hänen osaamiseensa parhaiten sopivan taitotason. Kielten taitotasoa kysyttiin kaikista niistä kielistä, joita vastaaja ilmoitti osaavansa

(G5) Äidinkieli

- 1 Suomi
- 2 Ruotsi
- 3 Täysin kaksikielinen (suomi, ruotsi)
- 4 Jokin muu

(G6) Mitä kieliä osaat äidinkielen lisäksi?

(G7a) Mitä näistä mainitsemistasi kielistä osaat parhaiten?

(G7a) Mitä näistä mainitsemistasi kielistä osaat toiseksi parhaiten?

(G8) Valitse vaihtoehdoista se, joka parhaiten kuvaa taitotasosi ----- kielessä.

- 1 Ymmärrät vain muutamia sanoja ja fraaseja.
- 2 Ymmärrät ja osaat käyttää tavallisimpia arkipäivän ilmaisuja. Käytät kieltä tutuissa ja yksinkertaisissa tilanteissa.
- 3 Ymmärrät selkeätä kieltä ja pystyt tuottamaan yksinkertaista tekstiä sekä kuvailemaan kokemuksia ja tapahtumia.
- 4 Ymmärrät vaativaa tekstiä ja käytät kieltä sujuvasti. Hallitset kielen melkein täysin.

G9 Kuinka usein olet käyttänyt vieraita kieliä töissä tai opiskeluissa 12 viime kuukauden aikana?

G10 Kuinka usein olet käyttänyt vieraita kieliä vapaa-aikana, perheen tai ystävien seurassa 12 viime kuukauden aikana?

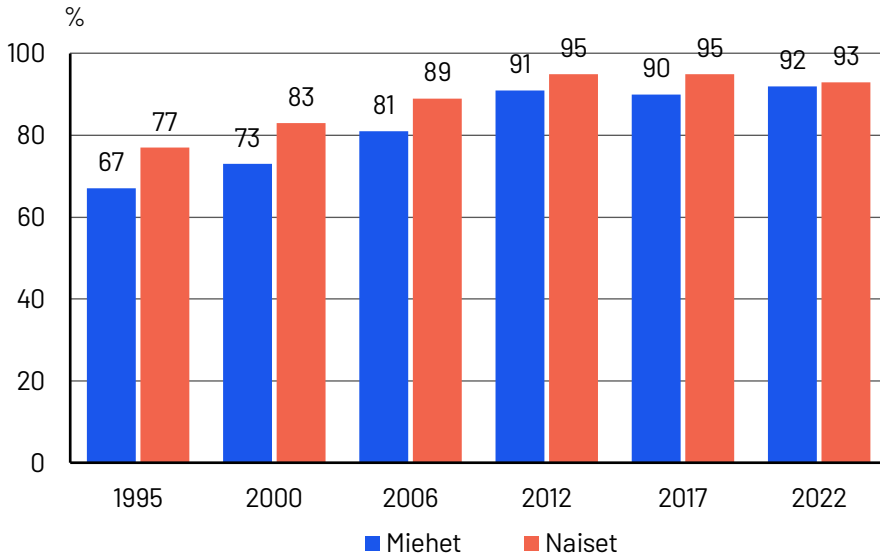
- 1 Päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 Ainakin kerran viikossa (ei joka päivä)
- 3 Ainakin kerran kuussa (ei joka viikko)
- 4 Harvemmin kuin kerran kuussa
- 5 Et lainkaan

Suomea äidinkielenään puhuvia oli Aikuiskoulutustutkimus 2022:n vastaajista 81 prosenttia (oma ilmoitus). Suomenkielisten osuus Suomen väestössä vuonna 2022 oli 86 prosenttia (Suomen väestö 2022, Tilastokeskus). Ruotsia äidinkielenään puhuvia oli tutkimuksessa 4 prosenttia ja 5 prosenttia väestön tasolla vuonna 2022. Täysin kaksikieliseksi vastaajista ilmoitti itsensä 2 prosenttia. Jotain muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia oli 11 prosenttia tutkimukseen osallistuneista ja väestöstä 9 prosenttia.

Vuonna 2022 vähintään yhtä vierasta kieltä ilmoitti ainakin jonkin verran osaavansa 92 prosenttia 18–64-vuotiaasta väestöstä. Kielten osaaminen on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2012 lähtien. Vielä vuosina 1995 ja 2000 ilmoittivat miehet osaavansa vieraita kieliä kymmenen prosenttiyksikköä naisia vähemmän, kun taas vuonna 2022 miehet ja naiset ilmoittivat osaavansa vähintään yhtä vierasta kieltä lähes yhtä usein (kuvio 11.1).

Kuvio 11.1

Vähintään yhtä vierasta kieltä osaavat sukupuolen mukaan vuosina 1995–2022 (18–64-vuotias väestö)

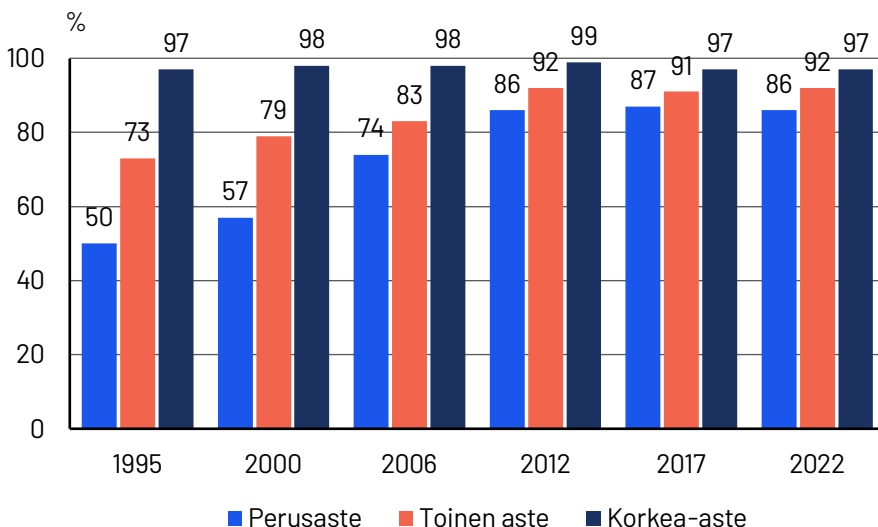
Suoritetulla koulutuksella on merkitystä vieraiden kielten osaamisessa. Mitä pidemmän pohjakoulutuksen vastaaja oli hankkinut, sitä enemmän hän osasi vieraita kieliä (kuvio 11.2). Kun vuonna 2022 korkea-asteen tutkinnon suorittaneista lähes kaikki osasivat ainakin yhtä vierasta kieltä, niin toisen asteen tutkinnon suorittaneista osaajia oli 92 prosenttia ja perusasteen tutkinnon suorittaneista 86 prosenttia.

Suoritetun koulutuksen merkitys vieraiden kielten osaamisessa on vähentynyt merkittävästi. Suurin muutos tapahtui vuosina 1995–2006, jolloin pelkän perusasteen suorittaneet lisäsivät kielitaitoaan 24 prosenttiyksikköä ja toisen asteen suorittaneet 10 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2022 perus- ja korkea-asteen suorittaneiden kielten osaamisessa oli eroa enää 11 prosenttiyksikköä, kun se vielä vuonna 1995 oli 47 prosenttiyksikköä.

Kuvio 11.2

Vähintään yhtä vierasta kieltä osaavat koulutusasteen mukaan vuosina 1995–2022 (18–64-vuotias väestö)

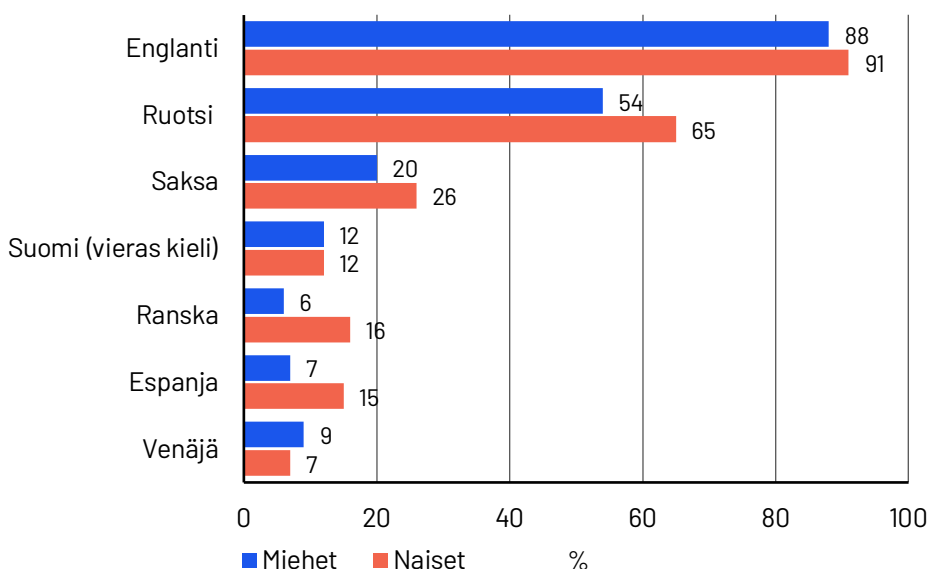

Vieraista kielistä eniten osattiin englantia, jota ilmoitti osaavansa 89 prosenttia vastaajista. Ruotsia osaavia oli 30 %-yksikköä vähemmän ja saksaa ilmoitti osaavansa 23 % vastaajista. Seuraavaksi eniten osattiin suomea vieraana kielenä (12 %) sekä ranskaa ja espanjaa (11 %).

Naiset osasivat kieliä paremmin kuin miehet. Suurin ero (11 %-yksikköä) naisten hyväksi oli ruotsin kielessä, jota naisista ilmoitti osaavansa kaksi kolmesta ja miehistä noin joka toinen. Ranskaa taitavien naisten osuus oli kymmenen prosenttiyksikköä miehiä suurempi ja espanjaa osaavien kahdeksan prosenttiyksikköä. Ainoastaan venäjän kielen osaajia oli miehissä naisia enemmän (miesten eduksi 2 %-yksikköä).

Kuvio 11.3

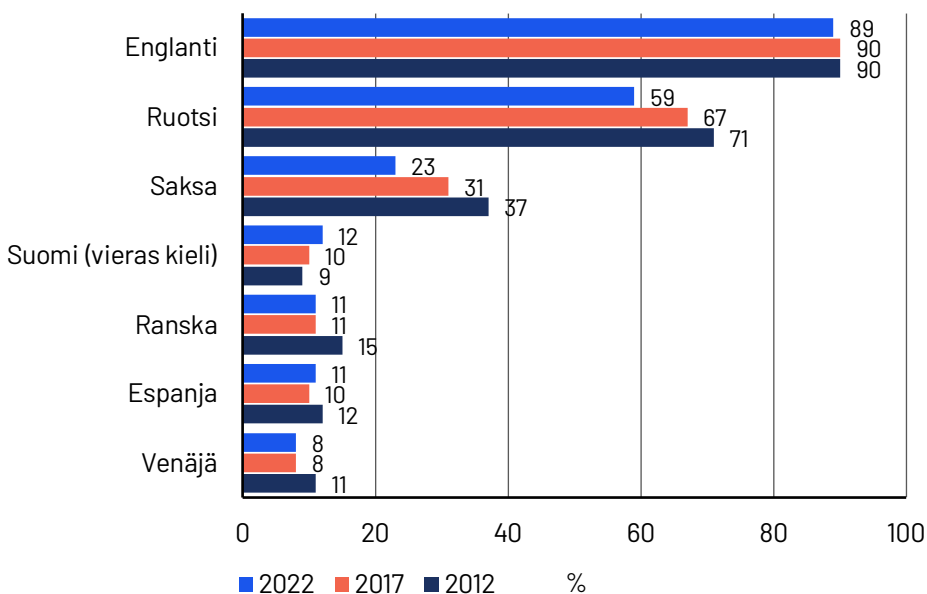
Vieraiden kielten osaaminen sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Kymmenen vuoden ajan on englannin osaajien määrä pysynyt samalla tasolla. Eniten tuona aikana on laskenut saksan (14 %-yksikköä) ja ruotsin kielen (12 %-yksikköä) osaajien määrät. Poikkeuksena muista kielistä, on suomea vieraana kielenä osaavien osuus kymmenessä vuodessa kasvanut kolme prosenttiyksikköä (kuvio 11.4).

Kuvio 11.4

Vieraiden kielten osaaminen vuosina 2012, 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö)
(Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Englannin kielen osaajat

Eniten ja taidoiltaan korkeimmalla tasolla osattu vieras kieli Suomessa on englanti. Vuonna 2022 taitavaksi englannin kielenkäyttäjäksi arvioi itsensä 37 prosenttia aikuisista. Taitavasti englantia osaavien osuus on viidessä vuodessa noussut kuusi prosenttiyksikköä.

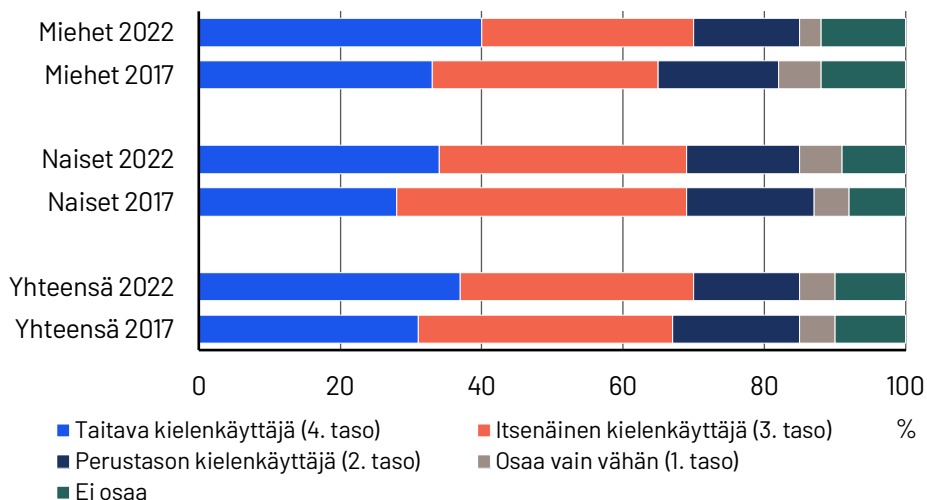
Itsenäisenä kielenkäyttäjänä itseään piti kolmasosa, perustason kielenkäyttäjänä joka kuudes ja vain vähän englantia ilmoitti osaavansa viisi prosenttia vastaajista. Täysin englantia osaamattomia oli kymmenesosa vastaajista.

Molemmat sukupuolet osaavat englantia paremmin kuin viisi vuotta aiemmin. Naisilla on taitavasti englantia käyttävien osuus kasvanut 6 %-yksikköä ja vastaavasti itsenäisesti kieltä osaavien osuus laskenut saman verran.

Miehillä taitavasti englantia käyttävien osuus on viidessä vuodessa noussut prosenttiyksikön naisia enemmän (7 %-yksikköä), mutta lasku on tapahtunut tasaisemmin muissa taitotason ryhmissä. (kuvio 11.5).

Kuvio 11.5

Englannin kielen osaaminen eri taitotasoilla sukupuolen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

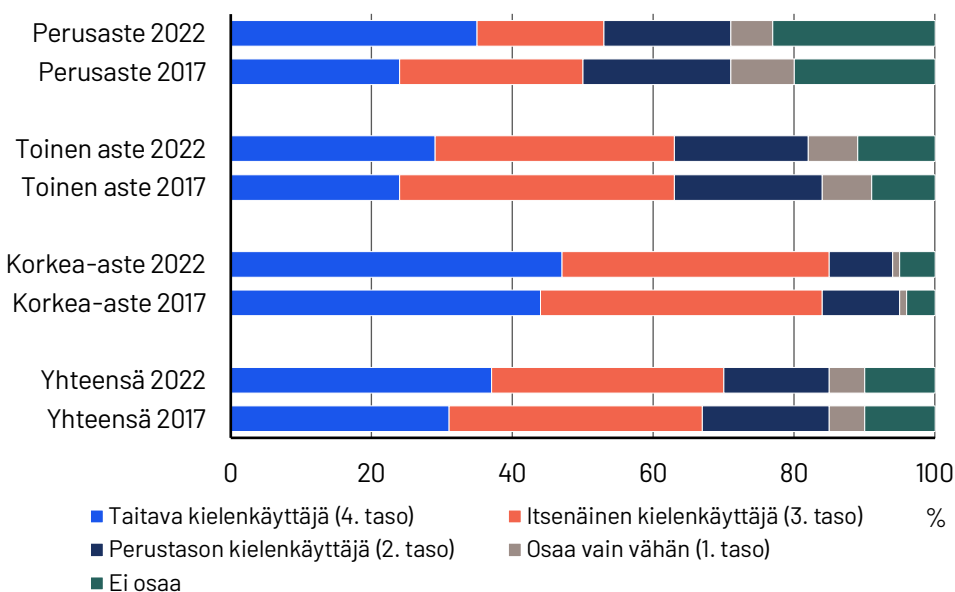

Pohjakoulutuksella on suuri vaikutus englannin kielen osaamiseen. Vuonna 2022 korkea-asteen koulutuksen saaneista lähes joka kolmas koki olevansa taitava kielenkäyttäjä. Vähintään itsenäisiä kielenkäyttäjiä heistä oli 85 prosenttia. Toisen asteen koulutuksen omaavista vähintään itsenäisiä kielenkäyttäjiä oli joka kolmas ja perusasteen suorittaneista joka toinen.

Viidessä vuodessa eniten taitotasoan ovat kasvattaneet pelkän perusasteen suorittaneet. Heistä taitavasti englantia ilmoitti osaavansa 11 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2017. Toisen asteen suorittaneilla englantia taitavasti osaavia oli 5 prosenttiyksikköä enemmän.

Kuvio 11.6

Englannin kielen osaaminen eri taitotasoilla koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

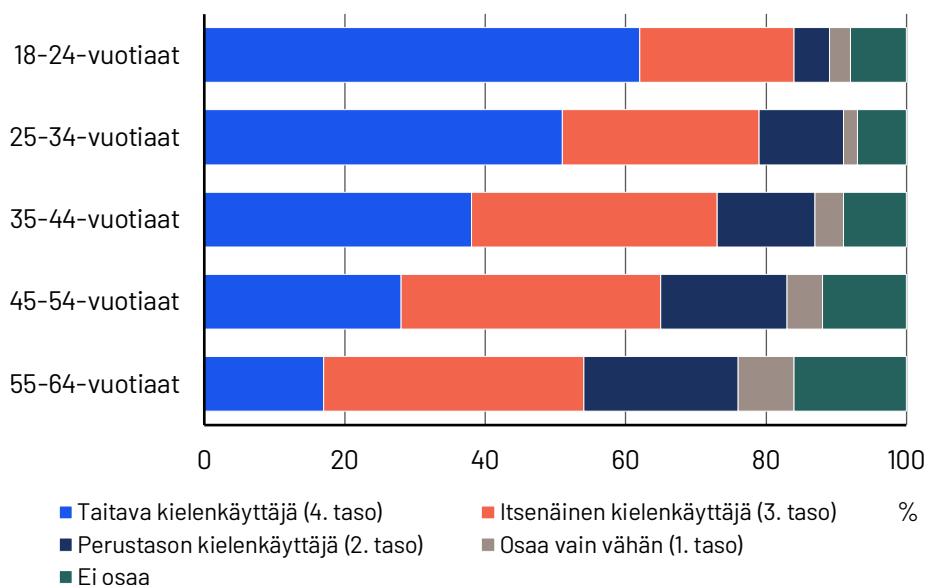

Nuoremmat osasivat englantia paremmin kuin vanhemmat. Taitavia kielenkäyttäjiä alle 25-vuotiaista oli lähes kaksi kolmesta ja 25–34-vuotiaista joka toinen. Englannin kielen osaajien määrä laski tasaisesti iän myötä ja vanhimmassa ikäryhmässä tällä tasolla englantia osaavia oli noin joka kuudes. Vähintään itsenäisiä englannin kielen käyttäjiä alle 35-vuotiaista oli noin 80 prosenttia.

Vuoteen 2017 verrattuna eniten taitavien kielenkäyttäjien ryhmä oli kasvanut nuorimmassa ikäryhmässä, 14 prosenttiyksikköä viidessä vuodessa (kuvio 11.7).

Kuvio 11.7

Englannin kielen osaaminen eri taitotasolla iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Ruotsin kielen osaajat

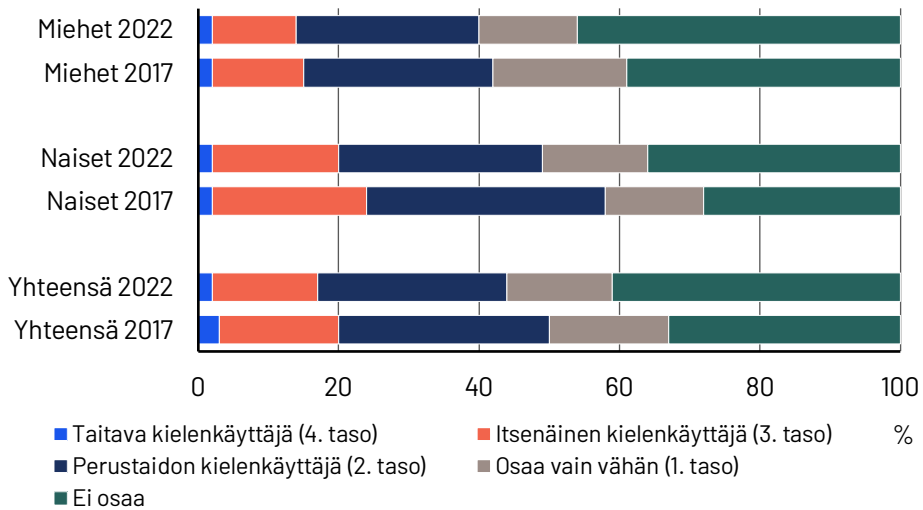
Aikuisväestö osasi ruotsia seuraavaksi eniten englannin jälkeen. Ruotsin kielen taitotaso on kuitenkin huomattavasti alhaisempi englantiin verrattuna. Kun taitavasti ruotsia vieraana kielenä osasi käyttää kaksi prosenttia vastaajista ja itsenäisesti 15 prosenttia vastaajista, niin englannin kieltä osaavilla vastaavat osuudet olivat 37 prosenttia ja 33 prosenttia. Perustason ruotsin kielenkäyttäjää oli noin 27 prosenttia ja vain vähän ruotsia ilmoitti osaavansa 15 prosenttia aikuisista (kuvio 11.8).

Molemmat sukupuolet ilmoittivat osaavansa ruotsia vieraana kielenä vähemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Naisilla laskua oli hieman enemmän, 8 %-yksikköä verrattuna miesten 7 %-yksikköön. Miehillä eniten oli laskenut ryhmän ”osaa vain vähän”-osuus.

Naisista vähintään itsenäisiä ruotsin kielenkäyttäjiä oli joka viides ja miehistä joka seitsemäs.

Kuvio 11.8

Ruotsin kielen osaaminen eri taitotasolla sukupuolen mukaan vuonna 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

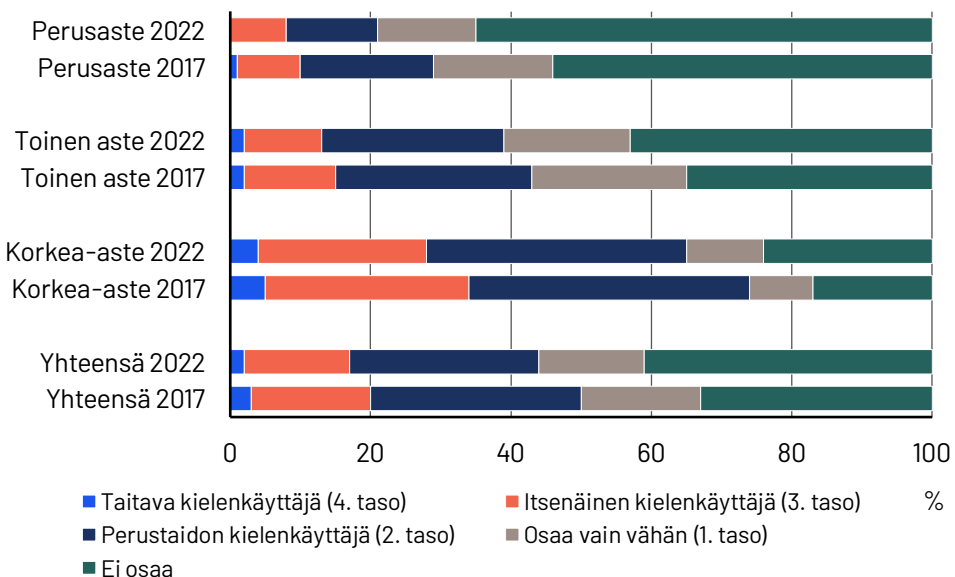

Korkea-asteen koulutuksen saaneet ilmoittivat osaavansa ruotsia muita useammin ja paremmin. Heistä vähintään itsenäisiä kielenkäyttäjiä oli kolmannes, mikä on yli kaksinkertainen määrä toisen asteen koulutuksen suorittaneisiin ja runsas kolminkertainen määrä pelkän perusasteen koulutuksen suorittaneisiin verrattuna (kuvio 11.9).

Koulutusasteen mukaan suurin muutos viidessä vuodessa on tapahtunut vain perusasteen suorittaneiden ruotsin kielen osaajien osuudessa. Heitä oli 11 %-yksikköä vähemmän kuin viisi vuotta aiemmin

Kuvio 11.9

Ruotsin kielen osaaminen eri taitotasolla koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

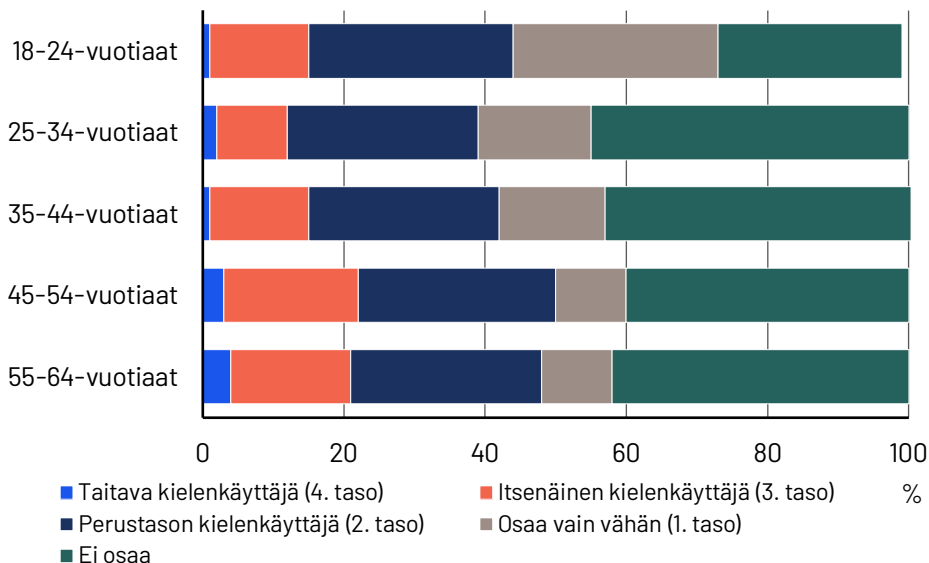

Ruotsin kielen taitavimmat käyttäjät olivat vanhimmissa ikäryhmissä. Yli 44-vuotiaista vähintään itsenäisellä tasolla ruotsin kieltä osasi joka viides. Taitavia kielenkäyttäjiä oli heistä 3–4 %.

Alle 45-vuotiaissa vähintään itsenäisellä tasolla ruotsia osasi noin joka seitsemäs (kuvio 11.10).

Kuvio 11.10

Ruotsin kielen osaaminen eri taitotasolla iän mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)
(Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Saksan osaajat

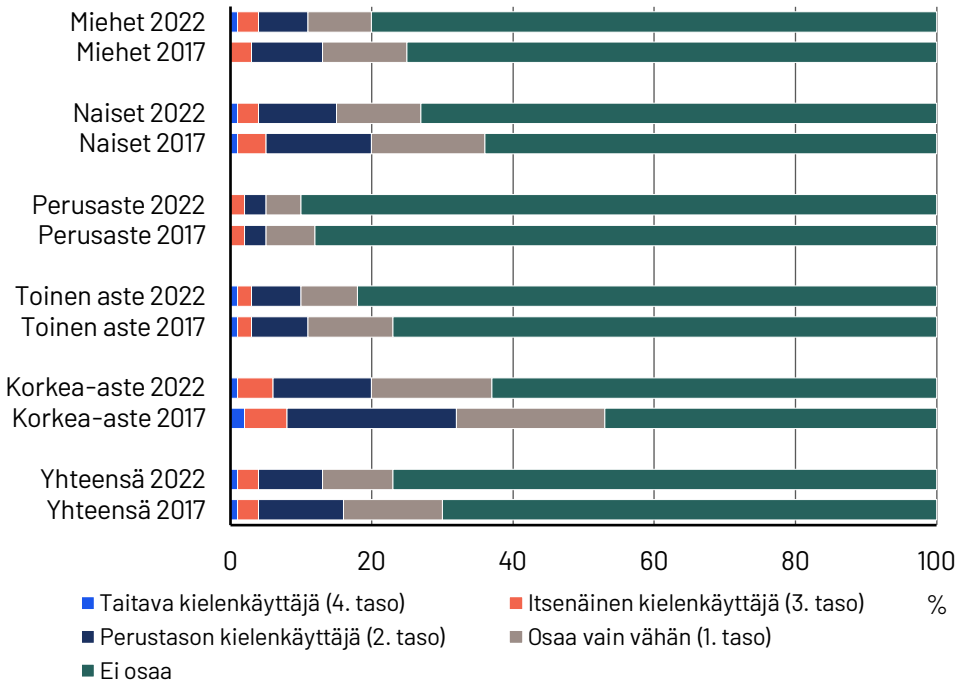
Kielistä kolmanneksi eniten osattiin saksaa, mutta osaajia oli kuitenkin selvästi vähemmän kuin englannin ja ruotsin taitajia. Vuonna 2022 saksaa ilmoitti osaavansa 23 prosenttia vastaajista, se on seitsemän %-yksikköä vähemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin. Saksan kielen taitavia ja itsenäisiä kielenkäyttäjiä on vain vähän, ja osaaminen painottuu perustaitojen hallintaan tai vain vähän osaamiseen (kuvio 11.11).

Naiset osasivat saksaa miehiä useammin. Heistä saksaa osasi joka neljäs ja miehistä joka viides. Naisilla saksan kielen osaajien määrä on laskenut viidessä vuodessa 4 prosenttiyksikköä miehiä enemmän.

Korkea-asteen koulutuksen saaneet osasivat saksaa selkeästi muita useammin (37 %), mutta kuitenkin 16 prosenttiyksikköä vähemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Myös osaamisen taso on tuona aikana laskenut, erityisesti ryhmässä perustason kielenkäyttäjät, joita oli 10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2017.

Kuvio 11.11

Saksan kielen osaaminen eri taitotasolla sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuosina 2017 ja 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

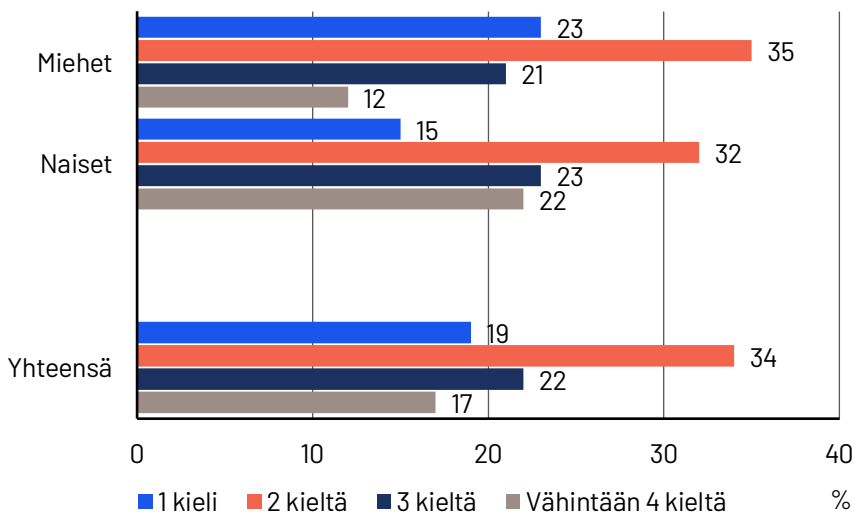
Useamman kuin yhden kielen osaajat

Vastaajan osaamien kielten määrää laskettaessa otettiin huomioon kaiken tasoinen osaaminen, myös vain vähän kieltä osaavat laskettiin mukaan. Kun vieraita kieliä kertoi osaavansa 92 prosenttia 18–64-vuotiaista, niin useampaa kuin yhtä vierasta kieltä heistä osasi 73 prosenttia. Viisi vuotta aiemmin usean kielen osaajia oli 78 prosenttia aikuisista.

Yhtä vierasta kieltä osasi joka viides, kahta vierasta kieltä joka kolmas ja kolmea tai useampaa kieltä useampi kuin joka kolmas aikuisista. Naiset osasivat useampia kieliä kuin miehet. Naisista vähintään neljää kieltä osasi 22 prosenttia ja miehistä kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän. Miehistä yhtä kieltä osasi joka neljäs ja naisista joka kuudes aikuinen (kuvio 11.12).

Kuvio 11.12

Osattujen vieraiden kielten määrä sukupuolen mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö) (Vieras kieli = muu kuin äidinkieli)

Yleisin kahden osatun kielen yhdistelmä oli ruotsi ja englantia, joita osasi yli puolet vieraita kieliä osaavista aikuisista. Englantia ja saksaa osasi lähes neljännes ja viidennes ruotsia ja saksaa.

Taulukko 11.1

Englannin ja ruotsin, englannin ja saksan sekä ruotsin ja saksan osaaminen vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

	Ruotsi		Saksa	
	%	N	%	N
Englanti	59	1 811 217	23	701 317
Ruotsi			20	630 399

Tarkasteltaessa usean vieraan kielen osaajia taitotasoinen, muodostui suuri määrä eri kielten ja taitotasojen yhdistelmiä. Seuraavassa esitellään aikuisten eniten ja parhaiten osaamat kielet – englantia, ruotsia ja saksaa – ja niiden osaaminen vähintään itsenäisen kielenkäyttäjän taitotasolla.

Joka kuudes 18–64-vuotiaista osasi sekä englantia että ruotsia molempia vähintään itsenäisen kielenkäyttäjän tasolla (taulukko 11.2). Englantia vähintään itsenäisesti ja ruotsia perustasolla osasi joka neljäs. Englantia itsenäisesti ja ruotsia vain vähän osaavia oli yksi kymmenestä.

Taulukko 11.2

Englantia vähintään itsenäisellä kielenkäyttötasolla osaavien kielitaito ruotsin kielessä vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Englantia vähintään itsenäisesti osaavan ruotsin kielen taitotaso	%	N
Vähintään itsenäinen	16	508 000
Perustaso	23	723 000
Osaa vain vähän	10	310 000
Ei osaa	19	593 000
Yhteensä (englantia vähintään itsenäisesti osaavat)	69	2 134 000

Neljä prosenttia aikuisista arvioi osaavansa sekä englantia että saksaa molempia vähintäänkin itsenäisellä kielenkäyttötasolla (taulukko 11.3). Kun mukaan laskettiin myös saksaa perustasolla osaavat, englantia ja saksaa osaavien osuus nousi 13 prosenttiin. Vähintään itsenäisellä kielenkäyttötasolla englantia osaavia, jotka eivät osanneet lainkaan saksaa, oli väestöstä 48 prosenttia.

Taulukko 11.3

Englantia vähintään itsenäisellä kielenkäyttötasolla osaavien kielitaito saksan kielessä vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Englantia vähintään itsenäisesti osaavan saksan kielen taitotaso	%	N
Vähintään itsenäinen	4	112 000
Perustaso	9	262 000
Osaa vain vähän	9	292 000
Ei osaa	48	1 468 000
Yhteensä (englantia vähintään itsenäisesti osaavat)	69	2 134 000

Aikuisista joka kuudes arvioi kuuluvansa ruotsin kielessä taitaviin tai vähintään itsenäisiin kielen käyttäjiin (taulukko 11.4). Tällä taitotasolla ruotsia osaavia ja saksaa vähintään itsenäisesti osaavia oli kaksi prosenttia aikuisista. Ruotsia vähintään itsenäisesti osaavia ja saksaa perustasoisesti osaavia oli aikuisista viisi prosenttia.

Taulukko 11.4

Ruotsia vähintään itsenäisellä kielenkäyttötasolla osaavien kielitaito saksan kielessä vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

Ruotsia vähintään itsenäisesti osaavan saksan kielen taitotaso	%	N
Vähintään itsenäinen	2	61 000
Perustaso	5	146 000
Osaa vain vähän	3	78 000
Ei osaa	8	248 000
Yhteensä (ruotsia vähintään itsenäisesti osaavat)	17	533 000

Vieraiden kielten käyttö töissä ja vapaa-ajalla

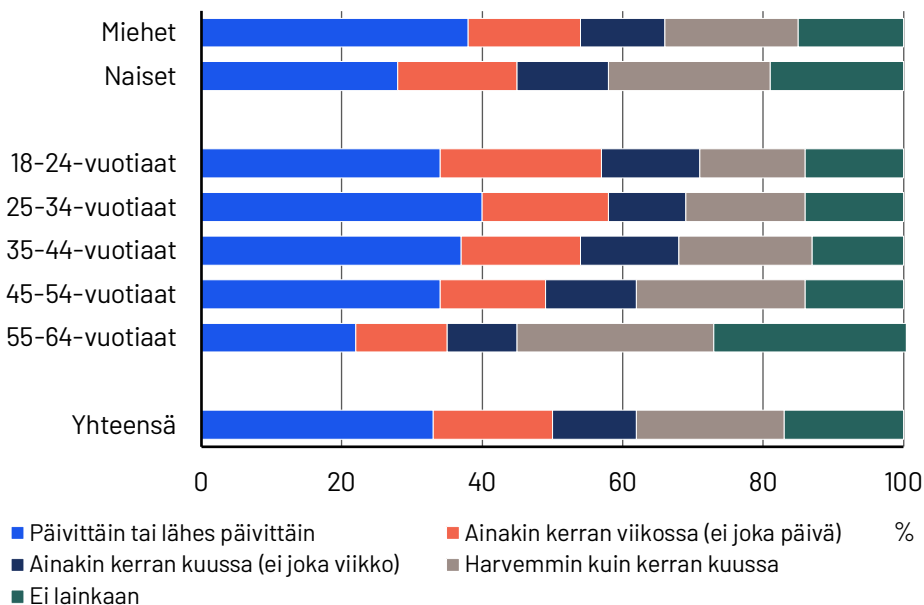
Vähintään yhtä vierasta kieltä osaavista joka kolmas ilmoitti käyttävänsä vierasta kieltä töissä tai opiskeluissa päivittäin ja puolet ainakin kerran viikossa. Harvemmin kuin kerran kuussa töihin tai opiskeluun liittyen vierasta kieltä käyttäjiä oli viidennes. Joka kuudes vieraita kieliä osaava ei käyttänyt lainkaan vieraita kieliä töihin tai opiskeluun liittyen.

Miehissä päivittäin vierasta kieltä käyttäviä oli 10 prosenttiyksikköä naisia enemmän. Naisilla sekä harvemmin kuin kerran kuussa, että ei lainkaan kieltä käyttäviä oli neljä prosenttiyksikköä miehiä enemmän.

Vieraita kieliä osaavista alle 55-vuotiaista aikuisista päivittäin jotain vierasta kieltä ilmoitti käyttävänsä noin joka kolmas ja heitä vanhemmista joka viides. Vähintään kerran kuussa työhön tai opiskeluun liittyen vierasta kieltä käyttävien määrä laski selkeästi iän karttuessa nuorimman ikäryhmän 72 prosentista vanhimman ikäryhmän 37 prosenttiin.

Kuvio 11.13

Kuinka usein käyttänyt vierasta kieltä töissä tai opiskelussa sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2022 (vähintään yhtä kieltä osaava 18–64-vuotias väestö)

Vapaa-aikana, perheen tai ystävien seurassa vieraita kieliä ei käytetty ihan yhtä usein kuin töissä tai opiskelussa (7%-yksikköä vähemmän). Vähintään yhtä vierasta kieltä osaavista joka neljäs ilmoitti käyttävänsä vierasta kieltä päivittäin ja 41 prosenttia ainakin kerran viikossa.

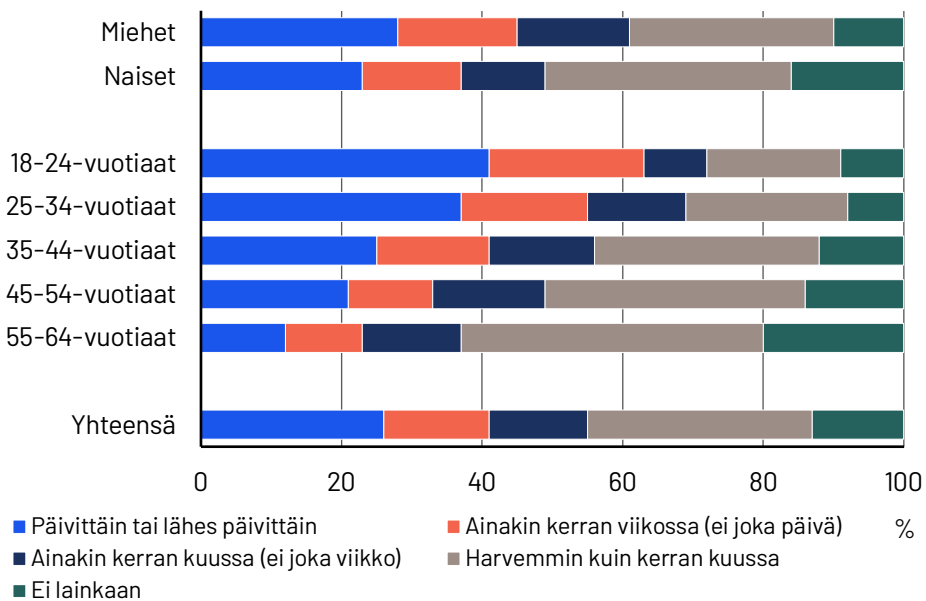
Miehet käyttivät vieraita kieliä myös vapaa-aikana naisia useammin. Eroa sukupuolten välillä on viisi prosenttiyksikköä miesten eduksi, kun työhön ja

opiskeluun liittyvässä kielten käytössä ero oli 10 prosenttiyksikköä miesten eduksi.

Ikäryhmittäin vieraiden kielten käytön useus laskee lineaarisesti nuorimmista vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä. Nuorimmassa 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä päivittäin vierasta kieltä käytti 41 prosenttia ja vanhimmassa yli 54-vuotiaiden ikäryhmässä heitä oli 12 prosenttia.

Kuvio 11.14

Kuinka usein käyttänyt vierasta kieltä vapaa-aikana, perheen tai ystävien seurassa sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2022 (vähintään yhtä kieltä osaava 18–64-vuotias väestö)

12

**Ikääntyneiden
aikuiskoulutus**

12 Ikääntyneiden aikuiskoulutus

Osallistuminen ja kesto

Aikuiskoulutustutkimuksessa on mitattu myös ikääntyneiden, 65–69-vuotiaiden, osallistumista aikuiskoulutukseen. Tarkastelua rajoittava tekijä on otoskoko. Ikääntyneiden ikäluokassa vastanneiden määrä oli 166 henkeä, mikä rajoittaa tarkastelua useampiluokkaisten taustamuuttujien osalta.

Noin joka kymmenes 65–69-vuotias osallistui aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Osuus on siis huomattavasti alhaisempi, kuin 18–64-vuotiailla, joilla osallistuneita oli liki puolet (kts. kpl 1.1 Aikuiskoulutukseen osallistuminen). Osuus on myös laskenut huomattavasti, eli puoliintunut, vuodesta 2017, jolloin osallistuneita oli noin joka viides (22 %).

Ikääntyneistä naisista aikuiskoulutukseen osallistui 13 prosenttia vuonna 2022, miehistä vastaava osuus oli kuusi prosenttia. Molempien sukupuolten osallistuminen on laskenut selvästi viiden vuoden takaisesta. Tällöin naisten osallistumisaste oli 29 prosenttia ja miesten 15 prosenttia.

Henkilön pohjakoulutus vaikuttaa voimakkaasti aikuiskoulutukseen osallistumiseen myös ikääntyneillä. Merkille pantavaa on, ettei tutkimukseen vastanneista 22:sta pelkän perusasteen suorittaneesta 65–69-vuotiaasta yksikään ilmoittanut osallistuneensa aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Toisen asteen suorittaneista osallistuneita oli noin seitsemän ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista noin 18 prosenttia. Aikuiskoulutukseen osallistuminen on laskenut vuoteen 2017 verrattuna kaikissa pohjakoulutuksen luokissa selvästi. Vuonna 2017 osallistumisasteet olivat pelkän perusasteen suorittaneilla 12, toisen asteen suorittaneilla 16 ja korkea-asteen suorittaneilla 37 prosenttia.

Aikuiskoulutukseen vuonna 2022 osallistuneet 65–69-vuotiaat olivat koulutuksessa keskimäärin kuusi päivää (mediaani). Tämä on yhden koulutuspäivän verran enemmän kuin 18–64-vuotiailla (kts. kpl 2.1 Aikuiskoulutuspäivien määrä osallistunutta kohden). Verrattuna vuoteen 2017 on koulutuspäivien mediaani pudonnut yhdellä päivällä. Tuolloin ikääntyneillä naisilla aikuiskoulutuspäivien mediaani oli vajaat kahdeksan päivää ja miehillä päivän verran vähemmän.

Yleisin aikuiskoulutuksen sisältö ikääntyneillä oli vieraat kielet, joita opiskeli noin joka kolmas aikuiskoulutukseen osallistunut. Lähes yhtä moni opiskeli palveluja, harrastuksia ja turvallisuusalaa. Taideaineita opiskeli noin joka neljäs aikuiskoulutukseen osallistunut 65–69-vuotias.

Ikääntyneistä lähes puolet, eli 45 prosenttia, opiskeli uusia tietoja ja taitoja itseohjatusti. Osuus on selvästi alhaisempi kuin 18–64-vuotiailla, joista itseohjatusti opiskeli peräti kolme neljästä (kts. kpl 5 Informaali opiskelu). Informaalisti opiskelleiden ikääntyneiden osuus on laskenut vuodesta 2017 kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Ikääntyneet miehet ja naiset opiskelivat informaalisti likimain yhtä usein. Miehistä näin teki 47 ja naisista 43 prosenttia. Ero ei ole tilastollisesti merkitsevä. Sen sijaan henkilön pohjakoulutus vaikuttaa myös ikääntyneillä huomattavasti siihen, opiskeliko hän itseohjatusti vai ei. Pelkän perusasteen suorittaneista näin teki noin yksi neljästä, toisen asteen suorittaneista noin yksi kolmesta ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista peräti kaksi kolmesta.

Yleisimmät informaalin opiskelun tavat olivat ikääntyneillä opiskelu tietokoneen, älylaitteiden tai internetin avulla (35 %) sekä opiskelu kirjojen, lehtien tai muun painetun materiaalin avulla (25 %).

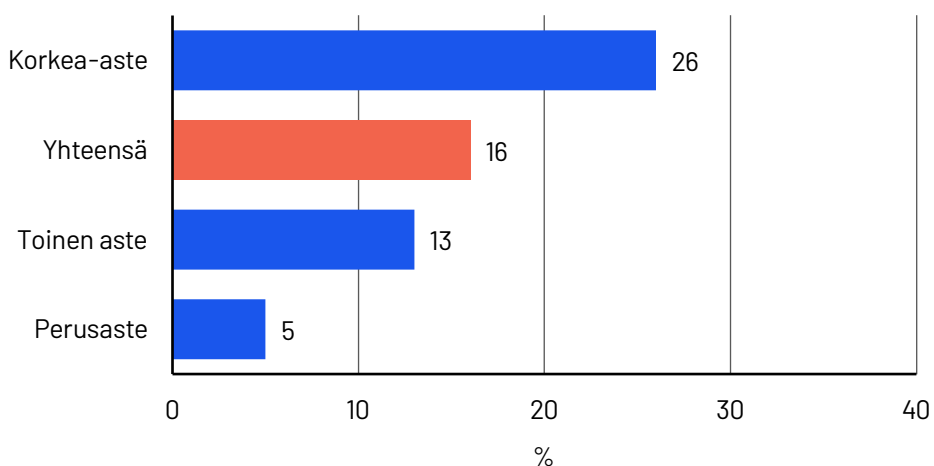
Koulutusaikomukset

Ikääntyneistä noin 16 prosenttia aikoi osallistua aikuiskoulutukseen haastatteluhetkeä seuraavan vuoden aikana. Naisista aikoi opiskella noin 19 ja miehistä noin 14 prosenttia. Tämä sukupuolten välinen ero osallistumisaikomuksissa ei ole tilastollisesti merkitsevä. Sen sijaan henkilön pohjakoulutuksen vaikutus koulutusaikomuksiin on hyvinkin suuri myös ikääntyneillä (kuvio 12.1). Kun korkea-asteen tutkinnon suorittaneista opiskella aikoi joka neljäs 65–69-vuotias, on pelkän perusasteen suorittaneilla vastaava osuus ainoastaan joka kahdeskymmenes.

Kaikilla pohjakoulutuksen tasoilla koulutusaikomukset olivat kuitenkin selvästi, 9–14 prosenttiyksikköä, alhaisemmat, kuin viisi vuotta aikaisemmin.

Kuvio 12.1

Aikuiskoulutuksen osallistumisaikomukset koulutusasteen mukaan vuonna 2022 (65–69-vuotias väestö)

Erittäin suuri ero koulutusaikomuksissa havaitaan, kun tutkitaan asiaa sen suhteen, onko henkilö osallistunut aikuiskoulutukseen edellisen 12 kuukauden aikana vaiko ei. Aikuiskoulutukseen vuonna 2022 osallistuneista ikääntyneistä peräti 95 prosenttia aikoi osallistua koulutukseen myös seuraavien 12 kuukauden aikana. Aikuiskoulutukseen osallistumattomista näin aikoi tehdä ainoastaan kahdeksan prosenttia.

Vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvää koulutustarvetta tai -kiinnostusta ilmoitti kokevansa 13 prosenttia 65–69-vuotiaista. Osuus on alle puolet siitä, mitä se oli viisi vuotta aikaisemmin. Sukupuolten välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa koetussa koulutustarpeessa, sillä miehistä sitä ilmaisi 12 ja naisista 15 prosenttia.

Ikääntyneistä noin joka kahdeksas etsi tutkimusta edeltävän 12 kuukauden aikana jostakin koulutusmahdollisuuksista koskevaa tietoa. Miehet ja naiset etsivät tietoa likimain yhtä usein. Ylivoimaisesti eniten tietoa haettiin joltain oppilaitokselta tai koulutusorganisaatiolta joko puhelimitse, sähköpostilla tai muulla viestintävälineellä.

Ikääntyneiden kielitaito

Kolme neljästä 65–69-vuotiaasta ilmoitti osaavansa ainakin jonkin verran vähintään yhtä vierasta kieltä (kts. myös 12. Aikuiset ja vieraat kielet). Vieraita kieltä osaavien ikääntyneiden osuus on kasvanut viidessä vuodessa lähes 10 prosenttiyksiköllä. Naisista vieraita kieliä ilmoitti osaavansa 79 ja miehistä 73 prosenttia. Tämä ero ei ole tilastollisesti merkitsevä. Sen sijaan henkilön pohjakoulutus vaikuttaa vieraiden kielten osaamisen myös ikääntyneillä. Pelkän perusasteen suorittaneista vähintään yhtä vierasta kieltä osaa vajaat kuusi henkeä kymmenestä, toisen asteen suorittaneista kaksi kolmesta, ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneista lähes kaikki, eli 95 prosenttia. Verrattuna vuoteen 2017 on nimenomaan pelkän perusasteen suorittaneilla ikääntyneillä vieraiden kielten osaaminen parantunut.

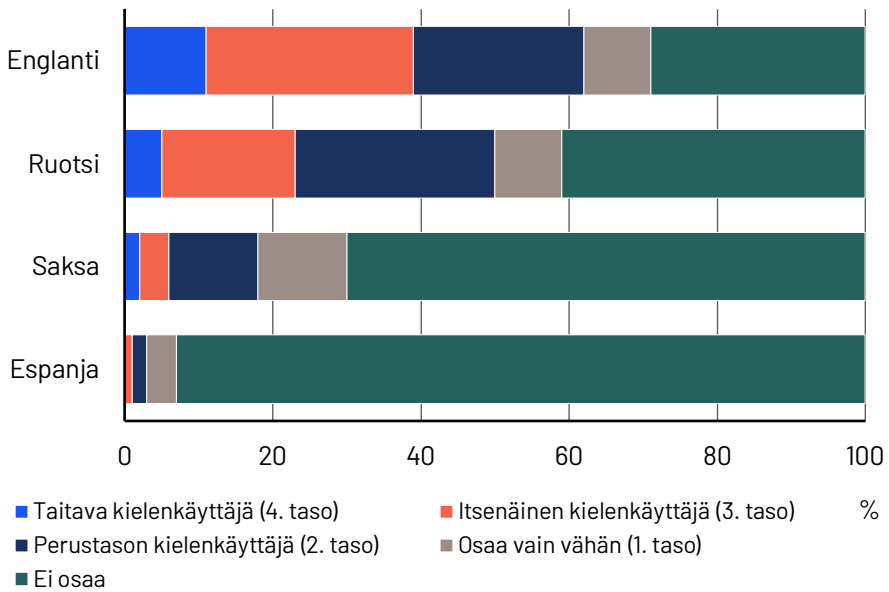
Eniten osattu vieras kieli 65–69-vuotiailla on englanti, jota ilmoitti osaavansa vähintään jonkin verran seitsemän henkeä kymmenestä (kuvio 12.2). Seuraavaksi eniten osattiin ruotsia, jota ilmoitti osaavansa lähes kuusi kymmenestä. Saksan kielen osaajia oli kolme kymmenestä. Espanjan kieltä osasi seitsemän prosenttia ikääntyneistä. Kaikkien kolmen yleisimmin puhutun vieraan kielen osaajien määrä on kohonnut viidessä vuodessa noin 10 prosenttiyksiköllä.

Paitsi että englantia osataan ikääntyneiden keskuudessa eniten, sitä osataan myös parhaiten. Vähintään itsenäisen kielenkäyttäjän tasolla englantia ilmoitti

osaavansa neljä kymmenestä 65–69-vuotiaasta. Ruotsin kielessä vastaava osuus oli noin yksi neljästä. Saksan ja espanjan kielen osaajissa valtaosa oli enintään perustason osaajia.

Kuvio 12.2

Vieraita kieliä osaavien osuudet kielen ja osaamistason mukaan vuonna 2022
(65–69-vuotias väestö, oma arvio osaamisesta)

Lähteet

European Commission. <https://education.ec.europa.eu/fi/education-levels/adult-learning> [viitattu: 30.10.2024]

UNESCO. <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/isced-fields-of-education-and-training-2013-en.pdf> [viitattu: 30.10.2024]

Väestörakenne [verkkojulkaisu]. Viiteajankohta: 2022. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.3.2024]. Saantitapa: <https://www.stat.fi/julkaisu/c18lprraorr20dut5a0tywm5>

Eurostat. Manual for Adult Education Survey, 2022.

Aikuiskoulutustutkimuksen peruseraportit vuosilta 1980–2017

Niemi Helena ja Ruuskanen Timo (2018). Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2017. Koulutus 2018. Tilastokeskus. Helsinki.

Niemi Helena, Ruuskanen Timo ja Tarja Seppänen (2014). Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2012. Koulutus 2014. Tilastokeskus. Helsinki.

Pohjanpää Kirsti, Niemi Helena ja Ruuskanen Timo (2008). Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2006. Koulutus 2008. Tilastokeskus. Helsinki.

Blomqvist Irja, Ruuskanen Timo, Niemi Helena ja Nyyssönen Eeva (2002). Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2000. Koulutus 2002:5. Tilastokeskus. Helsinki.

Blomqvist Irja, Koskinen Riitta, Niemi Helena ja Simpanen Matti (1997). Aikuisopiskelu Suomessa. Aikuiskoulutustutkimus 1995. Koulutus 1997:4. Tilastokeskus. Helsinki.

Blomqvist Irja ja Simpanen Matti (1992). Aikuiskoulutukseen osallistuminen. Aikuiskoulutustutkimus 1990. Tutkimuksia 192. Tilastokeskus. Helsinki.

Havén Heikki ja Syvänperä Risto (1983). Aikuiskoulutukseen osallistuminen. Aikuiskoulutustutkimus 1980. Tutkimuksia 92. Tilastokeskus. Helsinki.

Käsitteet ja luokitukset

Aikuiskoulutustutkimuksen keskeisiä koulutukseen ja osaamiseen liittyviä käsitteitä

Koulutukseen osallistuminen

Aikuiskoulutustutkimuksessa on selvitetty osallistumista kaikkeen järjestettyyn koulutukseen eikä osallistumista pelkästään aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn koulutukseen. Koko elämän kuluessa tapahtuneeseen koulutukseen osallistumista koskien kysyttiin mm., mikä oli vastaajan korkein suorittama tutkinto ja missä määrin hän oli osallistunut työhön tai ammattiin liittyvään ja ulkomailla tapahtuneeseen koulutukseen. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin tarkemmin vastaamista edeltävän 12 kuukauden viiteajanjaksolta.

Myös kesken jätetty opiskelu laskettiin mukaan. Koulutukseksi katsottiin toiminta, joka oli erikseen organisoitu ja järjestetty ja jonka tavoitteena oli saada aikaan oppimista. Lisäksi koulutukseksi luettavalla toiminnalla tuli olla ennalta laadittu opetussuunnitelma tai opetusohjelma ja koulutuksen tuottajan tai organisoijan tuli vastata järjestelyistä. Informaatio-, mainos- ja myyntitilaisuuksia tai kokouksia ei katsottu koulutukseksi.

Aikuiskoulutus

Tässä tutkimuksessa on aikuiskoulutus määritelty koulutusorganisaation pohjalta. Aikuiskoulutukseksi on katsottu seuraavat koulutusmuodot:

- aikuis- ja iltalukioiden koulutus
- oppisopimuskoulutus
- ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja aikuiskoulutuskeskusten koulutus (mukaan lukien avoin ammattikorkeakouluopetus ja yksityisoppilaat)
- ammatilliset täydennyskoulutuskurssit yliopistoissa/korkeakouluissa tai niiden täydennyskoulutuskeskuksissa
- erilliset arvosanat tai avoimen yliopiston kurssit yliopistoissa/korkeakouluissa tai niiden täydennyskoulutuskeskuksissa
- kesäyliopistojen koulutustoiminta
- kansanopistojen (tai kansankorkeakoulujen) muu kuin ammatillisen kelpoisuuden tuottava koulutus
- musiikkioppilaitosten muu kuin ammatillisen kelpoisuuden tuottava koulutus

- urheiluopistojen muu kuin ammatillisen kelpoisuuden tuottava koulutus
- kansalais- ja työväenopistojen antama koulutus
- kielikoulujen ja -opistojen koulutus Suomessa
- järjestöjen, liittojen ja yhdistysten järjestämä koulutus
- opintokeskusten opintokerhot ja kurssit
- tanssikoulujen ja -opistojen koulutus
- työnantajan järjestämä kurssikoulutus
- erityisten koulutusta antavien koulutusyritysten tai koulutuskeskusten (liikeyrityksinä toimivat koulutuskeskukset, konsultit yms.) koulutustoiminta
- konferenssit, seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet
- muu aikuiskoulutukseksi laskettava koulutus
- opiskelu ulkomailla muussa kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- Lisäksi huomioitiin työpaikalla työn yhteydessä saatu tehtäviin perehdyttävä tai muutoin taitoja lisäävä opastus, jos se oli saatu erityiseltä ohjaajalta, kouluttajalta tai asiantuntijalta.

Opiskelua autokoulussa tarkasteltiin varsinaisesta aikuiskoulutuksesta erillään, jollei vastaaja ollut itse arvioinut sen liittyvän työhön tai ammattiin.

Edellä oleva määrittely valittiin, koska haluttiin saada aikuiskoulutuksesta vertailukelpoista tietoa aikaisempiin tutkimusvuosiin eli vuosien 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 aikuiskoulutustutkimuksiin nähden. Vuodesta 2006 aikuiskoulutuskäsitteeseen sisältyy työpaikalla saatu perehdytyskoulutus, jota ei kysytty suoraan aikaisempina vuosina. Perehdytyskoulutuksen vaikutus kokonaisuuteen on kuitenkin vähäinen. Aikuiskoulutus on mahdollista määritellä aineiston pohjalta toisinkin valitsemalla kriteeriksi toiset koulutusorganisaatiot tai esimerkiksi henkilön ikä. Aikuiskoulutuksen määritelmää on kuvattu myös luvussa 1 Osallistuminen aikuiskoulutukseen vuonna 2022 sekä liitteessä 1.

Koulujärjestelmäkoulutus

Koulujärjestelmäkoulutukseksi katsottiin pääsääntöisesti nuorille suunniteltu koulutus lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja yliopistoissa. Myös kansanopistojen, musiikkioppilaitosten ja urheiluopistojen tutkintoon johtavat ammatillisen kelpoisuuden tuottavat koulutukset laskettiin tähän mukaan. Yliopistojen (korkeakoulujen) jatkokoulutus (tutkijakoulutus) katsottiin koulujärjestelmäkoulutukseen kuuluvaksi.

Formaali koulutus

Formaalilla koulutuksella tarkoitetaan osallistumista koulujärjestelmän antamaan koulutukseen, joka tähtää tutkinnon suorittamiseen.

Koulujärjestelmän mukaista tutkintoon johtavaa koulutusta järjestetään seuraavissa oppilaitoksissa: peruskoulu, lukio, ammatilliset oppilaitokset,

ammattikorkeakoulut ja korkeakoulut. Ammatilliseen tutkintoon tähtävää opetusta voidaan järjestää myös oppisopimuskoulutuksena sekä kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa.

Non-formaali koulutus

Non-formaalilla koulutuksella tarkoitetaan muuhun kuin koulujärjestelmän mukaiseen tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistumista. Tähän kuuluvat mm. työnantajan järjestämä tai kustantama henkilöstökoulutus, kansalais- ja työväenopistojen harrastus- ja kielikurssit, ammatilliset täydennyskoulutuskurssit, autokoulu, tanssikoulu sekä seminaarit ja konferenssit. Aikuiskoulutustutkimuksessa non-formaaliin koulutukseen lasketaan myös työpaikalla työn yhteydessä saatu tehtäviin perehdyttävä tai taitoja lisäävä opastus erityiseltä ohjaajalta tai kouluttajalta sekä yksityisopetus.

Informaali opiskelu (informal learning)

Aikuisten informaalisesti opiskeluksi laskettiin erikseen järjestetyn, muodollisen koulutuksen (formaalin ja non-formaalin) ulkopuolella tapahtuva opiskelu. Tällainen opiskelu saattoi olla varsin vapaamuotoista ja yksikseen tai työtovereiden tai tuttavien kanssa tapahtuvaa. Oleellista oli uuden asian, tiedon tai taidon opiskelu muutoin kuin muodollisessa koulutuksessa. Niin sanottu satunnaisoppiminen pyrittiin sulkemaan tarkastelun ulkopuolelle.

Informaalin opiskelun sijasta käytetään usein käsitettä itseohjattu opiskelu. (Katso myös luku 5. Informaali opiskelu.)

Aikuiskoulutustapahtumia / kursseja koskevat tiedot

Kaikista niistä aikuiskoulutuskokonaisuuksista tai kursseista, joihin vastaaja oli osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana, haluttiin saada mahdollisimman paljon yksityiskohtaista tietoa. Jokaisesta koulutuksesta kysyttiin saadun koulutuksen sisältö, järjestäjä, oliko koulutus työhön tai ammattiin liittyvää, oliko koulutukseen käytetty työaikaa vai muuta aikaa, kuka oli koulutuksen kustantanut ja kuinka monta päivää (tuntia) oli opetusta saatu 12 viime kuukauden aikana. Kurssitiedot kysyttiin kaikista vastaajan käymistä kursseista.

Työhön tai ammattiin liittyvä eli ammatillinen aikuiskoulutus

Työhön tai ammattiin liittyvä eli ammatillinen aikuiskoulutus ja yleissivistävä tai harrastustavoitteinen aikuiskoulutus erotettiin toisistaan yksilön näkökulmasta haastateltavan itsensä ilmoittaman opintojen tarkoituksen pohjalta.

Ammatillista aikuiskoulutusta oli koulutus, johon vastaaja osallistui pääasiassa työhön tai ammattiin liittyvien syiden takia.

Indikaattorin muodostaminen on kuvattu luvussa 1.2 Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen.

Henkilöstökoulutus

Henkilöstökoulutukseksi katsottiin työnantajan joko osittain tai kokonaan kustantama koulutus sen sisällöstä riippumatta. Koulutus saattoi olla kokonaan työnantajan kustantamaa, jolloin siihen osallistumiseen ei käytetty lainkaan omaa vapaa- tai loma-aikaa ja jonka kustannukset työnantaja oli rahoittanut kokonaan.

Osittain työnantajan tukemaksi koulutukseksi laskettiin kaikki sellainen koulutus, jonka kustannuksiin työnantaja oli osallistunut tai koulutus tai sen osa oli tapahtunut työajalla, mutta sen lisäksi koulutukseen oli käytetty myös omaa vapaa-/loma-aikaa tai opintovapaata ja/tai palkansaaja oli itse osallistunut opintojensa kustannuksiin.

Henkilöstökoulutus-indikaattorin muodostaminen on kuvattu luvussa 1.3 Henkilöstökoulutukseen osallistuminen.

Osallistumispäivä

Osallistumispäivillä on tarkoitettu niitä päiviä, jotka henkilö on ollut koulutuksessa (osallistunut opetukseen) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana eikä koulutuksen tai kurssin kokonaiskesto. Osallistumispäiviin ei laskettu mukaan kurssipaikalla matkustamiseen käytettyä aikaa eikä tehtäviin tai harjoituksiin kotona käytettyä aikaa. Yhden koulutus- tai osallistumispäivän kestoksi määriteltiin kuusi tuntia. Osallistumispäivien mittaaminen on kuvattu luvussa 2. Osallistumisen volyymi.

Koulutussisältö

Aikuiskoulutuskurssien ja muiden koulutustapahtumien sisältö voidaan luokitella monella tapaa. Aikuiskoulutustutkimuksessa 2022 käytetty luokitus perustuu Eurostatin kymmenen pääluokkaa sisältävään koulutuksen sisällön luokitukseen (ISCED Fields of Education and Training, 2013). Verkkolomakkeelle vastanneiden koulutukset koodattiin Tilastokeskuksessa jälkikäteen avovastausten perusteella ja puhelinhaastatteluissa haastattelija koodasi kurssin yhdessä vastaajan kanssa jo haastattelutilanteessa käyttäen apunaan automaattista kurssikoodausta. Vuonna 2022 käytetty luokitus on kuvattu luvussa 3. Koulutuksen sisältö.

Kielitaito

Haastatellut arvioivat itse oman kielitaitonsa tason heille annetusta valmiista luokituksista. Osaamisen alin taso tarkoittaa selviytymistä kaikkein tavallisimmista arkipäivän ilmauksista ja ylin taso tarkoittaa lähes syntyperäisen kielen hallintaa. Luokitus on sovellus Euroopan Neuvoston käyttämästä luokituksista. Haastattelussa käytetty kielitaitomittari on kuvattu luvussa 11. Aikuiset ja vieraat kielet.

Tässä julkaisussa käytettyjä muita käsitteitä

Työvoima on työlliset ja työttömät yhteensä.

Työvoiman ulkopuolinen väestö muodostuu henkilöistä, jotka eivät ole työllisiä tai työttömiä. Työvoimaan kuulumattomiin luokitellaan opiskelijat, asevelvollisuutta suorittavat, omaa kotitalouttaan hoitavat, eläkkeellä iän tai työvuosien perusteella olevat, työttömyyseläkkeellä olevat, työkyvyttömät sekä eräät muut edellisiin luokkiin kuulumattomat.

Sosioekonominen asema määräytyy ammatin, ammattiaseman ja toimialaluokituksen perusteella. Tässä on käytetty seuraavia luokkia:

- maatalousyrittäjät
- muut yrittäjät
- ylemmät toimihenkilöt
- alemmat toimihenkilöt
- työntekijät
- opiskelijat
- eläkeläiset ja
- muu tai tuntematon.

Työlliset jaetaan **työnantajan** mukaan valtiosektoriin (valtio ja valtionyhtiöt) kuntasektoriin (kunta, kuntainliitto ja kuntayhtymä) ja yksityissektoriin (yksityiset yritykset, pääsääntöisesti oy:t, ml. valtioenemmistöiset oy:t) sekä ryhmään muu sektori (mm. järjestö, yhdistys, säätiö).

Ikä on vastaajan ikä 31.12.2022.

Koulutusaste

Tutkintorekisteristä (31.12.2021) haettiin vastaajan suorittaman korkeimman tutkinnon koodi. Koulutuskoodi on aineistossa 2-merkkinen sisältäen koulutusalan ja -asteen. Koulutusasteet on jaoteltu perus-, keski- ja korkea-asteisiin.

Kuntaryhmä

Kunnat ryhmitellään taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kolmeen luokkaan: kaupunkimaisiin kuntiin, taajaan asuttuihin kuntiin ja maaseutumaisiin kuntiin.

Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 prosenttia asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.

Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 prosenttia, mutta alle 90 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.

Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 prosenttia, mutta alle 90 prosenttia asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Tietoja tutkimuksessa käytetyistä luokituksista löytyy myös Tilastokeskuksen internetsivuilta (<https://stat.fi/fi/luokitukset>)

Tekninen raportti

Tässä teknisessä raportissa kuvataan Aikuiskoulutustutkimus 2022:n katoanalyysi ja painokertoimien laskeminen.

Sisällys:

1 Katoanalyysi (yksikkökato)

Otos

Kato kasvanut vuodesta 2017

Vastausosuus suurin naisilla, korkeasti koulutetuilla ja varttuneemmilla ikäluokilla

Vastausosuuksien muutokset erilaisia eri väestöryhmissä

Vastanneet, otos ja väestö

Tavoittamattomuus kadon yleisin syy

2 Tilastolliset menetelmät

Luottamusväli

Muuttujien välisen riippuvuuden tarkastelu X^2 -riippumattomuustestillä

Riippuvuuden määrän ja laadun kuvaaminen: Cramerin V

1 Katoanalyysi (yksikkökato)

Kato voidaan jakaa yksikkö- ja erä- eli osittaiskatoon. Yksikkökato tarkoittaa, että otoshenkilöltä ei saada lainkaan haastattelua esimerkiksi kieltäytymisen tai tavoittamattomuuden takia. Yksikkökatoa voidaan korjata painokertoimien avulla. Eräkadolla taas tarkoitetaan kysymyskohtaista katoa. Tällöin haastattelu on saatu, mutta joissakin kysymyksissä esiintyy puutteita esimerkiksi haastattelun keskeytymisen tai vastaushaluttomuuden vuoksi. Tässä raportissa kuvataan vain yksikkökatoa.

Kadon jakaantumista tutkitaan eri taustamuuttujien suhteen ja verrataan aikaisempiin aikuiskoulutustutkimuksiin. Vastanneiden jakaumia verrataan perusjoukon jakaumiin eli Suomen väestöön vuonna 2022. Taustamuuttujiksi on valittu sukupuoli, ikä, koulutusaste sekä kuntaryhmä. Kadon syytä tarkastellaan jakamalla katotapaukset kieltäytyneisiin, tavoittamattomiin ja muihin syihin. Muista katoon johtaneista syistä on kielivaikkeudet yleisin.

Aineiston edustavuutta tarkastellaan tutkimalla kadon rakennetta eri taustamuuttajien mukaan muodostetuissa ryhmissä sekä vertailemalla vastaajien jakauman rakennetta perusjoukkoon.

Otos

Brutto-otoksen koko Aikuiskoulutustutkimus 2022:ssa oli 7 500 henkilöä. Kun brutto-otoksesta poistettiin perusjoukkoon kuulumattomat, eli ns. ylipeitto, saatiin lopulliseksi otokseksi 7 480 henkilöä. Ylipeittoon laskettiin kuuluvaksi rekisterin viimeisen päivytyksen jälkeen kuolleet (12 tapausta), koko tutkimuksen referenssiajan ulkomailla olleet (7 tapausta) sekä laitospöytä (1 tapaus). Vuoden 2022 aikuiskoulutustutkimuksen brutto-otos oli suurempi kuin viisi vuotta aiemmin, jolloin se oli 6 150.

Otoksen alipeittoon voidaan katsoa kuuluvaksi esimerkiksi henkilöt, jotka olivat muuttaneet Suomeen rekisterin päivittämisen jälkeen. Alipeittoon kuuluvien määrä voidaan arvioida väestötietoihin sisältyvien muuttotietojen pohjalta. Koska otoksen poiminnan ja tiedonkeruun välinen aika oli kohtuullisen lyhyt, ei alipeitolla ole olennaista vaikutusta otoksen peittävyteen.

Kato kasvanut vuodesta 2017

Saatujen haastattelujen määrä vuonna 2022 oli 3 202. Vastausosuudeksi tuli näin ollen 43 prosenttia, mikä on 13 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuoden 2017 tutkimuksessa. Vastausosuus on myös selvästi matalampi kuin aikaisemmissa, vuosien 2012, 2006, 2000, 1995 ja 1990 aikuiskoulutustutkimuksissa.

Aikuiskoulutustutkimuksen lomaketta lyhennettiin kadon pienentämiseksi, samalla vastaajia pyrittiin ohjaamaan entistä voimakkaammin verkkovastaamiseen. Näin ollen varsinaisen haastattelutyön osuutta saatiin pienennettyä. Ennen tiedonkeruuta lomaketta testattiin monin tavoin. Kenttätöön aikana käytössä oli ns. responsiivinen tiedonkeruu. Tämä tarkoittaa sitä, että tiedonkeruun aikana vastausten kertymistä eri väestöryhmissä seurattiin, ja kertyneen aineiston perusteella sitten katsottiin, missä järjestyksessä erilaisia vastaajaryhmiä olisi hyvä tavoitella. Katotoimenpiteitä suunnattiin erityisesti ryhmille, joiden arvioitiin jäävän aliedustetuiksi sekä ryhmille, joissa tutkimukseen vastaamisen todennäköisyys oli suurinta. Lisäksi eri vastaajaryhmille suunnattiin kohdennettua viestintää.

Varsinaisessa haastattelutyössä katoa pyrittiin torjumaan kiinnittämällä haastattelijoiden työohjeissa huomiota vastaajien motivointikysymyksiin, laatimalla haastattelijoita varten erillinen tutkimusesite yhteydenottoilanteiden avuksi sekä panostamalla haastattelijakoulutuksessa haastattelujen käytännötilanteiden hallintaan ja haastattelijoiden omaan motivoitumiseen.

Kadon suureneminen on yleinen ilmiö tämän päivän kysely- ja haastattelututkimuksissa.

Vastausosuus suurin naisilla, korkeasti koulutetuilla ja varttuneemmilla ikäluokilla

Korkea-asteen koulutuksen saaneet osallistuivat tutkimukseen selkeästi useammin kuin perus- ja toisen asteen koulutuksen saaneet. Korkea-asteen suorittaneilla tutkimukseen osallistumisen aste oli yli kaksinkertainen verrattuna pelkän perusasteen suorittaneisiin.

Naiset osallistuvat tutkimukseen miehiä aktiivisemmin. Naisten vastausosuus oli 45 prosenttia ja miesten 40 prosenttia.

Ikäluokittaisessa tarkastelussa havaitaan, että mitä varttuneemmasta ikäluokasta on kyse, sitä aktiivisemmin tutkimukseen osallistutaan. Nuorimmista 18–34-vuotiaista vajaa kolmannes ja 35 vuotta täyttäneistä 38–57 prosenttia osallistui tutkimukseen vuonna 2022. Tilanne on pysynyt samansuuntaisena vuodesta 2022, mutta hiukan muuttunut aiemmasta, sillä vuonna 2006 eroja eri ikäryhmien välillä ei juurikaan ollut. Vuonna 2000 nuoret 18–34-vuotiaat olivat vielä muita innokkaimpia vastaajia (taulukko 2, Blomqvist ym. 2002, 126).

Myös asuinalueella on hieman yhteyttä vastausaktiivisuuteen. Vastausosuus oli kaupunkimaisissa kunnissa asuvien keskuudessa (44 prosenttia) hieman suurempi, kuin taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa asuvilla.

Taulukko 1.

Aikuiskoulutustutkimus 2022:n vastausosuus, kato ja otos eräiden taustamuuttujien mukaan (18–69-vuotiaat) sekä erojen tilastollinen merkitsevyys (p-arvo)

	Vastausosuus %	Kato %	Otos n	p-arvo ¹⁾
Sukupuoli				***
Mies	40	60	3 793	
Nainen	45	55	3 687	
Ikä				***
18–24-vuotiaat	30	70	632	
25–34-vuotiaat	38	62	1 658	
35–44-vuotiaat	42	58	1 625	
45–54-vuotiaat	44	56	1 526	
55–64-vuotiaat	49	51	1 644	
65–69-vuotiaat	57	43	395	
Koulutusaste				***
Perusaste	25	75	1 303	
Toinen aste	38	62	3 377	
Korkea-aste	57	43	2 800	
Kuntaryhmä				*
Kaupunkimainen	44	56	5 552	
Taajaan asuttu	41	59	1 071	
Maaseutumainen	40	60	857	
Yhteensä	43	57	7 480	

1) ns. = ei tilastollisesti merkitsevä, * = p-arvo <0,05, ** = p-arvo <0,01, *** = p-arvo <0,001

Vastausosuuksien muutokset erilaisia eri väestöryhmissä

Aikuiskoulutustutkimuksen vastausosuudet laskivat vuodesta 1995 lähtien noin 8–9 prosenttia per tutkimusväli eli viisi–kuusi vuotta vuoteen 2006 saakka, kunnes lasku saatiin vihdoin taitettua vuoden 2012 tutkimuksessa. Vuodesta 2012 vuoteen 2022 vastausosuuksien lasku on kuitenkin kiihtynyt (taulukko 2).

Vuoteen 2017 verrattaessa tutkimuksen vastausosuuden havaitaan laskeneen yli kymmenen prosenttiyksikköä sekä miehillä että naisilla. Eri ikäluokkien välinen vertailu osoittaa kaikkien ikäluokkien vastausaktiivisuuden laskeneen niin ikään yli kymmenellä prosenttiyksiköllä. Koulutusasteen mukaan tarkasteltuna havaitaan vastausasteen laskeneen eniten, lähes 20 prosenttiyksikköä, pelkän perusasteen suorittaneilla ja vähiten, vajaat 10 prosenttiyksikköä, korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla. Maaseutumisissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvilla vastausasteen lasku on ollut reilumpaa kuin kaupunkimaisissa kunnissa asuvilla. Kaupunkimaisissa kunnissa asuvat ovatkin ohittaneet vastausasteissa niin taajaan asutuissa kuin maaseutumisissa kunnissa asuvat viimeisen viiden vuoden aikana. Tämä on syytä huomioida myös tuloksia arvioitaessa, joskin painokertoimet korjaavat tällaisia vääristymiä (katso taulukko 2).

Vuoden 2022 osalta vastausasteet taulukossa 2 eroavat hieman taulukon 1 vastaavista. Tämä johtuu siitä, että ikärajaus taulukossa 2 on tehty 18–64-vuotiaisiin, jotta saataisiin vertailukelpoista tietoa aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna.

Taulukko 2.

Vuosien 2022, 2017, 2012, 2006, 2000, 1995 ja 1990 aikuiskoulutustutkimusten vastausosuudet eräiden taustamuuttujien mukaan (18–64-vuotiaat)

	2022 %	2017 %	2012 %	2006 %	2000 %	1995 %	1990 %
Sukupuoli							
Mies	40	54	66	63	74	82	82
Nainen	45	57	68	66	75	83	82
Ikä							
18–24-vuotiaat	30	49	62	63	79	87	85
25–34-vuotiaat	38	53	62	64	76	84	81
35–44-vuotiaat	42	56	67	65	73	80	81
45–54-vuotiaat	44	56	69	66	73	80	80
55–64-vuotiaat	49	60	71	66	73	80	83
Koulutusaste							
Perusaste	24	43	53	56	68	76	79
Toinen aste	38	53	66	65	76	84	84
Korkea-aste	56	65	77	71	78	88	84
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	43	54	64	61	70	80	78
Taajaan asuttu	40	57	75	68	79	85	82
Maaseutumainen	39	63	78	77	83	87	89
Yhteensä	42	56	67	65	74	82	82

Vastanneet, otos ja väestö

Tutkimuksen otos vastaa lähes täydellisesti Suomen väestöä vuoden 2021 lopussa sukupuolijaottelun, koulutusasteen ja kuntaryhmän mukaan (taulukko 3).

Sen sijaan jotain ali- ja yliedustusta ilmenee sekä otoksessa että tutkimuksen aineistossa, kun tarkastelu tehdään ikäryhmittäin. Tämä johtuu otoksen koosta ja poimintaperiaatteista. Ikäryhmissä 18–24- sekä 65–69-vuotiaat poimittiin erillisotokset, jotka olivat jo lähtökohtaisesti pienemmät, kuin mitä näiden ikäluokkien osuus väestöstä on. Tämä tehtiin siksi, koska Aikuiskoulutustutkimus 2022 oli osa Euroopan laajuista EU-AES-(European Union Adult Education Survey) tutkimusprojektia, ja tämän tutkimuksen tarkkuuskriteerit saavuttaaksemme meidän tuli saada tarpeeksi suuri määrä vastauksia ikäryhmästä 25–64-vuotiaat, joten tähän ikäryhmään osoitettiin lisäpanostuksia. Ikäryhmät 18–24- ja 65–69-vuotiaat olivat siis jo tutkimuksen otoksessa alimitoitettu suhteessa ikäryhmän todelliseen osuuteen väestössä.

Kun väestössä vuoden 2021 lopussa noin 12 prosenttia 18–69-vuotiaista kuului nuorimpaan ikäryhmään, niin sekä aineistossa että aikuiskoulutustutkimuksen otoksessa heidän osuutensa oli vain noin 6 prosenttia. Vanhimmassa ikäryhmässä ryhmän korkea vastausosuus sen sijaan nostaa vastanneiden osuuden lähemmäksi heidän väestöosuuttaan. Sen sijaan 35–64-vuotiaita on sekä otoksessa että vastanneissa suhteellisesti hieman enemmän kuin väestössä keskimäärin.

Korkeasti koulutettujen hyvä vastausaktiivisuus näkyy heidän suhteellisen suurena osuutena vastanneiden keskuudessa. Sama ilmiö toisin päin näkyy pelkän perusasteen suorittaneiden kohdalla.

Tällaiset ”epätasaisuudet” korjaantuvat kuitenkin käytettäessä analyyseissa painokertoimia. Tämän takia painokertoimien käyttö aineistoa analysoitaessa on välttämätöntä.

Taulukko 3.

Vuoden 2022 aikuiskoulutustutkimusten otoksen ja vastanneiden jakauma sukupuolen ja iän mukaan sekä 18–69-vuotias väestö 31.12.2021

	Otos %	Vastanneet %	Väestö %	Väestö tuhatta
Sukupuoli				
Mies	50,3	47,9	50,7	1 818
Nainen	49,7	52,1	49,3	1 770
Ikä				
18–24-vuotiaat	5,6	6,0	11,8	424
25–34-vuotiaat	21,7	19,8	19,8	711
35–44-vuotiaat	20,4	21,4	19,9	715
45–54-vuotiaat	22,7	21,1	18,5	663
55–64-vuotiaat	23,2	24,9	20,1	721
65–69-vuotiaat	6,4	6,8	9,9	354
Koulutusaste				
Perusaste	18,0	9,3	16,9	606
Toinen aste	47,2	39,7	46,5	1 667
Korkea-aste	34,8	51,1	36,6	1 315
Kuntaryhmä				
Kaupunkimainen	74,2	77,5	73,9	2 652
Taajaan asuttu	14,3	12,7	14,8	531
Maaseutumainen	11,5	9,8	11,3	405
Yhteensä, %	100	100	100	.
Yhteensä tuhatta	7 480	3 202	.	3 588

Tavoittamattomuus kadon yleisin syy

Kohdehenkilön tavoittamattomuus oli ylivoimaisesti yleisin kadon syy: katotapauksista noin kuusi kymmenestä oli sellaisia, joissa kohdehenkilöä ei jostain syystä tavoitettu. Kohdehenkilön tavoittamattomuus onkin kadon syynä yleistynyt selvästi, sillä vielä viisi vuotta aiemmin katotapauksista vain neljä kymmenestä johtui tavoittamattomuudesta. Myös muiden syiden osuus katotapauksista on kasvanut. Kun vielä viisi vuotta sitten niiden osuus oli ainoastaan 4 prosenttia, oli se vuonna 2022 jo 27 prosenttia. Selvästi yleisin yksittäinen syy muiden syiden joukossa on se, että kohdehenkilö on kertaalleen tavoitettu, mutta aikaa ei ole saatu sovittua, eikä tämän jälkeen kohdehenkilöä tavoiteta uudestaan. Muiden syiden joukosta nousee toiseksi suurimpana syynä esiin myös se, ettei lomaketta ole täytetty riittävän pitkälle.

Tavoittamattomuuden ja muiden syiden osuuksien noustua katotapauksissa on tutkimuksesta kieltäytyneiden osuus vastaavasti vähentynyt. Kun vielä viisi vuotta sitten katotapauksista reilu puolet johtui kieltäytymisistä, oli vastaava osuus pudonnut nyt 12 prosenttiin.

Sukupuolten välillä ei ole eroa katotapausten jakautumisessa kieltäytyneisiin, tavoittamattomiin ja muihin syihin. Sen sijaan todennäköisyys sille, että kadon syy oli kohdehenkilön tavoittamattomuus, pienenee hieman iän myötä. Vastaavasti kieltäytyneiden suhteellinen osuus kasvaa siirryttäessä ikäluokasta vanhempaan.

Korkeammin koulutetuilla henkilön tavoittamattomuus on kadon syynä harvemmin kuin lyhemmän pohjakoulutuksen saaneilla. Pelkän perusasteen suorittaneilla seitsemän kymmenestä katotapauksesta johtui henkilön tavoittamattomuudesta, korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla vajaan kuusi kymmenestä.

Asuinkunnan kuntaryhmän mukaan tarkasteltuna havaitaan, että kaupunkimaisissa kunnissa tavoittamattomuus on hieman yleisempää kuin muualla, kun taas maaseutumaisissa kunnissa on suhteellisesti enemmän kieltäytyjiä.

Taulukko 4.

Katotapausten jakaantuminen kieltäytyneisiin, tavoittamattomiin ja muihin syihin (lähinnä kielivaikeudet) eräiden taustamuuttujien mukaan (18–69-vuotiaat)

	Kieltäytyi %	Ei tavoitettu %	Muu syy %	Yhteensä %	p-arvo ¹⁾
Sukupuoli					ns.
Mies	13	61	27	100	
Nainen	11	63	26	100	
Ikä					***
18–24-vuotiaat	7	68	25	100	
25–34-vuotiaat	9	67	24	100	
35–44-vuotiaat	8	62	30	100	
45–54-vuotiaat	14	57	29	100	
55–64-vuotiaat	18	56	26	100	
65–69-vuotiaat	21	59	21	100	
Koulutusaste					***
Perusaste	9	70	21	100	
Keskiaste	13	61	26	100	
Korkea-aste	12	57	31	100	
Kuntaryhmä					***
Kaupunkimainen	11	63	26	100	
Taajaan asuttu	14	56	30	100	
Maaseutumainen	16	57	27	100	
Yhteensä	12	61	27	100	

1) ns. = ei tilastollisesti merkitsevä, * = p-arvo < 0,05, ** = p-arvo < 0,01, *** = p-arvo < 0,001

Taulukossa 5 esitetään netto-otoksen jakautuminen vastanneisiin, kieltäytyneisiin, tavoittamattomiin ja muista syistä tutkimuksen ulkopuolelle jääneisiin. Noin joka kolmatta otokseen valittua ei tavoitettu tutkimuksen kenttätyöjaksona. Erityisen suurta tavoittamattomuus oli pelkän perusasteen suorittaneilla ja nuorimmalla ikäluokalla. Näihin luokkiin kuuluvista otokseen poimituista henkilöistä peräti puolet oli sellaisia, joita ei tavoitettu. Parhaiten tavoitettiin korkea-asteen tutkinnon suorittaneet sekä ikääntyneimmät, heistä tavoittamatta jäi neljännes otokseen poimituista.

Tutkimuksesta kieltäytyminen sen sijaan jakautuu suhteellisen tasaisesti eri taustamuuttujien luokkiin osuuksien vaihdellen välillä 5–10 prosenttia. Muita syitä tutkimukseen osallistumiselle esiintyi suhteellisesti eniten korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla sekä vanhemmilla ikäluokilla.

Taulukko 5.

Kieltäytyneiden, tavoittamattomien ja muista syistä tutkimuksen katoon jääneiden sekä vastanneiden osuudet otoksesta eräiden taustamuuttujien mukaan (18–69-vuotiaat)

	Kieltäytyi %	Ei tavoitettu %	Muu syy %	Yhteensä %	p-arvo ¹⁾
Sukupuoli					***
Mies	8	37	16	40	
Nainen	6	35	14	45	
Ikä					***
18–24-vuotiaat	5	48	18	30	
25–34-vuotiaat	6	42	15	38	
35–44-vuotiaat	5	36	17	42	
45–54-vuotiaat	8	32	16	44	
55–64-vuotiaat	9	29	13	49	
65–69-vuotiaat	9	25	9	57	
Koulutusaste					***
Perusaste	7	53	16	25	
Toinen aste	8	38	16	38	
Korkea-aste	5	25	13	57	
Kuntaryhmä					***
Kaupunkimainen	6	35	15	44	
Taajaan asuttu	8	33	18	41	
Maaseutumainen	10	34	16	40	
Yhteensä	7	35	15	43	

1) ns. = ei tilastollisesti merkitsevä, * = p-arvo < 0,05, ** = p-arvo < 0,01, *** = p-arvo < 0,001

Vuoden 2017 Aikuiskoulutustutkimusta suuremmat katoluvut johtuvat tavoittamattomien määrän runsaasta kasvusta (taulukko 6). Tavoittamattomien määrä on viidessä vuodessa lähes tuplaantunut, ja verrattaessa kymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen yli nelinkertaistunut. Myös muista syistä kieltäytyneiden osuus on kasvanut huomattavasti vuodesta 2017. Tässä täytyy huomioida, että yleisin syy muiden syiden joukossa oli se, että kohdehenkilöä ei tavoitettu uudestaan haastattelun sopimista varten. Tämäkin on kadon syynä hyvin lähellä tavoittamattomuutta, ja käy sikäli hyvin yhteen sen johtopäätöksen kanssa, että kohdehenkilöiden tavoittamattomuudesta on tullut selvästi entistä vaikeampaa. Sen sijaan tutkimuksesta kieltäytyneiden osuus on vastaavasti laskenut selvästi, alle kolmasosaan siitä, mitä se oli vuonna 2017.

On syytä huomata, että tässä vertailussa on käytetty ikärajausta 18–64-vuotiaat, mikä on vertailukelpoinen aikaisempien tutkimusten kanssa.

Taulukko 6.

Kieltäytyneiden ja tavoittamattomien osuudet otoksesta, vuosien 2022, 2017 ja 2012 aikuiskoulutustutkimusten vertailu (18–64-vuotias väestö)

	2022			2017			2012		
	Kieltäytyi %	Ei tavoitettu %	Muu syy %	Kieltäytyi %	Ei tavoitettu %	Muu syy %	Kieltäytyi %	Ei tavoitettu %	Muu syy %
Sukupuoli									
Mies	8	37	16	24	20	1	21	10	3
Nainen	6	35	14	22	19	2	22	7	3
Ikä									
18–24-vuotiaat	5	48	18	19	31	1	23	12	2
25–34-vuotiaat	6	42	15	20	26	1	22	13	3
35–44-vuotiaat	5	36	17	24	18	1	21	9	3
45–54-vuotiaat	8	32	16	25	18	2	22	7	2
55–64-vuotiaat	9	29	13	24	14	2	22	4	3
Koulutusaste									
Perusaste	7	53	16	24	28	5	26	13	8
Toinen aste	8	38	16	25	21	1	24	9	2
Korkea-aste	5	25	13	21	14	1	17	5	2
Kuntaryhmä									
Kaupunkimainen	6	35	15	23	21	3	23	10	3
Taajaan asuttu	8	33	18	25	17	2	20	4	2
Maaseutumainen	10	34	16	20	16	1	16	3	3
Yhteensä	7	35	15	23	19	2	22	8	3

2 Tilastolliset menetelmät

Luottamusväli

Otantatutkimuksissa muuttujalla on oma satunnaisvaihtelunsa. Tätä satunnaisvaihtelua voidaan arvioida keskivirheellä. Keskivirhe ilmaisee sen, kuinka tiiviisti havainnot ovat keskittyneet otoskeskiarvon ympärille. Otoskoko ja muuttujien arvojen vaihtelu vaikuttavat keskivirheen suuruuteen. Keskivirheen avulla muuttujan estimaatille voidaan laskea luottamusväli, joka ilmaisee muuttujan arvon sijoittumisen tietyllä todennäköisyydellä tälle välille.

$(1-\alpha)*100\%$:n luottamusvälillä tarkoitetaan suljettua väliä, jolla parametrin oikea arvo on $(1-\alpha)*100\%$:n todennäköisyydellä eli

$$Pr\{p \in (p - t_{\alpha} d(p), p + t_{\alpha} d(p))\} = 1 - \alpha$$

95 prosentin luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 1,96 (99 %:n luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 2,58 ja 90 %:n luottamusväliä vastaava t_{α} arvo on 1,65).

Keskivirheen laskennassa käytettiin yksinkertaistetun satunnaisotannan keskivirheen kaavaa ja oletusta, että vastauskato oli harmitonta:

$$d(p) = \sqrt{(100-p)p/n}$$

Estimoituille p-arvoille on laskettu arviot tällä lausekkeella (taulukko 7).

Taulukko 7.

Prosenttilukujen keskivirhe havaintojen lukumäärän mukaan

Estimoitu suhteellinen osuus p										
Havaintojen lukumäärä	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
	95	90	85	80	75	70	65	60	55	50
30	4,0	5,5	6,5	7,3	7,9	8,4	8,7	8,9	9,1	9,1
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
75	2,5	3,5	4,1	4,6	5,0	5,3	5,5	5,7	5,7	5,8
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
150	1,8	2,4	2,9	3,3	3,5	3,7	3,9	4,0	4,1	4,1
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
250	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
350	1,2	1,6	1,9	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7
400	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
450	1,0	1,4	1,7	1,9	2,0	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
600	0,9	1,2	1,5	1,6	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0
700	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9
800	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8
900	0,7	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 250	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
1 750	0,5	0,7	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2 500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3 000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
3 500	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
4 000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8

Esimerkki luottamusvälin laskemisesta keskivirhetaulukon avulla

Aikuiskoulutustutkimukseen vastanneista 18–64-vuotiaista suomalaisista 47,2 prosenttia oli osallistunut aikuiskoulutukseen vuonna 2022. Lasketaan 95 prosentin luottamusväli sille, kuinka suuri osuus vastaajista osallistui aikuiskoulutukseen.

$$p=47,2$$

$$t_{\alpha}=1,96$$

$$n=2\ 985$$

Estimoitua suhteellista frekvenssiä (p) lähinnä taulukossa on arvo 50. Havaintoja (n) oli noin 3 000. Keskvirheen arvo löytyy $n:n$ ja $p:n$ yhtymäkohdasta eli se on 0,9. Kun 95 prosentin luottamusväliä vastaava $t_{\alpha:n}$ arvo on 1,96, niin luottamusvälin puolikasta vastaava arvo on $1,96 \cdot 0,9 = 1,8$.

Aikuiskoulutukseen vuonna 2022 osallistuneiden osuus oli 95 prosentin todennäköisyydellä välillä 45,4–49,0 prosenttia ($47,2 \% \pm 1,8 \%$).

Muuttujien välisen riippuvuuden tarkastelu X^2 -riippumattomuustestillä

Aikuiskoulutustutkimuksessa on usein mielenkiinnon kohteena vastausten jakautuminen eri vaihtoehtojen kesken, ja ennen kaikkea vastausten jakautuminen ryhmiin jonkun taustamuuttujan (esim. sukupuoli, ikä) suhteen. Tämänlaatuisessa kahden muuttujan välisen riippuvuuden tutkimisessa käytetty menetelmä on Pearsonin X^2 -testi. X^2 -testisuure saadaan lasketuksi havaintojen ollessa kaksisuuntaisen frekvenssitaulun, eli nk. kontingenssitaulun, muodossa. Testisuureen arvo lasketaan siis havaintojen, eikä esimerkiksi prosentiosuuksien, pohjalta.

Kontingenssitaulun muodossa olevasta aineistosta voidaan testata X^2 -testin avulla nollahypoteesia, jonka mukaan muuttujien välillä ei ole riippuvuutta. Jokaiseen kontingenssitaulun ruutuun saadaan nk. odotettu frekvenssi nollahypoteesin pohjalta. Jos riippuvuutta ei ole, niin havaintojen jakautuminen eri luokkiin noudattaa reunajakaumia, eli rivi- ja sarakesummien jakaumia. Rivi- ja sarakesummien perusteella saadaan kunkin kontingenssitaulun ruudun odotettu frekvenssi yksinkertaisesti kertomalla keskenään vastaavan rivin ja sarakkeen summa ja jakamalla tulo havaintojen kokonaismäärällä. X^2 -testisuure perustuu näiden odotettujen ja todellisten eli havaittujen frekvenssien erotukselle. Se saadaan lasketuksi kaavasta:

$$X^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(o_{ij} - e_{ij})^2}{e_{ij}},$$

missä o_{ij} = havaittu frekvenssi ruudussa (i,j) , e_{ij} = odotettu frekvenssi ruudussa (i,j) , r = rivien lukumäärä ja s = sarakkeitten lukumäärä.

Mitä kauempana havaitut frekvenssit ovat nollahypoteesin mukaisista odotetuista frekvensseistä, sitä suuremman arvon testisuure saa. Näin ollen suuret X^2 -arvot ovat tilastollisesti merkitseviä. Testisuure noudattaa X^2 -jakaumaa vapausastein $(r-1) \cdot (s-1)$, joten p -arvo saadaan X^2 -jakaumataulukosta. X^2 -testiin liittyy oletus, että odotetuista frekvensseistä korkeintaan 20 prosenttia saa olla pienempiä kuin viisi. Mikäli oletus ei täyty, on luokkia syytä yhdistellä.

Esimerkki X^2 -testistä – Onko miehillä ja naisilla eroja aikuiskoulutukseen osallistumisessa?

Vuonna 2022 aikuiskoulutukseen osallistui naisista 54 prosenttia ja miehistä 43 prosenttia. Johtuuko ero satunnaisvaihtelusta vai onko se tilastollisesti merkitsevää?

Esitetään ensiksi painokertoimella korjatut havaitut frekvenssit kontingenssitaulun muodossa seuraavasti:

	Osallistui	Ei osallistunut	Yhteensä
Mies	621	841	1462
Nainen	746	688	1434
Yhteensä	1367	1529	2896

H_0 : sukupuoli ei vaikutusta osallistumiseen.

Odotetut frekvenssit (lasketaan reunajakaumista):

	Osallistui	Ei osallistunut	Yhteensä
Mies	690	772	1462
Nainen	677	757	1434
Yhteensä	1367	1529	2896

$$X^2 = \frac{(621-690)^2}{690} + \frac{(841-772)^2}{772} + \frac{(746-677)^2}{677} + \frac{(688-757)^2}{757} \approx 26,4$$

vapausasteet (df) = (2-1)*(2-1) = 1, p < 0.001

On siis olemassa vahvaa evidenssiä sille, että sukupuoli ja osallistuminen aikuiskoulutukseen riippuvat toisistaan. Näin ollen hylätään H_0 .

Itse riippuvuuden suuntaa testi ei kerro, vaan se täytyy päätellä rivi- tai sarakeprosentteista. Tässä esimerkissä tulkinta on, että naiset osallistuvat aikuiskoulutukseen miehiä useammin.

Riippuvuuden määrän ja laadun kuvaaminen: Cramerin V

X^2 -riippumattomuustesti kertoo kahden muuttujan välisen riippuvuuden merkitsevyyden. Jos riippuvuutta havaitaan, niin X^2 -testisuure ei kuitenkaan sinällään kelpaa riippuvuuden laadun kuvaamiseen. Jos kahden eri taulukon sarakkeitten ja rivien lukumäärät tai otoskoot ovat erisuuret, ei näitä taulukoita voi verrata keskenään X^2 -testisuureen avulla. Näin ollen riippuvuuden laadun kuvaamiseen tarvitaan jokin assosiaatiomitta. Sopiva tunnusluku on Cramerin V. Cramerin V on vertailukelpoinen erikokoisten ja erisuurten otoskokojen kesken saaden sitä suuremman arvon, mitä enemmän riippuvuutta ilmenee.

Cramerin V lasketaan kaavasta

$$V = \sqrt{\frac{X^2}{n * \min(r-1, s-1)}} ,$$

missä n = otoskoko.

Esimerkki – Riippuuko henkilöstökoulutukseen osallistuminen enemmän henkilön pohjakoulutuksesta vai iästä?

Henkilöstökoulutukseen osallistuminen vuonna 2022 riippui tilastollisesti merkitsevästi sekä pohjakoulutuksesta että henkilön iästä. Kumman taustamuuttujan kohdalla riippuvuus on suurempaa?

Pohjakoulutuksen ja osallistumisen välinen kontingenssitaulu (painotetut frekvenssit):

	Osallistui	Ei osallistunut	Yhteensä
Perusaste	97	123	220
Toinen aste	327	436	763
Korkea-aste	535	267	802
Yhteensä	959	827	1786

Iän ja osallistumisen välinen kontingenssitaulu:

	Osallistui	Ei osallistunut	Yhteensä
18-24-vuotiaat	32	49	81
25-34-vuotiaat	199	166	365
35-44-vuotiaat	271	203	474
45-54-vuotiaat	266	176	442
55-64-vuotiaat	191	233	424
Yhteensä	959	827	1786

Kontingenssitauluista saadaan laskettua X^2 -testisuureet:

$$X^2_{\text{pohjakoulutus}} = 98,8$$

$$X^2_{\text{iä}} = 29,1$$

Ja niiden avulla edelleen Cramerin V:t :

$$V_{\text{pohjakoulutus}} = 0,235$$

$$V_{\text{iä}} = 0,128$$

Riippuvuus henkilöstökoulutukseen osallistumisen ja pohjakoulutuksen välillä on siis voimakkaampaa kuin riippuvuus osallistumisen ja iän välillä.

Liitetaulukot

Taulukoissa käytetyt symbolit

Ei yhtään	-
Osuus on alle 0,5 prosenttiyksikköä	0
Tieto ei ole mahdollinen
Tieto on epävarma esitettäväksi ($n < 30$)
Koko väestöön painotettu lukumäärä	N
Vastaajien lukumäärä	n

Liitetaulukko 1.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	178091	44	230321	56	408411	194	100
25–34-vuotiaat	291667	48	317580	52	609247	635	100
35–44-vuotiaat	362093	53	320260	47	682352	684	100
45–54-vuotiaat	341665	54	292509	46	634173	674	100
55–64-vuotiaat	279325	38	465427	62	744752	798	100
Sukupuoli							
Mies	659764	42	894609	58	1554373	1426	100
Nainen	793076	52	731487	48	1524563	1559	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	9129	24	29034	76	38163	41	100
Muut yrittäjät	64575	30	151130	70	215705	217	100
Ylemmät toimihenkilöt	374905	70	160359	30	535264	695	100
Alemmat toimihenkilöt	433506	58	309194	42	742700	824	100
Työntekijät	220033	36	396605	64	616638	515	100
Opiskelijat	139985	47	160187	53	300172	172	100
Eläkeläiset	10867	9	112995	91	123863	109	100
Muu tai tuntematon	199840	39	306592	61	506432	412	100
Koulutusaste							
Perusaste	218938	37	377231	63	596169	270	100
Toinen aste	539812	39	844532	61	1384344	1193	100
Korkea-aste	694089	63	404333	37	1098423	1522	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1186035	50	1167529	50	2353564	100	2449
Työllinen	1150662	54	991608	46	2142270	100	2280
Työtön	35374	17	175921	83	211295	100	169
Työvoiman ulkopuoliset	266804	37	458567	63	725371	100	536
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	1147123	49	1186668	51	2333791	2317	100
Taajaan asuttu	168722	42	233001	58	401722	368	100
Maaseutumainen	127580	40	191945	60	319526	281	100
Tuntematon	19	100
Yhteensä	1452840	47	1626096	53	3078936	2985	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettulukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Toinen aste sisältää myös erikoisammattikoulutusasteen.

Liitetaulukko 2.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	177849	38	285401	62	463250	168	100
25–34-vuotiaat	395268	57	304192	43	699460	687	100
35–44-vuotiaat	372384	56	291311	44	663695	695	100
45–54-vuotiaat	377242	52	347628	48	724870	775	100
55–64-vuotiaat	261327	35	478443	65	739770	844	100
Sukupuoli							
Mies	718113	43	947956	57	1666069	1551	100
Nainen	865956	53	759020	47	1624976	1618	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	14809	34	28321	66	43130	47	100
Muut yrittäjät	64106	33	128657	67	192762	199	100
Ylemmät toimihenkilöt	428249	73	160341	27	588589	665	100
Alemmat toimihenkilöt	455052	62	277399	38	732451	770	100
Työntekijät	239944	40	358544	60	598489	561	100
Opiskelijat	182621	43	241456	57	424077	262	100
Eläkeläiset	33193	16	175068	84	208261	222	100
Muu tai tuntematon	166095	33	337189	67	503285	443	100
Koulutusaste							
Perusaste	220023	33	441369	67	661392	395	100
Toinen aste	663654	44	841282	56	1504935	1448	100
Korkea-aste	700393	62	424325	38	1124718	1326	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1301099	52	1179676	48	2480775	2531	100
Työllinen	1208495	57	901840	43	2110335	2205	100
Työtön	92605	25	277836	75	370441	326	100
Työvoiman ulkopuoliset	282970	35	527299	65	810270	638	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	1168166	50	1163471	50	2331637	2242	100
Taajaan asuttu	219184	45	265403	55	484587	469	100
Maaseutumainen	196720	41	278102	59	474822	458	100
Yhteensä	1584069	48	1706976	52	3291045	3169	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Liitetaulukko 3.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	197 995	42	272 301	58	470 297	214	100
25–34-vuotiaat	394 207	58	286 849	42	681 057	766	100
35–44-vuotiaat	415 339	63	240 067	36	655 406	808	100
45–54-vuotiaat	432 854	58	312 431	42	745 285	957	100
55–64-vuotiaat	275 125	36	498 004	65	773 129	1 074	100
Sukupuoli							
Mies	765 131	45	917 774	54	1 682 905	1 923	100
Nainen	950 389	58	691 879	42	1 642 269	1 896	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	28 247	37	48 322	63	76 569	101	100
Muut yrittäjät	83 907	38	136 166	62	220 073	277	100
Ylemmät toimihenkilöt	459 408	78	132 892	23	592 299	803	100
Alemmat toimihenkilöt	533 064	71	222 935	30	755 999	913	100
Työntekijät	313 490	43	410 779	57	724 269	796	100
Opiskelijat	183 849	46	213 901	53	397 750	273	100
Eläkeläiset	37 216	13	252 390	87	289 605	377	100
Muu tai tuntematon	76 340	28	192 268	71	268 608	279	100
Koulutusaste							
Perusaste	231 555	34	458 553	66	690 108	573	100
Toinen aste	744 184	47	826 600	52	1 570 784	1 721	100
Korkea-aste	739 781	70	324 500	31	1 064 281	1 525	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1 443 325	59	1 017 496	41	2 460 822	2 977	100
Työllinen	1 369 262	62	849 749	38	2 219 011	2 715	100
Työtön	74 064	31	167 747	70	241 810	262	100
Työvoiman ulkopuoliset	272 195	31	592 157	68	864 352	842	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	1 218 564	54	1 023 853	46	2 242 417	2 524	100
Taajaan asuttu	259 229	48	279 164	52	538 393	649	100
Maaseutumainen	237 728	44	306 636	57	544 364	646	100
Yhteensä	1 715 520	52	1 609 653	48	3 325 174	3 819	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Liitetaulukko 4.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2006 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	198 693	43	259 392	56	458 084	251	100
25–34-vuotiaat	373 428	58	266 736	42	640 164	1 319	100
35–44-vuotiaat	441 924	61	283 613	39	725 536	877	100
45–54-vuotiaat	430 683	56	341 385	44	772 068	977	100
55–64-vuotiaat	262 001	37	452 864	63	714 865	946	100
Sukupuoli							
Mies	757 588	45	914 625	54	1 672 213	2 164	100
Nainen	949 140	58	689 364	42	1 638 504	2 206	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	40 521	42	56 296	58	96 817	132	100
Muut yrittäjät	88 188	40	134 010	60	222 197	293	100
Ylemmät toimihenkilöt	425 002	76	133 129	24	558 131	829	100
Alemmat toimihenkilöt	483 645	69	218 117	31	701 763	974	100
Työntekijät	348 239	43	466 133	57	814 372	1 055	100
Opiskelijat	181 996	52	170 116	49	352 113	324	100
Eläkeläiset	56 070	16	301 420	84	357 490	476	100
Muu tai tuntematon	83 068	40	124 767	60	207 835	287	100
Koulutusaste							
Perusaste	289 925	35	538 045	65	827 970	851	100
Toinen aste	714 247	48	773 849	52	1 488 097	1 983	100
Korkea-aste	702 556	71	292 094	30	994 650	1 536	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1 428 489	57	1 061 616	43	2 490 105	3 400	100
Työlliset	1 356 455	60	888 876	40	2 245 331	3 088	100
Työttömät	72 034	29	172 740	71	244 774	312	100
Työvoiman ulkopuoliset	278 239	34	542 372	66	820 612	970	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	1 110 921	54	934 849	45	2 045 769	2 670	100
Taajaan asuttu	267 891	48	292 461	52	560 352	743	100
Maaseutumainen	327 917	47	376 679	54	704 596	957	100
Yhteensä	1 706 728	52	1 603 988	48	3 310 717	4 370	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Liitetaulukko 5.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2000 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	225 413	49	235 535	52	460 948	485	100
25–34-vuotiaat	409 527	62	252 486	38	662 013	696	100
35–44-vuotiaat	474 888	62	292 537	38	767 425	811	100
45–54-vuotiaat	463 366	56	364 645	44	828 011	856	100
55–64-vuotiaat	180 863	33	361 585	67	542 448	574	100
Sukupuoli							
Mies	798 731	49	847 410	52	1 646 142	1 727	100
Nainen	955 326	59	659 378	41	1 614 704	1 695	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	43 153	45	51 929	55	95 082	101	100
Muut yrittäjät	94 745	42	133 471	59	228 216	240	100
Ylemmät toimihenkilöt	485 627	84	90 960	16	576 587	622	100
Alemmat toimihenkilöt	435 025	68	200 957	32	635 981	656	100
Työntekijät	361 911	45	448 615	55	810 527	836	100
Opiskelijat	184 670	57	142 076	44	326 746	345	100
Eläkeläiset	82 555	21	307 434	78	389 989	405	100
Muu tai tuntematon	66 371	34	131 347	66	197 718	217	100
Koulutusaste							
Perusaste	340 450	37	579 876	63	920 327	918	100
Toinen aste	725 994	51	705 666	49	1 431 659	1 496	100
Korkea-aste	687 614	76	221 245	24	908 859	1 008	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1 443 705	60	965 881	40	2 409 586	2 524	100
Työlliset	1 330 843	63	776 552	37	2 107 395	2 206	100
Työttömät	112 862	37	189 330	63	302 192	318	100
Työvoiman ulkopuoliset	310 352	36	540 906	64	851 259	898	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	1 102 510	56	867 707	44	1 970 216	2 023	100
Taajaan asuttu	289 667	53	255 939	47	545 606	588	100
Maaseutumainen	361 880	49	383 142	51	745 023	811	100
Yhteensä	1 754 057	54	1 506 788	46	3 260 845	3 422	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Liitetaulukko 6.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1995 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	183 534	42	254 539	58	438 073	597	100
25–34-vuotiaat	381 866	53	345 251	48	727 118	988	100
35–44-vuotiaat	425 144	54	363 830	46	788 974	989	100
45–54-vuotiaat	404 908	54	350 653	46	755 560	911	100
55–64-vuotiaat	160 102	31	348 715	69	508 818	622	100
Sukupuoli							
Mies	705 958	43	919 094	57	1 625 052	2 052	100
Nainen	849 596	53	743 895	47	1 593 491	2 055	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	53 667	44	69 693	57	123 360	159	100
Muut yrittäjät	91 009	37	157 164	63	248 173	309	100
Ylemmät toimihenkilöt	329 791	78	93 637	22	423 427	528	100
Alemmat toimihenkilöt	494 612	66	250 899	34	745 511	947	100
Työntekijät	301 307	37	505 103	63	806 410	1 027	100
Opiskelijat	159 059	51	155 126	49	314 185	427	100
Eläkeläiset	68 296	20	273 000	80	341 296	421	100
Muu tai tuntematon	57 814	27	158 367	73	216 182	289	100
Koulutusaste							
Perusaste	332 933	32	698 758	68	1 031 692	1 290	100
Toinen aste	619 127	47	703 475	53	1 322 602	1 713	100
Korkea-aste	603 494	70	260 755	30	864 249	1 104	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1 292 587	53	1 128 472	47	2 421 059	3 074	100
Työlliset	1 164 313	60	787 985	40	1 952 299	2 465	100
Työttömät	128 274	27	340 487	73	468 761	609	100
Työvoiman ulkopuoliset	262 967	33	534 517	67	797 484	1 033	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	990 538	52	924 105	48	1 914 643	2 426	100
Taajaan asuttu	251 538	45	305 257	55	556 796	706	100
Maaseutumainen	313 479	42	433 625	58	747 104	975	100
Yhteensä	1 555 554	48	1 662 989	52	3 218 543	4 107	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista. Sen sijaan opiskelu ulkomailla on laskettu lukuihin mukaan, vaikka se ei esiinnykään omana koulutustyyppinä vuosina 1980 ja 1990.

Liitetaulukko 7.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1990 (18–64-vuotias väestö)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	204 552	43	274 835	57	479 387	534	100
25–34-vuotiaat	416 027	55	334 845	45	750 873	835	100
35–44-vuotiaat	481 846	57	363 173	43	845 019	937	100
45–54-vuotiaat	291 068	48	316 371	52	607 439	688	100
55–64-vuotiaat	132 963	25	405 230	76	538 193	610	100
Sukupuoli							
Mies	697 519	43	920 550	57	1 618 068	1 811	100
Nainen	828 938	52	773 905	48	1 602 843	1 793	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	47 471	30	113 356	71	160 827	196	100
Muut yrittäjät	76 000	40	114 562	60	190 562	209	100
Ylemmät toimihenkilöt	332 761	83	68 547	17	401 307	425	100
Alemmat toimihenkilöt	574 184	68	268 398	32	842 582	927	100
Työntekijät	290 427	34	572 254	66	862 680	977	100
Opiskelijat	110 335	45	135 933	55	246 268	278	100
Eläkeläiset	69 569	17	337 614	82	407 182	467	100
Muu tai tuntematon	25 709	23	83 792	77	109 501	125	100
Koulutusaste							
Perusaste	364 321	30	840 799	70	1 205 120	1 367	100
Toinen aste	618 678	48	659 609	51	1 278 287	1 443	100
Korkea-aste	543 458	74	194 046	26	737 503	794	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työvoima	1 321 585	54	1 140 737	46	2 462 322	2 739	100
Työlliset	1 306 690	55	1 084 491	45	2 391 181	2 650	100
Työttömät	14 895	21	56 246	79	71 142	89	100
Työvoiman ulkopuoliset	204 872	27	553 716	73	758 589	865	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	967 939	51	927 045	49	1 894 985	2 017	100
Taajaan asuttu	229 611	46	265 234	54	494 844	561	100
Maaseutumainen	328 906	40	502 176	60	831 082	1 026	100
Yhteensä	1 526 457	47	1 694 455	53	3 220 911	3 604	100

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan erityisesti aikuisia varten järjestettyä ja organisoitua koulutusta. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin taulukoihin ei ole otettu mukaan opiskelua autokouluissa eikä radion ja television opetusohjelmien seuraamista.

Liitetaulukko 8.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2022
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	36380	30	83047	70	119427	59	100
25-34-vuotiaat	221542	48	238271	52	459813	492	100
35-44-vuotiaat	303634	50	306818	50	610451	626	100
45-54-vuotiaat	296806	52	276345	48	573151	626	100
55-64-vuotiaat	223090	38	367633	62	590722	646	100
Sukupuoli							
Mies	506905	41	720992	59	1227897	1196	100
Nainen	574547	51	551121	49	1125668	1253	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	6071	16	32092	84	38163	41	100
Muut yrittäjät	51089	24	164616	76	215705	217	100
Ylemmät toimihenkilöt	329741	65	178457	35	508198	663	100
Alemmat toimihenkilöt	372244	56	286781	44	659025	743	100
Työntekijät	164217	32	351178	68	515395	440	100
Muu tai tuntematon	158090	38	258989	62	417079	345	100
Koulutusaste							
Perusaste	122650	35	223795	65	346446	165	100
Toinen aste	365156	36	658916	64	1024072	910	100
Korkea-aste	593645	60	389402	40	983047	1374	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	1053095	49	1089174	51	2142270	2280	100
Työtön	28356	13	182939	87	211295	169	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	845653	48	916284	52	1761937	1887	100
Taajaan asuttu	127885	40	194753	60	322638	314	100
Maaseutumainen	102784	41	150843	59	253627	236	100
Tuntematon	12	100
Yhteensä	1081451	46	1272113	54	2353564	2449	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 9.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2017
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	68176	40	100774	60	168950	61	100
25-34-vuotiaat	287581	55	234843	45	522424	513	100
35-44-vuotiaat	314841	53	274758	47	589599	624	100
45-54-vuotiaat	318425	49	326521	51	644946	695	100
55-64-vuotiaat	202465	36	352390	64	554855	638	100
Sukupuoli							
Mies	569780	44	731627	56	1301407	1273	100
Nainen	621709	53	557659	47	1179368	1258	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	11272	26	31858	74	43130	47	100
Muut yrittäjät	55764	29	136999	71	192762	199	100
Ylemmät toimihenkilöt	400773	68	187817	32	588589	665	100
Alemmat toimihenkilöt	428528	59	303923	41	732451	770	100
Työntekijät	218620	37	379868	63	598489	561	100
Muu tai tuntematon	76532	24	248821	76	325353	289	100
Koulutusaste							
Perusaste	111053	28	279353	72	390405	254	100
Toinen aste	481998	43	635681	57	1117679	1126	100
Korkea-aste	598439	62	374253	38	972692	1151	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	1122155	53	988180	47	2110335	2205	100
Työtön	69334	19	301106	81	370441	326	100
Kuntaryhma							
Kaupunkimainen	893927	51	865845	49	1759772	1790	100
Taajaan asuttu	159730	43	209700	57	369430	373	100
Maaseutumainen	137832	39	213742	61	351573	368	100
Yhteensä	1191489	48	1289286	52	2480775	2531	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 10.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2012
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	86 655	48	94 017	52	180 672	81	100
25-34-vuotiaat	287 470	57	212 727	43	500 197	568	100
35-44-vuotiaat	354 718	61	229 586	39	584 305	725	100
45-54-vuotiaat	374 717	55	302 790	45	677 507	875	100
55-64-vuotiaat	213 344	42	300 345	58	513 688	724	100
Sukupuoli							
Mies	616 471	47	682 540	53	1 299 010	1 548	100
Nainen	700 433	61	456 925	39	1 157 358	1 425	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	22 940	31	52 081	69	75 021	100	100
Muut yrittäjät	69 282	32	149 152	68	218 433	275	100
Ylemmät toimihenkilöt	433 298	73	159 001	27	592 299	803	100
Alemmat toimihenkilöt	496 019	66	259 980	34	755 999	913	100
Työntekijät	277 302	38	445 701	62	723 003	795	100
Muu tai tuntematon	18 062	20	73 550	80	91 612	87	100
Koulutusaste							
Perusaste	148 235	36	259 245	64	407 480	350	100
Toinen aste	540 803	48	589 077	52	1 129 879	1 304	100
Korkea-aste	627 865	68	291 143	32	919 009	1 319	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	1 268 587	57	945 971	43	2 214 558	2 711	100
Työtön	48 316	20	193 494	80	241 810	262	100
Kuntaryhma							
Kaupunkimainen	929 003	57	714 541	43	1 643 544	1 955	100
Taajaan asuttu	202 160	50	198 626	50	400 786	509	100
Maaseutumainen	185 741	45	226 298	55	412 039	509	100
Yhteensä	1 316 903	54	1 139 465	46	2 456 368	2 973	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 11.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2006
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	69 120	36	124 939	64	194 060	106	100
25-34-vuotiaat	274 747	54	235 555	46	510 301	1 049	100
35-44-vuotiaat	374 510	57	277 336	43	651 846	788	100
45-54-vuotiaat	375 150	54	324 734	46	699 884	884	100
55-64-vuotiaat	173 208	40	260 807	60	434 014	573	100
Sukupuoli							
Mies	592 984	45	714 845	55	1 307 829	1 763	100
Nainen	673 750	57	508 526	43	1 182 276	1 637	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	32 725	34	64 091	66	96 817	132	100
Muut yrittäjät	70 809	32	151 388	68	222 197	293	100
Ylemmät toimihenkilöt	401 833	72	155 193	28	557 026	828	100
Alemmat toimihenkilöt	435 750	62	264 768	38	700 518	972	100
Työntekijät	292 609	36	521 764	64	814 372	1 055	100
Opiskelijat	1 921	10	17 519	90	19 441	20	100
Muu tai tuntematon	31 087	39	48 647	61	79 734	100	100
Koulutusaste							
Perusaste	187 419	34	358 140	66	545 559	578	100
Toinen aste	486 276	45	603 494	55	1 089 770	1 515	100
Korkea-aste	593 040	69	261 736	31	854 776	1 307	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	1 226 247	55	1 019 084	45	2 245 331	3 088	100
Työtön	40 487	17	204 287	83	244 774	312	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	847 807	55	697 710	45	1 545 517	2 093	100
Taajaan asuttu	193 235	45	235 962	55	429 198	584	100
Maaseutumainen	225 692	44	289 698	56	515 390	723	100
Yhteensä	1 266 735	51	1 223 371	49	2 490 105	3 400	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 12.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 2000
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	77 432	41	112 245	59	189 677	194	100
25-34-vuotiaat	298 999	56	239 536	44	538 535	566	100
35-44-vuotiaat	388 827	56	306 341	44	695 168	736	100
45-54-vuotiaat	379 929	52	354 670	48	734 599	762	100
55-64-vuotiaat	85 988	34	165 620	66	251 608	266	100
Sukupuoli							
Mies	602 702	47	680 761	53	1 283 463	1 343	100
Nainen	628 473	56	497 651	44	1 126 124	1 181	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	24 551	26	70 531	74	95 082	101	100
Muut yrittäjät	69 687	31	158 528	69	228 216	240	100
Ylemmät toimihenkilöt	433 289	75	143 298	25	576 587	622	100
Alemmat toimihenkilöt	376 886	59	259 096	41	635 981	656	100
Työntekijät	312 254	39	498 272	61	810 527	836	100
Muu tai tuntematon	14 507	23	48 687	77	63 194	69	100
Koulutusaste							
Perusaste	206 641	35	381 276	65	587 917	560	100
Toinen aste	472 495	46	562 703	54	1 035 198	1 094	100
Korkea-aste	552 039	70	234 432	30	786 471	870	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	1 157 178	55	950 216	45	2 107 395	2 206	100
Työtön	73 996	24	228 195	76	302 192	318	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	783 659	55	650 507	45	1 434 166	1 474	100
Taajaan asuttu	197 581	49	207 147	51	404 728	432	100
Maaseutumainen	249 935	44	320 758	56	570 693	618	100
Yhteensä	1 231 175	51	1 178 411	49	2 409 586	2 524	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 13.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1995
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	50 555	27	135 736	73	186 291	252	100
25-34-vuotiaat	260 675	44	333 984	56	594 659	807	100
35-44-vuotiaat	325 990	45	398 197	55	724 187	908	100
45-54-vuotiaat	317 436	47	361 156	53	678 592	819	100
55-64-vuotiaat	77 434	33	159 897	67	237 331	288	100
Sukupuoli							
Mies	503 639	39	777 960	61	1 281 599	1 604	100
Nainen	528 452	46	611 009	54	1 139 461	1 470	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	38 384	31	84 976	69	123 360	159	100
Muut yrittäjät	55 912	23	191 599	77	247 511	308	100
Ylemmät toimihenkilöt	289 534	68	133 893	32	423 427	528	100
Alemmat toimihenkilöt	407 848	55	337 663	45	745 511	947	100
Työntekijät	229 509	29	575 361	71	804 870	1 025	100
Muu tai tuntematon	10 903	14	65 478	86	76 380	107	100
Koulutusaste							
Perusaste	192 530	28	504 599	72	697 129	869	100
Toinen aste	375 871	39	597 919	61	973 790	1 248	100
Korkea-aste	463 690	62	286 451	38	750 141	957	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työllinen	969 066	50	983 233	50	1 952 299	2 465	100
Työtön	63 024	13	405 737	87	468 761	609	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	669 133	46	772 344	54	1 441 477	1 813	100
Taajaan asuttu	167 898	40	251 505	60	419 403	531	100
Maaseutumainen	195 059	35	365 120	65	560 179	730	100
Yhteensä	1 032 090	43	1 388 969	57	2 421 059	3 074	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 14.

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuonna 1990
(18-64-vuotias työvoima)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	97 831	36	172 753	64	270 584	297	100
25-34-vuotiaat	329 104	50	335 036	50	664 140	739	100
35-44-vuotiaat	373 050	48	407 284	52	780 334	864	100
45-54-vuotiaat	234 914	44	299 525	56	534 439	604	100
55-64-vuotiaat	57 283	27	155 542	73	212 826	235	100
Sukupuoli							
Mies	535 048	41	764 170	59	1 299 218	1 444	100
Nainen	557 134	48	605 970	52	1 163 104	1 295	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	19 922	12	140 905	88	160 827	196	100
Muut yrittäjät	50 762	27	139 800	73	190 562	209	100
Ylemmät toimihenkilöt	293 271	73	108 036	27	401 307	425	100
Alemmat toimihenkilöt	499 215	59	343 368	41	842 582	927	100
Työntekijät	228 270	26	634 410	74	862 680	977	100
Muu tai tuntematon	4 363	5	100
Koulutusaste							
Perusaste	226 979	27	605 038	73	832 017	935	100
Toinen aste	405 888	41	580 432	59	986 320	1 108	100
Korkea-aste	459 315	71	184 670	29	643 985	696	100
Työvoimaan kuuluminen							
Työlliset	1 083 547	45	1 307 634	55	2 391 181	2 650	100
Työttömät	8 635	12	62 507	88	71 142	89	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	722 787	50	731 240	50	1 454 027	1 537	100
Taajaan asuttu	163 528	42	227 945	58	391 473	442	100
Maaseutumainen	205 866	33	410 956	67	616 822	760	100
Yhteensä	1 092 182	44	1 370 140	56	2 462 322	2 739	100

Tähän luetaan sellainen aikuiskoulutusorganisaatioissa järjestetty koulutus, jonka vastaaja itse koki liittyvän työhön tai ammattiin. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 15.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2022 (18-64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	34476	40	52379	60	86856	44	100
25-34-vuotiaat	211472	55	176490	45	387963	423	100
35-44-vuotiaat	287854	57	215517	43	503372	536	100
45-54-vuotiaat	282554	60	186848	40	469402	526	100
55-64-vuotiaat	203326	45	247859	55	451185	501	100
Sukupuoli							
Mies	469155	49	488420	51	957575	958	100
Nainen	550528	58	390675	42	941203	1072	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	334397	68	158114	32	492511	644	100
Alemmat toimihenkilöt	379668	61	240711	39	620379	708	100
Työntekijät	155363	34	298206	66	453569	391	100
Muu tai tuntematon	150255	45	182063	55	332318	287	100
Koulutusaste							
Perusaste	103604	44	130849	56	234453	111	100
Toinen aste	347340	43	464107	57	811447	724	100
Korkea-aste	568739	67	284138	33	852877	1195	100
Työnantajasektori							
Valtio	107015	64	59482	36	166497	190	100
Kunta	255497	61	163941	39	419438	490	100
Yksityinen	592555	49	610772	51	1203327	1238	100
Muu/Ei osaa sanoa	64616	59	44899	41	109515	112	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	166464	35	311879	65	478342	461	100
50-99 henkeä	77402	53	69768	47	147169	156	100
100-249 henkeä	116661	51	110576	49	227237	238	100
250-499 henkeä	121176	65	66443	35	187619	206	100
500 henkeä tai enemmän	537980	63	320429	37	858410	969	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	799759	55	648866	45	1448625	1592	100
Taajaan asuttu	122499	49	129830	51	252328	253	100
Maaseutumainen	88864	48	96325	52	185189	174	100
Tuntematon	11	100
Yhteensä	1019683	54	879095	46	1898777	2030	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa.

Liitetaulukko 16.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2017 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	47385	48	51698	52	99084	37	100
25–34-vuotiaat	243614	59	172401	41	416015	411	100
35–44-vuotiaat	251803	55	207600	45	459403	501	100
45–54-vuotiaat	278187	56	214539	44	492726	537	100
55–64-vuotiaat	183148	44	231581	56	414729	480	100
Sukupuoli							
Mies	464786	49	479443	51	944229	950	100
Nainen	539352	58	398376	42	937728	1016	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	391332	67	191703	33	583035	659	100
Alemmat toimihenkilöt	402479	56	319072	44	721550	758	100
Työntekijät	192355	35	358599	65	550954	520	100
Muu tai tuntematon	26417	29	100
Koulutusaste							
Perusaste	75816	31	168503	69	244319	163	100
Toinen aste	394243	49	413015	51	807258	823	100
Korkea-aste	534078	64	296302	36	830380	980	100
Työnantaja							
Valtio	115055	68	55061	32	170117	185	100
Kunta	278732	63	164115	37	442846	499	100
Yksityinen	560221	47	619834	53	1180055	1190	100
Muu/Ei osaa sanoa	50129	56	38809	44	88939	92	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	533845	50	538958	50	1072803	1100	100
50-99 henkeä	138383	55	112403	45	250786	270	100
100-199 henkeä	112463	57	83365	43	195829	213	100
200-499 henkeä	76103	61	47840	39	123943	135	100
500 henkeä tai enemmän	135580	62	84325	38	219905	233	100
Ei osaa sanoa	18691	15	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	771939	56	596497	44	1368436	1429	100
Taajaan asuttu	125066	45	155805	55	280870	289	100
Maaseutumainen	107133	46	125518	54	232650	248	100
Yhteensä	1004137	53	877819	47	1881957	1966	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 17.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2012 (18–64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18–24-vuotiaat	74 049	52	68 360	48	142 409	64	100
25–34-vuotiaat	244 715	61	158 852	39	403 567	469	100
35–44-vuotiaat	310 112	66	158 595	34	468 707	589	100
45–54-vuotiaat	320 955	59	221 141	41	542 096	697	100
55–64-vuotiaat	187 453	51	181 949	49	369 402	523	100
Sukupuoli							
Mies	521 107	54	438 794	46	959 902	1 147	100
Nainen	616 178	64	350 103	36	966 280	1 195	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	410 312	71	165 100	29	575 412	780	100
Alemmat toimihenkilöt	468 476	66	242 504	34	710 980	855	100
Työntekijät	255 248	40	380 103	60	635 351	701	100
Muu tai tuntematon	4 439	6	100
Koulutusaste							
Perusaste	116 253	45	144 114	55	260 367	225	100
Toinen aste	459 188	52	417 723	48	876 911	996	100
Korkea-aste	561 844	71	227 060	29	788 904	1 121	100
Työnantajasektori							
Valtio	140 098	71	58 249	29	198 347	258	100
Kunta	323 398	66	168 339	34	491 738	637	100
Yksityinen	642 114	54	544 887	46	1 187 001	1 388	100
Muu/Ei osaa sanoa	31 674	65	17 421	35	49 096	59	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	217 904	44	280 800	56	498 704	583	100
50-99 henkeä	71 793	55	57 943	45	129 736	157	100
100-249 henkeä	107 090	58	77 821	42	184 912	235	100
250-499 henkeä	115 227	71	47 017	29	162 244	202	100
500 henkeä tai enemmän	571 913	67	285 528	33	857 441	1 060	100
Ei osaa sanoa	53 358	57	39 787	43	93 145	105	100
Kuntaryhma							
Kaupunkimainen	820 401	61	515 933	39	1 336 334	1 604	100
Taajaan asuttu	168 846	55	135 735	45	304 581	387	100
Maaseutumainen	148 038	52	137 229	48	285 267	351	100
Yhteensä	1 137 285	59	788 897	41	1 926 182	2 342	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 18.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2006 (18-64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	68 919	46	82 531	54	151 450	83	100
25-34-vuotiaat	242 893	57	184 498	43	427 391	886	100
35-44-vuotiaat	317 475	61	206 450	39	523 925	633	100
45-54-vuotiaat	323 426	60	217 101	40	540 527	686	100
55-64-vuotiaat	154 957	52	141 496	48	296 453	392	100
Sukupuoli							
Mies	523 178	53	464 700	47	987 878	1 350	100
Nainen	584 492	61	367 377	39	951 869	1 330	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	390 650	73	143 049	27	533 700	797	100
Alemmat toimihenkilöt	418 043	64	236 601	36	654 644	911	100
Työntekijät	275 554	39	434 922	61	710 476	918	100
Muu tai tuntematon	23 423	57	17 505	43	40 927	54	100
Koulutusaste							
Perusaste	161 590	45	198 680	55	360 270	375	100
Toinen aste	407 574	48	433 366	52	840 940	1 171	100
Korkea-aste	538 506	73	200 031	27	738 537	1 134	100
Työnantaja							
Valtio	123 768	79	32 751	21	156 520	228	100
Kunta	335 424	68	156 874	32	492 298	704	100
Yksityinen	630 679	50	631 121	50	1 261 799	1 706	100
Muu/Ei osaa sanoa	17 798	61	11 331	39	29 130	42	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	234 388	42	322 634	58	557 022	748	100
50-99 henkeä	65 134	55	53 394	45	118 528	166	100
100-199 henkeä	90 060	61	57 419	39	147 479	208	100
200-499 henkeä	140 925	68	66 895	32	207 820	291	100
500 henkeä tai enemmän	541 365	66	273 866	34	815 231	1 142	100
Ei osaa sanoa	35 798	38	57 869	62	93 666	125	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	763 407	60	513 280	40	1 276 687	1 757	100
Taajaan asuttu	165 272	54	143 054	46	308 326	426	100
Maaseutumainen	178 990	50	175 743	50	354 734	497	100
Yhteensä	1 107 670	57	832 077	43	1 939 747	2 680	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 19.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 2000 (18-64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	62 174	46	74 466	54	136 641	138	100
25-34-vuotiaat	241 792	57	184 392	43	426 184	447	100
35-44-vuotiaat	322 034	61	206 596	39	528 630	562	100
45-54-vuotiaat	307 692	57	236 691	43	544 383	563	100
55-64-vuotiaat	70 823	47	81 049	53	151 872	159	100
Sukupuoli							
Mies	483 852	54	410 595	46	894 447	933	100
Nainen	520 663	58	372 601	42	893 263	936	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	413 202	73	149 126	27	562 329	606	100
Alemmat toimihenkilöt	341 123	60	230 518	40	571 642	588	100
Työntekijät	250 189	38	403 551	62	653 740	675	100
Koulutusaste							
Perusaste	154 706	41	222 107	59	376 812	354	100
Toinen aste	358 260	49	373 659	51	731 919	769	100
Korkea-aste	491 550	72	187 430	28	678 979	746	100
Työnantaja							
Valtiosektori	157 180	74	54 934	26	212 113	221	100
Kuntasektori	311 712	63	185 361	37	497 073	536	100
Yksityissektori	512 853	49	531 041	51	1 043 894	1 075	100
Muu/ Ei osaa sanoa	22 769	66	11 860	34	34 630	37	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	187 647	38	310 304	62	497 951	520	100
50-99 henkeä	65 196	52	61 175	48	126 370	132	100
100-199 henkeä	79 626	60	52 185	40	131 811	140	100
200-499 henkeä	117 371	64	65 638	36	183 009	195	100
500 henkeä tai enemmän	482 172	68	222 198	32	704 370	729	100
Ei osaa sanoa	72 504	50	71 696	50	144 200	153	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	660 169	59	458 061	41	1 118 230	1 147	100
Taajaan asuttu	170 677	56	135 808	44	306 485	327	100
Maaseutumainen	173 669	48	189 326	52	362 995	395	100
Yhteensä	1 004 515	56	783 195	44	1 787 710	1 869	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 20.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 1995 (18-64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	37 360	33	77 584	67	114 944	154	100
25-34-vuotiaat	204 640	50	206 023	50	410 663	552	100
35-44-vuotiaat	264 282	53	234 419	47	498 701	621	100
45-54-vuotiaat	261 089	57	199 059	43	460 148	556	100
55-64-vuotiaat	63 460	51	61 806	49	125 266	151	100
Sukupuoli							
Mies	393 756	49	413 902	51	807 658	1 005	100
Nainen	437 075	54	364 989	46	802 064	1 029	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	271 750	69	124 683	31	396 433	495	100
Alemmat toimihenkilöt	365 676	58	262 557	42	628 233	795	100
Työntekijät	193 404	33	391 651	67	585 055	744	100
Koulutusaste							
Perusaste	142 934	37	243 799	63	386 733	478	100
Toinen aste	287 583	46	340 002	54	627 584	796	100
Korkea-aste	400 314	67	195 090	33	595 404	760	100
Työnantaja							
Valtiosektori	152 708	60	103 203	40	255 911	324	100
Kuntasektori	269 328	63	161 162	37	430 490	552	100
Yksityissektori	359 558	43	476 766	57	836 324	1 048	100
Muu/ Ei osaa sanoa	49 237	57	37 760	43	86 997	110	100
Työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	147 319	33	305 003	67	452 322	574	100
50-99 henkeä	52 930	51	50 261	49	103 191	129	100
100-199 henkeä	67 699	59	46 793	41	114 492	142	100
200-499 henkeä	103 321	60	69 460	40	172 781	222	100
500 henkeä tai enemmän	425 722	63	250 831	37	676 553	853	100
Ei osaa sanoa	33 839	37	56 543	63	90 382	114	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	569 852	54	477 180	46	1 047 032	1 312	100
Taajaan asuttu	127 912	48	141 126	52	269 038	339	100
Maaseutumainen	133 067	45	160 584	55	293 651	383	100
Yhteensä	830 830	52	778 891	48	1 609 721	2 034	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 21.

Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuonna 1990 (18-64-vuotiaat palkansaajat)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	82 445	34	162 865	66	245 310	267	100
25-34-vuotiaat	285 334	50	281 804	50	567 137	625	100
35-44-vuotiaat	338 924	52	311 650	48	650 574	714	100
45-54-vuotiaat	209 508	48	226 814	52	436 322	487	100
55-64-vuotiaat	52 524	37	89 728	63	142 252	154	100
Sukupuoli							
Mies	467 602	45	562 486	55	1 030 089	1 127	100
Nainen	501 131	50	510 375	50	1 011 506	1 120	100
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	288 100	72	109 732	28	397 832	420	100
Alemmat toimihenkilöt	467 208	57	358 812	43	826 019	907	100
Työntekijät	213 426	26	603 345	74	816 771	919	100
Muu tai tuntematon	973	1	100
Koulutusaste							
Perusaste	198 026	32	427 118	68	625 144	689	100
Toinen aste	341 742	41	487 559	59	829 301	923	100
Korkea-aste	428 966	73	158 185	27	587 150	635	100
Työnantaja							
Valtiosektori	123 481	63	72 768	37	196 249	218	100
Kuntasektori	264 173	54	223 299	46	487 472	554	100
Yksityissektori	581 079	43	774 934	57	1 356 013	1 473	100
Tuntematon/ Tieto puuttuu	1 860	2	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	658 178	51	641 015	49	1 299 193	1 368	100
Taajaan asuttu	141 856	44	184 216	56	326 073	368	100
Maaseutumainen	168 699	41	247 630	59	416 329	511	100
Yhteensä	968 734	47	1 072 861	53	2 041 595	2 247	100

Henkilöstökoulutukseksi määriteltiin työnantajan joko osittain tai kokonaan tukema työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus. Tuki on voinut koskea joko koulutuksen kustannuksia tai siihen käytettävää aikaa. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia.

Liitetaulukko 22.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 2022
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	23050	16	125075	84	148126	72	100
25-34-vuotiaat	72531	15	425772	85	498302	526	100
35-44-vuotiaat	103609	16	539330	84	642939	655	100
45-54-vuotiaat	97701	16	520656	84	618358	663	100
55-64-vuotiaat	81638	11	658273	89	739912	792	100
Sukupuoli							
Mies	123330	9	1228455	91	1351785	1298	100
Nainen	255200	20	1040652	80	1295851	1410	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	2907	8	35256	92	38163	41	100
Muut yrittäjät	20740	10	194965	90	215705	217	100
Ylemmät toimihenkilöt	120914	23	405492	77	526407	686	100
Alemmat toimihenkilöt	111968	16	586009	84	697977	781	100
Työntekijät	43855	8	506326	92	550181	468	100
Eläkeläiset	10867	9	112995	91	123863	109	100
Muu tai tuntematon	67279	14	428063	86	495342	406	100
Koulutusaste							
Perusaste	42490	10	392968	90	435459	209	100
Toinen aste	121222	10	1041952	90	1163175	1034	100
Korkea-aste	214817	20	834186	80	1049003	1465	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	290973	15	1678116	85	1969090	2078	100
Taajaan asuttu	52989	15	311454	85	364443	349	100
Maaseutumainen	29798	10	266527	90	296325	267	100
Tuntematon	14	100
Yhteensä	378530	14	2269107	86	2647637	2708	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiinsa opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 23.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 2017
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	21 819	12	165 553	88	187 373	68	100
25-34-vuotiaat	75 927	13	514 325	87	590 251	577	100
35-44-vuotiaat	100 754	16	520 247	84	621 001	659	100
45-54-vuotiaat	95 400	14	609 148	86	704 548	753	100
55-64-vuotiaat	91 661	12	644 254	88	735 916	840	100
Sukupuoli							
Mies	125 587	9	1 327 414	91	1 453 000	1 426	100
Nainen	259 975	19	1 126 113	81	1 386 088	1 471	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	4 228	10	38 903	90	43 130	47	100
Muut yrittäjät	20 855	11	171 908	89	192 762	199	100
Ylemmät toimihenkilöt	120 629	20	467 961	80	588 589	665	100
Alemmat toimihenkilöt	114 596	16	617 855	84	732 451	770	100
Työntekijät	39 612	7	558 877	93	598 489	561	100
Eläkeläiset	27 707	13	180 554	87	208 261	222	100
Muu tai tuntematon	57 937	12	417 469	88	475 406	433	100
Koulutusaste							
Perusaste	42 240	9	446 774	91	489 014	326	100
Toinen aste	125 646	10	1 147 792	90	1 273 438	1 294	100
Korkea-aste	217 677	20	858 961	80	1 076 637	1 277	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	274 551	14	1 714 582	86	1 989 133	2 028	100
Taajaan asuttu	53 939	12	378 834	88	432 773	437	100
Maaseutumainen	57 072	14	360 110	86	417 183	432	100
Yhteensä	385 562	14	2 453 527	86	2 839 089	2 897	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 24.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 2012
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	38 365	20	154 806	80	193 171	87	100
25-34-vuotiaat	127 861	22	454 040	78	581 900	656	100
35-44-vuotiaat	117 970	19	519 108	81	637 077	785	100
45-54-vuotiaat	126 913	17	604 079	83	730 992	939	100
55-64-vuotiaat	108 158	14	663 383	86	771 541	1 072	100
Sukupuoli							
Mies	157 455	11	1 339 525	89	1 496 980	1 804	100
Nainen	361 811	26	1 055 891	74	1 417 702	1 735	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	8 512	11	68 057	89	76 569	101	100
Muut yrittäjät	31 649	14	188 423	86	220 073	277	100
Ylemmät toimihenkilöt	168 362	28	423 937	72	592 299	803	100
Alemmat toimihenkilöt	151 466	20	604 533	80	755 999	913	100
Työntekijät	72 915	10	651 354	90	724 269	796	100
Eläkeläiset	32 809	11	256 797	89	289 605	377	100
Muu tai tuntematon	53 553	21	202 314	79	255 867	272	100
Koulutusaste							
Perusaste	72 583	13	493 659	87	566 243	511	100
Toinen aste	176 991	13	1 142 368	87	1 319 359	1 547	100
Korkea-aste	269 692	26	759 389	74	1 029 081	1 481	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	357 749	19	1 570 044	81	1 927 793	2 305	100
Taajaan asuttu	91 617	19	402 394	81	494 011	619	100
Maaseutumainen	69 901	14	422 977	86	492 878	615	100
Yhteensä	519 266	18	2 395 416	82	2 914 682	3 539	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 25.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 2006
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	44 530	21	165 149	79	209 678	115	100
25-34-vuotiaat	107 223	19	470 616	81	577 839	1 189	100
35-44-vuotiaat	121 623	17	580 663	83	702 286	848	100
45-54-vuotiaat	132 888	17	628 656	83	761 544	963	100
55-64-vuotiaat	114 114	16	599 019	84	713 133	944	100
Sukupuoli							
Mies	178 242	12	1 324 808	88	1 503 050	2 020	100
Nainen	342 136	23	1 119 294	77	1 461 430	2 039	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	13 085	14	83 731	86	96 817	132	100
Muut yrittäjät	37 789	17	184 408	83	222 197	293	100
Ylemmät toimihenkilöt	124 472	22	433 659	78	558 131	829	100
Alemmat toimihenkilöt	150 794	21	550 969	79	701 763	974	100
Työntekijät	100 342	12	714 031	88	814 372	1 055	100
Eläkeläiset	50 570	14	306 920	86	357 490	476	100
Muu tai tuntematon	43 326	20	170 385	80	213 711	300	100
Koulutusaste							
Perusaste	86 312	12	636 889	88	723 201	787	100
Toinen aste	196 450	15	1 080 744	85	1 277 193	1 789	100
Korkea-aste	237 616	25	726 470	75	964 086	1 483	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	306 421	17	1 504 206	83	1 810 627	2 455	100
Taajaan asuttu	94 563	18	416 690	82	511 253	701	100
Maaseutumainen	119 394	19	523 207	81	642 601	903	100
Yhteensä	520 378	18	2 444 103	82	2 964 481	4 059	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 26.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 2000 (18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	39 338	19	168 708	81	208 046	215	100
25-34-vuotiaat	121 145	20	483 622	80	604 767	635	100
35-44-vuotiaat	122 872	17	617 676	83	740 548	783	100
45-54-vuotiaat	139 374	17	685 077	83	824 451	852	100
55-64-vuotiaat	89 128	16	453 320	84	542 448	574	100
Sukupuoli							
Mies	173 898	12	1 325 846	88	1 499 744	1 566	100
Nainen	337 959	24	1 082 558	76	1 420 517	1 493	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	15 021	16	80 061	84	95 082	101	100
Muut yrittäjät	20 380	9	207 836	91	228 216	240	100
Ylemmät toimihenkilöt	126 603	22	449 985	78	576 587	622	100
Alemmat toimihenkilöt	140 082	22	495 899	78	635 981	656	100
Työntekijät	98 497	12	712 029	88	810 527	836	100
Eläkeläiset	68 022	17	321 967	83	389 989	405	100
Muu tai tuntematon	43 252	24	140 628	76	183 880	199	100
Koulutusaste							
Perusaste	119 823	14	728 838	86	848 661	823	100
Toinen aste	195 733	16	999 881	84	1 195 614	1 264	100
Korkea-aste	196 301	22	679 686	78	875 986	972	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	294 726	17	1 422 851	83	1 717 577	1 766	100
Taajaan asuttu	99 735	20	409 642	80	509 376	544	100
Maaseutumainen	117 396	17	575 912	83	693 308	749	100
Yhteensä	511 857	18	2 408 404	82	2 920 261	3 059	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 27.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1995
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	36 170	18	165 213	82	201 383	271	100
25-34-vuotiaat	126 507	19	532 164	81	658 672	895	100
35-44-vuotiaat	147 087	19	622 403	81	769 490	965	100
45-54-vuotiaat	131 040	17	617 971	83	749 011	903	100
55-64-vuotiaat	77 844	15	430 974	85	508 818	622	100
Sukupuoli							
Mies	154 190	11	1 309 364	89	1 463 553	1 830	100
Nainen	364 458	26	1 059 361	74	1 423 819	1 826	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	21 859	18	101 501	82	123 360	159	100
Muut yrittäjät	30 770	12	217 402	88	248 173	309	100
Ylemmät toimihenkilöt	83 155	20	340 272	80	423 427	528	100
Alemmat toimihenkilöt	179 806	24	565 705	76	745 511	947	100
Työntekijät	101 795	13	704 616	87	806 410	1 027	100
Eläkeläiset	61 107	18	280 189	82	341 296	421	100
Muu tai tuntematon	40 155	20	159 041	80	199 196	265	100
Koulutusaste							
Perusaste	103 176	11	836 093	89	939 270	1 166	100
Toinen aste	211 331	19	908 013	81	1 119 344	1 431	100
Korkea-aste	204 141	25	624 619	75	828 759	1 059	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	304 698	18	1 388 029	82	1 692 727	2 124	100
Taajaan asuttu	88 582	17	417 845	83	506 427	639	100
Maaseutumainen	125 367	18	562 851	82	688 218	893	100
Yhteensä	518 648	18	2 368 725	82	2 887 373	3 656	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 28.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990
(18-64-vuotiaat, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Osallistunut tutkimushetkeä edeltävien 12 kuukauden aikana						
	Kyllä		Ei		Yhteensä		
	N	%	N	%	N	n	%
Ikä							
18-24-vuotiaat	49 301	17	232 780	83	282 080	310	100
25-34-vuotiaat	127 314	18	573 030	82	700 343	779	100
35-44-vuotiaat	172 371	21	659 432	79	831 802	921	100
45-54-vuotiaat	111 111	18	494 394	82	605 505	686	100
55-64-vuotiaat	85 202	16	452 991	84	538 193	610	100
Sukupuoli							
Mies	168 309	11	1 326 219	89	1 494 528	1 671	100
Nainen	376 988	26	1 086 407	74	1 463 395	1 635	100
Sosioekonominen asema							
Maatalousyrittäjät	40 113	25	120 714	75	160 827	196	100
Muut yrittäjät	23 507	12	167 056	88	190 562	209	100
Ylemmät toimihenkilöt	91 290	23	310 017	77	401 307	425	100
Alemmat toimihenkilöt	206 882	25	635 700	75	842 582	927	100
Työntekijät	103 737	12	758 943	88	862 680	977	100
Eläkeläiset	61 363	15	345 819	85	407 182	467	100
Muu tai tuntematon	18 404	20	74 377	80	92 782	105	100
Koulutusaste							
Perusaste	160 626	14	1 017 557	86	1 178 183	1 336	100
Toinen aste	219 923	20	867 652	80	1 087 575	1 224	100
Korkea-aste	164 748	24	527 417	76	692 165	746	100
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	294 693	17	1 428 705	83	1 723 399	1 830	100
Taajaan asuttu	93 711	20	366 175	80	459 886	521	100
Maaseutumainen	156 893	20	617 746	80	774 639	955	100
Yhteensä	545 297	18	2 412 626	82	2 957 924	3 306	100

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on laskettu toisiin opintoihin, luottamustehtäviin, harrastuksiin tms. vapaa-ajan toimintoihin liittyvät opinnot sekä peruskoulu-, lukio- tai muut yleissivistävät opinnot. Tällaisen aikuiskoulutuksen määrittely perustui vastaajan omaan ilmoitukseen. Vain sellainen koulutus on laskettu mukaan, johon on osallistuttu yhteensä vähintään kuusi tuntia. Tarkastelun ulkopuolelle on aikuiskoulutusorganisaatioista jätetty autokoulut, tv:n ja radion opetusohjelmasarjat, konferenssit, seminaarit tms. (osittain mittausteknisistä syistä).

Liitetaulukko 29.

Aikuiskoulutukseen osallistuneiden osallistumispäivien keskimäärät erityyppisissä aikuiskoulutuksissa vuonna 2022

	Osallistumispäiviä keskimäärin (mediaanit)			
	Aikuiskoulutus (kaikki osallistuneet)	Amm./työhön liittyvä koulutus (osallistunut työvoima)	Henkilöstö- koulutus (osallistuneet palkansaajat)	Muu aikuis- koulutus (kaikki osallistuneet, pl. opiskelijat ja varusmiehet)
Ikä				
18-24-vuotiaat	2,5	2,5	2,5	..
25-34-vuotiaat	4,0	3,3	4,0	4,0
35-44-vuotiaat	4,7	2,7	4,0	3,3
45-54-vuotiaat	4,2	3,3	3,7	3,3
55-64-vuotiaat	4,0	2,7	3,0	5,0
Sukupuoli				
Mies	3,3	2,7	3,3	3,3
Nainen	4,2	3,2	3,5	4,0
Sosioekonominen asema				
Maatalousyrittäjät	6,2	..	-	..
Muut yrittäjät	4,2	3,5	-	2,7
Ylemmät toimihenkilöt	5,0	3,5	4,0	3,8
Alemmat toimihenkilöt	3,7	2,7	3,3	3,3
Työntekijät	2,7	2,7	2,7	3,3
Opiskelijat	3,7	-	-	.
Eläkeläiset	8,3	-	-	7,5
Muu tai tuntematon	5,0	..	-	5,0
Koulutusaste				
Perusaste	5,2	5,0	5,2	6,7
Toinen aste	3,0	2,7	3,0	3,3
Korkea-aste	4,5	3,3	4,5	4,0
Työvoimaan kuuluminen				
Työllinen	4,0	2,8	-	3,7
Työtön	16,7	16,7	-	4,5
Työvoiman ulkopuoliset	3,8	-	-	5,8
Kuntaryhmä				
Kaupunkimainen	4,0	3,0	3,5	4,0
Taajaan asuttu	3,0	2,7	2,7	2,8
Maaseutumainen	3,7	3,3	3,7	5,0
Osallistumispäiviä osallistujaa kohden (mediaani)	4,0	3,0	3,5	4,0

Osallistumispäivillä tarkoitetaan niitä päiviä, jotka henkilö on ollut koulutuksessa. Tässä ei siis tarkoiteta koulutuksen tai kurssin kokonaiskestoa. Yhdeksi koulutuspäivän kestoksi on määritelty 6 tuntia.

Parhaan kuvan keskimääräisestä osallistumispäivien määrästä henkeä kohti antaa mediaaniarvo eikä aritmeettinen keskiarvo, sillä osallistumispäivien määrässä esiintyy suurta hajontaa. Mediaani puolittaa aineiston arvot kahteen yhtä suureen osaan ja hakee keskimmäisen arvon niin, että kummallekin puolelle jää 50 prosenttia tapauksista.

Liitetaulukko 30.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön¹ mukaan vuonna 2022
(18–64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut väestö)

	Liiketalous- ja oikeus- tieteet	Palvelut, harrastukset, turvallisuus- ala	Terveys- ja sosiaaliala, hyvinvointi	Tieto- tekniikka	Taide	Tekniikka, tuotanto ja rakentami- nen	Vieraat kielet	Osallistuneet vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	%	%	%	n
Ikä								
18–24-vuotiaat	28	30	12	9	9	8	9	86
25–34-vuotiaat	31	32	20	18	12	7	10	326
35–44-vuotiaat	34	33	26	22	9	12	11	391
45–54-vuotiaat	35	32	25	24	12	11	6	392
55–64-vuotiaat	27	28	23	21	15	9	6	334
Sukupuoli								
Mies	27	36	14	24	6	16	6	647
Nainen	35	27	29	17	17	5	10	882
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	11
Muut yrittäjät	45	41	16	6	14	8	4	68
Ylemmät toimihenkilöt	36	26	22	30	15	11	7	494
Alemmat toimihenkilöt	36	27	32	22	9	7	5	505
Työntekijät	19	49	16	10	6	18	4	188
Opiskelijat	26	29	9	15	17	10	20	80
Eläkeläiset	12
Muu tai tuntematon	27	28	23	17	12	5	16	171
Koulutusaste								
Perusaste	20	32	13	14	8	11	26	93
Toinen aste	29	37	19	14	10	11	3	471
Korkea-aste	37	26	28	26	14	8	7	965
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	32	31	22	22	11	9	8	1221
Taajaan asuttu	33	32	24	13	14	9	8	177
Maaseutumainen	24	33	19	12	13	18	8	124
Tuntematon	7
Kaikki	31	31	22	20	12	10	8	1529
Yhteensä (N)	457 061	454 242	323 831	288 457	168 427	142 394	120 762	1 452 840

1 Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita

Liitetaulukko 31.

Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen koulutuksen sisällön¹ mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotiaat ko. koulutukseen osallistuneet palkansaajat)

	Liiketalous- ja oikeustieteet	Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	Palvelut, harrastukset, turvallisuusala	Tietotekniikka	Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen	Kasvatustieteet	Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet	Vieraat kielet	Taide	Osallistuneet vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	n
Ikä										
18–24-vuotiaat	17
25–34-vuotiaat	34	27	28	19	12	6	5	8	5	245
35–44-vuotiaat	36	27	28	22	13	6	4	4	2	330
45–54-vuotiaat	36	27	23	28	12	7	7	3	3	329
55–64-vuotiaat	32	28	24	26	11	8	2	1	3	247
Sukupuoli										
Mies	29	16	34	27	20	2	2	2	1	501
Nainen	39	37	18	20	5	10	6	5	4	667
Sosioekonominen asema										
Ylemmät toimihenkilöt	39	23	19	32	13	12	6	4	4	444
Alemmat toimihenkilöt	38	33	20	22	8	4	6	3	2	449
Työntekijät	21	18	50	12	27	2	1	1	1	141
Muu tai tuntematon	29	31	27	19	5	5	3	9	5	134
Koulutusaste										
Perusaste	17	29	38	18	17	-	-	15	2	47
Toinen aste	32	24	33	16	14	5	3	2	2	320
Korkea-aste	39	29	19	29	10	9	6	3	4	801
Kuntaryhmä										
Kaupunkimainen	35	26	25	25	11	7	5	3	3	941
Taajaan asuttu	36	32	25	18	9	5	2	8	3	134
Maaseutumainen	26	32	35	15	21	7	3	5	2	87
Tuntematon	6
Kaikki	34	27	26	23	12	7	4	4	3	1168
Yhteensä (N)	351 290	278 622	261 293	236 886	120 755	66 592	44 984	38 539	29 536	1 019 683

1 Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita

Liitetaulukko 32.

Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön¹ mukaan vuonna 2022 (18–64-vuotias ko. koulutukseen osallistunut väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

	Taide	Urheilu, liikunta	Vieraat kielet	Palvelu ja turvall- isuusala	Terveys- ja sosiaaliai- lahyvinvointi	Liiketalous- ja oikeus- tieteet	Henkilö- kohtaisten taitojen kehittäminen	Osallistuneet vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	%	%	%	n
Ikä								
18–24-vuotiaat	10
25–34-vuotiaat	22	28	10	7	11	8	10	84
35–44-vuotiaat	24	26	12	10	17	6	3	119
45–54-vuotiaat	30	29	8	13	7	15	4	121
55–64-vuotiaat	43	21	15	10	3	3	3	101
Sukupuoli								
Mies	19	25	9	13	9	2	5	135
Nainen	34	27	13	9	10	10	8	300
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	4
Muut yrittäjät	24	31	10	19	4	15	-	22
Ylemmät toimihenkilöt	36	31	14	8	5	4	3	163
Alemmat toimihenkilöt	25	26	12	8	14	9	6	137
Työntekijät	22	21	7	13	10	14	9	43
Eläkeläiset	12
Muu tai tuntematon	23	18	12	15	11	5	18	54
Koulutusaste								
Perusaste	19
Toinen aste	29	20	6	10	8	12	9	113
Korkea-aste	33	31	14	10	8	6	3	303
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	26	26	13	11	10	7	8	338
Taajaan asuttu	38	27	7	9	3	10	4	61
Maaseutumainen	40	30	2	8	3	14	2	33
Tuntematon	3
Yhteensä	29	26	12	10	9	8	7	435
Yhteensä (N)	108993	98175	44128	39108	35401	28493	26563	378530

1 Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita

Liitetaulukko 33.

Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista iän mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa vähintäänkin jonkin verran mahdollisuuksia	18-24-vuotiaat	25-34-vuotiaat	35-44-vuotiaat	45-54-vuotiaat	55-64-vuotiaat	Kaikki vastaajat
	%	%	%	%	%	%
Käyttää aikaisemmin oppimia tietoja ja taitoja	97	96	96	97	98	97
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	91	95	97	97	96	96
Kehittää kykyjä ja ammattitaitoa	91	94	94	95	95	94
Oppia uusia asioita	95	94	94	95	94	94
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	87	93	95	95	95	94
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	91	93	94	96	93	94
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	89	92	92	93	89	91
Säädellä itsenäisesti työahtia	82	90	89	90	86	88
Siirtyä työtehtävästä toiseen omalla työpaikalla	73	78	74	73	68	73
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	67	72	72	76	68	72
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	77	80	77	68	59	71
Vastaajat yhteensä (n)	42	411	510	505	490	1958

Liitetaulukko 34.

Käsitykset nykyisen työn tarjoamista sukupuolen ja koulutusasteen mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa vähintäänkin jonkin verran mahdollisuuksia	Sukupuoli		Koulutusaste			Kaikki vastaajat
	Mies	Nainen	Perusaste	Toinenaste	Korkeaste	
	%	%	%	%	%	
Käyttää aikaisemmin oppimia tietoja ja taitoja	97	97	92	96	99	97
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	97	95	92	95	98	96
Kehittää kykyjä ja ammattitaitoa	94	95	92	92	97	94
Oppia uusia asioita	93	96	90	92	98	94
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	94	94	90	93	96	94
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	94	94	92	92	96	94
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	92	90	91	89	94	91
Säädellä itsenäisesti työtahtia	92	84	86	87	91	88
Siirtyä työtehtävistä toiseen omalla työpaikalla	77	69	77	76	69	73
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	74	70	74	65	78	72
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	76	66	75	69	72	71
Vastaajat yhteensä (n)	928	1030	106	702	1150	1958

Liitetaulukko 35.

Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa vähintäänkin jonkin verran mahdollisuuksia	Sosioekonominen asema				
	Ylemmät toimihenkilöt	Alemmat toimihenkilöt	Työntekijät	Muu tai tuntematon	Kaikki vastaajat
	%	%	%	%	%
Käyttää aikaisemmin oppimia tietoja ja taitoja	100	97	95	94	97
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	98	97	92	97	96
Kehittää kykyjä ja ammattitaitoa	99	95	88	94	94
Oppia uusia asioita	99	95	89	92	94
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	97	95	91	92	94
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	99	94	90	92	94
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	97	90	88	89	91
Säädellä itsenäisesti työahtia	96	84	90	83	88
Siirtyä työtehtävistä toiseen omalla työpaikalla	74	72	73	73	73
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	85	72	62	67	72
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	78	68	65	76	71
Vastaajat yhteensä (n)	622	678	380	278	1958

Liitetaulukko 36.

Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työnantajan mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa vähintäänkin jonkin verran mahdollisuuksia	Työnantajasektori				Kaikki vastaajat
	Valtio	Kunta	Yksityinen	Muu/ Ei osaa sanoa	
	%	%	%	%	
Käyttää aikaisemmin oppimia tietoja ja taitoja	94	98	96	98	97
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	94	97	96	91	96
Kehittää kykyjä ja ammattitaitoa	90	97	94	96	94
Oppia uusia asioita	94	96	94	96	94
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	89	95	94	95	94
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	87	96	94	97	94
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	89	88	92	96	91
Säädellä itsenäisesti työahtia	90	81	91	92	88
Siirtyä työtehtävästä toiseen omalla työpaikalla	75	66	75	68	73
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	74	72	72	73	72
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	74	58	76	64	71
Vastaajat yhteensä (n)	188	469	1192	109	1958

Liitetaulukko 37.

Käsitykset nykyisen työn tarjoamista mahdollisuuksista työpaikan henkilökuntamäärän mukaan vuonna 2022, paljon tai jonkin verran mahdollisuuksia -vastausten osuus (18-64-vuotiaat palkansaajat)

Nykyinen työ tarjoaa vähintäänkin jonkin verran mahdollisuuksia	Työpaikan henkilökuntamäärä					Kaikki vastaajat
	1-49 henkeä	50-99 henkeä	100-249 henkeä	250-499 henkeä	500 henkeä tai enemmän	
	%	%	%	%	%	
Käyttää aikaisemmin oppimia tietoja ja taitoja	98	97	96	96	96	97
Tehdä työtä yhdessä muiden kanssa	94	95	96	96	97	96
Kehittää kykyjä ja ammattitaitoa	94	96	97	94	94	94
Oppia uusia asioita	95	99	90	94	95	94
Kokea olevansa työyhteisön arvostettu jäsen	93	95	95	96	94	94
Valita omat työskentelytavat ja kehittää niitä	94	97	94	96	93	94
Saada arvostusta hyvin tehdystä työstä	91	89	89	94	91	91
Säädellä itsenäisesti työtahtia	88	89	90	89	88	88
Siirtyä työtehtävistä toiseen omalla työpaikalla	64	75	73	74	78	73
Vaikuttaa työpaikalla annettavaan koulutukseen	67	74	72	73	74	72
Siirtyä vaativampiin työtehtäviin	64	71	72	72	75	71
Vastaajat yhteensä (n)	446	147	232	203	930	1958

Liitetaulukko 38.

Saadun peruskoulutuksen ja työtehtävien vaatimustason suhde
(18-64-vuotiaat työlliset, vuosi 2022)

	Työtehtävissä vaaditaan				Yhteensä %	Vastaajat yhteensä n
	Vähemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi %	Enemmän kuin peruskoulutus edellyttäisi %	Vaatimustaso vastaa peruskoulutusta %	Ei osaa sanoa %		
Ikä						
18-24-vuotiaat	24	33	43	-	100	46
25-34-vuotiaat	19	30	49	2	100	439
35-44-vuotiaat	14	29	56	1	100	561
45-54-vuotiaat	14	28	57	1	100	570
55-64-vuotiaat	12	26	61	1	100	568
Sukupuoli						
Mies	14	33	51	2	100	1070
Nainen	15	24	60	1	100	1114
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	11	12	76	-	100	36
Muut yrittäjät	6	35	59	-	100	204
Ylemmät toimihenkilöt	10	30	60	0	100	617
Alemmat toimihenkilöt	15	30	53	1	100	673
Työntekijät	19	25	53	3	100	378
Muu tai tuntematon	21	24	53	2	100	276
Koulutusaste						
Perusaste	17	28	51	4	100	121
Toinen aste	14	31	53	1	100	801
Korkea-aste	15	25	60	0	100	1262
Työnantajasektori						
Valtiosektori	12	27	60	1	100	186
Kuntasektori	11	30	58	0	100	467
Yksityissektori	18	27	53	2	100	1182
Muu/Ei osaa sanoa	15	26	57	2	100	108
Muut kuin palkansaajat	7	32	61	-	100	241
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	16	28	55	1	100	1687
Taajaan asuttu	12	31	57	0	100	273
Maaseutumainen	11	24	62	2	100	214
Tuntematon	100	10
Yhteensä	15	28	56	1	100	2184

Liitetaulukko 39.

Työtehtävien ja koettujen valmiuksien vastaavuus (18-64-vuotiaat työlliset, vuosi 2022)

	Koetut valmiudet työtehtäviin					Vastaajat yhteensä n
	Tarvitsee lisäkoulutusta selvitäkseen hyvin työtehtävistään %	Työtehtävät vastaavat hyvin tämänhetkisiä valmiuksia %	Työtehtävät liian yksinkertaisia %	Ei osaa sanoa %	Yhteensä %	
Ikä						
18-24-vuotiaat	10	76	12	3	100	46
25-34-vuotiaat	10	71	19	-	100	440
35-44-vuotiaat	9	77	14	0	100	563
45-54-vuotiaat	6	79	14	0	100	571
55-64-vuotiaat	5	85	9	1	100	571
Sukupuoli						
Mies	7	76	16	0	100	1073
Nainen	8	80	12	1	100	1118
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjät	3	85	9	4	100	40
Muut yrittäjät	9	81	10	-	100	205
Ylemmät toimihenkilöt	6	86	8	0	100	618
Alemmat toimihenkilöt	8	78	14	0	100	673
Työntekijät	6	71	23	0	100	378
Muu tai tuntematon	11	74	13	1	100	277
Koulutusaste						
Perusaste	12	73	15	-	100	121
Toinen aste	7	76	17	1	100	805
Korkea-aste	7	82	10	0	100	1265
Työnantajasektori						
Valtiosektori	7	75	16	2	100	186
Kuntasektori	8	81	11	1	100	467
Yksityissektori	7	77	16	0	100	1183
Muu/Ei osaa sanoa	11	80	9	-	100	108
Muut kuin palkansaajat	9	81	10	1	100	247
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	8	77	14	0	100	1691
Taajaan asuttu	5	84	10	1	100	274
Maaseutumainen	6	79	14	-	100	215
Tuntematon	100	11
Yhteensä	8	78	14	0	100	2191

Liitetaulukko 40.

Mahdollisuudet saada työnantajan tukemaa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta (18-64-vuotiaat palkansaajat, vuosi 2022)

	Koulutusmahdollisuudet työpaikalla					Vastaajat yhteensä n
	Hyvät	Kohtalaiset	Heikot	Ei osaa sanoa	Yhteensä	
	%	%	%	%	%	
Ikä						
18-24-vuotiaat	30	27	39	3	100	41
25-34-vuotiaat	32	43	25	1	100	409
35-44-vuotiaat	30	41	29	0	100	508
45-54-vuotiaat	29	42	27	1	100	503
55-64-vuotiaat	22	44	33	2	100	488
Sukupuoli						
Mies	31	41	27	1	100	924
Nainen	25	43	31	1	100	1025
Sosioekonominen asema						
Ylemmät toimihenkilöt	40	43	17	0	100	619
Alemmat toimihenkilöt	27	44	28	0	100	676
Työntekijät	20	39	40	1	100	378
Muu tai tuntematon	23	40	33	3	100	276
Koulutusaste						
Perusaste	28	41	28	3	100	104
Toinen aste	24	41	34	1	100	699
Korkea-aste	32	43	24	0	100	1146
Työnantajasektori						
Valtiosektori	39	37	23	1	100	187
Kuntasektori	24	47	29	-	100	469
Yksityissektori	27	42	30	1	100	1184
Muu/Ei osaa sanoa	35	37	28	-	100	109
Työpaikan henkilökuntamäärä						
1-49 henkeä	21	39	39	2	100	443
50-99 henkeä	24	45	30	1	100	146
100-199 henkeä	29	38	33	0	100	231
200-499 henkeä	30	46	24	-	100	202
500 henkeä tai enemmän	32	43	24	1	100	927
Kuntaryhmä						
Kaupunkimainen	29	43	27	1	100	1529
Taajaan asuttu	24	40	36	-	100	243
Maaseutumainen	21	39	38	2	100	166
Tuntematon	100	11
Yhteensä	28	42	29	1	100	1949

Liitetaulukko 41.

Työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen kokeminen puutteellisiksi
(18-64-vuotias työvoima, pl. työttömät, joilla ei ole työkokemusta, vuosi 2022)

	Usein/ melko usein	Joskus	Ei juuri koskaan/ Ei osaa sanoa	Yhteensä	Vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	n
Ikä					
18-24-vuotiaat	13	38	49	100	55
25-34-vuotiaat	14	45	40	100	476
35-44-vuotiaat	14	48	38	100	594
45-54-vuotiaat	11	46	43	100	604
55-64-vuotiaat	8	48	45	100	633
Sukupuoli					
Mies	9	44	47	100	1158
Nainen	14	49	36	100	1204
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	6	33	61	100	39
Muut yrittäjät	8	38	54	100	216
Ylemmät toimihenkilöt	13	48	38	100	640
Alemmat toimihenkilöt	12	50	38	100	713
Työntekijät	7	45	48	100	429
Muu tai tuntematon	18	45	37	100	325
Koulutusaste					
Perusaste	13	40	47	100	157
Toinen aste	10	45	45	100	880
Korkea-aste	13	50	37	100	1325
Työvoimaan kuuluminen					
Työlliset	11	47	43	100	2202
Työttömät	22	42	36	100	160
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	12	46	42	100	1823
Taajaan asuttu	12	45	43	100	300
Maaseutumainen	7	48	45	100	227
Tuntematon	100	12
Yhteensä	12	46	42	100	2362

Liitetaulukko 42.

Työhön tai ammattiin liittyvä koulutustarve vuonna 2022 (18–64-vuotiaat pl. eläkeläiset ja pitkäaikaisesti sairaat sekä opiskelijat, joilla ei työkokemusta)

	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä	Vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	n
Ikä					
18–24-vuotiaat	35	64	1	100	169
25–34-vuotiaat	42	56	2	100	595
35–44-vuotiaat	45	54	0	100	633
45–54-vuotiaat	36	63	0	100	621
55–64-vuotiaat	21	77	2	100	647
Sukupuoli					
Mies	35	64	1	100	1289
Nainen	38	61	1	100	1376
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	21	79	-	100	39
Muut yrittäjät	39	60	1	100	214
Ylemmät toimihenkilöt	36	63	1	100	650
Alemmat toimihenkilöt	37	62	1	100	759
Työntekijät	32	67	1	100	480
Opiskelijat	30	70	1	100	149
Muu tai tuntematon	44	55	1	100	374
Koulutusaste					
Perusaste	43	57	1	100	213
Toinen aste	33	66	1	100	1056
Korkea-aste	37	62	1	100	1396
Työnantajasektori					
Valtiosektori	33	67	1	100	186
Kuntasektori	39	60	1	100	466
Yksityissektori	35	64	1	100	1179
Muu/Ei osaa sanoa	43	56	1	100	108
Muut kuin palkansaajat	36	62	1	100	726
Palkansaajien työpaikan henkilökuntamäärä					
1–49 henkeä	34	64	2	100	442
50–99 henkeä	31	67	2	100	146
100–249 henkeä	41	59	0	100	227
250–499 henkeä	35	64	1	100	200
500 henkeä tai enemmän	36	63	1	100	924
Muut kuin palkansaajat	36	62	1	100	726
Työvoimaan kuuluminen					
Työvoima	37	62	1	100	2349
Työllinen	36	63	1	100	2184
Työtön	50	50	0	100	165
Työvoiman ulkopuoliset	32	67	1	100	316
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	37	62	1	100	2078
Taajaan asuttu	36	64	0	100	324
Maaseutumainen	29	71	1	100	247
Tuntematon	100	16
Kaikki	36	63	1	100	2665

Liitetaulukko 43.

Työn muuttuminen työtavoiltaan ja -välineiltään seuraavien 5 vuoden aikana (18-64-vuotiaat palkansaajat, vuosi 2022)

	Todennäköisyys työtapojen ja -välineiden muuttumiseen seuraavien 5 vuoden aikana						Vastaajat yhteensä n
	Hyvin toden- näköistä %	Melko toden- näköistä %	Melko epätoden- näköistä %	Hyvin epätoden- näköistä %	Ei osaa sanoa %	Yhteensä %	
Ikä							
18-24-vuotiaat	10	27	51	12	-	100	42
25-34-vuotiaat	11	32	38	18	1	100	412
35-44-vuotiaat	12	34	39	15	-	100	513
45-54-vuotiaat	11	35	37	16	-	100	506
55-64-vuotiaat	14	25	33	27	1	100	490
Sukupuoli							
Mies	11	29	38	21	0	100	929
Nainen	14	34	36	16	0	100	1 034
Sosioekonominen asema							
Ylemmät toimihenkilöt	13	32	41	15	0	100	623
Alemmat toimihenkilöt	12	34	35	19	0	100	680
Työntekijät	11	26	40	23	0	100	382
Muu tai tuntematon	13	34	33	20	0	100	278
Koulutusaste							
Toinen aste	16	29	32	23	-	100	107
Toinen aste	9	29	39	23	1	100	703
Korkea-aste	14	35	38	14	0	100	1 153
Työnantajasektori							
Valtiosektori	14	31	34	20	1	100	188
Kuntasektori	15	30	37	18	0	100	470
Yksityissektori	11	32	38	19	0	100	1 195
Muu/Ei osaa sanoa	17	31	34	18	-	100	110
Palkansaajien työpaikan henkilökuntamäärä							
1-49 henkeä	9	29	42	20	-	100	449
50-99 henkeä	15	34	31	21	-	100	148
100-249 henkeä	12	33	38	16	0	100	232
250-499 henkeä	13	33	38	16	-	100	203
500 henkeä tai enemmän	13	32	36	19	1	100	931
Kuntaryhmä							
Kaupunkimainen	13	31	37	18	0	100	1 542
Taajaan asuttu	7	34	39	20	1	100	244
Maaseutumainen	11	31	36	22	-	100	166
Tuntematon	100	11
Kaikki	12	31	37	19	0	100	1 963

Liitetaulukko 44.

Vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvä koulutustarve vuonna 2022 (18-64-vuotias väestö)

	Kyllä	Ei	Ei osaa sanoa	Yhteensä	Vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	n
Ikä					
18-24-vuotiaat	24	74	2	100	182
25-34-vuotiaat	41	58	1	100	612
35-44-vuotiaat	34	65	1	100	644
45-54-vuotiaat	30	70	1	100	645
55-64-vuotiaat	25	75	0	100	781
Sukupuoli					
Mies	29	70	1	100	1 378
Nainen	33	66	1	100	1 486
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	23	77	-	100	39
Muut yrittäjät	34	65	1	100	214
Ylemmät toimihenkilöt	41	59	0	100	665
Alemmat toimihenkilöt	29	70	1	100	783
Työntekijät	23	76	1	100	498
Opiskelijat	31	66	3	100	165
Eläkeläiset	19	80	1	100	105
Muu tai tuntematon	35	64	1	100	395
Koulutusaste					
Perusaste	30	68	2	100	252
Toinen aste	27	72	1	100	1 153
Korkea-aste	37	63	0	100	1 459
Pääasiallinen toiminta					
Työvoima	32	68	1	100	2 347
Työllinen	31	68	1	100	2 183
Työtön	35	65	1	100	164
Työvoiman ulkopuoliset	28	70	2	100	517
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	33	66	1	100	2 225
Taajaan asuttu	26	74	1	100	352
Maaseutumainen	24	74	1	100	270
Tuntematon	100	17
Kaikki	31	68	1	100	2 864

Liitetaulukko 45.

Aikomukset osallistua koulutukseen seuraavien 12 kk:n aikana vuonna 2022
(18-64-vuotias väestö)

	Aikoo osallistua koulutukseen tai kurseille seuraavien 12 kk aikana				Vastaajat yhteensä n
	Kyllä %	Ei %	Ei osaa sanoa %	Yhteensä %	
Ikä					
18-24-vuotiaat	67	33	0	100	191
25-34-vuotiaat	56	42	2	100	628
35-44-vuotiaat	57	41	2	100	672
45-54-vuotiaat	54	43	3	100	661
55-64-vuotiaat	38	60	2	100	795
Sukupuoli					
Mies	49	49	2	100	1 417
Nainen	56	41	2	100	1 530
Sosioekonominen asema					
Maatalousyrittäjät	40	57	3	100	41
Muut yrittäjät	47	49	4	100	216
Ylemmät toimihenkilöt	67	32	2	100	684
Alemmat toimihenkilöt	55	44	1	100	812
Työntekijät	39	58	2	100	512
Opiskelijat	80	17	2	100	168
Eläkeläiset	14	84	2	100	109
Muu tai tuntematon	48	49	2	100	405
Koulutusaste					
Perusaste	52	45	3	100	263
Toinen aste	46	52	2	100	1 181
Korkea-aste	62	36	2	100	1 503
Työvoimaan kuuluminen					
Työvoima	51	47	2	100	2 418
Työllinen	52	46	2	100	2 251
Työtön	44	53	3	100	167
Työvoiman ulkopuoliset	58	40	2	100	529
Kuntaryhmä					
Kaupunkimainen	56	42	2	100	2 290
Taajaan asuttu	48	50	2	100	362
Maaseutumainen	38	61	1	100	276
Tuntematon	100	19
Yhteensä	53	45	2	100	2 947

Liitetaulukko 46.

Vieraiden kielten osaaminen ja osattujen kielten määrä vuonna 2022
(18-64-vuotias väestö)

	Osaako kieliä	Osattujen kielten määrä (osuus väestöstä)					Yhteensä	Vastaajat yhteensä
	Kyllä	1 kieli	2 kieltä	3 kieltä	Vähintään 4 kieltä	Ei osaa		
	%	%	%	%	%	%	%	
Ikä								
18-24-vuotiaat	94	13	34	26	22	6	100	194
25-34-vuotiaat	95	21	36	22	16	5	100	635
35-44-vuotiaat	94	20	33	23	18	6	100	684
45-54-vuotiaat	92	20	33	22	18	8	100	674
55-64-vuotiaat	87	21	33	19	15	13	100	798
Sukupuoli								
Mies	92	23	35	21	12	8	100	1426
Nainen	93	15	32	23	22	7	100	1559
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	90	26	38	13	13	10	100	41
Muut yrittäjät	93	27	30	18	19	7	100	217
Ylemmät toimihenkilöt	97	11	29	29	29	3	100	695
Alemmat toimihenkilöt	94	18	37	24	15	6	100	824
Työntekijät	90	30	34	18	8	10	100	515
Opiskelijat	94	11	34	29	21	6	100	172
Eläkeläiset	67	18	25	15	8	33	100	109
Muu tai tuntematon	93	20	36	17	20	7	100	412
Koulutusaste								
Perusaste	86	25	30	17	14	14	100	270
Toinen aste	92	26	36	19	12	8	100	1193
Korkea-aste	97	8	33	29	26	3	100	1522
Pääasiallinen toiminta								
Työvoima	94	20	35	21	17	6	100	2444
Työllinen	94	20	35	22	17	6	100	2275
Työtön	94	29	33	20	13	6	100	169
Työvoiman ulkopuoliset	89	16	31	24	18	11	100	541
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	94	18	33	24	19	6	100	2317
Taajaan asuttu	89	22	37	16	14	11	100	368
Maaseutumainen	83	24	33	18	8	17	100	281
Tuntematon	100	19
Kaikki	92	19	34	22	17	8	100	2985
Yhteensä (N)	2 845 951	599 118	1 036 316	679 684	530 832	232 985	100	3 078 936

Liite 1.

Aikuiskoulutukseen osallistumiskysymys

Aikuiskoulutukseen osallistumista kysyttiin oheisen listan mukaisesti.

Näistä kohtia 1,5, 11, 12, 16, 17, 18, 22, 24, 26, 33 ja 39 ei lasketa aikuiskoulutukseksi.

Minkälaisiin opintoihin ja kursseille olet osallistunut ammattiin, työhön tai vapaa-aikaan liittyen Suomessa elämäsi aikana. Laske mukaan myös keskeytyneet opinnot.

- 1 Päivälukio
- 2 Aikuis- tai iltalukio
- 3 Oppisopimuskoulutus, tutkintoon johtava
- 4 Oppisopimuskoulutus, muu koulutus
- 5 Ammatillinen oppilaitos, tutkintoon johtava
- 6 Ammatillinen oppilaitos, EI tutkintoon johtava
- 9 Aikuiskoulutuskeskus - tutkintoon johtava
- 10 Aikuiskoulutuskeskus - EI tutkintoon johtava
- 11 Ammattikorkeakoulut, amk-tutkinto
- 12 Ammattikorkeakoulut, ylempi amk-tutkinto
- 13 Ammattikorkeakoulut, avoimen ammattikorkeakoulun kurssi
- 14 Ammattikorkeakoulut, erikoistumiskoulutus
- 16 Sotilasalan oppilaitos
- 17 Yliopistot/korkeakoulut, perustutkinto
- 18 Yliopistot/korkeakoulut, jatkotutkinto
- 19 Yliopistot/korkeakoulut, ammatillinen täydennyskoulutuskurssi tai -keskus
- 20 Yliopistot/korkeakoulut, erillinen arvosana tai avoimen yliopiston kurssi
- 21 Kesäyliopisto
- 22 Kansanopisto tai -korkeakoulu, tutkintoon johtava
- 23 Kansanopisto tai -korkeakoulu, muu koulutus
- 24 Musiikkioppilaitos, tutkintoon johtava
- 25 Musiikkioppilaitos muu koulutus
- 26 Urheiluopisto, tutkintoon johtava
- 27 Urheiluopiston muu koulutus
- 28 Kansalais- tai työväenopisto
- 29 Kielikoulun tai -opiston koulutus Suomessa
- 30 Järjestön, liiton tai yhdistyksen koulutus
- 31 Opintokeskuksen opintokerhot ja kurssit
- 32 Tanssikoulussa tai -opisto
- 33 Autokoulu
- 34 Työnantajan järjestämä koulutus
- 35 Erityinen koulutusta antava koulutusyritys
- 36 Konferenssit, seminaarit tms. Suomessa
- 37 Jokin muu koulutus Suomessa
- 38 Työn yhteydessä saatu opastus erityiseltä ohjaajalta
- 39 Opiskellut ulkomailla tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- 40 Opiskellut ulkomailla muussa kuin tutkintoon

x.com/Tilastokeskus

facebook.com/Tilastotohtori

linkedin.com/company/statistics-finland

youtube.com/@tilastokeskus6504

instagram.com/tilastokeskus/

tiktok.com/@tilastokeskus/

Tiedustelut:

Tietopalvelu Info@stat.fi